

BUTLLETÍ OFICIAL DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

XII legislatura · cinquè període · número 648 · dijous 16 de juliol de 2020

TAULA DE CONTINGUT

1. Tramitacions closes amb text aprovat o closes en la formulació

1.10. Acords i resolucions

Resolució 833/XII del Parlament de Catalunya, sobre les conseqüències del tancament de les plantes de Nissan Motor Ibérica, les mesures a favor dels drets dels treballadors de l'empresa i el futur de la indústria de l'automoció

255-00014/12

Adopció

7

3. Tramitacions en curs

3.01. Projectes i proposicions de llei i altres propostes de norma

3.01.01. Projectes de llei

Projecte de llei de facilitació de l'activitat econòmica

200-00010/12

Pròrroga del termini per a proposar compareixences

16

Pròrroga del termini per a proposar compareixences

16

3.01.02. Proposicions de llei

Proposició de llei de moratòria en l'aplicació de l'impost sobre les estades en establiments turístics

202-00072/12

Pròrroga del termini de presentació d'esmenes a la totalitat

16

Proposició de llei per a suprimir de manera efectiva la càrrega fiscal al turisme davant la Covid-19

202-00073/12

Pròrroga del termini de presentació d'esmenes a la totalitat

16

3.10. Procediments que es clouen amb l'adopció de resolucions

3.10.25. Propostes de resolució

Proposta de resolució sobre la reassignació de les competències en funció pública

250-01323/12

Pròrroga del termini de presentació d'esmenes

17

Proposta de resolució sobre la necessitat d'aplicar les propostes de l'Informe de la Comissió d'Estudi de les Polítiques Industrials en el Sector de l'Automoció

250-01324/12

Pròrroga del termini de presentació d'esmenes

17

Proposta de resolució sobre la dotació de mitjans telemàtics a les seus judicials

250-01325/12

Pròrroga del termini de presentació d'esmenes

17

Proposta de resolució sobre el garantiment de la inserció laboral de les persones amb discapacitat en la crisi posterior a la Covid-19

250-01326/12

Pròrroga del termini de presentació d'esmenes

17

Proposta de resolució sobre el retorn de l'activitat firaire

250-01327/12

Pròrroga del termini de presentació d'esmenes

18

Proposta de resolució sobre la inclusió de Catalunya en la xarxa certificada de zones verdes de la Unió Europea	
250-01328/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	18
Proposta de resolució sobre les escoles privades de música	
250-01329/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	18
Proposta de resolució sobre la necessitat d'una nova regulació completa en matèria de caça	
250-01330/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	18
Proposta de resolució sobre l'increment de la dotació de la prestació econòmica de serveis bàsics	
250-01331/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	18
Proposta de resolució sobre la dotació de les escoles oficials d'idiomes amb els professors i els mitjans necessaris per a garantir la continuïtat dels cursos	
250-01332/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	19
Proposta de resolució sobre el foment de la mediació en els contractes de lloguer d'habitatges i habitacions per als joves estudiants	
250-01333/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	19
Proposta de resolució sobre el compliment del principi de neutralitat per al respecte del dret fonamental a la llibertat ideològica	
250-01335/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	19
Proposta de resolució sobre el tractament de la corrupció als mitjans de comunicació públics	
250-01336/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	19
Proposta de resolució sobre l'increment d'efectius policials a Mataró davant l'increment de la delinqüència i de les ocupacions	
250-01337/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	19
Proposta de resolució sobre els funcionaris de les forces i els cossos de seguretat en llur funció de policia judicial	
250-01338/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	20
Proposta de resolució sobre el millorament de les polítiques d'habitatge en matèria de lloguer social i assequible	
250-01339/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	20
Proposta de resolució sobre l'adopció dels acords necessaris per a deixar sense efecte l'increment de sancions en matèria de caça	
250-01340/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	20
Proposta de resolució sobre la responsabilitat parlamentària pel malbaratament de recursos públics amb propaganda separatista difosa per les delegacions del Govern a l'exterior	
250-01341/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	20
Proposta de resolució sobre l'escalada de la violència i la crisi de drets humans a Xile	
250-01342/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	20
Proposta de resolució sobre la reactivació urgent del Pla territorial parcial del Penedès	
250-01343/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	21

Proposta de resolució sobre la residència Domusvi Can Buxeres, de l'Hospitalet de Llobregat (Barcelonès)	
250-01344/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	21
Proposta de resolució sobre la seguretat dels professionals de la salut	
250-01345/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	21
Proposta de resolució sobre l'atenció de les persones amb trastorns de l'espectre autista i llurs famílies durant la crisi de la Covid-19	
250-01346/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	21
Proposta de resolució sobre el suport al sector del transport discrecional i turístic de viatgers arran de la crisi de la Covid-19	
250-01347/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	21
Proposta de resolució sobre mesures urgents per al reforç educatiu a l'estiu	
250-01348/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	22
Proposta de resolució sobre l'increment d'efectius policials a Santa Coloma de Gramenet davant l'increment de la delinqüència i els robatoris	
250-01350/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	22
Proposta de resolució sobre mesures de conscienciació i sensibilització sobre la soledat no desitjada	
250-01351/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	22
Proposta de resolució sobre els tràmits necessaris per a la signatura d'un conveni de col·laboració amb el Casal Lambda	
250-01352/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	22
Proposta de resolució sobre els mecanismes de reforç contra la violència infantil	
250-01353/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	22
Proposta de resolució sobre la retirada de la campanya No em canviis la llengua	
250-01354/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	23
Proposta de resolució sobre la necessitat del reforç en les mesures de polítiques de la infància	
250-01355/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	23
Proposta de resolució sobre l'establiment d'un pla de futur per al sector del salvament aquàtic	
250-01356/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	23
Proposta de resolució sobre l'adopció de mesures urgents contra els discursos transfòbics i excloents	
250-01357/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	23
Proposta de resolució sobre la reprogramació de les convocatòries i els projectes suspesos del Fons Europeu de Desenvolupament Regional	
250-01358/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	23
Proposta de resolució sobre el reforç del personal dels jutjats socials, mercantils i contenciosos administratius d'acord amb les recomanacions del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya	
250-01359/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	24
Proposta de resolució sobre la situació d'inseguretat ciutadana a Mataró	
250-01360/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	24

Proposta de resolució sobre la implantació urgent d'un programa de reforç educatiu i esportiu	
250-01361/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	24
Proposta de resolució sobre el garantiment de mesures de protecció i tests ràpids al personal dels centres educatius	
250-01362/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	24
Proposta de resolució sobre la creació d'una escola nàutica i pesquera a Palamós	
250-01363/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	24
Proposta de resolució sobre el manteniment de les línies de P3 a l'Escola Malagrida, d'Olot	
250-01364/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	25
Proposta de resolució sobre el lideratge femení	
250-01365/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	25
Proposta de resolució sobre la corrupció política dels alts càrrecs	
250-01366/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	25
Proposta de resolució sobre la integració de l'Administració autonòmica de Catalunya en el Sistema de Seguiment Integral en els Casos de Violència de Gènere, Sistema VioGén	
250-01367/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	25
Proposta de resolució sobre la dedicació íntegra dels Fons Europeus de Desenvolupament Regional a les finalitats previstes	
250-01368/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	25
Proposta de resolució sobre la reducció del tipus impositiu aplicable a l'impost sobre el valor afegit, del 21% al 4%, sobre els productes sanitaris d'ús obligatori o recomanable per a la prevenció del contagi per coronavirus	
250-01369/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	26
Proposta de resolució sobre el garantiment de les mesures de protecció i tests ràpids als professors, monitors i resta del personal dels casals d'estiu i colònies	
250-01370/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	26
Proposta de resolució sobre l'aplicació d'un programa de reforç educatiu per a l'alumnat vulnerable en els casals d'estiu	
250-01371/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	26
Proposta de resolució sobre l'adaptació a les noves necessitats laborals de les empreses en formació digital a l'era post-Covid-19	
250-01372/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	26
Proposta de resolució sobre el teletreball	
250-01373/12	
Pròrroga del termini de presentació d'esmenes	26
3.10.55. Dictàmens de les comissions d'investigació	
Dictamen de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya	
261-00003/12	
Dictamen	27

4. Informació

4.90. Règim interior

4.90.10. Càrrecs i personal

Convocatòria per a proveir, pel sistema de lliure designació, el lloc de treball de cap del Departament d'Assessorament Lingüístic del Parlament de Catalunya

500-00023/12

Nomenament

167

Concurs oposició lliure per a proveir cinc places d'uixer o uixera del Parlament de Catalunya

501-00008/12

Nomenament de l'òrgan qualificador

168

Aquesta publicació és impresa en paper ecològic (definició europea ECF), en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

Els documents publicats en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* (BOPC) són una reproducció fidel dels documents originals presentats al Registre General del Parlament.

La numeració del BOPC no està necessàriament vinculada a una sola data.

Imprès al Parlament

ISSN: 0213-7798

DL: B-20.066-1980

www.parlament.cat

1. Tramitacions closes amb text aprovat o closes en la formulació

1.10. Acords i resolucions

Resolució 833/XII del Parlament de Catalunya, sobre les conseqüències del tancament de les plantes de Nissan Motor Ibérica, les mesures a favor dels drets dels treballadors de l'empresa i el futur de la indústria de l'automoció

255-00014/12

ADOPCIÓ

Comissió d'Empresa i Coneixement, sessió 24 i Comissió de Treball, Afers Socials i Famílies, sessió 28, 30.06.2020, DSPC-C 518

La Comissió d'Empresa i Coneixement i la Comissió de Treball, Afers Socials i Famílies, en les sessions tingudes els dies 29 i 30 de juny de 2020, d'acord amb la Resolució 774/XII del Parlament de Catalunya, aprovada pel Ple del Parlament el 3 de juny de 2020, han debatut les propostes de resolució presentades pels grups parlamentaris, subsegüents al Debat específic sobre les conseqüències del tancament de les plantes de Nissan Motor Ibérica.

Finalment, d'acord amb el que disposa l'article 155 del Reglament del Parlament, ha adoptat la següent

Resolució

I. Situació i conseqüències del tancament de les plantes de Nissan Motor Ibérica

I.1. Posicionament del Parlament envers el tancament de les plantes de Nissan Motor Ibérica

I.2. Sobre l'actuació de Nissan envers els treballadors de l'empresa, el Govern i el Parlament

I.3. Coordinació institucional en defensa de la continuïtat i la viabilitat de Nissan a Catalunya

I.4. Suport als treballadors de Nissan

II. Mesures a favor dels treballadors de Nissan i del sector de l'automoció

II.1. Formació i polítiques d'ocupació per a la reinserció laboral dels treballadors

II.2. Pla de proveïdors i d'inversions a la planta de Nissan

II.3. Proposta de reforma laboral i recuperació de les eines per a garantir els drets dels treballadors

III. Mesures per a la indústria de l'automoció de Catalunya

III.1. Catalunya, pol de recerca i innovació en mobilitat i automoció al sud d'Europa

III.2. Mesures de finançament de la indústria de l'automoció

III.3. Creació de l'Oficina per a la Transformació de la Indústria de la Mobilitat i l'Automoció

III.4. Formació, recerca i desenvolupament en l'àmbit de la indústria de l'automoció i la mobilitat

III.5. Impuls de polítiques industrials en l'àmbit de l'automoció

III.6. Mesa del Sector de l'Automoció

III.7. Impuls de la mobilitat sostenible

I. Situació i conseqüències del tancament de les plantes de Nissan Motor Ibérica

I.1. Posicionament del Parlament envers el tancament de les plantes de Nissan Motor Ibérica

1

El Parlament de Catalunya rebutja la decisió de Nissan de tancar les seves plantes i finalitzar l'activitat productiva a Catalunya al desembre del 2020.

2

El Parlament de Catalunya lamenta l'anunci de la direcció de Nissan Motor Ibérica de cessar la seva activitat productiva a les plantes de producció de la Zona Franca de Barcelona, Montcada i Reixac i Sant Andreu de la Barca.

3

El Parlament de Catalunya mostra:

a) La profunda decepció per l'actitud de la direcció de l'empresa Nissan envers els treballadors de la companyia, les institucions catalanes i la indústria de l'automoció a Catalunya, que queda profundament afectada per la decisió de tancament de les plantes.

b) El compromís de tots els grups parlamentaris amb la defensa dels drets dels treballadors de Nissan, i també el compromís ferm de treballar conjuntament amb l'objectiu de mantenir tant l'ocupació com l'activitat de l'empresa a Catalunya.

4

El Parlament de Catalunya expressa la seva solidaritat amb els treballadors que, directament o indirectament, es veuen afectats per la decisió anunciada per la direcció de Nissan Motor Ibérica, i també amb llurs famílies.

5

El Parlament de Catalunya expressa la seva preocupació per l'impacte d'aquesta decisió sobre la indústria catalana, i particularment, sobre el sector de l'automoció.

1.2. Sobre l'actuació de Nissan envers els treballadors de l'empresa, el Govern i el Parlament

6

El Parlament de Catalunya lamenta la decisió de la direcció de Nissan Motor Ibérica de no comparèixer davant la sessió conjunta de la Comissió d'Empresa i Coneixement i la Comissió de Treball, Afers Socials i Famílies per a compartir els motius que han originat aquesta decisió.

7

El Parlament de Catalunya constata el següent:

a) La direcció de l'empresa Nissan ha declinat la seva participació en la comissió parlamentària conjunta de la Comissió d'Empresa i Coneixement i la Comissió de Treball, Afers Socials i Famílies per a tractar el tancament de les seves plantes situades a Catalunya i, no participant-hi, demostra una falta de respecte institucional cap al Parlament i els seus representants, i una falta de responsabilitat social envers un territori on la factoria ha estat instal·lada més de quaranta anys, justament la setmana que presenta un expedient de regulació d'ocupació que afecta tots els treballadors.

b) L'empresa Nissan ha rebut del Govern, durant els darrers vint anys, 32 milions d'euros, 18 milions dels quals han estat per a ajuts directes vinculats a projectes aconseguits, i els 14 milions d'euros restants han estat bonificacions a préstecs.

c) El Govern, juntament amb el Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme, han dut a terme diverses actuacions per a evitar el tancament de les plantes situades a Catalunya, entre les quals hi ha la presentació d'uns compromisos establerts en el Pla de viabilitat per a afavorir la continuïtat de les plantes.

d) La direcció de l'empresa Nissan no ha actuat honestament amb les administracions, ja que no ha explicat, d'una manera nítida, quins eren els plans de la companyia a Catalunya ni ha donat resposta a la proposta de pla de viabilitat presentada pel Govern i el Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme.

e) La profunda decepció per l'actitud de la direcció de l'empresa Nissan envers els treballadors de la companyia, les institucions catalanes i la indústria de l'automoció a Catalunya, que resta profundament afectada per la decisió del tancament de les plantes.

f) L'esforç dels treballadors, durant aquests anys, per a mantenir la viabilitat de Nissan, que no s'ha vist corresposta amb el compliment, per part de l'empresa, dels compromisos acordats.

I.3. Coordinació institucional en defensa de la continuïtat i la viabilitat de Nissan a Catalunya

8

El Parlament de Catalunya constata que, davant de l'anunciat tancament de la multinacional Nissan, cal establir mecanismes de seguiment i coordinació, tant a la mateixa Generalitat com amb altres administracions, a fi de poder dur a terme accions urgents en els elements per a la reindustrialització i en la recuperació i les noves oportunitats d'ocupació, directes i indirectes, dels treballadors afectats.

9

El Parlament de Catalunya insta el Govern a crear una oficina tècnica específica sobre Nissan, per al seguiment i la coordinació tant de la situació de l'empresa com de l'afectació en altres empreses proveïdores.

I.4. Suport als treballadors de Nissan

10

El Parlament de Catalunya expressa tot el seu suport als treballadors de Nissan i a la vaga convocada per a defensar la continuïtat de l'empresa.

11

El Parlament de Catalunya lamenta la decisió de Nissan Motor Ibérica de tancar la planta de Catalunya i insta el Govern a impulsar mesures per a:

- a) Intentar que reconsideri la seva decisió.
- b) Palliar els efectes d'un eventual tancament de l'empresa.
- c) Garantir els drets de tots els treballadors.

12

El Parlament de Catalunya insta el Govern a impulsar, conjuntament amb la resta d'administracions:

a) Les accions necessàries –polítiques, jurídiques i econòmiques– per a evitar el tancament de les plantes de Nissan a Catalunya. En aquest sentit, l'insta a mantenir la interlocució al més alt nivell amb l'empresa per a defensar la continuïtat i viabilitat de les seves plantes productives a Catalunya, i intentar garantir al màxim el manteniment dels llocs de treball.

b) Un procés de negociació amb l'aliança Nissan-Renault-Mitsubishi per a acordar un pla estratègic que garanteixi la seva permanència a Catalunya. En aquest sentit, l'insta a dur a terme les actuacions necessàries per tal que s'estableixi, entre Nissan i les administracions competents en matèria industrial, un marc de diàleg, a banda del diàleg que es pugui establir amb els representants dels treballadors en la taula reglada del període de consultes de l'expedient administratiu de regulació d'ocupació, en què es detallin les alternatives per a la continuïtat de l'activitat industrial als tres centres productius i que determini les solucions de continuïtat per al parc de proveïdors per mitjà d'altres tipus de contractes, en el marc de Nissan o de l'aliança Nissan-Renault-Mitsubishi.

13

El Parlament de Catalunya insta el Govern a:

- a) Explorar totes les possibilitats que permetin de revertir la decisió de la direcció de Nissan Motor Ibérica de cessar la producció de les seves factories a Catalunya.
- b) Adoptar les mesures necessàries per a garantir que, en el cas extrem que s'arribi al cessament definitiu de l'activitat, es garanteixin els drets dels treballadors i que s'articulin les mesures necessàries per a facilitar la recol·locació dels treballadors afectats.

14

El Parlament de Catalunya insta el Govern a acompanyar els comitès d'empresa de Nissan Motor Ibérica i de les empreses subcontractades (els anomenats *proveïdors*) en totes les accions que permetin de mantenir l'activitat productiva als centres

de treball de la Zona de Franca de Barcelona, de Montcada i Reixac i de Sant Andreu de la Barca i a la resta d'empreses que depenen de llur activitat.

II. Mesures a favor dels treballadors de Nissan i del sector de l'automoció

II.1. Formació i polítiques d'ocupació per a la reinserció laboral dels treballadors

15

El Parlament de Catalunya constata que cal més i millor formació per a augmentar les competències dels treballadors i la competitivitat de les empreses de Catalunya. En la darrera Conferència Sectorial d'Ocupació i Relacions Laborals, Catalunya ha patit una retallada de més de 215 milions d'euros que s'havien de destinar precisament a polítiques d'ocupació per a donar suport als desocupats i millorar l'ocupabilitat del conjunt de la població activa. Això ha provocat una profunda revisió de la planificació de programes i actuacions del Servei Públic d'Ocupació de Catalunya per a adaptar-la a les noves necessitats socials, a la capacitat real d'execució i a la disponibilitat pressupostària.

16

El Parlament de Catalunya insta el Govern a:

a) Reclamar al Govern de l'Estat més compromís i inversió en polítiques d'ocupació, per mitjà d'una nova reunió de la Conferència Sectorial d'Ocupació i Relacions Laborals en què s'atorguin a Catalunya com a mínim els més de 215 milions d'euros de retallada respecte al pressupost de l'any passat.

b) Impulsar un projecte de requalificació i atenció personalitzada als treballadors afectats per la pèrdua del lloc de treball com a conseqüència d'un expedient de regulació d'ocupació, gestionat des del mateix territori per a situar les expectatives del treballador i acompanyar-lo en el procés de reinserció laboral amb mesures immediates de reactivació, adaptació a nous sectors i acreditació de competències per a fer més fàcil el trànsit entre sectors productius.

17

El Parlament de Catalunya insta el Govern a:

a) Posar en marxa un procés d'acreditació professional per a tots els treballadors de Nissan a l'efecte que puguin consolidar l'experiència com una formació acreditada.

b) Incrementar la capacitació digital en les accions formatives que tenen un vincle directe amb el sector de l'automoció, especialment en els elements de formació contínua i ocupacional.

c) Posar en marxa el Centre de Formació Professional d'Automoció, aturat des de fa anys per discrepàncies internes en el Govern, per a poder reciclar i formar els treballadors del sector de l'automoció, i millorar-ne les capacitats i les possibilitats de reinserció.

II.2. Pla de proveïdors i d'inversions a la planta de Nissan

18

El Parlament de Catalunya insta el Govern a determinar l'impacte exacte dels proveïdors afectats per la decisió de Nissan, tant en l'àmbit de les peces de components com en el de serveis i productes vinculats al centre tècnic, i destacar la traçabilitat en el conjunt de la seva cadena de valor i l'impacte econòmic, per a iniciar de comú acord entre el Govern i Nissan, a partir d'aquesta informació, un pla específic per a cada proveïdor que garanteixi, durant els propers dos anys, el manteniment de la facturació en termes econòmics i de productes a subministrar, que contribueixi a la detecció de nous clients i nous productes, garantint, per mitjà de la diversifica-

ció, la competitivitat de les empreses afectades, i que possibiliti el manteniment dels llocs de treball.

19

El Parlament de Catalunya insta el Govern a:

a) Treballar conjuntament amb el Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme, en el cas que es confirmi el tancament de les plantes de Nissan a Catalunya, per a cercar socis industrials que puguin mantenir tota l'activitat de Nissan a Catalunya o una part i el màxim de llocs de treballs possibles, i afavorir, així, la potència industrial del país i, sobretot, del sector de l'automoció.

b) Dissenyar i presentar, en el termini de dos mesos, un pla adreçat als proveïdors del sector de l'automoció que han vist afectada llur activitat per l'anunci del tancament de la planta de Nissan, per a cercar solucions a la demanda, l'activitat i els llocs de treball que representen.

II.3. Proposta de reforma laboral i recuperació de les eines per a garantir els drets dels treballadors

20

El Parlament de Catalunya manifesta que davant d'una situació com el possible tancament de les plantes de Nissan, amb una greu afectació sobre l'economia del país, el Govern necessita disposar de totes les eines per a afrontar-la i per això és necessari:

a) Reequilibrar les eines internes de què es disposa i recuperar l'autorització administrativa dels expedients de regulació d'ocupació, que era l'eina que tenia l'autoritat laboral abans de la reforma laboral del 2012. No es tracta tant de disposar d'una competència administrativa discrecional, sinó de fer valer la capacitat de negociació i d'entesa entre les parts per a arribar a acords satisfactoris.

b) Garantir la participació efectiva de l'Administració en els processos de decisió i que a l'hora d'impulsar projectes empresarials que aporten un valor afegit al teixit econòmic i laboral aquests vagin lligats a contrapartides que permetin d'assegurar-ne la continuïtat a Catalunya. La més que probable necessitat del sector de reconversió i d'inversions públiques ha d'evitar la socialització de pèrdues i la privatització de beneficis.

c) Reequilibrar el poder de negociació asimètric entre capital i treball en una societat globalitzada, on el capital és cada cop més mòbil i els llocs de treball continuen estant localitzats, i, especialment, amb l'impuls del teletreball, evitar que la mobilitat internacional de capital es converteixi en una subhasta de drets laborals. Les institucions nacionals, estatals i europees han de treballar per globalitzar i universalitzar els drets laborals i el treball organitzat i, en una economia internacionalitzada on els tractats de lliure comerç homogeneïzen estàndards, també han de garantir els estàndards laborals entre els països que els signen.

21

El Parlament de Catalunya manifesta la necessitat de derogar:

a) La reforma laboral. Cal recuperar els drets laborals arrabassats amb la reforma laboral del 2012, que és un element de precarització i afebliment dels drets dels treballadors, i ha desequilibrat a favor de l'empresari l'estructura de la negociació col·lectiva i la possibilitat d'articular la relació laboral.

b) L'article 51 del Reial decret llei 3/2012, del 10 de febrer, de mesures urgents per a la reforma del mercat laboral, amb la finalitat que l'Administració recuperi el control de l'autorització prèvia a les empreses per a fer un acomiadament col·lectiu.

22

El Parlament de Catalunya insta el Govern a fer els tràmits necessaris per a donar curs a un projecte de llei, que es tramiti en lectura única, de reforma de l'article 51 de l'Estatut dels Treballadors, per a traslladar-lo a la Mesa del Congrés del Diputats, amb què es recuperi la normativa vigent amb anterioritat a la vigència del

Reial decret 3/2012, del 10 de febrer, de mesures urgents per a la reforma del mercat laboral, és a dir, que, entre altres qüestions, es recuperi la resolució de l'autoritat laboral per als supòsits en què el procés d'acomiadament col·lectiu fineixi sense acord entre les parts.

23

El Parlament de Catalunya insta el Govern a:

a) Exigir al Govern de l'Estat que modifiqui el marc normatiu, per tal que el Govern de la Generalitat disposi, de nou, de la capacitat de poder resoldre els expedients en què, després de la negociació, no s'ha pogut arribar a un acord, i que potenciï les funcions de l'autoritat laboral de Catalunya, per mitjà de la recuperació de l'autorització administrativa en els expedients de regulació d'ocupació.

b) Estudiar la possibilitat que els ajuts i les facilitats donades a les empreses vagin acompanyats de contrapartides, com ara la participació de l'Administració pública en l'accionariat de les companyies, per a incidir en la presa de decisions.

c) Traslladar a les institucions europees la necessitat que s'avalui prèviament l'impacte laboral dels futurs tractats de lliure comerç i assegurar, en tots els casos, que aquests incloguin previsions que serveixen per a garantir els drets dels treballadors i impulsen el treball organitzat, especialment als països que tenen una història de repressió d'organitzacions sindicals.

III. Mesures per a la indústria de l'automoció de Catalunya

III.1. Catalunya, pol de recerca i innovació en mobilitat i automoció al sud d'Europa

24

El Parlament de Catalunya constata que el sector de la mobilitat i l'automoció ha estat històricament un sector estratègic per a Catalunya al llarg del segle xx i manifesta el seu compromís a assegurar-ne la continuïtat a la Catalunya del segle xxi.

25

El Parlament de Catalunya considera imprescindible garantir la renovació industrial del sector de la mobilitat i l'automoció, dins l'impuls d'un model productiu basat en el coneixement, i insta el Govern a:

a) Treballar per convertir Catalunya en el pol de referència de la recerca en mobilitat al sud d'Europa i aprofitar la xarxa de recerca pública i privada i les instal·lacions de recerca i desenvolupament ja existents per a propulsar Catalunya al capdavant de la renovació industrial i la innovació del sector de l'automoció i la mobilitat.

b) Impulsar la creació d'un centre d'excel·lència en mobilitat, amb la participació del Govern, les universitats i el sector de l'automoció en coordinació amb l'Institut Europeu de la Mobilitat Urbana (KIC EIT Urban Mobility), creat el 2018 i que ha instal·lat la seva seu a Barcelona per mitjà de la iniciativa CARNET i per un període de tres anys, amb l'objectiu d'alinejar les diverses iniciatives de recerca i desenvolupament del sector de l'automoció i la mobilitat a Catalunya.

c) Estudiar les possibilitats existents per a impulsar activitats de recerca i innovació en el sector de l'automoció a les instal·lacions del Circuit de Barcelona-Catalunya, i reforçar les estructures de recerca ja existents al clúster de la indústria de l'automoció i apostar per complementar l'activitat d'oci del Circuit amb l'impuls de l'economia del coneixement.

d) Exigir al Govern de l'Estat la cogestió del Pla d'ajuts al sector de l'automòbil, amb una estimació inicial de 3.750 milions d'euros, per a desenvolupar Catalunya com el clúster europeu del sud d'Europa en recerca en l'àmbit de la mobilitat i l'automoció, i assegurar que els ajuts destinats a empreses propiciïn la capacitat d'incidència de l'Administració en els processos de decisió, sia amb clàusules de retorn en cas de deslocalització sia prioritant la conversió en capital accionarial en cas de no retorn.

III.2. Mesures de finançament de la indústria de l'automoció

26

El Parlament de Catalunya insta el Govern a impulsar, en col·laboració amb l'Institut Català de Finances, un programa de finançament de la inversió per a les empreses, principalment enfocat a facilitar les exportacions, la implantació en altres països, les obertures de nous mercats, els projectes tractors, el millorament de la competitivitat i el desenvolupament de nous productes, per a facilitar la reconversió i la transició empresarials cap a un nou model de negoci.

27

El Parlament de Catalunya insta el Govern a destinar 500 milions d'euros en els propers quatre anys a les polítiques industrials del sector de l'automoció per a reforçar aquesta activitat clau per al present i el futur de Catalunya, i, consegüentment, modificar els pressupostos de la Generalitat per al 2020 incrementant-ne els recursos en 125 milions d'euros per a l'any en curs.

28

El Parlament de Catalunya manifesta la necessitat de vincular els ajuts del Plan Renove del Govern central al manteniment de l'ocupació i a la participació pública en les empreses beneficiàries.

29

El Parlament de Catalunya manifesta la necessitat que el fons de reconstrucció post-Covid-19, anunciat per la Comissió Europea, no estigui condicionat a reformes estructurals.

30

El Parlament de Catalunya manifesta que els fons de reconstrucció europeus s'han de dirigir a invertir en la sostenibilitat i la transició ecològica per a garantir un futur per al sector industrial i de l'automoció a Catalunya davant dels canvis, reptes i transformacions futurs.

31

El Parlament de Catalunya insta el Govern a condicionar els plans d'ajuts al manteniment de l'ocupació i a la participació pública en les empreses beneficiàries.

III.3. Creació de l'Oficina per a la Transformació de la Indústria de la Mobilitat i l'Automoció

32

El Parlament de Catalunya, tant per l'impacte particular de la decisió de Nissan com, de manera general, pel conjunt del sector de l'automoció i mobilitat a Catalunya, insta el Govern a impulsar la creació de l'Oficina per a la Transformació de la Indústria de la Mobilitat i l'Automoció, per tal d'acompanyar la indústria i les empreses en el procés de transició del sector cap a la mobilitat del futur. Entre altres actuacions, aquesta oficina hauria de treballar en:

a) La posada en marxa d'una línia de treball transversal específica per a la prospecció i captació d'inversions en la indústria específica de la bateria i l'atracció de nous models per a les plantes d'assemblatge.

b) La coordinació d'un programa de suport a la reorientació del negoci de les empreses del sector de la mobilitat i l'automoció, que inclogui una tasca d'anàlisi i reflexió estratègica, i també l'aplicació del pla de negoci que en derivi.

c) El disseny d'un nou programa de suport als proveïdors del sector de l'automòbil, amb una incidència especial en els afectats per la decisió de Nissan, sia per la diversificació del producte o negoci, sia per la caiguda de producció de determinats models. Aquest programa ha d'ajudar a mantenir l'ocupació mentre dura la transició a la posada en pràctica del pla de negoci derivat del procés de reflexió estratègica dels proveïdors. També ha de donar suport al pagament de les despeses fixes i variables de caràcter estructural de les companyies, no vinculades al nivell d'activitat.

d) La promoció d'activitats d'acompanyament de la transformació digital de la indústria de la mobilitat i l'automoció per mitjà del programa Proacció 4.0.

e) El foment, per part de les administracions públiques catalanes, de la utilització de la compra pública innovadora en l'àmbit de la mobilitat en serveis públics, especialment amb relació a les propostes alternatives per a la continuïtat de l'activitat industrial de les plantes de Nissan a Catalunya.

f) La promoció de projectes d'innovació en l'àmbit de la mobilitat per part dels centres tecnològics i els agents de la xarxa Tecnio.

III.4. Formació, recerca i desenvolupament en l'àmbit de la indústria de l'automoció i la mobilitat

33

El Parlament de Catalunya constata que el sector de l'automoció és una part important de l'economia, amb un teixit industrial que genera riquesa i ocupa milers de treballadors a Catalunya. Per aquest motiu, insta el Govern a:

a) Obrir una nova fase de licitació del Centre de Formació Professional d'Automoció de Martorell, que ha d'incloure una fase prèvia de consulta al mercat. Aquesta consulta ha d'ésser oberta als principals operadors del sector de l'automoció i del món acadèmic, per a poder preparar una nova licitació que permeti desenvolupar millor les característiques pròpies d'un centre integrat de formació.

b) Convocar una trobada del futur òrgan de seguiment de l'execució del contracte derivat de la licitació a què fa referència la lletra a, format pel Govern, l'Ajuntament de Martorell (Baix Llobregat), els sindicats Comissions Obreres i Unió General de Treballadors, les patronals Foment del Treball i Pimec, i el Clúster de l'Automoció.

34

El Parlament de Catalunya insta el Govern a:

a) Potenciar les línies de recerca i desenvolupament específiques en l'àmbit de la indústria de l'automoció i la mobilitat, en tots els programes de recerca del Departament d'Empresa i Coneixement.

b) Destinar 10 milions d'euros al programa de la indústria del coneixement en l'àmbit de l'automoció i la mobilitat per a reforçar les línies de treball entre les universitats, els centres de recerca i la indústria del sector.

c) Crear una oficina per a la transformació de la indústria de l'automoció i la mobilitat per a facilitar els processos de digitalització, de transició ecològica i d'innovació.

III.5. Impuls de polítiques industrials en l'àmbit de l'automoció

35

El Parlament de Catalunya insta el Govern a:

a) Prioritzar absolutament el manteniment de les empreses automobilístiques a Catalunya i l'impuls de polítiques industrials com a principal motor de la competitivitat.

b) Crear un grup de treball que tingui com a objectiu estudiar els avantatges i desavantatges amb què es troba la indústria automobilística a Catalunya amb la finalitat d'impulsar mesures que permetin la viabilitat d'aquestes empreses.

36

El Parlament de Catalunya insta el Govern a:

a) Impulsar la completa execució de les mesures previstes en el Pacte per a la Indústria 2017-2020, prioritzant-ne les que, en l'actual moment de crisi sanitària, poden ésser útils per a la reactivació del sector industrial.

b) Engregar les mesures previstes en el Programa de suport a la indústria de la mobilitat i l'automoció, i dotar-lo del pressupost suficient per a aplicar-lo tenint en compte l'impacte que la decisió de Nissan pot tenir a curt termini sobre les empreses del sector.

c) Treballar, conjuntament amb el Govern d'Espanya, per implementar les mesures necessàries que permetin de reforçar el sector industrial i, en particular, el sector de l'automoció, entre d'altres l'execució d'infraestructures de mobilitat i de recerca i l'execució de plans d'estimulació de la demanda.

III.6. Mesa del Sector de l'Automoció

37

El Parlament de Catalunya insta el Govern a:

a) Crear un grup de treball permanent de la Mesa del Sector de l'Automoció amb els agents socials i les institucions públiques que permeti el contacte ràpid entre els principals actors del sector davant de qualsevol canvi sobtat.

b) Fixar reunions periòdiques de la Mesa del Sector de l'Automoció per a poder refer, ampliar o modificar el Pla estratègic integral de suport a la indústria de la mobilitat i de l'automoció 2020-2025.

c) Iniciar l'aplicació immediata de les mesures pactades pels agents socials i econòmics i els poders públics en el Pla estratègic integral de suport a la indústria de la mobilitat i de l'automoció 2020-2025, amb la dotació pressupostària necessària, per tal de capgirar la situació creada pel tancament de la planta de Nissan i la crisi econòmica derivada de la pandèmia de Covid-19.

III.7. Impuls de la mobilitat sostenible

38

El Parlament de Catalunya insta el Govern a:

a) Establir com a prioritari el desenvolupament de la indústria de la mobilitat sostenible i elaborar un pla específic per a la mobilitat sostenible.

b) Impulsar programes de crèdits fiscals per a les empreses que apostin de manera decidida per l'R+D+I aplicada al sector de l'automoció i de la mobilitat sostenible.

c) Renovar progressivament el parc mòbil de la Generalitat –incloent-hi els cotxes oficials, de policia i de bombers– amb vehicles sostenibles, assignant-hi una partida pressupostària específica i sense afectar el pla d'ajuts que hi hagi, si s'escau.

39

El Parlament de Catalunya insta el Govern a:

a) Elaborar un pla estratègic, en col·laboració amb les administracions locals, per a convertir l'Àrea Metropolitana de Barcelona en una plataforma de l'automoció sostenible que garanteixi ocupació de qualitat i generació de riquesa.

b) Dissenyar, en el marc dels fons europeus per a la recuperació, un pla estratègic per a la modernització i transformació del sector de l'automoció a Catalunya.

Palau del Parlament, 30 de juny de 2020

El president de la CEC, José María Cano Navarro; la presidenta de la CTASF, Montserrat Fornells i Solé; el secretari de la CTASF, Martí Pachamé Barrera

3. Tramitacions en curs

3.01. Projectes i proposicions de llei i altres propostes de norma

3.01.01. Projectes de llei

Projecte de llei de facilitació de l'activitat econòmica

200-00010/12

PRÒRROGA DEL TERMINI PER A PROPOSAR COMPAREIXENCES

Sol·licitud: SP PPC (reg. 72813).

Pròrroga: atesa la tramitació d'urgència extraordinària acordada, 1 dia hàbil.

Finiment del termini: 20.07.2020; 10:30 h.

PRÒRROGA DEL TERMINI PER A PROPOSAR COMPAREIXENCES

Sol·licitud: GP Cs (reg. 72846).

Pròrroga: atesa la tramitació d'urgència extraordinària acordada, 1 dia hàbil, i última.

Finiment del termini: 21.07.2020; 10:30 h.

3.01.02. Proposicions de llei

Proposició de llei de moratòria en l'aplicació de l'impost sobre les estades en establiments turístics

202-00072/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES A LA TOTALITAT

Sol·licitud: GP Cs (reg. 72847).

Pròrroga: 5 dies hàbils (del 29.07.2020 al 02.09.2020).

Finiment del termini: 03.09.2020; 10:30 h.

Proposició de llei per a suprimir de manera efectiva la càrrega fiscal al turisme davant la Covid-19

202-00073/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES A LA TOTALITAT

Sol·licitud: SP PPC (reg. 72814).

Pròrroga: atesa la tramitació d'urgència acordada, 3 dies hàbils (del 22.07.2020 al 24.07.2020).

Finiment del termini: 27.07.2020; 10:30 h.

3.10. Procediments que es clouen amb l'adopció de resolucions

3.10.25. Propostes de resolució

Proposta de resolució sobre la reassignació de les competències en funció pública

250-01323/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72245; 72332).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la necessitat d'aplicar les propostes de l'Informe de la Comissió d'Estudi de les Polítiques Industrials en el Sector de l'Automoció

250-01324/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72246; 72333).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la dotació de mitjans telemàtics a les seus judicials

250-01325/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP Cs; GP ERC; GP JxCat (reg. 72232; 72247; 72334).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre el garantiment de la inserció laboral de les persones amb discapacitat en la crisi posterior a la Covid-19

250-01326/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72248; 72335).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre el retorn de l'activitat firaire

250-01327/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP Cs; GP ERC; GP JxCat (reg. 72233; 72249; 72336).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la inclusió de Catalunya en la xarxa certificada de zones verdes de la Unió Europea

250-01328/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP Cs; GP ERC; GP JxCat (reg. 72234; 72250; 72338).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre les escoles privades de música

250-01329/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP Cs; GP ERC; GP JxCat (reg. 72235; 72251; 72339).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la necessitat d'una nova regulació completa en matèria de caça

250-01330/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72252; 72340).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre l'increment de la dotació de la prestació econòmica de serveis bàsics

250-01331/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP Cs; GP ERC; GP JxCat (reg. 72236; 72253; 72341).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la dotació de les escoles oficials d'idiomes amb els professors i els mitjans necessaris per a garantir la continuïtat dels cursos

250-01332/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72254; 72342).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre el foment de la mediació en els contractes de lloguer d'habitatges i habitacions per als joves estudiants

250-01333/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72255; 72343).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre el compliment del principi de neutralitat per al respecte del dret fonamental a la llibertat ideològica

250-01335/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72256; 72344).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre el tractament de la corrupció als mitjans de comunicació públics

250-01336/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP Cs; GP ERC; GP JxCat (reg. 72237; 72257; 72345).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre l'increment d'efectius policials a Mataró davant l'increment de la delinqüència i de les ocupacions

250-01337/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72258; 72346).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre els funcionaris de les forces i els cossos de seguretat en llur funció de policia judicial

250-01338/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72259; 72348).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre el millorament de les polítiques d'habitatge en matèria de lloguer social i assequible

250-01339/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72260; 72349).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre l'adopció dels acords necessaris per a deixar sense efecte l'increment de sancions en matèria de caça

250-01340/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP Cs; GP ERC; GP JxCat (reg. 72238; 72261; 72350).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la responsabilitat parlamentària pel malbaratament de recursos públics amb propaganda separatista difosa per les delegacions del Govern a l'exterior

250-01341/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72262; 72351).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre l'escalada de la violència i la crisi de drets humans a Xile

250-01342/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP Cs; GP ERC; GP JxCat (reg. 72239; 72263; 72352).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la reactivació urgent del Pla territorial parcial del Penedès

250-01343/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP Cs; GP ERC; GP JxCat (reg. 72240; 72264; 72353).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la residència Domusvi Can Buxeres, de l'Hospitalet de Llobregat (Barcelonès)

250-01344/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72265; 72354).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la seguretat dels professionals de la salut

250-01345/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72266; 72355).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre l'atenció de les persones amb trastorns de l'espectre autista i llurs famílies durant la crisi de la Covid-19

250-01346/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72267; 72356).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre el suport al sector del transport discrecional i turístic de viatgers arran de la crisi de la Covid-19

250-01347/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72268; 72357).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre mesures urgents per al reforç educatiu a l'estiu

250-01348/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72269; 72361).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre l'increment d'efectius policials a Santa Coloma de Gramenet davant l'increment de la delinqüència i els robatoris

250-01350/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72270; 72358).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre mesures de conscienciació i sensibilització sobre la soledat no desitjada

250-01351/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72271; 72359).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre els tràmits necessaris per a la signatura d'un conveni de col·laboració amb el Casal Lambda

250-01352/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72272; 72360).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre els mecanismes de reforç contra la violència infantil

250-01353/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72273; 72362).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la retirada de la campanya No em canviïs la llengua

250-01354/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72274; 72363).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la necessitat del reforç en les mesures de polítiques de la infància

250-01355/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72275; 72364).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre l'establiment d'un pla de futur per al sector del salvament aquàtic

250-01356/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72276; 72365).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre l'adopció de mesures urgents contra els discursos transfòbics i excloents

250-01357/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72277; 72366).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la reprogramació de les convocatòries i els projectes suspesos del Fons Europeu de Desenvolupament Regional

250-01358/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP Cs; GP ERC; GP JxCat (reg. 72241; 72278; 72369).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre el reforç del personal dels jutjats socials, mercantils i contenciosos administratius d'acord amb les recomanacions del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya
250-01359/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP Cs; GP ERC; GP JxCat (reg. 72242; 72279; 72367).
Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).
Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la situació d'inseguretat ciutadana a Mataró
250-01360/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP Cs; GP ERC; GP JxCat (reg. 72243; 72280; 72371).
Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).
Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la implantació urgent d'un programa de reforç educatiu i esportiu
250-01361/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72281; 72372).
Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).
Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre el garantiment de mesures de protecció i tests ràpids al personal dels centres educatius
250-01362/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72282; 72368).
Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).
Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la creació d'una escola nàutica i pesquera a Palamós
250-01363/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72283; 72373).
Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).
Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre el manteniment de les línies de P3 a l'Escola Malagrida, d'Olot

250-01364/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72284; 72374).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre el lideratge femení

250-01365/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72285; 72370).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la corrupció política dels alts càrrecs

250-01366/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72286; 72381).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la integració de l'Administració autonòmica de Catalunya en el Sistema de Seguiment Integral en els Casos de Violència de Gènere, Sistema VioGén

250-01367/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72287; 72375).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la dedicació íntegra dels Fons Europeus de Desenvolupament Regional a les finalitats previstes

250-01368/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72288; 72376).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre la reducció del tipus impositiu aplicable a l'impost sobre el valor afegit, del 21% al 4%, sobre els productes sanitaris d'ús obligatori o recomanable per a la prevenció del contagi per coronavirus

250-01369/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72289; 72377).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre el garantiment de les mesures de protecció i tests ràpids als professors, monitors i resta del personal dels casals d'estiu i colònies

250-01370/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72290; 72378).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre l'aplicació d'un programa de reforç educatiu per a l'alumnat vulnerable en els casals d'estiu

250-01371/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72291; 72379).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre l'adaptació a les noves necessitats laborals de les empreses en formació digital a l'era post-Covid-19

250-01372/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP ERC; GP JxCat (reg. 72292; 72380).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Proposta de resolució sobre el teletreball

250-01373/12

PRÒRROGA DEL TERMINI DE PRESENTACIÓ D'ESMENES

Sol·licitud: GP Cs; GP ERC; GP JxCat (reg. 72244; 72293; 72382).

Pròrroga: 2 dies hàbils (del 21.07.2020 al 22.07.2020).

Finiment del termini: 23.07.2020; 10:30 h.

Dictamen de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya

261-00003/12

DICTAMEN

A la Mesa del Parlament

La Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya, d'acord amb l'article 67.6 del Reglament del Parlament, acorda d'emetre el següent

Dictamen

Índex

- I. Antecedents
- II. Composició i treballs de la Comissió
- III. Pla de treball aprovat per la Comissió
- IV. Propostes de conclusions presentades pels grups parlamentaris
- V. Conclusions i recomanacions

I. Antecedents

1. Antecedents parlamentaris

1. El Ple del Parlament de Catalunya, en la sessió tinguda el 4 de juliol de 2018, va aprovar la Resolució 24/XII del Parlament de Catalunya, de creació de la Comissió sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya, amb el contingut següent:

«Resolució 24/XII del Parlament de Catalunya, de creació de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya

252-00011/12

Adopció

Ple del Parlament, sessió 13, 04.07.2018, DSPC-P 15

El Ple del Parlament, en la sessió tinguda el 4 de juliol de 2018, ha debatut el text de la Proposta de resolució de creació d'una comissió d'investigació sobre l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya (tram. 252-00011/12), presentada pel Grup Parlamentari de Junts per Catalunya i pel Grup Parlamentari Republicà.

Finalment, d'acord amb l'article 67 del Reglament, ha adoptat la següent Resolució

El Parlament de Catalunya acorda crear la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya (CIACE), i n'estableix l'objecte i el contingut dels treballs, en els termes següents:

a) La comissió d'investigació creada per aquesta resolució té per objecte analitzar els efectes de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya en el sentit més ampli, com les causes que la van motivar, l'adequació d'aquesta aplicació a la legalitat, el caràcter de les mesures adoptades i les seves conseqüències i la valoració dels danys i les possibles responsabilitats per l'aplicació del dit article.

b) Els continguts dels treballs encomanats a la comissió d'investigació són els següents:

Primer. L'anàlisi del context polític en què es va produir l'aplicació de l'article 155, determinat pel referèndum d'autodeterminació de l'1 d'octubre de 2017, la vaga general del 3 d'octubre, la repressió política per part de l'Estat espanyol, el discurs de Felip VI i la declaració de la República del 27 d'octubre.

Segon. L'anàlisi de la legalitat de l'adopció i aplicació de l'article 155 i de cada una de les mesures adoptades.

Tercer. L'anàlisi de la vulneració dels drets fonamentals dels ciutadans, les entitats i les institucions que ha comportat a Catalunya l'aplicació de l'article 155.

Quart. L'anàlisi i la quantificació dels danys efectuats per l'aplicació de les mesures adoptades.

Cinquè. L'anàlisi de les possibles responsabilitats, incloses les penals, per l'aplicació de l'article 155.

Sisè. L'anàlisi de l'impacte i la repercussió internacionals que ha tingut l'aplicació de l'article 155.

Setè. L'avaluació del conjunt del marc jurídic i polític de l'Estat espanyol (Tribunal Constitucional, article 135 de la Constitució espanyola, Fons de Liquiditat Autonòmic) i d'altres elements de la Constitució espanyola i de les polítiques estatals previs i posteriors a l'aplicació de l'article 155 que limiten la sobirania del Parlament de Catalunya i del Govern de la Generalitat.

c) La comissió d'investigació pot incorporar especialistes en un nombre no superior al de diputats que en són membres.

Palau del Parlament, 4 de juliol de 2018

La secretària quarta, Adriana Delgado i Herreros; el president, Roger Torrent i Ramió»

2. La Mesa del Parlament, en la sessió tinguda el 18 de setembre de 2018, d'acord amb la Junta de Portaveus i de conformitat amb l'article 49.2 del Reglament del Parlament, va acordar que la Mesa de la Comissió fos col·legiada i que la presidència correspongués al Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, la vicepresidència al Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular– Crida Constituent i la secretaria al Grup parlamentari Republicà.

3. La Mesa del Parlament, en la sessió tinguda el 25 de setembre de 2018, d'acord amb la Junta de Portaveus i de conformitat amb l'article 48.1 del Reglament, va acordar que la composició de la comissió fos de dos diputats per grup parlamentari, inclosos el Grup Mixt, llevat del qui en tingui la presidència, que tindrà un membre més.

4. Els diversos grups, de conformitat amb el que estableixen els articles 48 i 49 del Reglament del Parlament, van designar els diputats que havien de formar part de la comissió d'investigació i el diputat que n'exerciria la presidència, i ho van posar en coneixement de la Mesa del Parlament.

5. El 6 de novembre de 2018 es va constituir la Comissió, que va ratificar per al càrrec de president el diputat Antoni Morral i Berenguer, proposat pel Grup Parlamentari de Junts per Catalunya. En la mateixa sessió es va elegir vicepresident el diputat Carles Riera Albert, i secretària, la diputada Gemma Espigares Tribó.

6. El secretari general, en data 7 de novembre de 2018, dona trasllat a la Comissió de l'acord següent:

«La representant del SP de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent informa que el seu subgrup ha presentat un escrit en què, en base als acords del consell polític de la seva formació pels quals renuncien a formar part de les meses de cap comissió, fan avinent que assumeixen la vicepresidència de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya de forma provisional».

7. La Mesa del Parlament, en la sessió tinguda el dia 13 de novembre de 2018, escoltada la Junta de Portaveus, atesa la renúncia a la vicepresidència presentada pel SP de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent, acorda atribuir-la al Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem.

8. El 4 de juny de 2019, la Comissió va elegir vicepresidenta la diputada Jéssica Albiach Satorres, del GP de Catalunya en Comú Podem.

9. El 26 de novembre de 2019, la Comissió va elegir vicepresident el diputat Lucas Silvano Ferro Solé, en substitució de la diputada Jéssica Albiach Satorres.

10. En la sessió del 4 de febrer de 2018, la Comissió va elaborar i aprovar un pla de treball que posteriorment fou modificat diverses vegades, amb la finalitat de redactar un dictamen que continguéss les conclusions de la Comissió, un cop escoltades les diverses intervencions dels compareixents.

11. El 7 de maig de 2019 la Comissió va acordar de donar compte a la Mesa del Parlament de la incompareixença de 3 persones –convocades fins a 2 vegades– perquè ho traslladés al Ministeri Fiscal, als efectes de substanciar la responsabilitat penal que podés correspondre.

12. El 13 de juny de 2019 la Comissió va acordar de donar compte a la Mesa del Parlament de la incompareixença de 3 persones –convocades fins a 2 vegades– perquè ho traslladés al Ministeri Fiscal, als efectes de substanciar la responsabilitat penal que podés correspondre.

13. El 26 de novembre de 2019 la Comissió va acordar de donar compte a la Mesa del Parlament de la incompareixença de 7 persones –convocades fins a 2 vegades– perquè ho traslladés al Ministeri Fiscal, als efectes de substanciar la responsabilitat penal que podés correspondre.

14. El 4 de febrer de 2020 la Comissió va acordar de donar compte a la Mesa del Parlament de la incompareixença de 2 persones –convocades fins a 2 vegades– perquè ho traslladés al Ministeri Fiscal, als efectes de substanciar la responsabilitat penal que podés correspondre.

15. Els grups parlamentaris van presentar les propostes de conclusions respectives al Registre del Parlament fins al dia 19 de maig de 2020, de conformitat amb el que estableix l'article 67.6 del Reglament del Parlament.

2. Antecedents normatius

L'article 59.6 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix que el Parlament pot crear comissions d'investigació:

«6. El Parlament pot crear comissions d'investigació sobre qualsevol assumpte de rellevància pública que sigui d'interès de la Generalitat. Les persones requerides per les comissions d'investigació han de comparèixer-hi obligatòriament, d'acord amb el procediment i les garanties establerts pel Reglament del Parlament. S'han de regular per llei les sancions per l'incompliment d'aquesta obligació.»

L'article 67 del Reglament del Parlament estableix la possibilitat de crear comissions d'investigació en els termes següents:

«1. El Ple del Parlament, a proposta de dos grups parlamentaris, de la cinquena part dels membres del Parlament, de la Mesa del Parlament, un cop escoltada la Junta de Portaveus, o del Govern, pot acordar la creació d'una comissió d'investigació sobre qualsevol assumpte d'interès públic que sigui competència de la Generalitat. L'acord de creació ha de delimitar-ne l'objectiu i l'abast, i també els continguts bàsics del pla de treball.

»2. La composició i el nombre de membres de les comissions d'investigació s'han de concretar mitjançant un acord de la Junta de Portaveus. La comissió també pot incorporar especialistes, amb veu i sense vot, amb tasques d'assessorament tècnic, en un nombre no superior al de diputats membres de la comissió.

»3. El Parlament ha de crear una comissió d'investigació si és demanada per una tercera part dels diputats o per tres grups parlamentaris; els propo-sants només poden presentar una proposta vinculant l'any. L'acord de creació de la comissió l'ha d'adoptar la Mesa del Parlament, una vegada escoltada la Junta de Portaveus. Aquest acord ha de determinar l'objectiu i l'àmbit d'ac-tuació de la comissió i el contingut bàsic del seu pla de treball, de conformitat amb la proposta presentada pels diputats o els grups parlamentaris que n'han demanat la creació.

»4. Les comissions d'investigació, abans d'iniciar llurs actuacions, han d'elaborar i aprovar un pla de treball.

»5. Les comissions d'investigació poden requerir, per mitjà del president del Parlament, qualsevol persona perquè hi presti declaració.

»6. Les conclusions de les comissions d'investigació s'han de reflectir en un dictamen que ha d'ésser debatut pel Ple del Parlament.

»7. Les conclusions aprovades pel Ple del Parlament han d'ésser comuni-cades al Govern, sens perjudici que la Mesa del Parlament també pugui co-municar-les al Ministeri Fiscal.»

Les compareixences de persones davant la Comissió són regulades per l'article 68 del Reglament, que estableix el següent:

«1. Les compareixences de testimonis davant les comissions d'investiga-ció es regeixen per les normes següents:

»a) La compareixença únicament es pot requerir amb relació a qüestions que són competència de la Generalitat.

»b) El president del Parlament signa el requeriment, en el qual han de constar de manera fefaent l'acord de requeriment adoptat per la comissió, les dades d'identificació personal i el domicili de la persona requerida, el lloc, el dia i l'hora en què es té la compareixença i la qüestió sobre la qual ha d'in-formar.

»c) La notificació del requeriment s'ha de fer quinze dies abans de la data en què ha de comparèixer, llevat que la comissió n'acordi la urgència, en el qual cas el termini és de cinc dies. En el cas que la compareixença no tingui lloc, la citació s'ha de reiterar per a comparèixer al cap de tres dies, o al cap d'un dia, si se'n va acordar la urgència.

»d) La persona requerida ha d'ésser advertida, en la notificació, dels seus drets, de les seves obligacions i de les seves eventuais responsabilitats.

»e) La persona requerida pot comparèixer acompanyada de qui designi per assistir-la.

»f) La compareixença es té d'acord amb el procediment que prèviament estableix la mesa de la comissió, del qual s'ha d'informar qui compareix abans que comenci la seva intervenció.

»2. La mesa de la comissió, durant els treballs d'aquesta, ha de vetllar per la salvaguarda del respecte a la intimitat, l'honor de les persones, el secret professional, la clàusula de consciència i els altres drets constitucionals.

»3. Si la persona convocada desatén, voluntàriament, el requeriment de comparèixer davant una comissió d'investigació, la Mesa del Parlament n'ha de donar compte al Ministeri Fiscal, als efectes de substanciar la responsa-bilitat penal que hi pugui correspondre. En la notificació inicial, se l'ha d'ad-vertir d'aquesta possible responsabilitat penal.

»4. La comissió d'investigació pot acordar compareixences d'experts per-què aportin llur opinió sobre l'afer objecte de la comissió. Aquesta circums-tància ha de constar explícitament en l'acord de la comissió. La compareixen-ça s'ha de substanciar pel procediment que estableix l'article 59.»

Així mateix, pel que fa a la possibilitat de requerir qualsevol persona perquè presti declaració davant la Comissió, s'ha tingut en compte el que estableixen els apartats 1 i 3 de l'article 502 de la Llei orgànica 10/1995, del 23 de novembre, del Codi penal, que estableixen el següent:

«1. Els qui, havent estat requerits de forma legal i sota advertència, deixin de comparèixer davant una comissió d'investigació de les Corts Generals o d'una assemblea legislativa d'una comunitat autònoma, han de ser castigats com a reus del delictes de desobediència. Si el reu és una autoritat o un funcionari públic, se li ha d'imposar a més la pena de suspensió d'ocupació o càrrec públic per un termini de sis mesos a dos anys.

»[...]

»3. El qui, convocat davant d'una comissió parlamentària d'investigació, falti a la veritat en el seu testimoni ha de ser castigat amb la pena de presó de sis mesos a un any o una multa de 12 a 24 mesos.»

II. Composició i treballs de la Comissió

1. Composició de la Comissió

1.1. Membres

Grup Parlamentari de Ciutadans

Noemí de la Calle Sifré

Ignacio Martín Blanco

Grup Parlamentari de Junts per Catalunya

Francesc de Dalmaes i Thió

Gemma Geis i Carreras

Grup Parlamentari Republicà

Gemma Espigares Tribó

Magda Casamitjana i Aguilà, fins al 30 de novembre de 2018, en què fou substituïda pel diputat Jordi Orobitg Solé

Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar

Ferran Pedret Santos

Alícia Romero Llano

Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem

Marc Parés Franzí

Elisenda Alamany Gutiérrez, fins al 25 de febrer de 2019, en què fou substituïda pel diputat David Cid Colomer

David Cid Colomer, fins al 4 d'abril de 2019, en què fou substituït pel diputat Marc Parés Franzí

Jéssica Albiach Satorres, fins al 21 de novembre de 2019, en què fou substituïda pel diputat Lucas Silvano Ferro Solé

Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent

Carles Riera Albert

Subgrup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent

Santi Rodríguez i Serra

Han assistit els treballs de la Comissió el lletrat Ferran Domínguez García, l'assessora lingüística Marta Payà i Canals i les gestores parlamentàries Dolors Balagué i Sort i Elena Mora Martínez.

2. Sessions de la Comissió

La Comissió s'ha reunit en un total de 21 sessions, i ha substanciat 17 compareixences de testimonis i 23 compareixences ordinàries d'experts.

Sessió 1. El 6 de novembre de 2018 es va tenir la sessió constitutiva de la Comissió.

Sessió de data 20 de novembre de 2018. Desconvocada per l'ampliació del termini per a la presentació de documentació per al Pla de treball (tram. 394-00006/12)

Sessió 2. El 4 de desembre de 2018 es va elaborar i aprovar el pla de treball de la Comissió.

Sessió 3. El 15 de gener de 2019 es van tenir les compareixences següents:

- Pau Villòria i Sistach, viceconseller de la Presidència per al Desplegament de l'Autogovern
- Joan Vintró i Castells, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Barcelona

Sessió 4. El 22 de gener de 2019 hi havia previstes les compareixences d'Oriol Junqueras i Vies, exvicepresident del Govern; Jordi Turull i Negre, exconseller de la Presidència; Raül Romeva i Rueda, exconseller d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència; Josep Rull i Andreu, exconseller de Territori i Sostenibilitat; i Joaquim Forn i Chiariello, exconseller d'Interior. Tot i les gestions fetes amb temps i forma pel Parlament, no es van poder tenir, atès que el Tribunal Suprem el dia 18 de gener va fer arribar a les parts els requeriments del Parlament de Catalunya i va donar un termini de resposta de tres dies, que finalitzava el dia 23 de gener de 2019.

Sessió 5. El 29 de gener de 2019 es van tenir les compareixences següents:

- Joaquín Urías, professor de dret constitucional de la Universitat de Sevilla i exlletrat del Tribunal Constitucional
- Francesc Esteve i Balagué, director del Gabinet Jurídic de la Generalitat
- Síndic de greuges de Catalunya

Sessió 6. El 19 de març de 2019 es van tenir les compareixences següents:

- Una representació de l'associació Servidors Públics de Catalunya
- Francina Alsina, presidenta de la Taula del Tercer Sector
- Una representació de la Confederació del Tercer Sector

Sessió 7. El 26 de març de 2019 es va acordar el canvi de tramitació de dues compareixences, de testimonis a experts: la de Xavier Amor i Martín, president de la Federació de Municipis de Catalunya, i la de Ramon Font, portaveu nacional de la Unió Sindical de Treballadors de l'Ensenyament de Catalunya. A més, es van tenir les compareixences següents:

- Camil Ros, representant de la Unió General de Treballadors
- Javier Pacheco, representant de Comissions Obreres

Sessió 8. El 2 d'abril de 2019 es van tenir les compareixences següents:

- Una representació de CSC Intersindical
- Ramon Font, portaveu nacional de la Unió Sindical de Treballadors de l'Ensenyament de Catalunya

Sessió 9. Per al 30 d'abril de 2019 es va convocar Mariano Rajoy Brey, expresident del Govern d'Espanya; Soraya Sáenz de Santamaría Antón, exvicepresidenta del Govern d'Espanya i exministre de la Presidència i per a les Administracions Territorials; i María Dolores de Cospedal García, advocada de l'Estat i exministre de Defensa, que no van comparèixer. La comissió va acordar convocar-los per segona vegada, d'acord amb els articles 68.1.c *in fine* del Reglament del Parlament i el 502 del Codi penal.

Sessió 10. Per al 7 de maig de 2019 es va convocar per segona vegada Mariano Rajoy, Soraya Sáenz de Santamaría i María Dolores de Cospedal, que no van aten-

dre la citació. Els dos primers van manifestar per escrit la seva voluntat de no comparèixer, i la tercera no va respondre a aquesta segona convocatòria tot i que sí que ho havia fet en la primera.

La Comissió acorda posar aquests fets en coneixement de la Mesa del Parlament perquè en doni compte al Ministeri Fiscal.

Sessió 11. Per al 4 de juny de 2019 es va convocar Juan Ignacio Zoido Álvarez, exministre de l'Interior; Josep Enric Millo i Rocher, exdelegat del Govern d'Espanya a Catalunya; i Jorge Moragas Sánchez, cap del gabinet de l'expresident del govern d'Espanya Mariano Rajoy, que no van comparèixer i van comunicar per escrit la seva voluntat de no fer-ho. La comissió va acordar convocar-los per segona vegada, d'acord amb els articles 68.1.c *in fine* del Reglament del Parlament i el 502 del Codi penal.

Sessió 12. Per al 13 de juny de 2019 es va convocar per segona vegada Juan Ignacio Zoido, Josep Enric Millo i Jorge Moragas, que no van atendre la citació.

La Comissió acorda posar aquests fets en coneixement de la Mesa del Parlament perquè en doni compte al Ministeri Fiscal.

Sessió 13. El 18 de juny de 2019 es van tenir les compareixences següents:

- Neus Bonet, degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya
- Josep Vicent Sanchis Llàcer, director de TV3
- Saül Gordillo i Bernàrdez, director de Catalunya Ràdio

Sessió de data 12 de novembre de 2019. Desconvocada per coincidència amb la sessió plenària.

Per al 12 de novembre de 2019 es va convocar Pedro Sánchez Pérez-Castejón, president del Govern d'Espanya; Carmen Calvo Poyato, vicepresidenta del Govern d'Espanya i ministra de Relacions amb les Corts i Igualtat; Rafael Catalá Polo, alt funcionari i exministre de Justícia; Roberto Bermúdez de Castro Mur, exsecretari d'estat d'Administracions Territorials; Enrique Lasso de la Vega, director general de Relacions amb les Comunitats Autònomes i Ens Locals del Govern d'Espanya; Juan Antonio Puigserver Martínez, secretari general tècnic del Ministeri de l'Interior; i Jaime Alfonsín, cap de la Casa del Rei, que no van comparèixer. La comissió va acordar convocar-los per segona vegada, d'acord amb els articles 68.1.c *in fine* del Reglament del Parlament i el 502 del Codi penal.

Sessió 14. El 26 de novembre de 2019 la Comissió va acordar una reformulació del pla de treball. La reformulació va consistir, per una banda, a revocar l'acord de tenir diverses compareixences i, per una altra, a acordar el canvi de tramitació, de testimoni a expert, d'algunes altres compareixences.

La Comissió revoca, per assentiment, l'acord de tenir les compareixences ordinàries següents:

- José Ibarretxe Markuartu, expresident del Govern Basc.
- Lluís Puigdemont i Reverter, president del Consell Català de Cooperació al Desenvolupament
- Una representació del Col·legi de Secretaris, Interventors i Tresorers d'Administració Local de Barcelona
- Jan Skoberne, diputat del Partit Socialista Eslovè
- Una representació de les Assemblees de Treballadors per a la Defensa de les Institucions Catalanes
- Sílvia Requena, advocada d'un grup d'afectats
- Xavier Arbós Marín, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Barcelona
- Argelia Queralt Jiménez, professora de dret constitucional de la Universitat de Barcelona
- Rafael Jiménez Asensio, professor de dret constitucional de la Universitat Pompeu Fabra

- Antonio Arroyo Gil, professor de dret constitucional de la Universitat Autònoma de Madrid
- Enoch Albertí i Rovira, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Barcelona
- Ramón Cotarelo García, polític i catedràtic emèrit de ciència política i de l'administració de la Universitat Nacional d'Educació a Distància
- Mercè Barceló i Serramalera, catedràtica de dret constitucional de la Universitat Autònoma de Barcelona
- Dolors Feliu i Torrent, jurista de la Universitat Pompeu Fabra
- Joan Queralt i Jiménez, catedràtic de dret penal de la Universitat de Barcelona
- Esther Giménez-Salinas, catedràtica de dret penal de la Universitat Ramon Llull i exvocal del Consell General del Poder Judicial
- Àlex Hinojo, director d'Amical Wikimedia i activista pel coneixement lliure i els drets digitals
- Josep Ramon Barberà i Gomis, professor de dret administratiu de la Universitat Pompeu Fabra
- Maria Vila Redon, representant de l'Associació Drets
- María Eugenia Palop, professora titular de filosofia del dret de la Universitat Carlos III de Madrid
- Montserrat Comas d'Argemir, magistrada i exvocal del Consell General del Poder Judicial, portaveu a Catalunya de l'associació Jutgesses i Jutges per a la Democràcia
- Gerardo Pisarello, primer tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona
- Pascual Sala, expresident del Tribunal Suprem, del Tribunal Constitucional i del Consell General del Poder Judicial
- Laia Bonet, professora de dret administratiu de la Universitat Pompeu Fabra
- Silvio Falcón, professor associat de ciència política de la Universitat de Barcelona i president de l'associació Finestra d'Oportunitat
- María Emilia Casas, expresidenta del Tribunal Constitucional i catedràtica de dret del treball de la Universitat Complutense de Madrid
- Josep Samitier, president de l'Associació Catalana d'Entitats de Recerca
- Josep González i Sala, representant de Pimec
- Josep Lluís Bonet, expresident de Fira de Barcelona
- Miquel Valls, representant del Consell General de Cambres de Catalunya
- Benet Salellas i Vilar, coautor d'*El minotaure del 78 i Antígona emmordassada*
- Mireia Vehí Cantenys, coautora d'*El minotaure del 78 i Antígona emmordassada*
- Una representació de l'Associació Catalana pels Drets Civils
- Una representació de l'Associació d'Afectats 1-O
- Una representació del Congrés de Sobirania Tecnològica

La Comissió revoca, per assentiment, l'acord de tenir les compareixences de testimonis següents:

- Joan Josep Nuet i Pujals, diputat de Catalunya en Comú Podem, en qualitat de testimoni
- Óscar Guardingo Martínez, senador del Grup Parlamentari Units Podem - En Comú Podem - En Marea, en qualitat de testimoni
- Miren Gorrotxategi, senadora del Grup Parlamentari Units Podem - En Comú Podem - En Marea, en qualitat de testimoni
- Àlex Casanovas, president de l'Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya, en qualitat de testimoni
- Tono Albareda, representant de Lafede.cat - Organitzacions per a la Justícia Global, en qualitat de testimoni
- Montserrat Venturós i Villalba, alcaldessa de Berga, en qualitat de testimoni
- Maties Serracant i Camps, alcalde de Sabadell, en qualitat de testimoni
- Ignasi Sabater Poch, alcalde de Verges

- Anna Simó i Castelló, exsecretària primera de la Mesa, en qualitat de testimoni
- Agustí Colomines i Companys, exdirector de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, en qualitat de testimoni
- Martí Anglada i Birulés, exdelegat de la Generalitat a França i Suïssa, en qualitat de testimoni
- Josep Sagués, president del Club Patinatge Artístic Olot, en qualitat de testimoni
- Mercè Rosich, representant del Club Atlètic Manresa, en qualitat de testimoni
- Núria Salvatella, representant del Club Patinatge Girona, en qualitat de testimoni
- Xavier Torres, representant de la Federació Catalana de Vela, en qualitat de testimoni
- Abder Gil García, portaveu del Grup Parlamentari Socialista al Senat, en qualitat de testimoni
- Jokin Bildarratz Sorron, portaveu del Grup Parlamentari Basc al Senat, en qualitat de testimoni
- Jon Iñarritu García, senador d'Euskal Herria Bildu, en qualitat de testimoni
- Pablo Casado Blanco, president del Partit Popular, en qualitat de testimoni
- Miquel Iceta i Llorens, president del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar, en qualitat de testimoni
- Albert Rivera Díaz, president del Grup Parlamentari Ciudadanos del Congrés dels Diputats, en qualitat de testimoni
- Xavier García Albiol, senador del Partit Popular i representant del Subgrup Parlamentari del Partit Popular del Parlament de Catalunya, en qualitat de testimoni
- Miquel Àngel Estradé i Palau, senador d'Esquerra Republicana de Catalunya, en qualitat de testimoni

La Comissió aprova, per assentiment, el canvi de tramitació com a compareixença ordinària de la compareixença de testimoni següent:

- Jaume Domingo, president de la Unió de Consells Esportius de Catalunya.

Per al 26 de novembre de 2019 es va convocar per segona vegada Pedro Sánchez, Carmen Calvo, Rafael Catalá, Roberto Bermúdez de Castro, Enrique Lasso de la Vega, Juan Antonio Puigserver i Jaime Alfonsín, que no van atendre la citació.

La Comissió acorda posar aquests fets en coneixement de la Mesa del Parlament perquè en doni compte al Ministeri Fiscal.

En la sessió del 26 de novembre de 2019 es van tenir les compareixences següents:

- Una representació de la confederació Cecot
- Joaquim Gay de Montellà, expresident de Foment del Treball Nacional

Sessió 15. En la sessió del 3 de desembre de 2019 es van tenir les compareixences següents:

- Joan Anton Font, secretari interventor de l'Ajuntament de Tarragona
- Una representació de l'Associació Catalana de Municipis

Per aquesta sessió també estava prevista la compareixença de José Antonio Martín Pallín, exfiscal del Tribunal Suprem, però es va haver de posposar a causa d'una indisposició sobtada.

Sessió 16. En la sessió del 17 de desembre de 2019 es van tenir les compareixences següents:

- Jaume Domingo, president de la Unió de Consells Esportius de Catalunya
- Matías Carnero, president del Comitè d'Empresa de SEAT

En aquesta sessió també es van tractar diversos temes amb relació a la modificació del pla de treball.

Sessió 17. El 21 de gener de 2020 es van tractar diversos temes amb relació a la modificació del pla de treball i es van tenir les compareixences següents:

- José Montilla Aguilera, senador del Partit Socialista de Catalunya
- Josep Lluís Cleries i González, senador del Partit Demòcrata
- Mirella Cortès i Gès, portaveu del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya al Senat
- José Antonio Martín Pallín, exfiscal dl Tribunal Suprem
- Una representació del Collectiu Praga

Per a aquesta sessió també havien estat citats Ignacio Cosidó Gutiérrez, portaveu del Grup Parlamentari Popular al Senat en el moment de l'aplicació a Catalunya de l'article 155 de la Constitució espanyola; i Pío García-Escudero Márquez, president del Senat, en el moment de l'aplicació a Catalunya de l'article 155 de la Constitució espanyola, que no van comparèixer. La Comissió va acordar convocar-los per segona vegada, d'acord amb els articles 68.1.c *in fine* del Reglament del Parlament i el 502 del Codi penal.

Sessió 18. En la sessió del 28 de gener de 2020 es van tenir les compareixences següents:

- Oriol Junqueras i Vies, exvicepresident del Govern
- Jordi Turull i Negre, exconseller de la Presidència
- Raül Romeva i Rueda, exconseller d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència
- Joaquim Forn i Chiariello, exconseller d'Interior
- Josep Rull i Andreu, exconseller de Territori i Sostenibilitat
- Dolors Bassa i Coll, exconsellera de Treball, Afers Socials i Famílies

Sessió 19. En la sessió del 4 de febrer es van tenir, mitjançant videoconferència, les compareixences següents:

- Carles Puigdemont i Casamajó, expresident de la Generalitat
- Lluís Puig i Gordi exconseller de Cultura
- Mireia Boya e Busquet, exdiputada de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent
- Marta Rovira i Vergés, exdiputada

En aquesta sessió també es van tractar diversos temes amb relació a la modificació del pla de treball. Estava prevista la compareixença de Clara Ponsatí i Obiols, exconsellera d'Ensenyament, que va quedar posposada.

Per al 4 de febrer de 2020 es va convocar per segona vegada Ignacio Cosidó i Pío García-Escudero, que no van atendre la citació.

La Comissió acorda posar aquests fets en coneixement de la Mesa del Parlament perquè en doni compte al Ministeri Fiscal.

Sessió 20. El 25 de febrer de 2020 es van tenir les compareixences següents:

- Josep Giralt i Balagueró, director del Museu de Lleida
- Josep Oliu Creus, president del Banc Sabadell
- Isidre Fainé Casas i Jordi Gual Solé, en representació de CaixaBank

En aquesta sessió la Comissió va acordar una reformulació del pla de treball. La reformulació més important va consistir a revocar l'acord de tenir diverses compareixences.

La Comissió revoca, per assentiment, l'acord de tenir les compareixences ordinàries següents:

- José Creuheras Margenat, president d'Atresmedia
- Clara Ponsatí i Obiols, exconsellera d'Ensenyament
- Javier Pérez Royo, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Sevilla
- Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona

Sessió 21. El 16 de juny de 2020 es va aprovar el Dictamen de la Comissió.

III. Pla de treball aprovat per la comissió

La Comissió, en la sessió tinguda el 4 de desembre de 2018 va aprovar el pla de treball, que fou modificat en les sessions tingudes els dies 26 de novembre i 17 de desembre de 2019, i 25 de febrer de 2020.

A) compareixences aprovades per la comissió

Experts

1. Javier Pacheco, representant de Comissions Obreres
2. Camil Ros, representant de la Unió General de Treballadors
3. Josep Giralt i Balagueró, director del Museu de Lleida
4. Síndic de greuges de Catalunya
5. Pau Villòria i Sistach, viceconseller de la Presidència per al Desplegament de l'Autogovern
6. Juan José Ibarretxe Markuartu, expresident del Govern Basc
7. Lluís Puigdemont i Reverter, president del Consell Català de Cooperació al Desenvolupament
8. Francina Alsina, presidenta de la Taula del Tercer Sector
9. Una representació de la Confederació del Tercer Sector
10. Una representació de l'Associació Catalana de Municipis
11. Una representació del Col·legi de Secretaris, Interventors i Tresorers d'Administració Local de Barcelona
12. Jan Skoberne, diputat del Partit Socialista Eslovè
13. Una representació de l'Associació Servidors Públics de Catalunya
14. Una representació de les Assemblees de Treballadors per a la Defensa de les Institucions Catalanes
15. Sílvia Requena, advocada d'un grup d'afectats
16. Xavier Arbós Marín, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Barcelona
17. Argelia Queralt Jiménez, professora de dret constitucional de la Universitat de Barcelona
18. Rafael Jiménez Asensio, professor de dret constitucional de la Universitat Pompeu Fabra
19. Antonio Arroyo Gil, professor de dret constitucional de la Universitat Autònoma de Madrid
20. Javier Pérez Royo, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Sevilla
21. Joaquín Urías, professor de dret constitucional de la Universitat de Sevilla
22. Enoch Albertí i Rovira, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Barcelona
23. Joan Vintró i Castells, catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Barcelona
24. Ramón Cotarelo García, polític i catedràtic emèrit de ciència política i de l'administració de la Universitat Nacional d'Educació a Distància
25. Mercè Barceló i Serramalera, catedràtica de dret constitucional de la Universitat Autònoma de Barcelona
26. Dolors Feliu i Torrent, jurista de la Universitat Pompeu Fabra
27. Joan Queralt i Jiménez, catedràtic de dret penal de la Universitat de Barcelona
28. Esther Giménez-Salinas, catedràtica de dret penal de la Universitat Ramon Llull i exvocal del Consell General del Poder Judicial
29. Àlex Hinojo, director d'Amical Wikimedia i activista pel coneixement lliure i els drets digitals
30. Josep Ramon Barberà i Gomis, professor de dret administratiu de la Universitat Pompeu Fabra

31. Una representació del Collectiu Praga
32. Maria Vila Redon, representant de l'Associació Drets
33. Francesc Esteve i Balagué, director del Gabinet Jurídic de la Generalitat
34. María Eugenia Palop, professora titular de filosofia del dret de la Universitat Carlos III de Madrid
35. Montserrat Comas d'Argemir, magistrada i exvocal del Consell General del Poder Judicial, portaveu a Catalunya de l'associació Jutgesses i Jutges per a la Democràcia
36. Gerardo Pisarello, primer tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona
37. Pascual Sala, expresident del Tribunal Suprem, del Tribunal Constitucional i del Consell General del Poder Judicial
38. José Antonio Martín Pallín, exfiscal del Tribunal Suprem
39. Laia Bonet, professora de dret administratiu de la Universitat Pompeu Fabra
40. Silvio Falcón, professor associat de ciència política de la Universitat de Barcelona i president de l'associació Finestra d'Oportunitat
41. María Emilia Casas, expresidenta del Tribunal Constitucional i catedràtica de dret del treball de la Universitat Complutense de Madrid
42. Joan Anton Font, secretari interventor de l'Ajuntament de Tarragona
43. Neus Bonet, degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya
44. Josep Samitier, president de l'Associació Catalana d'Entitats de Recerca
45. Joaquim Gay de Montellà, expresident de Foment del Treball Nacional
46. Una representació de la confederació Cecot
47. Josep González i Sala, representant de Pimec
48. Josep Lluís Bonet, expresident de Fira de Barcelona
49. Miquel Valls, representant del Consell General de Cambres de Catalunya
50. Una representació de la Intersindical - Confederació Sindical Catalana
51. Josep Vicent Sanchis Llàcer, director de TV3
52. Saül Gordillo i Bernàrdez, director de Catalunya Ràdio
53. Benet Salellas i Vilar, coautor d'*El minotaure del 78* i *Antígona emmordassada*
54. Mireia Vehí Cantenys, coautora d'*El minotaure del 78* i *Antígona emmordassada*
55. Una representació de l'Associació Catalana pels Drets Civils
56. Una representació de l'Associació d'Afectats 1-O
57. Una representació del Congrés de Sobirania Tecnològica
58. Una representació de la Federació de Municipis de Catalunya
59. Ramon Font, portaveu nacional de la Unió Sindical de Treballadors de l'Ensenyament de Catalunya
60. Jaume Domingo, president de la Unió de Consells Esportius de Catalunya
61. Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona
62. Sara Vilà Galán, senadora designada pel Parlament de Catalunya de En Comú Podem

Compareixents que han de donar testimoni

1. Xavier Amor i Martín, president de la Federació de Municipis de Catalunya
2. Joan Josep Nuet i Pujals, diputat de Catalunya en Comú Podem
3. Óscar Guardingo Martínez, senador del Grup Parlamentari Units Podem - En Comú Podem - En Marea
4. Miren Gorrotxategi, senadora del Grup Parlamentari Units Podem - En Comú Podem - En Marea
5. Sara Vilà Galán, senadora de Catalunya En Comú Podem
6. Josep Olliu Creus, president de Banc Sabadell
7. Ramon Font, portaveu nacional de la Unió Sindical de Treballadors de l'Ensenyament de Catalunya

8. Àlex Casanovas, president de l'Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya
9. Tono Albareda, representant de Lafede.cat - Organitzacions per a la Justícia Global
10. Mireia Boya e Busquet, exdiputada de la Candidatura d'Unitat Popular - Crida Constituent
11. Montserrat Venturós i Villalba, alcaldessa de Berga
12. Maties Serracant i Camps, alcalde de Sabadell
13. Ignasi Sabater Poch, alcalde de Verges
14. Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona
15. Oriol Junqueras i Vies, exvicepresident del Govern
16. Raül Romeva i Rueda, exconseller d'Afers Exteriors, Relacions Institucionals i Transparència
17. Marta Rovira i Vergés, exdiputada
18. Dolors Bassa i Coll, exconsellera de Treball, Afers Socials i Famílies
19. Anna Simó i Castelló, exsecretària primera de la Mesa
20. Carles Puigdemont i Casamajó, expresident de la Generalitat
21. Lluís Puig i Gordi, exconseller de Cultura
22. Clara Ponsatí i Obiols, exconsellera d'Ensenyament
23. Jordi Turull i Negre, exconseller de la Presidència
24. Josep Rull i Andreu, exconseller de Territori i Sostenibilitat
25. Joaquim Forn i Chiariello, exconseller d'Interior
26. Agustí Colomines i Companys, exdirector de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya
27. Martí Anglada i Birulés, exdelegat de la Generalitat a França i Suïssa
28. Josep Sagués, president del Club Patinatge Artístic Olot
29. Mercè Rosich, representant del Club Atlètic Manresa
30. Núria Salvatella, representant del Club Patinatge Girona
31. Xavier Torres, representant de la Federació Catalana de Vela
32. Jaume Domingo, president de la Unió de Consells Esportius de Catalunya
33. José Montilla Aguilera, senador del Partit dels Socialistes de Catalunya
34. Josep Lluís Cleries i González, senador del Partit Demòcrata
35. Mirella Cortès i Gès, portaveu del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya al Senat
36. Ander Gil García, portaveu del Grup Parlamentari Socialista al Senat
37. Jokin Bildarratz Sorron, portaveu del Grup Parlamentari Basc al Senat
38. Jon Iñarritu García, senador d'Euskal Herria Bildu
39. Pablo Casado Blanco, president del Partit Popular
40. Miquel Iceta i Llorens, president del Grup Parlamentari Socialistes i Units per Avançar
41. Albert Rivera Díaz, president del Grup Parlamentari Ciudadanos del Congrés dels Diputats
42. Xavier García Albiol, senador del Partit Popular i representant del Subgrup Parlamentari del Partit Popular del Parlament de Catalunya
43. Miquel Àngel Estradé i Palau, senador d'Esquerra Republicana de Catalunya
44. Isidre Fainé Casas, representant de CaixaBank
45. José Creuheras Margenat, president d'Atresmedia
46. Matías Carnero, president del Comitè d'Empresa de SEAT
47. Jordi Gual Solé, president de CaixaBank

IV. Propostes de conclusions presentades pels grups parlamentaris

SUBGRUP PARLAMENTARI DEL PARTIT POPULAR DE CATALUNYA (REG. 65237)

Conclusions

1. Introducció

I

L'article 59.6 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya estableix la possibilitat de que el Parlament creï comissions d'investigació sobre qualsevol assumpte de rellevància pública que sigui d'interès de la Generalitat, mentre que l'article 67.1 del Reglament del Parlament de Catalunya materialitza aquesta possibilitat sobre qualsevol assumpte d'interès públic que sigui competència de la Generalitat.

L'objecte d'aquesta comissió d'investigació ha estat «*analitzar els efectes de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya en el sentit més ampli, com les causes que la van motivar, l'adequació d'aquesta aplicació a la legalitat, el caràcter de les mesures adoptades i les seves conseqüències i la valoració dels danys i les possibles responsabilitats per l'aplicació del dit article*». Aquest objecte però, caldria circumscriure-ho estrictament a l'àmbit competencial de la Generalitat, de manera que suposa una limitació en l'abast de la comissió en la mesura que en l'aplicació d'aquesta mesura extraordinària han intervingut altres institucions de l'Estat diferents de la pròpia Generalitat de Catalunya. Aquestes limitacions s'han vist concretades en l'absència d'una part dels testimonis, sotmesos al control d'altres institucions alienes al Parlament de Catalunya, atesa llur dependència d'altres administracions.

Aquesta circumstància ha quedat palesa en els decrets d'obertura i arxivament de la Fiscalia Superior de Catalunya, en els que observa «*manca de rellevància penal per absència d'antijuridicitat*» a les comunicacions de la Mesa del Parlament per manca de compareixença de diferents citats a dita comissió, en base a l'aplicació de la doctrina consolidada del Tribunal Constitucional i del Consell d'Estat sobre l'àmbit de competència de la Comissió d'Investigació.

II

No es pot ignorar en aquestes conclusions l'esbiaixada visió política que, no només manifesten els proposants d'aquesta comissió d'investigació, si no que sense dissimulació, expressen en la mateixa resolució que n'acorda la creació.

Així analitzant els continguts proposats, trobem clars exemples:

- S'afirma l'existència d'un referèndum d'autodeterminació que no va existir atès que la llei que el pretenia emparar estava anul·lada (apartat b, primer).

- S'afirma l'existència d'una vaga general, que mai va ser convocada com a tal.

- S'afirma la existència d'una suposada repressió política per part de l'Estat espanyol.

- S'apunta a una suposada declaració de la República que no tenia cap empara legal.

- Es pretén analitzar la legalitat de l'adopció i aplicació de l'article 155 CE, quan resulta obvi que una comissió d'investigació no pot tenir aquesta funció.

- Es dona per fet que l'aplicació de l'esmentat article constitucional ha comportat la vulneració de drets fonamentals dels ciutadans, les entitats i les institucions.

- Es pretenen determinar responsabilitats penals per l'aplicació del dit article com si la comissió tingués les atribucions d'un tribunal de justícia.

- Es pretén avaluar el marc jurídic i polític de l'Estat espanyol.

Totes aquestes expressions permeten visualitzar que l'objecte de la comissió d'investigació no es desenvolupa una investigació neutre i seriosa, si no donar cobertura a uns determinats plantejaments polítics.

III

Finalment, no es pot desvincular d'aquestes circumstàncies el fet que el propi Govern hagi nomenat, només unes setmanes abans de la creació de la comissió d'investigació, un Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern, amb la missió «*analitzar els efectes que havia tingut la intervenció de l'autonomia catalana*» i elaborar-ne un informe. Aquest informe va ser presentat el novembre de 2018, i just després, el desembre de 2018, van arrencar els treballs de la comissió, tot i que se n'havia aprovat la creació el juliol de 2018.

Per tant, queda clara la voluntat dels grups que donen suport al Govern de intentar traslladar a l'àmbit parlamentari un treball que neix en l'àmbit del Govern des d'una òptica partidista.

Aquestes circumstàncies ha provocat que tres grups parlamentaris, entre ells, el més nombrós de la cambra, no ens hàgim sentit interpellats per aquesta comissió d'investigació, i haguem denunciat el seu interès partidista i no haguem participat.

2. L'oportunitat i la necessitat d'aplicar l'article 155 de la Constitució

L'article 155 de la Constitució és un mecanisme constitucional que té per objecte garantir l'ordre constitucional davant l'incompliment de les obligacions constitucionals per part d'una comunitat autònoma.

En el marc del procés secessionista, des del 2014 han estat nombroses les accions tant del Govern de la Generalitat, com del Parlament de Catalunya que han estat recorregudes, suspeses i anul·lades pel Tribunal Constitucional. També han estat nombroses les advertències del TC als membres del Govern i als membres de la Mesa del Parlament, per què cessessin en la tramitació d'iniciatives palmàriament contràries a l'ordre constitucional, i que van ser sistemàticament desateses de forma plenament conscient, com ho mostra, només com a exemple, la següent imatge publicada l'abril de 2017, pel president de la Generalitat:

Carles Puigdemont @KRLS · 11 abr. 2017

Avui he rebut la cinquena notificació del Tribunal Constitucional. No deixarem d'anar endavant.

Va ser durant la sessió plenària del Parlament de Catalunya que es va celebrar el dies 6, 7 i 8 de setembre de 2017 quan, de forma absolutament irregular i amb vulneració de drets dels diputats del Parlament (STC 10/2018, 27/2018, 41/2019 i 42/2019), es van aprovar les lleis 19/2017 del referèndum d'autodeterminació (suspesa pel TC el 7 de setembre), i 20/2017 de transitorietat jurídica i fundacional de la república (suspesa pel TC el 12 de setembre) que constituïen el màxim desafiament

a l'ordre constitucional, i que, tot i la seva suspensió van intentar ser desenvolupades pel Govern amb l'intent de celebració del referèndum l'1 d'octubre, i l'intent de donar compliment a la llei de transitorietat declarant la independència de Catalunya, el 10 d'octubre i posteriorment el 27 d'octubre.

Així mateix, el 3 d'octubre fou organitzada per sindicats minoritaris i instigada pel mateix Govern de la Generalitat, una vaga general que va generar una gran intransquil·litat en una part important de la societat catalana, que es va materialitzar en un allau de canvis de seus socials d'empreses catalanes, palesant un important deteriorament del benestar social i econòmic, provocant una fractura de la convivència i posant en risc les condicions per al creixement econòmic de Catalunya.

L'intent del president de la Generalitat de comparèixer davant el Parlament el 9 d'octubre per donar compte del resultat del fals referèndum d'autodeterminació per donar compliment a la suspesa llei de transitorietat, va ser avortat pel Tribunal Constitucional, de manera que la compareixença es va realitzar, de forma ordinària, el 10 d'octubre, durant la qual el president de la Generalitat, pretesament va declarar la independència i també la va suspendre.

Aquesta declaració va ser el que, definitivament, va activar el procediment d'aplicació de l'article 155 CE, mitjançant el requeriment que el president del Govern d'Espanya va adreçar al president de la Generalitat, requeriment que va ser desatès en dues ocasions i originà l'acord del 21 d'octubre de 2017 del Consell de Ministres de sol·licitar al Senat l'aprovació d'un conjunt de mesures, a l'empara del 155 CE, per garantir l'ordre constitucional a Catalunya.

Els fets citats van justificar sobradament la decisió del Consell de Ministres d'activar l'aplicació de l'article 155 per garantir l'ordre constitucional a Catalunya i la defensa dels drets del conjunt de la ciutadania i la preservació de les institucions catalanes que estaven sent utilitzades de forma partidària per assolir objectius il·legals i il·legítims.

3. La constitucionalitat de l'aplicació de l'article 155 i de les mesures adoptades a la seva empara

Contra l'acord del Senat, adoptat en la seva sessió plenària del 27 d'octubre de 2017, en el que s'aproven les mesures requerides pel Govern d'Espanya a l'empara de l'article 155 de la CE, el 4 de desembre de 2017, més de cinquanta diputats del Grup Parlamentari Unidos Podemos-En Comú Podem-En Marea del Congrés dels Diputats va presentar un recurs d'inconstitucionalitat que va ser resolt el 2 de juliol de 2019.

La sentència del Tribunal Constitucional (STC 89/2019) que resolt el recurs presentat conclou amb l'estimació parcial del recurs i la nul·litat del paràgraf segon de l'apartat E.3 i la desestimació global de la resta del recurs.

El paràgraf anul·lat per la STC 89/2019 preveia que les publicacions al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* o al Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya sense autorització o contravenint algun acord implicaria la manca de vigència de la disposició corresponent, entenent el TC, que aquest precepte implicaria inseguretat jurídica en les dites publicacions.

Per la seva part, el Parlament de Catalunya també va interposar un recurs d'inconstitucionalitat contra el citat acord del Senat, a més de «totes les disposicions dictades en desenvolupament, complement o addició d'aquelles mesures». Aquest recurs va ser resolt el mateix 2 de juliol de 2019 amb la STC 90/2019 que conclou amb la inadmissió del recurs a «totes les disposicions [...]» i la desestimació de la resta del recurs.

Per tant, cal concloure que els acords adoptats tant pel Consell de Ministres el 21 de d'octubre de 2017, com pel Ple del Senat el 27 d'octubre de 2017, tret del paràgraf esmentat, s'ajusten plenament a l'ordenament constitucional.

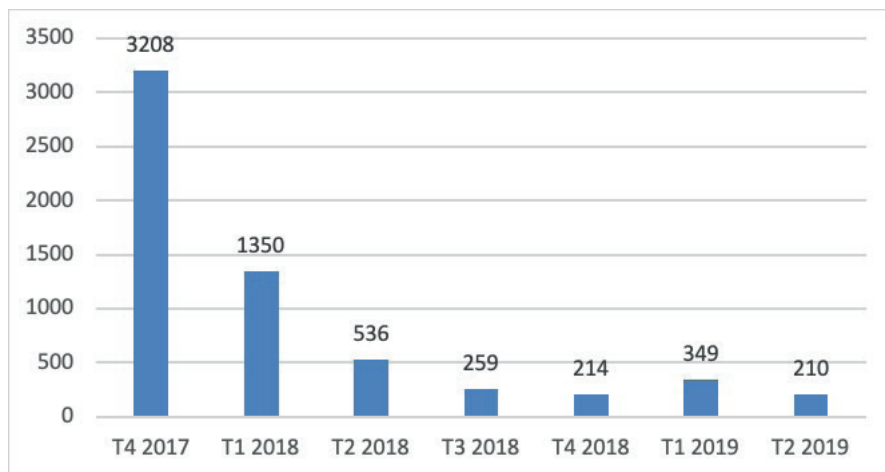
4. La fuga d'empreses per la inestabilitat política i econòmica del procés

El 4 d'octubre de 2017 es coneix la primera decisió empresarial de traslladar una seu social fruit de la incertesa política i econòmica que es viu a Catalunya i de la jornada de vaga del 3 d'octubre, es tracta d'Orizon Genomics que trasllada la seu social de Cornellà a Madrid.

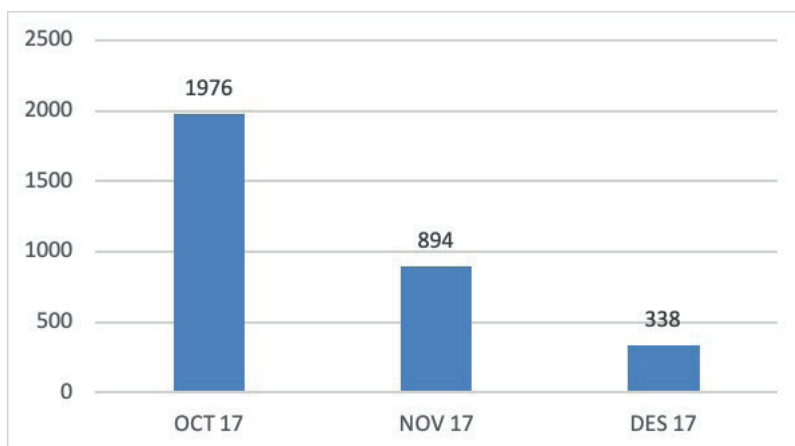
El 5 d'octubre seran ja varies les empreses importants que canviaran la seu social, essent el Banc de Sabadell, la que genera un major impacte a la opinió pública. El 6 d'octubre seguiria l'èxode, i entre les fugues, CaixaBank, Banco Mediolanum i Gas Natural, entre d'altres, i els dies següent s'hi afegirien Aigües de Barcelona, Abertis, Cellnex, MRW, etc.

Sense cap mena de dubte, l'aprovació el 6 d'octubre del Real Decret-Llei 15/2017 que modifica el text refós de la llei de societats de capital, en el sentit d'atorgar als òrgans d'administració de les societats la competència per a modificar el domicili social, tret que els estatuts disposin expressament que l'òrgan d'administració no té aquesta competència, va facilitar els canvis de domicili social, al donar resposta a una creixent demanda de les empreses.

Els canvis de domicili social de les empreses societàries queden reflectits en els moviments dels registres mercantils tant d'origen com de destinació, pel que ha estat el Colegio de Registradores de la Propiedad y Mercantiles de España, el que ha anat oferint dades sobre els canvis de domicilis socials i que són les següents:

Resulta obvi que les dades del quart trimestre de 2017, i del primer i segon trimestres de 2018 son anormalment alts. Però si veiem la distribució mensual del quart trimestre de 2017, veiem que l'impacte més important va ser, precisament, durant el mes d'octubre:

De les compareixences de representants de patronals i de directius d'empreses davant la comissió d'investigació se'n pot concloure que l'aplicació de l'article 155 de la CE va contribuir a desaccelerar les decisions de canvis de domicilis socials d'empreses catalanes a altres indrets de l'Estat.

Per exemple, el representant de CECOT, va afirmar:

– *«la nostra percepció és que l'aplicació del 155 justament el que fa és haver alentit la marxa d'empreses».*

– *«hi ha una certa situació de gran convulsió empresarial, tant aquí com a fora, i per grups d'inversors hi havia molta inquietud de què està passant, què podria passar».*

– *«Quan entra el 155 això genera, per a sectors econòmics empresarials, una tranquil·litat que el tema [...], hi havia un control estatal que donava garanties al món econòmic que el tema estava sota control».*

Per la seva part, el representant de Foment va afirmar:

– *«Els mercats financers, els mercats mercantils ho van veure com una mesura que donava un espai de confort al que havia estat aquesta alteració del marc constitucional».*

– *«No es va entendre com una mesura, diríem, negativa per a la vida empresarial».*

– *«Si miréssim i parléssim amb aquestes entitats asseguradores i financeres que no són moltes, ens adonaríem que tenien una situació de feblesa».*

5. La no participació del Cap de l'Estat en la fuga d'empreses

Fruit d'un comentari descontextualitzat del president del Comitè d'Empresa de Seat, els partits separatistes i determinats mitjans de comunicació van alimentar la faula no tant sols de que el Cap de l'Estat hauria trucat directament a Seat per què marxés de Catalunya, si no que existia tota una conspiració que s'ha vingut a nomenar «la guerra econòmica de l'Estat contra Catalunya».

Clarificadora ha resultat la compareixença del president del Comitè d'Empresa de Seat davant la comissió:

– *«Cuando estoy allí hay una llamada de alguien que asiste al besamanos del rey y nos dicen que el día anterior, el día 12, en los corrillos [...] que qué pasaba con SEAT».*

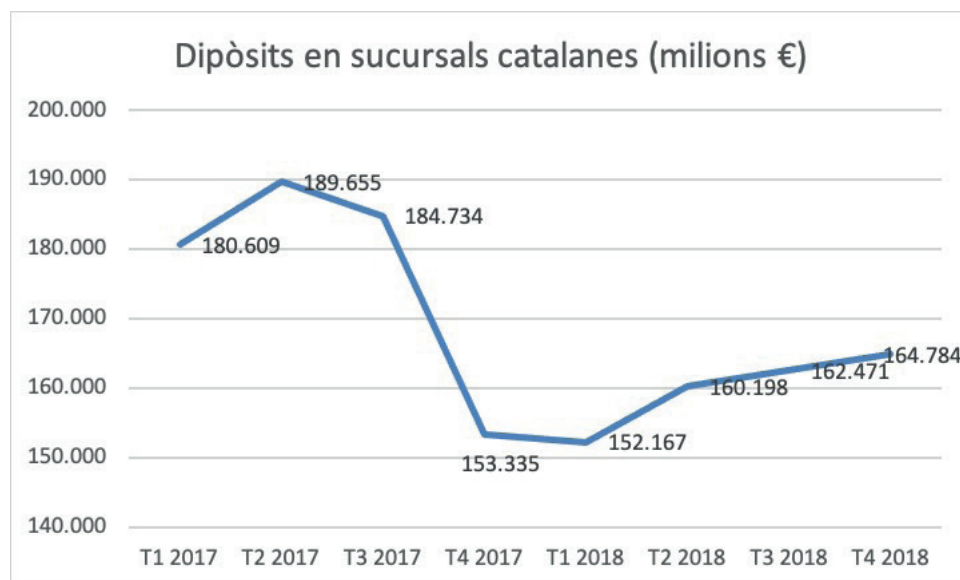
– *«Dicho eso, después se pusieron en boca mía palabras como si que yo había dicho que el rey llamó a SEAT. Eso es falso, yo nunca he dicho eso».*

És a dir, s'ha pogut comprovar que la suposada «trucada del rei a SEAT per què marxés de Catalunya» en realitat es tracta de la trucada d'algun dels més de 1.500 assistents a la recepció que el rei convoca amb motiu de la Festa Nacional del 12 d'octubre, per dir que en un «corrillo» algú va dir: «¿Qué pasa con SEAT?».

6. La fuga de dipòsit de les entitats financeres catalanes

La inseguretat jurídica que transmetia a la població catalana el procés sobirania durant l'any 2017, tenia també el reflex en l'aspecte financer en la fugida de dipòsits bancaris.

Al gràfic següent s'observa l'evolució dels volums de dipòsits bancaris (dipòsits en sucursals catalanes en entitats de crèdit) a Catalunya durant 2017 i 2018, segons les dades del Banc d'Espanya:

Si bé, el tercer trimestre de 2017 ja s'observa un canvi de tendència amb la pèrdua de 4.921 milions d'euros, el quart trimestre és demolidor i es perden 31.399 milions d'euros en dipòsits en sucursals catalanes d'entitats financeres.

Aquestes xifres ens permeten afirmar, durant el segon semestre de 2017, es van perdre 36.320 milions d'euros en dipòsits que es van desplaçar a altres indrets de l'Estat.

Les entitats financeres, que evidentment van detectar aquesta creixent preocupació dels seus clients pels dipòsits en sucursals catalanes, van reaccionar amb la creació del que es va anomenar «*comptes mirall*» que consistia en obrir comptes de la mateixa entitat financera en altres sucursals de l'Estat, fora de Catalunya.

D'altra banda, les entitats financeres catalanes patien un doble perjudici. Tot i oferir comptes mirall als seus clients, en el seu cas el risc era que la seu de la entitat era catalana, el que provocava la fugida de capitals cap a altres entitats, cosa que també succeïa amb els clients de la resta de l'Estat, que desconfiaven de l'entitat amb seu catalana atesa la situació política de Catalunya.

De les compareixences de representants de les dues principals entitats financeres catalanes, que van reaccionar canviant la seu social a fora de Catalunya, se'n desprèn clarament aquesta situació:

Per exemple, el president del Banc de Sabadell va afirmar a la comissió:

– «[...] vam traslladar el domicili com a conseqüència d'una inquietud molt gran que hi havia entre els dipositants i els clients del Banc de Sabadell des de feia mesos com a conseqüència del procés català [...]».

– «[...] la comissió de riscos va valorar que hi havia un risc greu per la liquiditat del banc [...]».

– «[...] durant la primera setmana d'octubre es van perdre 4.600 milions d'€ en saldos, el 57% de Catalunya, el 43% restant de la resta d'Espanya [...]».

– «[...] durant aquest mes d'octubre els fons provinents del sector públic van augmentar 1.000 milions [...]».

– «[...] quan nosaltres vam prendre aquesta decisió, no vam rebre cap ni trucada ni pressió de ningú, es a dir, va ser una decisió presa única i exclusivament dins d'un pla de contingència que nosaltres tenim [...]».

– «No vaig rebre cap pressió ni de la Corona ni del Govern (en relació al Govern d'Espanya)».

Per la seva part, el president de CaixaBank va afirmar a la comissió:

– «[...] la població no sabia quina llei s'aplicaria i va tenir por [...] hi havia por perquè la gent patia per si la situació jurídica del banc seria una situació en la qual el Banc no tindria accés al Banc Central Europeu [...]».

– «[...] la setmana del 2, el 3, el 4, el 5 i el 6 [...] la sortida de dipòsits era exponencial i, en una sola setmana, van sortir 7.000 milions d'euros [...]».

– «M'han preguntat si hi havia algun protagonisme d'empreses del sector públic. La resposta és determinant, no. Van ser sortides de dipositants privats, de petits dipositants privats [...]».

– «[...] gràcies al canvi de seu i potser també degut a que es van convocar eleccions posteriorment i es va estabilitzar la situació política, els fluxos d'estalvis que havien sortit durant la primera setmana d'octubre es van anar recuperant [...]».

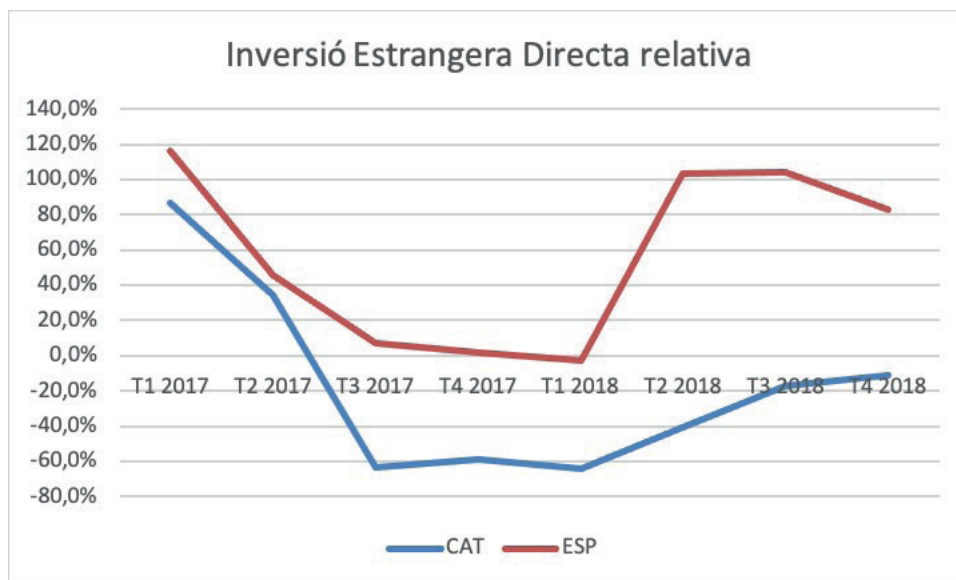
– «En cap moment vam rebre qualsevol mena de pressió política».

– «No accepto el fet que el reial decret creés una situació de pànic. És al revés. La situació de pànic es va poder aturar gràcies a que va venir el canvi de seu».

7. La reducció de la inversió estrangera directa

Durant el segon i el tercer trimestre de 2017 es va poder observar un comportament un tant anormal de les inversions estrangeres directes (IED) a empreses catalanes.

Ara, amb el temps s'ha pogut analitzar l'evolució que aquestes inversions van patir en comparació amb la evolució que les mateixes tenien al conjunt d'Espanya. Les dades expressades a la gràfica següent són de l'Idescat i que recullen dades oficials del Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme de la evolució interanual relativa:

A la gràfica es pot observar clarament com la evolució de la IED té un comportament similar tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya, però al tercer trimestre de 2017 la caiguda que pateix Catalunya, és molt més intensa que la del conjunt d'Espanya, i aquest comportament es projecta cap al futur, tot i que la recuperació que es produeix a partir del segon semestre de 2018, és plena en el conjunt d'Espanya, però Catalunya continua amb decreixements fins a finals de 2018.

No hi ha cap dubte que la caiguda de les inversions a Espanya, i més intensament a Catalunya té relació directe amb la situació política que es va generar amb el desafiament a l'Estat des de les institucions de Catalunya,

8. Conclusions

1. Ateses les extraordinàries circumstàncies polítiques que es van donar a Catalunya durant els mesos de setembre i octubre de 2017, i atesos els antecedents, va ser absolutament imprescindible fer ús de l'article 155 de la Constitució Espanyola per restaurar l'ordenament jurídic a Catalunya.

2. D'acord amb les sentències 89/2019 i 90/2019 del Tribunal Constitucional la materialització de l'aplicació de l'article 155 CE i les mesures adoptades en virtut d'aquest article, s'ajusten plenament a l'ordenament constitucional.

3. Com a conseqüència de les circumstàncies polítiques i de la inseguretat jurídica creada, només durant el mes d'octubre de 2017 van canviar la seu social fora de Catalunya vora 2.000 empreses, xifra que tot i que va continuar creixent fins a superar les 5.000 empreses, es va atenuar fruit de l'aplicació de l'article 155 CE.

4. Ha quedat demostrada la inexistència de cap mena de pressió, ni del Govern ni de la Corona, per al canvi de seu social de les empreses, si no que aquestes s'han produït fruit de la inestabilitat política, econòmica i social generada a Catalunya.

5. La inseguretat que la situació política creada es va reflectir en la por de moltes persones que van reaccionar treient els seus estalvis de sucursals bancaries de Catalunya per dur-les a altres indrets de l'Estat. Aquesta fugida de dipòsits es pot valorar en més de 36.000 milions d'euros, i a partir de l'aplicació de l'article 155 CE es va poder començar a recuperar.

6. Les entitats financeres amb seu a Catalunya són les que van patir més la fugida de dipòsits atès que no només afectava les sucursals de Catalunya, sinó també la resta d'Espanya. Les dues principals entitats afectades valoren aquesta descapitalització en 11.600 milions d'euros, que van poder anar recuperant després del canvi de seu social i de l'aplicació de l'article 155 CE.

7. La situació política generada a Catalunya va tenir també una important repercussió en la inversió directa estrangera a Espanya, i de forma molt més intensa a Catalunya, que té la seva traducció en una pèrdua d'oportunitats de creixement econòmic i de creació de llocs de treball.

9. La determinació de responsabilitats

La única responsabilitat sobre la necessitat d'aplicar l'article 155 de la CE a Catalunya, i per tant de les seves conseqüències, és dels qui, amb els seus actes van generar la situació d'inseguretat jurídica, social, econòmica i financera que es va viure a Catalunya a partir de 2014 i fins l'octubre de 2017, es a dir, el President de la Generalitat i els membres del Govern, així com, els membres de la Mesa del Parlament que van ignorar reiteradament els advertiments que van rebre, no només del Tribunal Constitucional, sinó també dels Lletrats del Parlament, i dels diferents grups parlamentaris.

GRUP PARLAMENTARI DE JUNTS PER CATALUNYA (REG. 65241)

Conclusions, recomanacions i propostes de millora

0. Com consta a la placa de la plaça de l'1 d'octubre de Girona, en paraules sàvies del filòsof Xavier Antich, «hi ha una cosa pitjor que l'oblit, no saber que s'oblida.»

I aquesta és la nostra tasca, fer saber i conèixer dels danys del 155 perquè ningú pugui dir un dia que no sabia que ho oblidava.

1. Un context de repressió, amb el Govern empresonat o a l'exili, i en ple judici als presos polítics.

1.1. El Ple del Parlament de Catalunya va aprovar el 4 de juliol del 2018 la creació d'una comissió d'investigació sobre l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya amb l'objectiu d'analitzar el context polític en què es va aprovar, la seva legalitat i constitucionalitat i els danys produïts al conjunt de la societat catalana i, concretament, sobre els diversos actors polítics, econòmics i socials.

Les conclusions a les quals pot arribar aquest Grup Parlamentari sobre l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola són el resultat de l'anàlisi de les múltiples compareixences celebrades en seu parlamentària per part de testimonis i experts, que a través de les seves consideracions ens han permès posar negre sobre blanc pel que fa a aquest capítol de la història recent de Catalunya.

La creació de la comissió d'investigació va comptar amb el suport dels grups parlamentaris de Junts per Catalunya i Republicà, a més dels vots del grup parlamentari de Catalunya en Comú Podem i el subgrup parlamentari de la CUP - Crida Constituent. La votació va rebre els vots en contra dels grups parlamentaris de Ciutadans, Socialistes i Units per Avançar i el subgrup del Partit Popular de Catalunya. En total, setanta-cinc vots a favor i cinquanta-set en contra.

Durant el desenvolupament de les sessions de la comissió les compareixences han comptat amb la participació activa dels grups de Junts per Catalunya, del grup Republicà, del grup de Catalunya en Comú Podem i del subgrup de la CUP. Per contra, no hi ha participat els grups parlamentaris de Ciutadans, dels Socialistes i Units per Avançar ni del Partit Popular. El grup dels Socialistes i Units per Avançar curiosament només ha assistit a una sessió de la comissió, la de la compareixença de l'ex-president i senador José Montilla –del seu partit–, i Ciutadans només a la compareixença del vicepresident Oriol Junqueras. Aquests tres grups, doncs, han menystingut els treballs de la comissió d'investigació i han desaprofitat l'oportunitat d'acreditar els seus posicionaments i desmentir els danys que s'han acreditat.

El transcurs de les sessions de la comissió s'ha produït en un context marcat per la repressió en què el Govern de la Generalitat de Catalunya que va organitzar el referèndum de l'1 d'octubre del 2017 es trobava empresonat o a l'exili.

Durant el desenvolupament de la comissió s'ha produït el judici i la sentència del Tribunal Suprem i s'està duent a terme el judici a la cúpula dels Mossos d'Esquadra, a més d'altres múltiples procediments judicials.

Per tant, no es pot deslligar el desenvolupament de la comissió del context polític i judicial de repressió, fet que ha incidit en la llibertat d'expressió dels compareixents o ha interferit en les compareixences, com és el cas de la negativa del Tribunal Suprem a les compareixences dels presos polítics abans i durant el judici.

1.2 Per aquests motius el Parlament de Catalunya:

1.2.1 Manifesta que els treballs de la comissió s'han realitzat en un context polític i judicial de repressió, no només marcat pel judici i la sentència del Tribunal Suprem, i l'empresonament de líders independentistes, sinó pels múltiples procediments judicials i prejudicials que s'han anat obrint i han incidit en el desenvolupament normal dels seus treballs i en la llibertat d'expressió dels compareixents.

1.2.2 Constata que hi ha hagut una actuació impune de l'Estat contra l'independentisme.

1.2.3 Reprova l'actitud dels grups parlamentaris que no han participat en els treballs de la comissió, i que van ser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155, pel que significa de menyspreu a les institucions de Catalunya afectades per l'aplicació d'un 155 i que ha significat una regressió de l'autogovern de Catalunya sense precedents en democràcia.

2. Els ideòlegs del 155 es neguen a comparèixer.

2.1. Durant el transcurs de la comissió s'han dut a terme 41 compareixences de les aprovades inicialment en el pla de treball. D'entre els compareixents citats que s'han negat a comparèixer s'hi poden comptar diverses personalitats de la política de l'Estat espanyol que van tenir un paper rellevant en l'aprovació i el desplegament de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya:

- Mariano Rajoy, expresident del Govern espanyol.
- Soraya Sáenz de Santamaría, exvicepresidenta del Govern espanyol.
- María Dolores de Cospedal, exministra de Defensa.
- Juan Ignacio Zoido, exministre de l'Interior.
- Enric Millo, exdelegat del Govern espanyol a Catalunya.
- Jorge Moragas, excap de gabinet del president del Govern espanyol.
- Roberto Bermúdez de Castro, exsecretari d'Administracions Territorials.
- Juan Antonio Puigserver, exsecretari general tècnic del Ministeri de l'Interior.

- Jaime Alfonsín, cap de la Casa Reial.
- Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona.
- Ignacio Cosidó, senador portaveu del Partit Popular.
- Pío García Escudero, expresident del Senat.
- Pedro Sánchez, actual president del Govern espanyol.
- Carmen Calvo, actual vicepresidenta del Govern espanyol.

La seva no compareixença és un exercici de menyspreu a les institucions catalanes, i de forma concreta al Parlament de Catalunya. Un fet, a més, que ha limitat els treballs de la comissió.

Cal destacar que la no compareixença d'aquestes persones en la comissió d'investigació del Parlament de Catalunya s'ha emparat en un informe del Consell d'Estat que els n'ha eximit. De fet, una de les compareixents citades que s'han negat a comparèixer, Soraya Sáenz de Santamaría, és alhora membre del Consell d'Estat. Això posa de manifest la manca d'independència dels poders de l'Estat i demostra una coordinació per limitar i dificultar la investigació dels efectes del 155.

Les diverses incompareixences han estat motiu, en primer terme, d'una nova citació, mentre que la segona incompareixença ha estat notificada al Ministeri Fiscal als efectes de substanciar les responsabilitats penals que puguin correspondre a les persones que han declinat comparèixer al Parlament de Catalunya, tal com estableix l'article 59.3 del Reglament del Parlament¹. La Fiscalia va arxivar la investigació sobre la incompareixença en la comissió (expresident Rajoy i altres excàrrecs, com ara, Soraya Saénz de Santamaría, Dolores de Cospedal, Juan Ignacio Zoido, Enric Millo i Jorge Moragas).

2.2 Per tot això el Parlament de Catalunya:

2.2.1 Constata una actitud obstruccionista dels treballs de la comissió per part del Consell d'Estat, qui ha justificat i avalat la incompareixença de testimonis que han estat peces clau en la decisió i l'aplicació del 155.

2.2.2 Reprova Mariano Rajoy, els membres del seu Govern, i el Delegat del Govern de l'Estat a Catalunya, Enric Millo, que van ser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155, i es van negar a comparèixer davant la Comissió en un exercici de menyspreu a les institucions catalanes, i de forma concreta al Parlament de Catalunya.

2.2.3 Reprova el líder del PSOE i actual president del Govern espanyol, Pedro Sánchez, que va ser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155 i es va negar a comparèixer davant la comissió en un exercici de menyspreu a les institucions catalanes, i de forma concreta al Parlament de Catalunya.

2.2.4 Reprova el líder de Ciudadanos, Albert Rivera, que va ser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155.

3. Negativa històrica del ²Govern espanyol a l'exercici del dret d'autodeterminació de Catalunya.

3.1. La intervenció de l'article 155 de la Constitució espanyola no s'entén sense un exercici de context de les relacions existents entre la Generalitat de Catalunya i el Govern espanyol, tensades al llarg de diversos anys per la negativa per part del Govern de l'Estat de permetre la convocatòria d'un referèndum d'autodeterminació a Catalunya i el convenciment de les autoritats catalanes que la solució al conflicte polític entre Catalunya i l'Estat espanyol passa per a l'exercici d'aquest dret.

Des de l'any 2012, amb les diverses manifestacions independentistes organitzades des de la societat civil organitzada, i de forma destacada per l'Assemblea Na-

1. L'article 59.3 del Reglament del Parlament de Catalunya disposa: «Si la persona convocada desatén, voluntàriament, el requeriment de comparèixer davant una comissió d'investigació, la Mesa del Parlament n'ha de donar compte al Ministeri Fiscal, als efectes de substanciar la responsabilitat penal que hi pugui correspondre. En la notificació inicial, se l'ha d'advertir d'aquesta possible responsabilitat penal.»

2. Els diputats Jordi Turull, Marta Rovira i Joan Herrera van ser els encarregats de comparèixer al Congrés dels Diputats el 8 d'abril de 2014, per a sol·licitar el traspàs de la competència de la convocatòria d'un referèndum a Catalunya.

cional Catalana i Òmnium Cultural, les més multitudinàries de la nostra història—, la relació entre la Govern de Catalunya i el Govern espanyol ha passat per l'intent d'articular un pacte fiscal semblant a l'existent al País Basc; la sol·licitud del traspàs de competències per a celebrar un referèndum al Congrés dels Diputats; l'aprovació d'una Llei de consultes no populars no referendàries i altres formes de participació ciutadana; i, davant la constant negativa de l'Estat de negociar aquestes propostes, la celebració d'una consulta ciutadana sobre la independència, la consulta del 9 de novembre³, precursora del referèndum d'autodeterminació que es va celebrar l'1 d'octubre després de, una vegada més, la negativa del Govern espanyol de Mariano Rajoy de negociar un referèndum pactat.

El referèndum d'autodeterminació de l'1 d'octubre del 2017⁴ va tenir un resultat final a favor de la independència de Catalunya, amb un 90,18% dels vots, davant d'un 7,83% de vots en contra. El referèndum d'autodeterminació de l'1 d'octubre és un mandat polític vigent.

El govern del president Carles Puigdemont va decidir suspendre la declaració d'independència per afavorir el diàleg polític entre els dos governs, fins a arribar a declarar-la finalment el 27 d'octubre del 2017, davant la manca de garanties del Govern espanyol de la no aplicació del 155, alhora que el Senat espanyol aprovava el 155.

Cal remarcar que el context polític i la conjuntura social de repressió va suposar un punt d'inflexió el 20 de setembre del 2017, pocs dies abans de la celebració del referèndum, quan el jutge titular del jutjat número 13 de Barcelona Juan Antonio Ramírez Sunyer va ordenar l'escorcoll de les seus dels Departaments de Vicepresidència, Economia i Hisenda, Governació i Administració Pública i Habitatge, Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència, i Treball, Afers Socials i Famílies, a més de les seus de l'Agència Tributària de Catalunya, el Consorci d'Administració Oberta de Catalunya, la Fundació PuntCat, l'Institut Català de Finances i del Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació. A més d'aquests escorcolls van practicar-se catorze detencions.

La resposta ciutadana va ser la mobilització pacífica immediata davant les seus escorcollades, i el president Carles Puigdemont i el seu Govern van titllar l'operació de la Policia Nacional i la Guàrdia Civil anomenada Anubis d'estat d'excepció de facto.

La resposta de l'Estat va consistir, per una banda, en controlar la despesa de la Generalitat de Catalunya intervenint així les finances i posant-les sota el control del Ministeri d'Hisenda, i, per altra banda, en una querella per sedició contra els presidents de l'Assemblea Nacional Catalana i d'Òmnium Cultural, Jordi Sànchez i Jordi Cuixart.

Dues setmanes després de la celebració del referèndum de l'1 d'octubre, el 16 d'octubre, la jutgessa de l'Audiència Nacional Carmen Lamela decretava presó provisional sense fiança per Jordi Sánchez i Jordi Cuixart.

3.2 Per tot això el Parlament de Catalunya:

3.2.1 Constata l'existència d'un conflicte polític entre Catalunya i l'Estat espanyol que és conseqüència de la negativa de l'Estat a reconèixer el dret d'autodeterminació de Catalunya.

3.2.2 Constata que l'Estat espanyol està obligat pel dret internacional a reconèixer el dret d'autodeterminació.

3.2.3 Manifesta que les institucions catalanes han reclamat i impulsat fórmules d'acord amb l'Estat espanyol per millorar l'autogovern i per a poder exercir el dret a l'autodeterminació que han estat sempre rebutjades i menystingudes.

3. Consulta sobre el futur polític de Catalunya del 9 de novembre del 2014.

4. El referèndum d'autodeterminació de l'1 d'octubre es va veure alterat per l'ús de la força i la violència per part dels cossos i forces de seguretat de l'Estat.

3.2.4 Manifesta que les consultes del 9 de novembre i de l'1 d'octubre han estat fruit de la voluntat del poble de Catalunya d'expressar-se lliurement com a resposta a la intransigència de l'Estat espanyol.

3.2.5 Reivindica la vigència del mandat polític que deriva del referèndum de d'autodeterminació de l'1 d'octubre.

4. La decisió d'intervenir Catalunya amb el 155 estava presa. Convocar eleccions o no declarar la independència no n'haurien aturat l'aplicació.

4.1. S'ha fet responsable el president Puigdemont i el seu Govern de l'aplicació del 155, quan en realitat era una decisió presa com es detallarà a continuació.

La no Declaració d'independència del Parlament de Catalunya o la convocatòria d'eleccions del president Puigdemont no haguessin evitat l'aplicació de l'article 155. Era una decisió política presa i la interpel·lació al diàleg enganyosa, falsa.

El desenvolupament de les sessions de la Comissió d'investigació ha estat acompanyat per les incompareixences del president Rajoy o la vicepresidenta Soraya Sáenz de Santamaría o el seu còmplice, el president Sánchez. Tot i això, han aparegut informacions, com el propi llibre del president Rajoy o d'altres declaracions, que conjuntament a la compareixença del president Puigdemont i la resta del Govern legítim de Catalunya, que permeten afirmar que si el president Puigdemont hagués convocat eleccions autonòmiques també s'hagués aplicat l'article 155. És a dir, la Declaració d'independència per part del Parlament de Catalunya no suposava la paralització de la maquinària político-jurídica⁵ que s'havia coordinat per «descabezar el independentismo», del que es vantava Soraya Sáenz de Santamaría⁶.

Aquesta maquinària s'havia iniciat amb la modificació de la Llei orgànica 2/1979, de 3 d'octubre, del Tribunal Constitucional⁷ que li atorgava poders d'execució de sentències, unes potestats que van ser criticades pel propi PSOE, que fins i tot s'havia compromès a derogar la reforma, però finalment no va fer-ho. Aquestes potestats d'execució de sentències han estat claus per a judicialitzar la política i limitar els debats parlamentaris en el Parlament de Catalunya, o en la pròpia execució del 155, en les investidures fallides o en les propostes de resolució que ha aprovat el Parlament de Catalunya i que han estat motiu de requeriment per part del TC. En aquests termes val a dir que la doctrina constitucionalista va criticar la reforma i que són un rara avis si es compara amb el dret constitucional comparat, per exemple el Bundesverfassungsgericht.

En aquest sentit, en la seva compareixença Urías⁸ afirma que el requeriment en el qual s'instava el president Puigdemont i el Govern de la Generalitat per tal que aclarissin el sentit de la Declaració d'independència no era vàlid perquè no es dóna l'oportunitat política a Catalunya de saber el compromís del Govern espanyol en no aplicar-lo. *«El requerimiento que se hizo, no sé si lo recuerdan ustedes, fue una pregunta al Gobierno de la Generalitat diciéndole: “Aclárenos el sentido de la declaración de independencia, de neutralidad.” Eso no es un requerimiento [...] no lo es materialmente, porque no se le da la oportunidad de decir “si usted hace esto no aplicamos el 155”, que es lo que tendría que haber hecho el requerimiento. Y, en vez de eso, se plantea como una discrepancia política - “acláreme” - y un jueguecito*

5. Mateo, J.J (2015) El PSOE impulsa un frente contra la reforma constitucional del PP. El País. Recuperat de https://elpais.com/politica/2015/09/02/actualidad/1441184226_224949.html

6. La Vanguardia (2017) Sáenz de Santamaría presume de haber descabezado a ERC y a Junts per Catalunya. Recuperat de <https://www.lavanguardia.com/politica/20171216/433683114375/elecciones-cataluna-santamaría-presume-descabezado-erc-junts-per-catalunya.html>

7. Es va modificar amb la Llei orgànica 15/2015, de 16 d'octubre, de reforma de la LOTC. Veure: Arzo San-tisteban, Xabier: «Los poderes de ejecución de los tribunales constitucionales alemán y austriaco», Revista Española de Derecho Constitucional, núm. 108, setembre-desembre, 2016, pàgs. 13-49.

8. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 164. Recuperat de <https://www.parlament.cat/document/dspcc/300843.pdf>

político, que, evidentemente, deja de ser excepcional.» Aquest posicionament també va ser explícitament argumentat per la compareixença d'Esteve⁹.

Per tant, cap compromís polític-jurídic de no aplicació del 155 amb la convocatòria d'unes eleccions. És més, en el seu llibre, Mariano Rajoy diu que *«no veía ninguna razón para dejar en suspenso una decisión que no era fruto de ningún arrebato, sino consecuencias de semanas de estudio y de muy sólidos argumentos jurídicos y políticos. Antes de llegar a aplicar aquel precepto constitucional nos habíamos cargado de razones y estas no desaparecían por el hecho de que Puigdemont convocara elecciones; la independencia seguía declarada»*¹⁰, deixant clar la concepció per part del règim del 78, dels poders de l'estat del 155 com el braç jurídic per parar l'independentisme.

Com destacava en la seva compareixença Esteve¹¹, l'article 155 és «l'última ràtio respecte del protagonisme principal i prevalent que ha de tenir el diàleg i el pacte polític institucional en la resolució de l'eventual crisi constitucional. Per tant, es configura l'aplicació del 155 com a última ràtio; en primer terme ha de prevaldre el diàleg, el pacte polític i institucional».

Doncs bé, el president Puigdemont davant aquest requeriment previ a l'aplicació del 155 en la seva resposta la paraula «*diàleg*» apareixia sis vegades i dues vegades la paraula «*negociació*» i quatre vegades «*acord*». Mentrestant, el del president Rajoy contenia conceptes indeterminats com ara «*liquidar la concordia cívica, imponer un proyecto radical y empobrecedor, grave deterioro de la convivencia, recuperación de la normalidad institucional, fractura e incertidumbre económica*».

Aquesta qüestió no és menor perquè no es tracta d'un requeriment formal. Era i és molt més que un simple tràmit, perquè inicia el procediment d'aplicació de l'article 155 i en lloc de ser un instrument per a l'inici del diàleg i després sí, l'aplicació del 155, no ho va ser. Es va aplicar el 155 sense proporcionalitat ni ponderació, com ho demostra el fet de cessar un govern i dissoldre un Parlament, amb convocatòria d'eleccions inclosa. El president Puigdemont va afirmar que «*vaig prendre la decisió de convocar eleccions anticipades si l'Estat acceptava de retirar el 155, de retornar a casa seva els milers de policies enviats per reprimir catalans, si cessava la repressió que havia comportat l'empresonament de Jordi Sànchez i Jordi Cuixart, i si s'aixecava la intervenció a les finances de la Generalitat*». Però pel que fa a les garanties que el president Puigdemont sol·licitava, no ens consta informació que acredités que es produïssin. El que sí és públic és com el llavors i actualment alcalde de Badalona, Xavier Albiol, va afirmar «*el artículo 155 ya se ha puesto en marcha y no se puede frenar. Más allá de lo que diga o lo que pueda dejar de decir el presidente Puigdemont*»¹².

Aquesta situació de crisi política democràtica no es pot entendre sense el suport explícit de l'actual president espanyol, Pedro Sánchez, al llavors president espanyol, Mariano Rajoy, per instar-lo a aplicar el 155. Sánchez es va oferir, segons explica ell mateix al seu llibre «*Manual de Resistencia*» i segons recullen diversos mitjans, a Rajoy en els termes següents: «*Yo le decía: 'Oye, aquí está el PSOE'. Le invitaba a utilizarnos si lo necesitaba*»¹³.

A més, hem de sumar d'altres actors que van participar en negociacions i que no han intervingut a la comissió i que no sabem quin és el seu paper, com és el cas del

9. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 164. Recuperat de <https://www.parlament.cat/document/dspcc/300843.pdf>

10. *El Nacional* (30 novembre 2019) Rajoy revela que iba a aplicar el 155 aunque Puigdemont convocara elecciones. Recuperat de https://www.elnacional.cat/es/politica/rajoy-aplicar-155-puigdemont-convocara-elecciones_447111_102.html

11. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 164. Recuperat de <https://www.parlament.cat/document/dspcc/300843.pdf>

12. Europa Press (2017, octubre 23). Albiol dice que el 155 ya no se puede frenar. Recuperat de <https://www.youtube.com/watch?v=6F57TSBs3T0>

13. El octubre catalán en 20 fragmentos del libro de Pedro Sánchez (21 de febrer del 2019) *La Vanguardia*. Recuperat de <https://www.lavanguardia.com/politica/20190221/46601371446/octubre-catalan-2017-libro-pedro-sanchez-20-fragmentos-lo-155-mariano-rajoy-manual-resistencia.html>

lehendakari Iñigo Urkullu o el diputat socialista Miquel Iceta. Sí que consta, arran de la intervenció del president del Comitè d'empresa de la SEAT, Matías Carnero, que en a l'acte de la Casa Reial del 12 d'octubre del 2017, el «*besamanos*» del Rei, es comentava què faria SEAT amb la seva seu social a Catalunya. «¿*En SEAT qué pasa?*»¹⁴

Per tot això, no s'ha acreditat en aquesta comissió la voluntat i el compromís real de diàleg per resoldre políticament el conflicte democràtic existent en els dies previs al 155.

4.2 Per aquests motius el Parlament de Catalunya:

4.2.1 Constata que l'aplicació del 155 estava predeterminada molt abans del referèndum de l'1 d'octubre i que no existia cap voluntat, per part del Govern espanyol, de no aplicar-lo en el cas de que el president Puigdemont hagués convocat eleccions.

4.2.2 Constata que en els dies previs a l'aplicació del 155 no hi va haver cap voluntat per part de l'Estat espanyol de negociació, diàleg i acord.

5. L'aprovació d'urgència del 155 al Senat: un procés irregular, sense garanties i amb vulneració de drets.

5.1. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya es va dur a terme amb manca de lleialtat institucional, manca de neutralitat i amb vulneració del procediment legalment previst, perquè va suposar una usurpació dels poders de la Generalitat. Mitjançant aquesta intervenció, el Govern espanyol va dur a terme polítiques que anaven en contra dels interessos de la ciutadania de Catalunya, quan a Catalunya, el partit del Govern espanyol tenia una representació al Parlament de només d'11 diputats de 135, i havia obtingut només el 8,49% dels vots a les darreres eleccions.

L'aplicació del 155 va provocar una completa indefensió de la Generalitat de Catalunya davant els tribunals ja que la tramitació al Senat del 155 no es va dur a terme segons el procediment establert, sinó amb arbitriarietats i defectes procedimentals, que es relaten a continuació.

El dia 24 d'octubre del 2017 –tres dies abans de l'aprovació per part del Senat del 155 a Catalunya–, el Govern de la Generalitat havia pres l'acord de recórrer la seva eventual aplicació, així com la sol·licitud de dictamen al Consell de Garanties Estatutàries.

El procediment d'aprovació de les mesures sol·licitades pel Govern espanyol al Senat va estar marcat per la vulneració del dret a la participació política, que fa que l'aplicació del 155 a Catalunya sigui del tot irregular, tal com han afirmat en les seves compareixences tant el Senador Josep Lluís Cleries¹⁵ com la Senadora Mirella Cortés¹⁶, tots dos senadors per designació del Parlament de Catalunya.

Segons exposen els seus testimonis, la Mesa del Senat va prendre l'acord de tramitació de l'aplicació del 155 sense haver convocat la Junta de Portaveus, per tant sense escoltar els grups minoritaris representants dels interessos dels ciutadans de Catalunya, malgrat el Partit Popular i el Partit Socialista tenien una amplíssima majoria que assegurava l'acord de tramitació.

Davant d'això, el grup d'Esquerra Republicana al Senat va presentar una reconsideració de l'acord de la Mesa que no es va resoldre quan es va constituir la Comissió conjunta de Comunitats Autònomes i Constitucional. En aquesta comissió conjunta no es va deixar participar aquells senadors i senadores designats pel Parlament

14 Transcripció en brut Sessió 16 del 17 de desembre del 2019 de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya. Recuperat de <https://www.parlament.cat/document/transcripcio/39363225.pdf>

15 Transcripció en brut Sessió 17 del 21 de gener del 2020 de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya. Recuperat de <https://www.parlament.cat/document/transcripcio/39679317.pdf>

16 Transcripció en brut Sessió 17 del 21 de gener del 2020 de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya. Recuperat de <https://www.parlament.cat/document/transcripcio/39679317.pdf>

de Catalunya que no en fossin membres, així com tampoc es va deixar participar Ferran Mascarell, en aquell moment Delegat del Govern de la Generalitat de Catalunya a Madrid, malgrat que l'article 189.3 del Reglament del Senat estableix que el president de la Comunitat Autònoma afectada per la tramitació de l'article 155 pot designar un representant. No es va deixar intervenir el Delegat del Govern de la Generalitat malgrat ho van sol·licitar els senadors Cleries, del Partit Demòcrata; Estradé, d'Esquerra Republicana; Guardingo, de Podemos; i Bildarratz, del Partit Nacionalista Basc.

Es va iniciar el debat del ple del Senat del dia 27 d'octubre¹⁷ sense haver resolt encara la reconsideració presentada pel grup d'Esquerra Republicana, i quan així ho va manifestar la portaveu del mateix grup, la senadora Cortés, el president del Senat li va ordenar seure sense atendre la petició de suspendre el ple perquè els grups poguessin analitzar l'escrit de reconsideració. Així mateix, davant la sol·licitud de la senadora Cortés que constés al Diari de Sessions, no s'hi va fer constar.

El mateix 27 d'octubre del 2017, el debat al Senat sobre el 155 encara no havia acabat, i per tant no s'havia pres encara l'acord, quan a les 15 hores tancava el registre del Tribunal Constitucional. El tribunal no tornaria a obrir fins el dilluns següent, quan es preveia que el Govern de la Generalitat ja estaria destituït, de manera que el Gabinet Jurídic de la Generalitat va presentar recurs aquell dia 27 d'octubre a les 14:30. Aquest recurs va ser inadmissió el 31 d'octubre per extemporani, causant una evident indefensió a la Generalitat, de manera deliberada¹⁸.

Un cop aprovat el 155, i continuant amb la descripció de la indefensió provocada a la Generalitat de Catalunya, el Tribunal Constitucional va incórrer en denegació de justícia en negar-se a entrar a valorar la constitucionalitat del 155 durant la seva aplicació, malgrat que existien dos recursos d'inconstitucionalitat interposats: el recurs interposat pel Grup Parlamentari de Podemos al Congrés dels Diputats i el recurs presentat pel mateix Parlament de Catalunya.

No només el Senat va tenir aquest paper durant el procés de tramitació de l'aplicació de l'article 155 sinó que, a més, la cambra alta va renunciar a exercir una tasca de control en aquesta aplicació. El compareixent Vintró¹⁹ va definir en la seva compareixença davant la comissió d'investigació el paper exercit pel Senat com una «funció purament certificadora.»

5.2 El Parlament de Catalunya:

5.2.1 Manifesta que l'aplicació del 155 ha estat un ús abusiu i arbitrari de la llei i de la Constitució per part de l'Estat espanyol envers Catalunya i les seves institucions.

5.2.2 Constata que l'ús abusiu i arbitrari de la llei va significar una permanent indefensió de les institucions catalanes perquè s'impedia el seu accés als tribunals de justícia per a defensar les interessos de la Generalitat de Catalunya, vulnerant els més bàsics principis democràtics i de l'Estat de dret.

5.2.3 Reprova l'actitud de Felip VI en tot el procés des del discurs del 3 d'octubre, i especialment en l'impuls, aprovació i aplicació de l'article 155.

6. Una dissolució del Parlament i un cessament del Govern il·legals per privar els líders polítics independentistes d'un judici just.

6.1. El 155 tenia una funció política, el cessament del Govern i la dissolució del Parlament, que van permetre empresonar la presidenta del Parlament, els consellers

17. Cortes Generales (2017) *Diario de Sesiones del Senado*. Núm.45. 27 d'octubre del 2017. Recuperat de http://www.senado.es/legis12/publicaciones/pdf/senado/ds/DS_P_12_45.PDF

18. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 164. Recuperat de <https://www.parlament.cat/document/dspcc/300843.pdf>

19. Joan Vintró, Catedràtic de Dret Constitucional de la Universitat de Barcelona. Compareixença al *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 144. Recuperat de <https://www.parlament.cat/document/dspcc/297757.pdf>

i conselleres del Govern, i forçar l'exili del president de la Generalitat i altres dels seus consellers i conselleres.

La tramitació mancada de garanties de l'aplicació de l'article 155 i la desproporcionalitat de la seva aplicació envers tota l'estructura de la Generalitat i el Parlament de Catalunya només s'explica per la voluntat explícita de retirar la immunitat als consellers i conselleres i als diputats i diputades, perquè fossin competents per a jutjar-los a l'Audiència Nacional i el Tribunal Suprem.

L'article 55 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya estableix que el Parlament de Catalunya és inviolable, i l'article 57 estableix que els diputats i diputades són inviolables pels vots i les opinions que emetin en exercici del seu càrrec. Per altra banda, l'Estatut també disposa al seu article 66 les causes de finiment de la legislatura, i per tant, del mandat dels membres del Parlament. Aquestes causes són l'expiració del mandat legal en complir-se els quatre anys de la data de les eleccions, dissolució anticipada del Parlament per decisió del president o presidenta de la Generalitat, o si no té lloc la investidura del president o presidenta en el termini establert. A l'Estatut no s'estableix cap altra causa de finiment de la legislatura i per tant, de dissolució del Parlament.

Per altra banda, l'article 67.7 de l'Estatut recull les possibles causes de cessament del president o presidenta de la Generalitat. Aquestes són la renovació del Parlament a conseqüència de les eleccions, per aprovació d'una moció de censura o denegació d'una qüestió de confiança, per defunció, per dimissió, per incapacitat permanent, física o mental, reconeguda pel Parlament, que l'inhabiliti per a l'exercici del càrrec, i per condemna penal ferma que comporti la inhabilitació per a l'exercici de càrrecs públics. Així mateix, l'article 68.4 estableix que el Govern cessa quan ho fa el president o presidenta de la Generalitat.

No hi ha a l'Estatut, la norma més important a través de la qual Catalunya exerceix el seu autogovern i s'organitza a tenor del que permet el dret a l'autonomia reconegut a l'article 2 de la Constitució espanyola, cap article que permeti la dissolució del Parlament de Catalunya o la destitució del president i els membres del seu Govern en aplicació de l'article 155 per decisió del Senat.

La dissolució il·legal del Parlament de Catalunya i la destitució del Govern és inconstitucional ja que vulnera l'article 23 de la Constitució espanyola, que garanteix el dret a la participació política de la ciutadania, directament o per mitjà de representants. Aquesta vulneració dels drets fonamentals de les catalanes i els catalans va ser descrita pel senador Josep Lluís Cleries²⁰ en la seva compareixença davant la comissió d'investigació com una usurpació de la voluntat democràtica de Catalunya, en el sentit que l'article 2.4 de l'Estatut estableix que els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya, i qualsevol altre forma d'organització política que no sigui aquesta és il·legal i il·legítima. També en aquest sentit, el compareixent Vintó²¹ va considerar a la seva compareixença que la dissolució del Parlament per part del govern espanyol trenca la lògica del sistema autonòmic tal com està configurat a la Constitució sense que hi hagi una expressa previsió constitucional.

La consideració jurídica d'il·legal, per excedir-se de la Constitució, de la dissolució del Parlament de Catalunya i la destitució del Govern fan també que la convocatòria de les eleccions al Parlament de Catalunya del 21 de desembre del 2017 sigui il·legal, ja que només el president de la Generalitat pot signar el decret de convocatòria d'unes eleccions al Parlament, sigui quina sigui la causa de finiment de la legislatura de les esmentades anteriorment.

Cal fer esment també que arran de l'empresonament de part del Govern de la Generalitat i de la presidenta del Parlament el 2 de novembre del 2017 i l'exili forçat

20. Transcripció en brut Sessió 17 del 21 de gener del 2020 de la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya. Recuperat de <https://www.parlament.cat/document/transcripcio/39679317.pdf>

21. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 144. Recuperat de <https://www.parlament.cat/document/dspcc/297757.pdf>

d'una altra part del Govern i el president Carles Puigdemont, la campanya electoral d'aquestes eleccions es va dur a terme amb candidats de les llistes electorals de Junts per Catalunya i Esquerra Republicana empresonats i a l'exili²², sense que fossin impugnades les llistes electorals. La repressió exercida per l'Estat espanyol va provocar que candidats escollits diputats i diputades al Parlament de Catalunya no poguessin exercir la seva tasca com a membres del Parlament, vulnerant una vegada més els seus drets fonamentals i el dret a la participació política dels ciutadans i ciutadanes que els van atorgar el seu vot.

Podem afirmar que la dissolució del Parlament i la destitució del Govern mitjançant el 155 és inconstitucional²³ i troba la seva motivació en la voluntat de retirar la immunitat i l'aforament al president i els membres del Govern per a poder-los jutjar pels delictes dels quals se'ls va acusar i poder-ho fer al Tribunal Suprem i no al Tribunal Superior de Justícia, tal com estableix l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

6.2 El Parlament de Catalunya:

6.2.1 Manifesta que la dissolució del Parlament de Catalunya, la destitució del Govern i la convocatòria d'eleccions van ser actuacions totalment desproporcionades, inconstitucionals i il·legals, malgrat la cobertura del Senat i del Tribunal Constitucional, com així han reconegut prestigiosos juristes en les compareixences.

6.2.2 Manifesta que l'aplicació de l'article 155 ha significat una usurpació il·legítima de la voluntat popular i democràtica a Catalunya i del principi que els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya.

6.2.3 Constata que el resultat de les eleccions del 21 de desembre van suposar, en una mostra d'exercici de sobirania, la legitimació del poble de Catalunya al President i al Govern destituït.

6.2.4 Constata que el fet que el president Puigdemont, i la resta de candidats empresonats i a l'exili no poguessin exercir la seva tasca com a membres del Parlament, va ser una vulneració dels seus drets fonamentals com electes i el dret a la participació política dels ciutadans i ciutadanes que els van atorgar el seu vot.

6.2.5 Constata que la voluntat de retirar la immunitat i els aforaments al President, els membres del Govern, la Presidenta i la Mesa del Parlament per a poder-los jutjar pels delictes dels quals se'ls va acusar i poder-ho fer al Tribunal Suprem i no al Tribunal Superior de Justícia, tal com estableix l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, van ser el motiu pel qual es va dissoldre el Parlament i es va destituir el Govern mitjançant el 155.

7. L'aplicació del 155CE va ser inconstitucional.

7.1. L'Estat espanyol, constitucionalment, és un estat descentralitzat, construït al voltant del principi d'autonomia que reconeix l'article 2 de la Constitució. La intervenció de l'article 155 de la manera que va ser aplicat contravé aquest article, ja que no s'aplica com un article excepcional i es manté en el temps durant més de set mesos, convertint allò excepcional en allò normal, i vulnerant aquest principi d'autonomia, tal com afirma el compareixent Urías²⁴.

Afirma també el compareixent Urías que l'aplicació de l'article 155 a Catalunya, a la pràctica, converteix el principi d'unitat de la nació espanyola en un principi pre-valent per davant dels altres, com el principi d'autonomia.

La constitucionalitat de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució des de la perspectiva formal també presenta seriosos dubtes. El primer punt de l'article 155 estableix el requisit de requeriment previ al president de la Comunitat Autònoma si aquesta no compleix les obligacions que imposen la Constitució i les lleis o actua

22. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 144. Recuperat de <https://www.parlament.cat/document/dspcc/297757.pdf>

23. Vegis el Comunicat conjunt del Col·lectiu Praga, l'Associació Drets, l'Associació Servidors Públics de Catalunya i la Societat Catalana d'Estudis jurídics, de 29 d'octubre de 2017.

24. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 164. Recuperat de <https://www.parlament.cat/document/dspcc/300843.pdf>

de forma que atempti greument contra l'interès general d'Espanya. Aquest requeriment, doncs, ha de ser necessàriament una obligació de fer o de no fer, i en el cas del requeriment enviat pel president espanyol Mariano Rajoy al president Carles Puigdemont, planteja un aclariment sobre el sentit de la declaració d'independència presentada al Parlament de Catalunya el dia 10 d'octubre del 2017. Hagués estat impossible per part del President de la Generalitat respondre el requeriment de manera que el Govern espanyol no decidís procedir a demanar l'aprovació de l'article 155 al Senat, ja que aquest requeriment no imposava cap obligació.

Segons va expressar el compareixent Víntró en la seva compareixença davant la comissió d'investigació sobre l'aplicació de l'article 155 a Catalunya, el requeriment presentat *«tenia una dimensió material molt limitada»*²⁵ i a més, presentava importants incoherències entre l'exposició de motius i el text del requeriment. Mentre que l'exposició de motius presentava una llista de suposades il·legalitats perpetrades pel Govern de Catalunya i dels seus efectes per a crear una justificació que motivés la necessitat extrema de l'aplicació de l'article 155, el requeriment es limitava a demanar un aclariment sobre la Declaració d'Independència verbal del 10 d'octubre al Parlament de Catalunya. El compareixent Víntró considerava en la seva compareixença que hi havia una manca de coherència en aquest sentit.

Aquest acte suposa per a la Generalitat de Catalunya una situació de greu indefensió.

Sobre la pertinència o no del 155 a Catalunya, l'aplicació d'aquest article és del tot impertinent si es comparen les finalitats recollides a l'article 2 del Reial Decret 944/2017²⁶ pel qual es designa òrgans i autoritats encarregades de donar compliment a les mesures dirigides al Govern i a l'Administració de la Generalitat de Catalunya, autoritzades per acord del Ple del Senat, de 27 d'octubre de 2017, pel que s'aproven les mesures requerides pel Govern, a l'empara de l'article 155 de la Constitució, i els resultats obtinguts. L'aplicació del 155 de la Constitució a Catalunya no va garantir el funcionament de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i dels seus organismes, ens, entitats i sector públic empresarial vinculat, i de cap manera es va aplicar amb respecte als principis de necessitat, proporcionalitat, adequació i amb ple respecte a l'autonomia de Catalunya, ans al contrari.

Val a dir que l'aplicació del 155 no s'ajusta a la voluntat del constituent durant el tràmit d'elaboració de la Constitució espanyola. Com explica Víntró en un article publicat a la Revista Catalana de Dret Públic²⁷, el debat a la ponència constitucional versava entorn de la possibilitat de dissolució dels òrgans autonòmics arran d'una esmena presentada per Alianza Popular i una altra presentada per la Unión de Centro Democrático en aquesta línia, en el cas que aquests *«atemptessin contra els interessos d'Espanya»*. El rebuig d'aquestes esmenes i l'acceptació d'altres que establien la majoria absoluta al Senat i el requeriment previ com a requisits per a l'aplicació del 155 deixen palesa la voluntat del constituent que no s'atorguessin plens poders a l'Estat per a intervenir les comunitats autònomes. Víntró considera que *«la voluntas legislatoris expressament manifestada no permet connectar la interpretació de l'article 155 CE gaire més enllà de la de l'article 37 Llei Fonamental de la República Federal d'Alemanya, que, com s'ha assenyalat anteriorment, no estableix la dissolució de les institucions superiors dels estats federats»*.

El compareixent Víntró identifica tres conclusions sobre l'aplicació de l'article 155: que no es va respectar el procediment previst constitucionalment ni tampoc el procediment previst al Reglament del Senat, que les contundents mesures aprova-

25. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 144. Recuperat de <https://www.parlament.cat/document/dspcc/297757.pdf>

26. Real Decreto 944/2017, de 27 de octubre, por el que se designa a órganos y autoridades encargados de dar cumplimiento a las medidas dirigidas al Gobierno y a la Administración de la Generalitat de Cataluña, autorizadas por acuerdo del Pleno del Senado, de 27 de octubre de 2017, por el que se aprueban las medidas requeridas por el Gobierno, al amparo del artículo 155 de la Constitución. (BOE núm.261, de 28 d'octubre del 2017.)

27. Víntró, Joan (2019). L'article 155 de la Constitució: configuració jurídica general i aplicació a Catalunya. *Revista Catalana de Dret Públic*, (número especial) 156-181.

des no estan expressament previstes constitucionalment i que és incorrecte l'abast universal de les mesures²⁸.

Pel que fa a aquesta tercera conclusió considera que si bé alguna de les mesures aprovades sí que entrarien dins el que estableix el text constitucional, com la intervenció de l'Administració de la Generalitat i la substitució dels òrgans autonòmics per d'altres estatals, el fet que l'aplicació de l'article 155 fos universal i abastés tots els Departaments de la Generalitat és desproporcionat. El compareixent Vintró considera en la seva compareixença davant la comissió d'investigació que el caràcter omnicompresiu de les mesures no s'ajusta als principis de proporcionalitat, necessitat i adequació.

Estem en condicions d'afirmar, doncs, que l'aplicació de l'article 155 és inconstitucional també des de la perspectiva formal.

7.2 El Parlament de Catalunya:

7.2.1 Constata que l'aplicació de l'article 155 també és inconstitucional des de la perspectiva formal en no respectar el procediment previst constitucionalment ni tampoc el procediment previst al Reglament del Senat.

7.2.2 Manifesta que el caràcter omnicompresiu de les mesures del 155 no s'ajusta als principis de proporcionalitat, necessitat i adequació.

8. Els poders de l'Estat s'uneixen per aturar el procés independentista.

8.1. Un altre dels aspectes controvertits, i que només des de la perspectiva històrica podrà observar-se de suma gravetat, va ser el no respecte dels resultats electorals de les eleccions del 21 de desembre de 2017.

L'aplicació del 155 formava part d'una estratègia entre els poders de l'Estat per aturar el moviment independentista a Catalunya i per això, la convocatòria de les eleccions del 21D perseguia, amb la convocatòria d'una eleccions que com s'ha acreditat de dubtosa legalitat i legitimitat, amb el govern legítim i a la presó paraitzar aquest moviment, amb líders d'ANC i Òmnium a la presó, canviar el lideratge polític de les institucions de Catalunya, especialment, el Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya.

Destacar que la Resolució de 27 d'octubre de 2017²⁹ en el punt E.9 establia de forma expressa que les mesures vinculades a l'aplicació de l'article 155 «seran d'aplicació fins a la presa de possessió del nou Govern de la Generalitat, resultant de la celebració de les corresponents eleccions al Parlament de Catalunya». No obstant això, la victòria de l'independentisme a les eleccions del 21 de desembre i la proposta del Parlament de Catalunya a la presidència de la Generalitat de Catalunya el president Carles Puigdemont i Casamajó trencava amb allò que s'havien proposat els poders de l'Estat (executiu, legislatiu i judicial): aturar el procés independentista.

Així doncs, es va seguir la tramitació parlamentària que va conduir la proposta a la presidència de la Generalitat de Catalunya del president Puigdemont.

Aquesta proposta a la seva investidura i la convocatòria d'un ple per a la seva investidura va comportar la irrupció del Tribunal Constitucional amb l'adopció d'una interlocutòria. Cal recordar que el propi Consell d'Estat va resoldre, es tracta d'un dictamen preceptiu però no vinculant, que no hi havia fonament per a la impugnació de la proposta de candidat a la presidència del president Puigdemont. És inaudit que el Consell d'Estat emetés un informe contradient les posicions del Govern espanyol. Però també cal advertir, perquè es va acreditar, que el govern espanyol «va traslladar la seva preocupació a diferents membres del tribunal pel trencament que patiria l'Estat si això ocorria». «Los ministros, y el propio Rajoy, en primera línea,

28. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 144. Recuperat de <https://www.parlament.cat/document/dspcc/297757.pdf>

29. Resolución de 27 de octubre de 2017, de la Presidencia del Senado, por la que se publica el Acuerdo del Pleno del Senado, por el que se aprueban las medidas requeridas por el Gobierno, al amparo del artículo 155 de la Constitución (BOE núm. 260, de 27 de octubre de 2017, páginas 103527 a 103528)

*según fuentes del Ejecutivo, transmitieron a quienes tenían que tomar la decisión, la grave situación»*³⁰

El segon intent d'investidura es va produir el 12 de març de 2018. El Parlament de Catalunya va proposar de manera solemne com a candidat a la presidència de la Generalitat, el llavors diputat Jordi Sánchez Picanyol. En aquest cas, el jutge Llarena va impedir la seva presencialitat, vulnerant el seu dret fonamental a la representació política perquè en aquell moment no s'havia dictat interlocutòria de processament i per tant, els drets polítics estaven intactes.

El tercer intent d'investidura té lloc el 22 de març. El ple d'investidura viu el primer debat d'investidura del conseller legítim i diputat al Parlament Catalunya, Jordi Turull i Negre. Amb caràcter previ, però, quan es coneix la seva candidatura interfereix un altre cop el Tribunal Suprem a través del jutge Llarena, que cita d'ofici els encausats per a la revisió de les mesures cautelars que estaven complint escrupolosament. En la compareixença el conseller Turull exposava que de manera recurrent el president Rajoy deia en els mitjans de comunicació que *«no puede ser presidente de la Generalitat nadie que haya sido miembro del Govern Puigdemont»* i recordava que ni la Fiscalia ni Vox havien demanat que tornessin a la presó. El seu empresonament es va produir enmig d'una sessió d'investidura, en acudir el candidat, igual que altres membres del Govern i la presidenta Forcadell, al tribunal per una revisió de les mesures cautelars que s'havien complert estrictament, i que afectava només els polítics independentistes que no havien renunciat a la política activa.

Això permet tenir dubtes raonables i més encara davant la incompareixença dels representants del Govern espanyol –com la vicepresidenta Soraya Sáenz de Santamaría, previ informe del Consell d'Estat del quan en forma part–, i que no han donat resposta a les preguntes que planteja aquesta situació arbitrària i que va incidir en la possibilitat que el conseller Turull pogués esdevenir el 131 president de la Generalitat de Catalunya.

El dia 23 de març de 2018, el Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides insta l'Estat espanyol a fer el que calgui per garantir els drets polítics del diputat Jordi Sánchez, número 2 de Junts per Catalunya i excandidat a la investidura. La resolució de Nacions Unides respon a una demanda presentada per la defensa de Sánchez i que se li va demanar a l'estat membre que prengués totes les mesures necessàries perquè Jordi Sánchez pogués exercir els seus drets polítics d'acord amb l'article 25 del Conveni. El Comitè de Drets Humans de l'ONU, d'acord amb l'article 92 de les seves normes de funcionament, va demanar *«medidas cautelares»* a Espanya, mecanisme previst per l'ONU per evitar *«danys irreparables»*. L'Estat espanyol no va donar resposta a la Declaració del Comitè de Drets Humans de Nacions Unides.

Un cop investit president de la Generalitat el president Quim Torra, el Govern de Mariano Rajoy va censurar la composició del Govern de la Generalitat de Catalunya, de tal manera, que el DOGC, que estava intervingut pel Govern espanyol per la vigència del 155, no va publicar el decret de nomenament dels consellers Jordi Turull, Josep Rull, Toni Comín i Lluís Puig. Això va ser declarat inconstitucional a la Sentència 89/2019 del TC³¹ que resolva els recursos del Parlament de Catalunya i de Podem contra el 155, establint que *«la reacción, sin embargo, ante tal eventual publicación no autorizada o prohibida no puede ser, sin daño a la seguridad jurídica (art. 9.3 CE), la de tener por ineficaz la publicación. La publicidad de las normas está expresamente garantizada por el art. 9.3 CE y resulta inseparable de la seguridad jurídica que el propio precepto constitucional preserva»*.

Estava més present que mai allò d'allunyar de les institucions de la Generalitat de Catalunya tots aquells que n'havien format part abans de l'1 d'octubre i que eren

30. Resolución de 27 de octubre de 2017, de la Presidencia del Senado, por la que se publica el Acuerdo del Pleno del Senado, por el que se aprueban las medidas requeridas por el Gobierno, al amparo del artículo 155 de la Constitución (BOE núm. 260, de 27 de octubre de 2017, páginas 103527 a 103528)

31. Tribunal Constitucional (ple). Sentència núm. 89/2019, de 2 de juliol. (BOE núm. 192, de 12 d'agost del 2019.)

els legítims consellers perquè els resultats electorals dels 21D els havia permès tornar-hi.

Tota aquesta interferència, censura i alteració dels resultats democràtics no hagués estat possible sense la coordinació del poder judicial i Govern espanyol amb la cobertura dels efectes del 155.

8.2 El Parlament de Catalunya:

8.2.1 Manifesta que no es van respectar els resultats electorals de les eleccions del 21 de desembre de 2017 impedit a través d'interferències governamentals i judicials successives investidures de candidats electes vulnerant els seus drets i els dels electors.

8.2.2 Constata que l'Estat espanyol ha fet cas omís del Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides al no permetre la investidura de Jordi Sànchez.

9. Desmantellament de l'estructura política de l'Administració de la Generalitat.

9.1. El 155 va suprimir l'estructura política el Govern de la Generalitat i de l'Administració de la Generalitat. L'efecte més greu d'aquesta supressió és el cessament del president de la Generalitat Carles Puigdemont i dels consellers i conselleres del seu Govern. Aquest cessament va comportar, a més, la seva substitució per altres persones designades pel Govern espanyol en virtut dels poders que es va auto atorgar mitjançant en Reial Decret 942/2017³².

A més del cessament del president de la Generalitat i el govern es van produir altres cessaments que han estat comptabilitzats pel Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern del Departament de la Presidència, Pau Villòria, en el seu informe «155CE: Els efectes de la intervenció de l'Administració General de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155CE a la Generalitat de Catalunya». El còmput total de persones cessades en aplicació de l'article 155 ascendeix a 234, entre les quals hi havia 33 alts càrrecs, 139 eventuais, 11 laborals d'alta direcció, 50 personal laboral i 1 persona funcionària.

En el còmput dut a terme pel Comissionat, tal com es recull al propi informe, s'inclouen els cessaments a tots els departaments del Govern, el personal del DIPLOCAT i el de les delegacions de la Generalitat de Catalunya a l'estranger.

A més del cessament de càrrecs del Govern de Catalunya, l'aplicació de l'article 155 va suposar la supressió de determinats òrgans o unitats administratives. Segons recull l'informe del Comissionat, aquells òrgans que es van suprimir tenien a veure amb la difusió externa, la repercussió internacional, el suport al president i al vicepresident o d'altres relacionats amb el desenvolupament de l'autogovern de Catalunya³³.

Destaca la supressió del DIPLOCAT, que es detalla a l'apartat de danys en l'esfera exterior, així com de les delegacions de la Generalitat a l'exterior. A més d'aquestes, però, van ser suprimides les Oficines del President i del Vicepresident de la Generalitat, la Secretaria per al Desenvolupament de l'Autogovern, el Consell Assessor per a la Transició Nacional i la Comissió especial sobre la violació dels drets fonamentals.

També es recull a l'informe elaborat pel Comissionat la dificultat que va suposar el fet que alguns organismes, entitats i òrgans col·legiats estiguessin presidits per membres del Govern, titulars dels departaments. Els responsables, per tant, de convocar les reunions d'aquests organismes estaven cessats i això va comportar una paralització de la seva activitat. És el cas del Consell d'Administració d'ACCIÓ, del Consell Rector de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, de l'Assemblea Urbana de Catalunya, dels Consells de Direcció del CatSalut, de la Comissió Na-

32. Reial Decret 942/2017, de 27 d'octubre (BOE núm. 261, de 28 d'octubre del 2017).

33. Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern. Departament de la Presidència. Generalitat de Catalunya (2018) 155CE: els efectes de la intervenció de l'Administració General de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155CE a la Generalitat de Catalunya. Recuperat de <https://govern.cat/govern/docs/2018/11/15/15/15/9eb-f2c9d-367b-4d74-874a-a18fa9082e52.pdf>

cional per a una intervenció coordinada contra la violència masclista o del Consell Social de la Llengua Catalana, entre d'altres.

Des de l'aspecte de la governança es poden acreditar aquests danys en les polítiques públiques de la Generalitat, que en el cas del Govern i del Parlament suposen també una violació del dret a la participació política que es troba protegit per la Constitució espanyola i l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, però també es van produir danys des de la perspectiva de la representació institucional. El cessament dels membres del Govern va provocar que es perdés el paper de representació de la institució de la Generalitat que exerceixen els consellers i conselleres.

La Generalitat de Catalunya no va poder participar en diverses reunions com la del Patronat del Mobile World Congress, tot i haver sol·licitat al Govern espanyol que hi pogués assistir el Secretari General del Departament d'Empresa i Coneixement com a representant, segons s'acredita a l'informe del Comissionat. El Ministeri va denegar-ho justificant que la seva assistència ja assumia tant el rol de l'administració general de l'Estat com el de la Generalitat. Aquest dany en la representació institucional també va ocasionar-se a causa de la impossibilitat d'assistir a altres reunions com les del Consell Interterritorial del SNS, a la qual va assistir la Ministra de Sanitat, o les missions empresarials exteriors que estaven previstes a països com Ghana o el Marroc.

Altres danys produïts per l'aplicació de l'article 155 en l'àmbit de la governança i la representació institucional queden recollits a l'informe del Comissionat.

A l'informe «Inventari de Danys» de ServidorsCAT³⁴, organització sense ànim de lucre que té com a finalitat contribuir a l'enfortiment i al bon govern de les institucions públiques de Catalunya, defensar els drets i les llibertats de les persones en les seves relacions amb les institucions públiques i promoure les iniciatives necessàries per a l'aprofundiment de l'estat de dret, democràtic i social a Catalunya, també es recullen els danys provocats per l'aplicació de l'article 155 en aquest àmbit i en la resta.

És important destacar el paper dels càrrecs del Govern que no van ser cessats durant l'aplicació de l'article 155, ja que van ser fonamentals en la continuïtat de la institució de la Generalitat i van actuar de mur contra la intromissió il·legítima i il·legal de l'administració general de l'Estat dins la institució. Cadascú d'ells sap el paper que va jugar per tal que la intervenció de la Generalitat mitjançant l'article 155 no provoqués danys irreparables que amenacessin la continuïtat d'una institució centenària, i per tal que l'aplicació de l'article 155 no causés danys encara més grans a la ciutadania. És de justícia un reconeixement de país a la seva tasca impagable.

Els treballadors i treballadores públics també van ser essencials en la garantia dels serveis públics malgrat la intervenció de l'administració de la Generalitat. També és obligatori fer-los un reconeixement pel seu paper assegurant la continuïtat de la institució de la Generalitat i defensant la legitimitat del Govern del president Carles Puigdemont, organitzant-se al voltant de les Associacions en Defensa de les Institucions Catalanes per canalitzar i fer-se ressò de les seves reivindicacions.

9.2 El Parlament de Catalunya:

9.2.1 Constata que l'aplicació del 155 va ocasionar danys i perjudicis a l'activitat del Govern de la Generalitat i les polítiques públiques que estava executant, més enllà de la seva destitució, amb el cessament de càrrecs, la supressió de determinats òrgans o unitats administratives i la restricció, com a conseqüència, de la representació política i institucional en múltiples àmbits.

9.2.2 Manifesta l'agraïment i el reconeixement a la labor dels càrrecs del Govern que no van ser cessats durant l'aplicació de l'article 155, i que van ser fonamentals en la continuïtat de la institució de la Generalitat actuant de mur contra la intromissió il·legítima i il·legal de l'administració general de l'Estat dins la institució.

34. ServidorsCAT (2018) Inventari de Danys. Recuperat de <https://www.servidorscat.cat/wp-content/uploads/2018/05/Inventari-de-danys-Quart-Informe.pdf>

9.2.3 Manifesta l'agraïment i el reconeixement a la labor dels treballadors i treballadores públics que van ser essencials en la garantia dels serveis públics malgrat la intervenció de l'administració de la Generalitat assegurant la continuïtat de la institució de la Generalitat.

10. La Generalitat es queda sense capacitat per defensar-se als tribunals.

10.1. Les mesures aplicades pel Govern espanyol sobre la Generalitat de Catalunya en virtut de l'acord del Senat pel qual s'aprova l'aplicació de l'article 155 van comportar que la Generalitat quedés mancada de la possibilitat de defensar els seus interessos davant els tribunals. Amb l'entrada en vigor del Reial Decret 944/2017, de 27 d'octubre, el Gabinet Jurídic de la Generalitat va passar a dependre del Ministeri de Justícia.

La primera i més important manca de capacitat de defensa dels seus interessos jurídics per part de la Generalitat és la impossibilitat d'impugnar l'acord del Senat del 27 d'octubre del 2017 pel qual s'aprovava l'aplicació de l'article 155. El dia 24 d'octubre del 2017 el Govern de la Generalitat havia pres l'acord de recórrer la seva eventual aplicació i els advocats de la Generalitat havien preparat el recurs d'inconstitucionalitat. El recurs es va presentar el 27 d'octubre amb anterioritat a l'aprovació de l'acord del Senat, preveient que el dilluns següent el Govern estaria destituït i no hi hauria opció de presentar-lo, com va assegurar el Director del Gabinet Jurídic de la Generalitat Francesc Esteve en la seva compareixença davant la comissió d'investigació³⁵. El recurs d'inconstitucionalitat va ser inadmissió per extemporani.

En el cas del litigi per les obres d'art del Monestir de Sixena la Generalitat no va poder interposar accions judicials per a aturar l'execució de la sentència que la obligava a retornar les obres. A més, tampoc no va poder comparèixer en defensa de l'ex conseller Santi Vila i Lluís Puig ni va poder aturar l'entrada de la Guàrdia Civil al Museu de Lleida, que va acabar emportant-se les obres d'art en litigi.

En el cas dels docents de l'Institut d'Ensenyament Secundari El Palau de Sant Andreu de la Barca acusats d'un delictes d'injúries contra les forces de seguretat de l'Estat, la Generalitat no va poder comparèixer en defensa del dret a la imatge dels docents, que havien sortit en diversos mitjans de comunicació on hi apareixien les seves dades personals.

El Govern espanyol també va aprofitar la intervenció de la Generalitat mitjançant l'aplicació de l'article 155 perquè la institució formulés una demanda de reintegrament contra el president Artur Mas, la vicepresidenta Joana Ortega i els consellers Irene Rigau i Francesc Homs, per la Consulta del 9 de novembre del 2014. Això es va fer malgrat el Gabinet Jurídic de la Generalitat va fer un informe en contra, considerant la improcedència de formular la demanda.

El dany produït per la manca de capacitat de defensa de la Generalitat davant dels tribunals queda acreditat a l'informe del Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern³⁶.

10.2 El Parlament de Catalunya manifesta que l'aplicació de l'article 155 va produir una manca de capacitat de defensa de la Generalitat davant dels tribunals, no només davant de la pròpia aprovació de l'aplicació de l'article 155, sinó en altres casos com el del litigi per les obres d'art del Monestir de Sixena o el cas dels docents de l'Institut d'Ensenyament Secundari El Palau de Sant Andreu de la Barca, i conseqüentment vulnerant-se un dret fonamental com és el dret de defensa.

35. *Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 164. Recuperat de <https://www.parlament.cat/document/dspcc/300843.pdf>

36. Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern. Departament de la Presidència. Generalitat de Catalunya (2018) 155CE: els efectes de la intervenció de l'Administració General de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155CE a la Generalitat de Catalunya. Recuperat de <https://govern.cat/govern/docs/2018/11/15/15/15/9eb-f2c9d-367b-4d74-874a-a18fa9082e52.pdf>

11. Sota vigilància financera i sense poder de decisió sobre el pressupost.

11.1. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució sobre l'administració de la Generalitat també va ocasionar danys de diversa índole i que poden acreditar-se amb el recull que se'n va fer a l'informe del Comissionat.

Per una banda, i amb anterioritat a l'aprovació de les mesures de l'article 155, el Govern espanyol ja havia iniciat algunes mesures que consistien en el control financer de l'administració de la Generalitat. La intervenció financera va començar amb l'Ordre PRA/686/2017, de 21 de juliol, mitjançant la qual l'estat exigia setmanalment l'elaboració de certificacions als interventors dels departaments i altres responsables que declarassin que no s'estava fent cap despesa relacionada amb la celebració del referèndum de l'1 d'octubre del 2017. Posteriorment, en una segona ordre ministerial, la HFP/878/2017, de 15 de setembre s'imposa una altra obligació que va més enllà de la gestió dels pagaments, amb la introducció de l'obligatorietat d'emetre declaracions responsables a les entitats a les quals no es feia una fiscalització prèvia.

El 20 de setembre del 2017, el mateix dia que mitjançant la Operació Anubis la Policia Nacional i la Guàrdia Civil van escorcollar diversos departaments del Govern i van detenir diverses persones, es bloqueja la disponibilitat de tots els crèdits pressupostaris que no tinguessin un compromís de despesa acordat prèviament, a través de l'Ordre HFP/886/2017.

Finalment, el 22 de desembre del 2017, aquesta sí directament derivada de la resolució del Senat que autoritzava el Govern espanyol a desenvolupar les mesures en què consistia l'aplicació de l'article 155, es va dictar una última ordre ministerial, la HFP/1281/2017. Aquesta ordre afegia, a més de les obligacions recollides a les ordres dictades amb caràcter previ, que l'interventor general de la Generalitat comunicés mensualment al Ministeri d'Hisenda les propostes de pagament a creditors amb els que la Generalitat tingués obligacions de pagament pendants.

La imposició d'aquestes obligacions va comportar que tota la gestió econòmica de la Generalitat estigués sotmesa a la decisió del Consell de Ministres, el bloqueig dels comptes bancaris de la Generalitat i de tot el seu sector públic i la retenció de la bestreta de recursos propis de la Generalitat, amb el consegüent pagament de totes les factures per part del Ministeri d'Hisenda.

El dany produït pel 155 en l'àmbit de la gestió de la Generalitat també té un component de productivitat. Es va produir un augment molt gran de la burocràcia a causa de les obligacions imposades pel Govern espanyol per tramitar qualsevol assumpte que requerís aprovació en Consell de Ministres.

Amb tot això es pot acreditar el dany que suposa la laminació de la capacitat de la Generalitat de decisió sobre l'execució del seu propi pressupost, i també un dany en termes de productivitat pel compliment de totes les obligacions que imposava el Govern espanyol. La quantificació dels danys produïts a cada departament es troba detallada a l'informe del Comissionat.

L'impacte econòmic de l'aplicació de l'article 155 en el si de la Generalitat es pot mesurar analitzant els recursos que es van haver de destinar de la pròpia Generalitat per a cobrir les despeses relacionades amb les mesures que recollia l'acord de tramitació de l'article 155. Això és a causa de l'assumpció del pagament d'indemnitzacions per acomiadaments, cancel·lació de contractes de lloguer, hores extraordinàries, adaptació dels sistemes informàtics de la Generalitat als de l'Estat, i d'altres despeses assumides. En total, el Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern ha quantificat al seu informe el dany econòmic produït per la intervenció de la Generalitat en 130 milions d'euros, però tan sols es tracta de la part del dany econòmic que és possible comptabilitzar a través de documents comptables.

11.2 El Parlament de Catalunya constata que l'aplicació de l'article 155, intervenint financerament la Generalitat de Catalunya, li ha comportat danys econòmics i

limitat la seva capacitat de decisió sobre l'execució del seu propi pressupost, alhora que danys en termes de productivitat pel compliment de totes les obligacions que imposava el Govern espanyol.

12. Frenada en sec de projectes clau per al futur de la salut pública a Catalunya.

12.1. Els danys provocats per la intervenció de l'Estat mitjançant l'article 155 en l'àmbit de la salut es pot abordar des de diferents perspectives.

Pel que fa a la paralització normativa, el TC va admetre a tràmit el recurs d'inconstitucionalitat presentat pel Govern espanyol contra la Llei 9/2017, de 27 de juny, d'universalització de l'assistència sanitària amb càrrec a fons públics per mitjà del servei català de la salut. Amb l'antecedent que el TC ja havia declarat inconstitucional el Decret-llei de regulació de l'atenció sanitària a ciutadans estrangers en situació irregular aprovat per la Generalitat Valenciana³⁷, el govern va demanar al Tribunal Constitucional la suspensió de la norma catalana.

En aquest tràmit el Tribunal Constitucional va suspendre el termini per a presentar alegacions per part de la Generalitat mentre estigués vigent la intervenció de l'article 155, de manera que la llei va estar suspesa des del 28 d'abril fins al 6 de setembre del 2018. S'estima que la suspensió d'aquesta llei que regulava l'accés a la sanitat universal per a totes les persones de Catalunya va afectar 115.000 persones i contraria als criteris de l'Organització Mundial de la Salut, segons declaracions de Josep Vilaplana, president del Consell de Col·legis de Metges de Catalunya, al diari *El País*³⁸.

La intervenció de l'article 155 també va tenir el seu impacte en el decaïment de dues iniciatives legislatives claus per al futur de la salut pública a Catalunya. Per una banda, va decaure la tramitació per lectura única al Parlament de la Llei de creació de l'Agència de Salut Pública de Catalunya, que s'havia aprovat tot just el dia abans de la intervenció de les institucions catalanes. Aquesta llei era cabdal per a la millora de les polítiques públiques en l'àmbit de la salut ja que havia de promoure la integració de la perspectiva de gènere, l'equitat i l'abordatge transversal dels determinants de la salut, en especial pel que fa al disseny, implantació i avaluació del Pla Interdepartamental i Intersectorial de Salut Pública, implicant tots els departaments del Govern en la promoció de la salut i prevenció de les malalties. Aquesta llei era necessària i la intervenció de l'article 155 va posposar més d'un any la seva aprovació, amb la pèrdua de temps i oportunitats que això suposa i que ha pogut causar un important impacte negatiu en situacions d'emergència sanitària com la causada per la COVID-19.

Per altra banda, també va decaure la tramitació de la Llei de creació de l'Agència Catalana de Medicaments i Productes Sanitaris, que ja estava en fase de debat parlamentari d'esmenes a la totalitat. Aquesta llei tenia com a objectiu crear una agència adscrita al Departament de Salut per a vehicular les competències de la Generalitat en assegurar la producció de medicaments i productes sanitaris sota criteris d'eficàcia, qualitat, seguretat clínica, interès públic i estímul de coneixement.

La intervenció de l'article 155 també va tenir una afectació en la despesa sanitària. Mitjançant l'Ordre HFP/878/2017, de 15 de setembre, es va paraitzar el conveni entre el Departament de Salut, la Generalitat, el CSB, l'Ajuntament de Barcelona i l'Agència de Salut Pública de Barcelona, que tenia com a finalitat assegurar el finançament dels serveis de salut pública de Barcelona per al període 2017-2020, autoritzant una despesa de 51 milions d'euros.

També mitjançant d'aquesta ordre es va paraitzar el Pla Integral d'Urgències de Catalunya, amb una dotació pressupostària de 16 milions d'euros, destinats a dotar de recursos les urgències, sobretot hospitalàries, pel període d'hivern. Aquest pla

37. Decret-llei 2/2015, de 24 de juliol, del Consell, pel qual regula l'accés universal a l'atenció sanitària a la Comunitat Valenciana.

38. Bouzo Quintans, J. (3 de maig 2018) La suspensió de la llei de sanitat universal amenaça 115.000 persones. *El País*. Recuperat de https://cat.elpais.com/cat/2018/05/03/catalunya/1525368510_461500.html

preveia la creació d'una nova línia d'atenció a la salut mental 24h els 365 dies de l'any, la construcció de nous Centres d'Urgències d'Atenció Primària (CUAP), i el desenvolupament de projectes d'atenció telemàtica, entre d'altres.

La intervenció de les finances de la Generalitat va provocar la paralització d'expedients que afectaven col·lectius especialment vulnerables, com es recull a l'informe del Comissionat, destinats a subvencionar la prevenció de patologies en tòxicòmans, destinats a la vigilància epidemiològica en relació amb les infeccions respiratòries agudes, el xarampió, la rubèola i d'altres, la provisió de tractaments de malalties infeccioses o la prevenció i control de la tuberculosi. Aquesta paralització va fer perdre els crèdits destinats a l'any 2017, amb un dany irreparable a aquests col·lectius especialment vulnerables.

Es pot acreditar el dany que la intervenció del 155 va causar en l'àmbit de la salut ja que les xifres representen l'afectació negativa directament en les necessitats de les persones. Es tracta de danys greus, especialment si tenim en compte que es tracta de col·lectius d'especial vulnerabilitat.

12.2 El Parlament de Catalunya constata:

12.2.1 Que l'aplicació de l'article 155 va provocar danys en les polítiques públiques de salut en diversos àmbits, tant legislatius, com en l'afectació a polítiques de salut previstes o en curs.

12.2.2 Que la intervenció de l'article 155 va causar danys directament en les necessitats de les persones i especialment a col·lectius vulnerables.

13. El 155 empresarial. Objectiu: desestabilitzar l'economia catalana.

13.1. La intervenció de l'Estat a Catalunya després de l'1 d'octubre no només va provocar danys per l'aplicació directa del 155. Amb anterioritat a l'aprovació de la tramitació de l'article 155 l'Estat va dur a terme altres maniobres per a provocar un impacte social a Catalunya que creés un clima generalitzat de catàstrofe econòmica i així obligar les grans empreses a traslladar la seva seu social a altres punts del territori de l'Estat.

L'instrument legal que va utilitzar el Govern espanyol per a poder-ho fer va ser el Reial Decret-Llei 15/2017, de 6 d'octubre, de mesures econòmiques urgents en matèria de mobilitat d'operadors econòmics dins del territori nacional ³⁹. Aquesta norma fonamenta la seva extraordinària i urgent necessitat en «*garantir la plena vigència del principi de llibertat d'empresa consagrat a l'article 38 de la Constitució i respectar la prohibició d'adoptar mesures que obstaculitzin l'establiment d'operadors econòmics prevista a l'article 139 de la Constitució.*» El text del Reial Decret-Llei permet a les societats que es regeixen pel Real decret legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de Societats de Capital poder fer un trasllat de la seva seu social si així ho acorda el seu òrgan d'administració, salvant la necessitat que ho faci un acord de la junta general d'accionistes.

Aquest canvi legislatiu aprovat cinc dies després de la celebració del referèndum de l'1 d'octubre del 2017, i dos dies després de la vaga general del 3 d'octubre, volia fomentar i facilitar la fuga de seus socials d'empreses del territori de Catalunya.

Abans de l'aprovació del Reial Decret-Llei ja havia traslladat la seva social el Banc de Sabadell, que podia fer-ho ja que la seva normativa interna li ho permetia. Després de l'entrada en vigor del Reial Decret-Llei van fer-ho també altres grans empreses com CaixaBank i la resta del seu grup empresarial: La Caixa, Criteria, Aigües de Barcelona i Cellnex. També van fer-ho altres grans empreses com Abertis, Banco Mediolanum, Colonial, Grupo Planeta, Catalana Occident, Axa, Cordorniu, Hotusa o Fichet, entre d'altres.

Diversos mitjans de comunicació afirmen que es van produir pressions, a causa del gran interès a l'aparell de l'Estat per la reacció de les grans empreses catalanes

³⁹. Reial Decret-Llei 15/2017, de 6 d'octubre, de mesures urgents en matèria de mobilitat d'operadors econòmics dins del territori nacional (BOE núm.242, de 7 d'octubre de 2017, pàgines 97565 a 97567)

al resultat del referèndum i a la vaga general, perquè es produïssin els trasllats de seus socials fora de Catalunya. S'apunta fins i tot a la persona del Rei d'Espanya com a protagonista de diverses trucades per a traslladar aquesta pressió a les empreses. Les pressions que es van dur a terme en els dies posteriors a la celebració del referèndum es poden acreditar amb el testimoni de Matías Carnero, president del comitè d'empresa de SEAT. Segons Carnero afirma a la seva compareixença davant la comissió d'investigació durant l'acte de celebració del 12 d'octubre a Madrid, el besamanos del Rei, es comentava i es preguntava quina era la posició de SEAT respecte al procés d'independència de Catalunya i si traslladaria la seva seu o no, «¿En SEAT qué pasa?»

Segons afirma Carnero aquestes pressions es van traslladar a una reunió del comitè de crisi de SEAT que se celebrava a Barcelona a través d'una trucada de telèfon d'una persona que havia estat convidada a l'acte de la Casa Reial, i apunta al nom de Josep Piqué, ex Ministre del govern de José María Aznar.

SEAT no va traslladar la seva seu fora del territori català però van fer-ho moltes altres empreses. Les pressions dutes a terme per a aconseguir l'objectiu de desestabilitzar l'economia catalana i obligar a les empreses catalanes a marxar de Catalunya també es van materialitzar amb una important fuga de dipòsits dels bancs catalans per part de l'administració general de l'Estat i el seu sector públic empresarial com RENFE, ADIF, Ports de l'Estat o Radio Televisió Espanyola. Aquesta xifra ascendeix a 35.000 milions d'euros que els diversos representants d'entitats bancàries que han comparegut davant la comissió d'investigació com Josep Oliu o Isidre Fainé no han volgut confirmar emparant-se en el secret bancari.

El dany provocat al teixit empresarial català i que l'han debilitat deliberadament es va produir per aquest efecte «bola de neu» que es va provocar⁴⁰. Malgrat això, en cap moment els interessats en provocar el caos empresarial a Catalunya van aconseguir que les empreses que van traslladar la seva seu traslladessin algun dels seus centres de producció. Això és per la tasca duta a terme per l'equip del Departament d'Empresa i Coneixement en tranquil·litzar els empresaris, assegurant-se que l'impacte de la fuga d'empreses no generés un dany també en forma de pèrdua de llocs de treball que hagués generat un impacte molt negatiu en el territori.

Aquesta normativa encara és vigent.

13.2 El Parlament de Catalunya:

13.2.1 Reprova l'actuació del Govern espanyol del Partit Popular encapçalat per Mariano Rajoy per la voluntat de perjudicar l'economia catalana mitjançant l'aprovació del Reial Decret-Llei 15/2017 per facilitar la fugida d'empreses de Catalunya i perjudicar l'economia catalana.

13.2.2 Reprova l'actitud de Felip VI per les actuacions presumiblement dutes a terme per tal que importants empreses desplaçessin les seves seus fora de Catalunya.

13.2.3 Manifesta l'agraïment a la gran majoria d'empresaris i teixit productiu a Catalunya que malgrat les pressions van mantenir la confiança amb Catalunya.

14. Els més vulnerables, al descobert.

14.1. Així com en l'àmbit de la salut el dany causat per la intervenció del 155 és ben palpable i es tradueix en un impacte negatiu directe en la vida dels ciutadans i ciutadanes i les seves necessitats, en l'àmbit de la protecció social passa el mateix.

Una de les qüestions que generen un dany més gran és l'aturada del Pla de millora de la qualitat i sostenibilitat de les residències de gent gran, que havia de permetre la implementació dels concerts socials per l'any 2018. La intervenció de l'article 155 va paralitzar l'aplicació d'aquest pla.

La intervenció de les finances de la Generalitat també va tenir el seu impacte en el sistema de protecció social, en l'àmbit del benestar de la ciutadania. Va ser

40. https://emprenem.ara.cat/creixer/Aixi-guerra-economica-contra-Catalunya_0_2102189779.html, Àlex Font, Natàlia Vila i Albert Martín, Diari Ara, 6 d'octubre de 2018.

molt greu el dany causat pel bloqueig dels fons disponibles al Departament de Treball, Afers Socials i Famílies per als equipaments de serveis socials i d'acció cívica i comunitària per al pagament de les despeses en efectiu. La quantitat va ser d'uns 800.000 euros, i en moltes ocasions els equipaments d'acció cívica i comunitària, les residències d'atenció a la infància i les residències de gent gran i discapacitat es van trobar sense diners.

A més, també per la intervenció financera de la Generalitat i l'increment de la burocràcia que va comportar, es va ampliar el termini de tramitació dels documents comptables i en alguns casos les persones vulnerables beneficiàries de la prestació de la renda garantida de ciutadania van trigar més a cobrar-la, i fins i tot en alguns casos la percepció no va ser fins al mes següent.

Així com el control financer va provocar danys en l'àmbit de la protecció social, també va fer-ho la complexa tramitació que establia la nova relació entre l'administració de la Generalitat i l'administració general de l'Estat, que va fer bloquejar els crèdits d'algunes partides pressupostàries i va fer impossible l'aprovació d'actuacions pendents.

Pel que fa a l'àmbit del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies això va provocar l'endarreriment en 395 expedients de contractació i 585 pròrrogues de contractes. Algunes de les contractacions afectades van ser els contractes i convenis amb les entitats acreditades com a Institucions Col·laboradores d'Integració Familiar, els contractes i convenis amb entitats proveïdores de la xarxa pública de serveis socials, els contractes de neteja d'equipaments cívics, o la paralització del contracte programa de benestar social 2016-2019 entre la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona per valor de 52,3 milions d'euros, d'especial rellevància.

La intervenció del 155 també va tenir un impacte en l'activitat subvencionadora de la Generalitat, i molt especialment en l'àmbit de la protecció social. En aquest àmbit la paralització de l'acció subvencionadora de l'administració pública és especialment greu i genera un dany irreparable, ja que moltes entitats del tercer sector social depenen completament de les subvencions per a dur a terme la seva tasca. Això, en un país com Catalunya, amb un tercer sector social tradicionalment actiu i imprescindible, va provocar danys de gran transcendència.

Aquest dany es va fer notar especialment en l'àmbit de la joventut i l'acció cívica i comunitària. Determinades línies de subvencions directament no es van poder ni convocar i en algunes altres es va poder fer però van patir retards importants. El resultat és que hi va haver gairebé 12 milions d'euros que van quedar sense poder-se executar.

14.2 El Parlament de Catalunya constata que l'aplicació de l'article 155 va provocar danys en les polítiques socials en diversos àmbits, afectant a polítiques socials previstes o en curs, i en especial a aquelles dirigides a col·lectius més vulnerables com el tercer sector o les residències de gent gran.

15. Desballestament de la política exterior.

15.1. El 155 va representar el cessament de 234 treballadors públics, entre alts càrrecs (33), eventuais (139), laborals d'alta direcció (11), personal laboral (50) i personal funcionari (1). En aquestes xifres està inclòs el personal de les delegacions del Govern a l'exterior i el personal de DIPLOCAT a part de la resta de personal dels departaments.

Una de les primeres actuacions de la intervenció de l'Estat va ser la supressió dels organismes, unitats administratives i òrgans col·legiats més rellevants relacionats amb tot allò que tingués difusió externa, repercussió internacional, de suport al president i al vicepresident del Govern, o relacionats amb el desenvolupament de l'autogovern. Els efectes de la intervenció de l'Administració General de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155CE a la Generalitat de Catalunya.

Especial rellevància va tenir la supressió del DIPLOCAT: els treballadors van ser acomiadats i indemnitzats i es van desmantellar les seves instal·lacions. El resultat va ser que aquest consorci públic-privat, amb la participació de 39 patrons, va deixar de promoure la imatge i la reputació de Catalunya a l'exterior.

Amb la restitució del Govern de la Generalitat es va reiniciar la seva activitat i el 25 de juliol de 2018 es va convocar el seu Patronat, acordant les actuacions a realitzar per a la seva restitució.

Una altra conseqüència immediata del 155 va ser la supressió de totes les delegacions de la Generalitat a l'exterior, que va suposar la pèrdua dels serveis i efectes promocionals que oferien i el desmantellament d'un equip amb experiència i coneixements.

Amb les dades de què avui es disposen, el cost del tancament de les delegacions exteriors supera l'1,3 milions d'euros.

També es va aturar el Pla de Missions Empresariales exteriors previst per al 2017, fet que va impedir realitzar acords per potenciar relacions comercials de les empreses catalanes en diversos països.

La destitució del Govern de la Generalitat va tenir conseqüències pel que fa a la representació institucional en diversos organismes com, per exemple, en les reunions del Patronat i comissions del Mobile World Congress, on no va ser permesa l'assistència dels secretaris generals malgrat haver manifestat el seu interès a participar-hi.

En paral·lel a les destitucions i acomiadaments de personal derivades de l'acció de l'Estat a la conselleria –inclòs el cessament del representant permanent davant la UE, Amadeu Altafaj–, també es va aturar la concessió de subvencions a les comunitats catalanes a l'exterior.

En l'àmbit de la memòria històrica, també a càrrec d'Exteriors, el 155 va aturar el programa d'actuacions en fosses de desapareguts de la Guerra Civil i el franquisme i va suspendre els pagaments d'indemnitzacions als ex-presos polítics d'aquella època.

A partir de febrer de 2018 el Govern va impulsar la recuperació dels organismes institucionals escapçats per l'aplicació de l'article 155. Es va procedir a la reactivació immediata d'una part de les delegacions a l'estranger que van ser desmantellades pel govern espanyol des del primer moment en què es va aprovar al Senat la intervenció de l'autonomia.

La idea inicial del Govern, no seguida en tots els casos, era la continuïtat al capdavant de les oficines de representació de la Generalitat. Per aquest motiu, en la «majoria» dels casos els delegats cessats pel govern espanyol van recuperar la feina.

Les delegacions que van tancar en virtut del 155 van ser les de París, Londres, Berlín, Viena, Washington, Roma, Lisboa i Copenhaguen, així com les obertes en una segona fase. Les sis primeres, de fet, existien de fa temps, mentre que el Govern havia aprovat el juny de 2015 crear-ne tres de noves, a Lisboa, Rabat (Marroc) i Ciutat del Vaticà, per bé que tan sols s'havia impulsat la portuguesa, fins al moment de la intervenció de la Generalitat.

Així mateix, el conseller d'Afers Exteriors, Raül Romeva –ara empresonat a Lledoners–, va anunciar un any més tard que, a més d'aquestes tres, projectava set delegacions més per obrir abans del juny de 2017, tot i que ho condicionava a l'aprovació dels pressupostos del 2016, finalment tombats arran de la manca d'entesa amb la CUP.

Aquestes noves seus s'ubicaven a Dinamarca, Polònia, Suïssa, Croàcia, Corea del Sud, Mèxic i l'Argentina. Com que els comptes van caure, el Govern va crear per decret tan sols les quatre primeres delegacions, a Copenhaguen, Varsòvia, Ginebra i Zagreb, que estaven ja en marxa a finals d'aquella legislatura.

El Govern defensava i defensa, tal com va expressar el conseller Romeva en la seva compareixença davant de la Comissió, que la jurisprudència del TC fa que la

Generalitat disposi de capacitat de fer política exterior dins les competències autonòmiques. Fins i tot el primer executiu de Pedro Sánchez, que tenia Josep Borrell a la cartera d'Exteriors, va admetre que les delegacions catalanes «*no es poden qüestionar*» si no superen la Constitució.

El Govern, en tot cas, tenia previst obrir vuit delegacions més de les que finalment es van inaugurar, cinc de les quals fins i tot havien estat aprovades en el consell executiu. Reobrir les dotze delegacions tancades i reprendre les tasques per obrir les vuit pendents, per tant, va esdevenir un dels punts de l'acord de legislatura que van perfilar Junts per Catalunya i ERC.

15.2 El Parlament de Catalunya constata que l'aplicació de l'article 155 va tenir especial incidència en l'acció exterior de la Generalitat de Catalunya amb el cessament de càrrecs, la supressió del DIPLOCAT i les delegacions de la Generalitat a l'exterior donada l'especial fixació del Govern espanyol en aquesta àrea d'actuació de la Generalitat de Catalunya.

16. Danys socials sense possibilitat de reparació.

16.1. Hi ha una sèrie de danys causats per la intervenció del 155 que tenen unes característiques determinades que fan que no tinguin possibilitat de reparació. Aquests danys irreparables han estat recollits a l'informe del Comissionat. Alguns dels danys tenen un impacte negatiu molt greu, ja que no només són irreparables sinó que en el seu moment van tenir una afectació directa en les necessitats de determinats col·lectius especialment vulnerables.

Aquest és el cas del dany causat a la contractació anual de monitors de suport a l'alumnat amb necessitats educatives especials que tenen a veure amb l'autonomia personal i la regulació de la conducta. A causa de l'alentiment de la burocràcia relacionada amb la contractació no es va poder executar el pressupost destinat a la contractació de més monitors, amb un impacte econòmic de 76.153€. Es tracta d'una xifra que comparada amb la magnitud del pressupost de la Generalitat és molt baixa, però el resultat és la manca que van patir alguns alumnes que requerien aquesta atenció durant el curs 2017-2018.

També és un dany sense possibilitat de reparació l'aturada de la convocatòria de 18 beques per a estades a les comunitats catalanes a l'exterior. Les comunitats depenen d'aquestes beques per a tenir un reforç amb tasques administratives i organitzatives, i l'aturada de la convocatòria els hi va manllevar aquest reforç i també la possibilitat als joves de dur a terme aquestes estades.

En l'activitat subvencionadora de la Generalitat també hi va haver danys que són irreparables. Destaquen tres subvencions concretes, que no van poder ser fetes efectives per la paralització. Es tracta de les subvencions per al 2018 del Programa de Memòria Democràtica, les subvencions a ens locals de l'Institut Català de les Dones del 2017, i les subvencions a treballs de recerca sobre administració pública del 2017, amb un import de 420.000€, 500.000€ i 70.000€ respectivament.

Per últim, a paralització de la signatura d'acords de col·laboració va afectar l'acord entre el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies amb el 012 per la prestació de serveis d'atenció telefònica sobre la renda garantida de ciutadania.

16.2 El Parlament de Catalunya constata que molts dels danys són difícilment reparables com també molts d'ells són intangibles i de difícil quantificació.

17. Repressió política a través dels tribunals i sota el comandament de la monarquia.

17.1. Amb l'aplicació del 155 el propi Estat ha esmenat a la totalitat els principis que orientaven l'Estat de les autonomies, convertint el TC en l'instrument d'acció política més devastador de les bases que estructuraven l'arquitectura competencial de l'Estat Autòmic, invalidant Lleis, decrets... molts d'ells aprovats per àmplies

majories del Parlament de Catalunya i amb informes favorables de la Comissió de Garanties Estatutàries.

Així, el TC ha quedat totalment deslegitimats com a defensor del marc competencial del propi Estat Autòmic i paradoxalment es converteix amb un Tribunal que va contra els fonaments de la Constitució que teòricament ha de defensar.

Aquesta indefensió dels òrgans polítics de Catalunya davant la supèrbia del poder de l'Estat instrumentalitzant el poder judicial, sota el comandament de la Monarquia, posa punt i final i de forma definitiva, a la lògica de l'Estat autòmic. Aquesta situació només pot ser superada des d'una confrontació política permanent o des del reconeixement de les mútues sobiranes per obrir una negociació que cerqui de forma franca vies de solució a un conflicte polític.

Aquesta situació ha generat unes conseqüències polítiques intangibles però molt nocives pel funcionament del país en general i de l'administració catalana en particular com són la desprotecció dels òrgans polítics de Catalunya i la instauració en l'imaginari col·lectiu d'una doble autoritat política: La del poder de l'Estat versus la dels poders democràtics de Catalunya. Amb aquesta intenció es vol dividir a la societat catalana dificultant processos d'inclusió social.

En el marc també de les conseqüències polítiques intangibles es troba l'efecte de la por provocada per la repressió davant qui no obeeix els preceptes que dictamina l'autoritat de l'Estat. Seguim tenint presos polítics, represaliats i exiliats, el Tribunal suprem reitera una vegada darrera l'altra que els presos no poden gaudir dels seus drets de permisos penitenciaris perquè són perillosos de reiterar. Reiterar què? la defensa de les seves idees polítiques de forma pacífica i democràtica? Doncs sí, aquest és un fet claríssim de la voluntat política de mantenir viva la repressió per a generar por a la ciutadania a ser obedient a les pautes de l'Estat.

Aquests també han estat conseqüències polítiques de fons que ha suposat l'aplicació del 155.

17.2 El Parlament de Catalunya:

17.2.1 Manifesta que amb l'aplicació de l'article 155 i la seva validació per part del Tribunal Constitucional, aquest ha quedat totalment deslegitimats com a defensor del marc competencial del propi Estat Autòmic.

17.2.2 Constata una manifesta indefensió dels òrgans polítics de Catalunya davant el poder de l'Estat instrumentalitzant el poder judicial des de les més altes instàncies del Tribunal Constitucional, el Tribunal Suprem, l'Audiència Nacional, el Tribunal Superior de Catalunya i el control de la Fiscalia.

17.2.3 Manifesta que l'Estat Autòmic ha fracassat i s'ha posat punt i final i de forma definitiva al règim del 78, a l'Estat Autòmic, i aquesta situació només pot ser superada des d'una confrontació política permanent o des del reconeixement de les mútues sobiranes per obrir una negociació que cerqui de forma franca vies de solució a un conflicte polític.

18. Un cop d'estat dels poders de l'Estat espanyol.

18.1. L'aplicació del 155 representa un abans i un després pel que fa a les relacions entre Catalunya i Espanya durant aquest període de vigència de l'actual marc constitucional. L'aplicació d'aquest article constitucional ha vulnerat l'esperit de la pròpia constitució, tal i com han reconegut il·lustres catedràtics constitucionalistes de sensibilitats ideològiques diverses.

El Govern del president Rajoy, després de negar les peticions de diàleg, activa l'aplicació del 155 destituint el President de la Generalitat, els Consellers del govern de la Generalitat, dissol el Parlament i activa el poder judicial en contra dels legítims representants del poble de Catalunya elegits democràticament. Aquests són posteriorment jutjats per rebel·lió i condemnats per sedició, juntament amb els representants de la societat civil de l'ANC i Òmnium Cultural.

D'aquesta manera, l'aplicació del 155 passa a ser una acció política perfectament assimilable a un cop d'Estat executat des dels propis aparells de Estat.

I la pregunta que ens hem de fer, és perquè l'Estat espanyol no va reaccionar respectuosament amb les formes democràtiques pròpies de la política, a un conflicte polític entre Catalunya i Espanya i en canvi decideix vulnerar la seva pròpia Constitució i fer ús del poder judicial amb clara voluntat de càstig i repressió?

En la resposta a aquesta pregunta es troba la conclusió més monstruosa de tot l'afer del 155 i posa de relleu el perquè aquest fet marca un abans i un després en la pròpia política espanyola: Els aparells de l'Estat no volen reconèixer la seva pròpia realitat d'Estat plurinacional i estan disposats a reprimir per la via de la força qualsevol expressió democràtica de les nacions que la componen. Aquesta és la qüestió.

L'Estat espanyol no ha abandonat la lluita contra la seva pròpia identitat plurinacional, està decidit a combatre-la anul·lant els drets legítims de la nació catalana. El 155 ha estat l'inici d'una estratègia política que es manté viva, amb presos polítics i exiliats, i amb accions recentralitzadores com s'ha posat de relleu amb el model de gestió de la crisi de la COVID19.

Malgrat això, mai es podrà asfixiar la veu de la majoria de la ciutadania disposada a defensar els drets i les llibertats des de la convicció de ser una nació que es vol sobirania i en forma de república.

És per això que el 155 ens demostra que aquesta voluntat s'ha de defensar contra un Estat que considera als defensors d'una nació catalana lliure i sobirana com els seus enemics.

18.2 El Parlament de Catalunya:

18.2.1 Manifesta que l'aplicació de l'article 155 va ser una acció política perfectament assimilable a un cop d'Estat executat des dels propis aparells de Estat.

18.2.2 Constata que els aparells de l'Estat no volen reconèixer la seva pròpia realitat d'Estat plurinacional i estan disposats a reprimir per la via de la força qualsevol expressió democràtica de les nacions que la componen.

19. Més enllà del 155: Estat de dret vs. Estat que tira pel dret.

19.1 El Parlament de Catalunya:

19.1.1 Constata que l'aplicació de l'article 155 va ser l'instrument jurídic previst a la Constitució que van pactar els poders de l'Estat i que el president Rajoy va executar, amb el suport del Rei Felip VI del 3 d'octubre, i la complicitat del PSOE i de Ciudadanos, partit que va néixer a Catalunya per lluitar contra la immersió lingüística, per frenar l'independentisme.

19.1.2 Constata que l'aplicació de l'article 155 ha estat un instrument al servei d'una causa política: posar fi al procés d'independència, posar fi a l'anhel majoritari a Catalunya d'exercir el dret a l'autodeterminació. Malauradament, la consecució d'aquest objectiu també ha comportat un nou empobriment de la qualitat democràtica de l'Estat.

19.1.3 Considera que l'aplicació de l'article 155 esdevé un reflex de la manca de voluntat política de l'Estat espanyol d'assumir la realitat catalana i el repte democràtic que la societat catalana va començar a teixir després de la sentència contra l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. És una mostra, doncs, de la incapacitat de l'Estat de resoldre amb eines polítiques un conflicte que és, essencialment, polític.

19.1.4 Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és la contradicció d'un Tribunal Constitucional que retalla el text d'un Estatut aprovat pel Parlament i votat en referèndum pel poble de Catalunya però que sí empara la dissolució d'aquest Parlament i el cessament del Govern extralimitant-se de les prerrogatives expressament previstes per la Constitució, sense cap prisma de proporcionalitat o ponderació. Les limitacions de drets sempre són interpretades extensivament i l'atorgament de drets restrictivament, quan afecta als drets nacionals de Catalunya i al repte democràtic que hem plantejat com a societat democràtica adulta.

19.1.5 Constata que l'aplicació de l'article 155 és la síntesi d'un sistema judicial criticat per la seva manca d'independència i el mirall de la injustícia que es retorna en justícia quan traspassa les fronteres espanyoles.

19.1.6 Considera que l'aplicació de l'article 155 és la constatació que la recentralització de competències no es tradueix en una gestió eficaç i eficient de les polítiques públiques de la Generalitat de Catalunya, especialment les polítiques de caràcter social. Aquesta resposta a l'empara de l'article 155, com hem vist, va provocar uns greus danys a tota la ciutadania. Des de la salut fins a les polítiques públiques d'ocupació o empresa o al tercer sector; aquests danys, fruit de la manca de neutralitat dels govern espanyol en la seva aplicació no van fer diferències entre ciutadans a qui es causà un dany col·lectiu irreparable. I de forma concreta, va tenir una afectació punyent en els col·lectius més vulnerables, causant danys d'especial rellevància i importància a les polítiques socials. La centralització de les competències suposa una ineficàcia i ineficiència en la presa de les decisions polítiques.

19.1.7 Manifesta que l'aplicació de l'article 155 constitueix la resposta política de l'Estat a la voluntat de votar en referèndum i a la incapacitat d'acceptar els resultats democràtics d'uns comicis que, en aquest cas, van facilitar una majoria independentista al Parlament que debat i aprova propostes, amb tota la legitimitat política, que van més enllà de la unitat d'Espanya de la monarquia espanyola corruptes.

19.1.8 Constata que l'aplicació de l'article 155 ha intentat, inútilment, esdevenir el mecanisme per destruir els lideratges civils i polítics de l'independentisme amb mesures de presó i forçant l'exili. Aquesta voluntat de destruir persisteix quan la Fiscalia s'oposa a la sortida de la presó de Jordi Sànchez perquè «no hi ha una veritable assumpció delictiva» o perquè el conseller Quim Forn «persisteix en el seu ideari independentista».

19.1.9 Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és la constatació d'un estat caduc, en fallida democràtica, sense capacitat de convèncer, on l'única proposta és reprimir abans que votar, la repressió com a instrument per paralitzar l'ànsia de llibertats d'una majoria de catalanes i el compromís del dret a l'autodeterminació d'una majoria de la societat catalana. Un Estat, en definitiva, que considera que el seu projecte polític està per sobre dels principis democràtics essencials.

19.1.10 Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és la resposta política a l'única model d'estat possible a Espanya: l'estat centralitzat en el que la unitat d'Espanya està per sobre dels drets a un procés just i a les garanties d'independència d'un poder judicial, on el Tribunal Suprem o el Tribunal Constitucional demostren la seva politització davant el procés judicial de l'1 d'octubre. Un poder judicial que persisteix a limitar i retallar el poder executiu i legislatiu catalans.

19.1.11 Manifesta que l'aplicació de l'article 155 va ser el mecanisme per coaccionar les elits econòmiques de Catalunya, i per extensió –i amb un èxit nul - al conjunt del teixit productiu català, perquè traslladessin les seves seues fora de Catalunya amb una normativa aprovada exprés per a facilitar-ho.

19.1.12 Considera que l'aplicació de l'article 155 no té cobertura jurídica fora d'Espanya perquè no s'ha atorgat cap de les extradicions sol·licitades i és la constatació del no respecte als principis democràtics, als resultats electorals. Un no respecte que més enllà de les fronteres estatals, com s'ha vist en les darreres les eleccions europees, que el Tribunal de Justícia de la Unió Europea no ha emparat, precisament, per protegir els drets polítics de tots i cadascun dels catalans com a ciutadans i electors europeus.

19.1.13 Constata que l'aplicació de l'article 155 ens presenta la resposta ara i sempre donarà l'Estat espanyol davant l'exercici del dret d'autodeterminació, un dret conegut i reconegut en la legislació internacional. És la constatació que sense voluntat política i sense respecte a la democràcia no existeix una via diàleg entre Catalunya i Espanya.

19.1.14 Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és una constatació de la tradició atàvica de l'Estat espanyol en considerar el diàleg com una feblesa i la persecució política com a raó d'Estat. És la mostra fefaent que les crides al diàleg són fermes i determinades des de Catalunya, i falses i inconcretes des dels successius governs de l'Estat.

19.1.15 Manifesta que no només ens cal alliberar-nos d'un Estat en contra sinó que cal bastir una república de drets habitada per dones i homes lliures perquè els seus drets individuals i col·lectius són el fonament principal de l'Estat i la mateixa raó de ser. Un estat, en definitiva, que fa de la veu del votants a les urnes la brúixola principal de la seva acció política.

20. Una falsa normalitat. L'excepcionalitat i la repressió continuen.

20.1. Després de l'aixecament formal de l'aplicació de l'article 155 a Catalunya, els poders de l'Estat, amb la col·laboració dels partits antiindependentistes de Catalunya, han intentat imposar un fals relat de normalització de la vida política i social a Catalunya.

La realitat, però, és molt diferent. Sense que l'article 155 hagi estat vigent s'han continuat vivint episodis que evidencien que la situació d'excepcionalitat política, social i de drets a Catalunya es manté.

- Hi ha hagut una condemna al govern català processat pel referèndum de l'1 d'octubre de 2017 que vulnera drets i se sosté en raons purament polítiques.

- Els polítics catalans exiliats continuen sent perseguits activament pels poders de l'Estat espanyol.

- esenes de servidors públics estan encausats en diferents instàncies judicials en un intent de continuar criminalitzant el referèndum de l'1 d'octubre.

- Les ingerències en la sobirania del Parlament continuen alterant-ne el funcionament. Sense anar més lluny, el president de la Generalitat ha estat inhabilitat com a president a partir de l'actuació d'un òrgan administratiu com és la Junta Electoral Central (JEC).

- El president de la Generalitat pot ser inhabilitat pel Tribunal Suprem per una qüestió de dret d'expressió també a instàncies de denúncies de partits polítics a la JEC.

- Els policies i guàrdies civils que van participar en la repressió dels ciutadans que van anar a votar per l'1-O continuen rebent condecoracions i gratificacions.

20.2 El Parlament de Catalunya:

20.2.1 Manifesta que l'article 155 a continuat «de facto» en aplicació després del seu aixecament formal amb reiterats atacs als drets dels catalans, a les nostres institucions i mantenint persones empresonades.

20.2.2 Constata que l'exili ha posat en evidència l'actuació impune de l'Estat espanyol i ha permès la defensa dels seus drets fonamentals amb majors garanties democràtiques.

20.2.3 Constata que la lluita pels drets i les llibertats en el marc d'una Catalunya independent continua sent tant vigent com necessària.

SUBGRUP PARLAMENTARI DE LA CANDIDATURA D'UNITAT POPULAR - CRIDA
CONSTITUENT (REG. 65284)

1. Conclusions

1. Raó d'Estat per sobre de la Raó Democràtica. Guanyar amb la violència institucional allò que es perd a les urnes

L'aplicació a l'administració autonòmica de Catalunya de l'article 155 de la Constitució, en el mes d'Octubre del 2017, va suposar un clar cas d'imposició de la Raó d'Estat per sobre de la Raó Democràtica i de voluntat de guanyar amb violència institucional allò que els partits polítics defensors de l'Estat havien perdut a les urnes.

Aquest fet no és separable del conjunt de la política repressiva, inclosa la guerra bruta des de les clavegueres del Règim, que l'Estat va aplicar a Catalunya, abans i després de la imposició de l'article 155, tant sobre les institucions catalanes, els partits polítics i entitats independentistes, com sobre la ciutadania i els moviments socials. El context era, i és encara en tota regla, una operació d'Estat contra l'independentisme i contra tota dissidència que s'hi enfrontés en defensa de drets socials, civils i polítics, individuals i col·lectius.

Així ho va manifestar el Rei Felip VI en el seu discurs del quatre d'Octubre del 2017, avalant i legitimant la suspensió de la democràcia a Catalunya, així com totes les formes de violència, inclosa la feixista, tant les prèvies entre el 20 de Setembre i l'1 d'Octubre, com les que se'n van derivar. Així ho havien advertit i amenaçat diversos dirigents polítics espanyols del PP, el PSOE i CS, donant per fet que l'Estat Espanyol mantindria la unitat d'Espanya pagant-ne, si calia, un preu democràtic.

Aquest context repressiu a Espanya no era una novetat i venia de lluny, de fet ha estat una constant en l'actuació del Règim del 78 per tal de sostenir-se i reproduir-se. La resposta de l'Estat a la revolta social del 15M en va suposar un salt endavant, amb la Llei Mordassa com una de les seves conseqüències que avui encara patim.

La resposta del Règim del 78, mitjançant tots els instruments de l'Estat al seu servei, a les seves múltiples crisis, econòmica, social, territorial i democràtica, no va ser ni ha estat més democràcia, sinó la repressió, la judicialització de la política i la vulneració de drets fonamentals.

Les noves atribucions atorgades al Tribunal Constitucional i la seva permanent actuació repressiva contra les decisions democràtiques del Parlament de Catalunya, varen preparar el terreny per a la posterior justificació jurídica de la repressió i de la vulneració de drets fonamentals.

Aquesta actuació antidemocràtica de l'Estat Espanyol ha implicat també una aplicació generalitzada del dret penal de l'enemic.

Un conjunt d'anomalies democràtiques que segueixen vigents, tal com múltiples expertes, observadores, entitats i institucions internacionals han observat i assenyalat.

2. Vulneració de drets civils i polítics d'electors i electores, i d'electes

Aquestes actuacions del Tribunal Constitucional, així com el conjunt de les actuacions repressives de l'Estat sobre les institucions catalanes i els partits polítics independentistes han suposat una permanent restricció i vulneració dels drets civils i polítics dels electes i de les electes del Parlament i dels ajuntaments de Catalunya. Però també dels drets socials i democràtics i de representació d'electors i electores, que han vist com sistemàticament es conculcava i prohibia l'aplicació dels programes electorals als que havien donat el seu suport en successives eleccions, i com s'impedia continuadament la presa de decisions democràtiques en el Parlament de Catalunya o en els plenis municipals quan es tractava de tot allò relacionat amb els programes polítics independentistes avalats a les urnes, però també quan es tractava de prendre i aplicar decisions relacionades amb la defensa de drets socials, civils i polítics, o de polítiques públiques, corresponents al contingut d'aquests programes polítics legitimats per les urnes. La defensa de les competències de l'Estat o dels privilegis de les elits i de les oligarquies econòmiques i financeres eren i són utilitzats per a justificar la restricció dels drets de la ciutadania, malgrat que el Parlament o els ajuntaments prenguin decisions per a eixamplar-los, amb el pretext del debat constitucional i competencial i les conseqüents limitacions autonòmiques.

La restricció del dret al lliure debat polític en el Parlament o en els ajuntaments, quan es tracta del qüestionament de la Monarquia o del dret a l'autodeterminació, n'és un extrem dramàtic i una anomalia excepcional, fins i tot en un marc d'altres estats comparables en el context europeu.

La conseqüència del judici, condemna i empresonament de la Presidenta del Parlament per permetre aquests debats, és un extrem inacceptable i insostenible d'aquesta restricció democràtica. Així com l'empresonament o exili de membres del Govern, de la Mesa del Parlament, i de representants polítics i socials, en són una dolorosa i intolerable situació, que posa de manifest la impossibilitat de desenvolupar plenament els drets democràtics en el context de l'Estat Espanyol, la seva Constitució i el Règim del 78.

3. Abús de poder i abús institucional. Instrumentalització il·legítima de la Constitució i de l'article 155

L'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola ha comportat un clar abús de poder per part de l'Estat Espanyol, traspasant fins i tot els propis límits constitucionals i la mateixa naturalesa, abast i límits d'aquest Article.

La justificació de la seva aplicació comporta una interpretació de la Constitució Espanyola i del propi article 155, que depassa el contingut i el sentit dels supòsits explícits, així com de les condicions i criteris que havia de guiar la seva aplicació. Una extralimitació dels poders de l'Estat que vulnera el pacte constitucional del 78, com ja ho va ser en el seu moment la Sentència del Tribunal Constitucional contra l'Estatut d'Autonomia del 28 de juny de l'any 2010.

Amb la finalitat d'aturar l'exercici del dret a l'autodeterminació a Catalunya, l'Estat Espanyol ha generat una excepcionalitat, un escenari de restricció de drets democràtics, en la que ha basat una lectura restrictiva del text constitucional per tal de justificar un abús de poder, una actuació recentralitzadora i una intervenció de l'autonomia, actuacions que avui encara perduren. La destitució del Govern, la suspensió del Parlament i la convocatòria imposada d'eleccions en són extrems clarament impropis i abusius.

A la repressió i a la judicialització de la política, s'hi ha sumat la interpretació i la utilització de la Constitució contra la democràcia a Catalunya.

4. Control polític de l'Administració i de les polítiques públiques, contravenint decisions i legislacions prèvies legítimes de la Generalitat

Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155, no només va comportar l'anul·lació de les competències autonòmiques de la Generalitat, sinó que va imposar decisions polítiques i administratives alienes i contràries a aquelles que eren vigents en aquell moment per decisió de les institucions i de l'Administració catalanes, i va suspendre i contravenir, legislacions, normatives, ordenaments i procediments legítimament en vigor com a resultat de les decisions democràtiques del Parlament, del Govern i dels seus departaments.

D'aquesta manera l'Estat Espanyol va reorientar les polítiques públiques catalanes d'acord amb principis, objectius i criteris imposats, que mai havien gaudit del corresponent aval democràtic a les urnes.

5. Purga política

Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155, va comportar una operació de purga política per raons d'ideologia, antecedents, pertinença política, o no col·laboració, sobre diverses treballadores públiques, que hom pot considerar com una actuació repressiva i punitiva, que depassa la mateixa naturalesa de l'article 155 de la Constitució Espanyola, i suposa una vulneració de drets fonamentals.

6. Danys a les polítiques públiques i a la societat

Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155, sobre l'Administració Pública Catalana, va suposar importants greuges sobre les polítiques públiques. En forma d'obstacles o impediments sobre decisions, actuacions i proce-

diments en tots els àmbits polítics i administratius es va entorpir, alterar o paraitzar el normal funcionament de les administracions autonòmica i municipal amb greus perjudicis sobre les polítiques públiques, els serveis públics, les treballadores públiques, el teixit social i econòmic, i la societat i la ciutadania de manera generalitzada.

7. Complicitat d'elits i oligarquies. El cas de la banca

Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155, va comptar amb significats suports i complicitats entre les elits i oligarquies catalanes, dels àmbits empresarial, bancari i financer, jurídic i dels mitjans de comunicació. Això es va fer especialment públic i manifest en aquelles més vinculades a l'IBEX35 i tradicionalment compromeses amb l'entramat d'interessos, aliances i complicitats del Règim del 78 i de la Monarquia Espanyola.

Aquest fet es va fer especialment evident en el decurs de les compareixences dels representants de la Banca, que van manifestar explícitament, la seva complicitat i el seu suport a l'aplicació del 155 i a l'operació repressiva corresponent, en funció de la primacia de la seguretat jurídica associada als riscos i interessos financers, posant aquests per sobre dels drets democràtics.

8. Aplanament autonòmic

L'aplicació del 155 no hauria estat eficaç i exitosa sense la col·laboració, obediència i aplanament d'alts càrrecs de la Generalitat que van optar per obeir l'estat i les seves directrius, i participar activament en la intervenció de l'Autonomia, coordinant-se amb els dirigents i funcionaris de l'Estat que en comandaven l'aplicació.

En nom de la preservació de mínimes quotes autonòmiques o del propi càrrec, o en funció i al servei d'una política d'obediència i col·laboració davant l'Estat, van esdevenir participants necessaris de la repressió i de la recentralització forçada.

Perquè alts càrrecs de JxSí van seguir en els seus llocs, servint directament els ministeris de l'Estat? Algú es va plantejar una estratègia de boicot al 155? S'ha valorat en la Comissió quin impacte hauria tingut actuar d'una altra manera?

Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han demostrat clarament aquests esdeveniments, a la vegada que aquestes preguntes han restat sense resposta.

La nul·la reacció d'alguns responsables polítics va ajudar a fer fàcil la intervenció total de la Generalitat, i el seu escàs convenciment en la defensa de l'Estatut i de les institucions van ajudar a crear un clima d'indefensió i autocensura, que avui perdura.

9. Renúncia a les conseqüències polítiques del Referèndum de l'10, article 155, conseqüències actuals i nova recentralització

La declaració d'independència i la proclamació de la república en el Parlament del 27 d'Octubre del 2017, que va seguir el Referèndum de l'10 i la vaga general del 30, va ser un acte polític legítim i democràtic, que no va tenir una traducció jurídica efectiva, pel context repressiu i per la decisió del Govern de la Generalitat i de JxSí de no sostenir la confrontació política amb l'Estat per a donar continuïtat a la mobilització social i popular d'aquelles jornades democràtiques i de lluita, en un marc de fallida de les pretensions de diàleg i de negociació amb l'Estat Espanyol i d'unilateralitat com a única via per a exercir l'autodeterminació i fer front a la repressió en la defensa dels drets socials, civils i polítics.

Aquest escenari va facilitar l'aplicació del 155 i va crear un context propici per a la repressió posterior. De facto el 155 segueix incrustat en l'ADN de l'Autonomia que continua intervinguda i restringida, a la vegada que l'autocensura segueix vigent en la política catalana i les seves institucions.

Especial atenció mereix la participació, complicitat i zel del cos de Mossos d'Esquadra en l'aplicació del 155 i en la repressió contra el moviment independentista i contra la dissidència política en defensa dels drets socials, civils i polítics.

L'acceptació de l'arbitrarietat contra tot allò que sigui independentista i dissident, que ha seguit amb la repressió i la intervenció coordinada dels cossos de seguretat, la fiscalia i jutges, han estat reiteradament denunciades per diverses institucions internacionals i per organismes de defensa dels drets humans.

Només l'exercici del dret a l'autodeterminació, així com la plenitud de drets socials, civils i polítics, farà possible el veritable desterrament del 155 de les nostres institucions i de la nostra vida política, ja que aquest va associat a la pervivència del Règim del 78 i és un instrument al seu servei.

2. Recomanacions i propostes de millora

1. La Comissió recomana al Parlament de Catalunya i al Govern de la Generalitat, davant de nous escenaris, presents com la recentralització per motiu de la COVID-19, o futurs, en què es pugui restringir l'autogovern, un capteniment de no col·laboració i desobediència, en favor de l'exercici de les competències i de la sobirania en pro de la plena garantia dels drets socials, civils i polítics del conjunt de la ciutadania.

2. La Comissió inclourà en el seu informe al Parlament la relació d'aquelles entitats, institucions o empreses, de les quals n'hagi restat palesa la seva col·laboració activa en l'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola que ha estat objecte de la investigació d'aquesta Comissió.

3. La Comissió proposa la creació en el Parlament d'una Comissió d'Estudi sobre la recentralització, les restriccions de l'autogovern i les estratègies per tal d'exercir efectivament el dret a l'autodeterminació.

GRUP PARLAMENTARI DE CATALUNYA EN COMÚ PODEM (REG. 65299)

1. El 27 d'octubre de 2017, davant l'amenaça que es fes efectiva una Declaració Unilateral d'Independència, el Senat va autoritzar l'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya, un acte sense precedents des de la recuperació de la democràcia a través del qual el Govern de l'Estat va suspendre i intervenir l'autogovern de Catalunya durant 7 mesos. A banda de l'afectació als drets i les llibertats de la ciutadania de Catalunya i les seves institucions, l'aplicació de l'article 155 va produir efectes negatius des del punt de vista polític, econòmic i social.

2. L'aplicació de l'article 155 no va contribuir a la resolució del conflicte polític entre Catalunya i l'Estat, ans al contrari, i es podria haver evitat si els diferents actors haguéssim estat capaços de trobar vies democràtiques de diàleg per a la resolució del conflicte.

3. La Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya no ha pogut desenvolupar les seves funcions amb plenitud i normalitat democràtica per dos motius:

a) Diverses de les persones que han estat citades a comparèixer davant aquesta comissió estaven injustament privades de llibertat o en situació d'exili polític.

b) Totes les persones que han estat citades per ostentar alguna responsabilitat com a autoritat de l'Estat, inclosos els membres del Govern, s'han negat a comparèixer davant d'aquesta comissió.

1. Anàlisi del context històric i polític

4. Catalunya viu immersa en un conflicte de naturalesa política que s'expressa a través de diferents visions sobre quin ha de ser el seu estatus polític i com ha de ser la seva relació amb l'Estat.

5. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola es produeix, en el marc d'aquest conflicte, en un moment en què el Govern de l'Estat, sota la presidència de Mariano Rajoy, va renunciar a habilitar espais de diàleg institucional. Per contra, els diferents poders de l'Estat van apostar pel desplegament d'una resposta merament repressiva que ha causat dolor i patiment al conjunt de la societat catalana. Aquesta estratègia s'ha articulada en tres branques:

a) La repressió político-institucional, que es materialitza a través de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola contra les institucions catalanes, però també amb altres mesures continuades de recentralització i d'intervenció de l'autogovern de Catalunya per part del govern del Partit Popular entre els anys 2011 i 2018.

b) La repressió judicial, amb diferents causes judicials obertes contra el moviment independentista i l'empresonament d'activistes socials i representants polítics.

c) La repressió policial, amb actuacions violentes i desmesurades contra ciutadans i ciutadanes indefensos que exerceixen pacíficament el seu dret a la protesta i a la mobilització.

6. Aquest conflicte polític no és nou, si bé al llarg del temps ha estat abordat i gestionat de formes diverses. Històricament i a través d'un constant procés de transformació i mestissatge, Catalunya s'ha anat configurant com a una nació amb voluntat d'autogovernar-se. Aquesta voluntat s'ha fet palesa en diversos processos de canvi polític al llarg del temps: en la defensa persistent de les institucions pròpies, en les diverses apel·lacions a l'Estat i la República catalanes durant els segles XIX i XX, en l'impuls de l'Estatut de Núria de 1932, en el mateix procés constituent de 1977-1978 i fins i tot en la proposta de reforma estatutària aprovada pel Parlament de Catalunya el 2005. Projectes diversos que han cercat la construcció de la sobirania pròpia i la transformació del marc estatal existent com a dos processos entrelligats.

7. La sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny, sobre el recurs d'inconstitucionalitat interposat pel Grup Parlamentari del Partit Popular contra l'Estatut de Autonomia de Catalunya de 2006, va suposar l'alteració de la voluntat de la ciutadania de Catalunya, que havia votat aquell Estatut en referèndum. L'esmentada sentència, sumada als processos constants de recentralització practicats per l'Estat en el marc de la crisi econòmico-financera desfermada l'any 2008, va esdevenir un punt d'inflexió que va desfermar una creixent onada de mobilitzacions sobiranistes i independentistes, fent entrar en crisi el model territorial sorgit de la Constitució Espanyola de 1978.

8. Durant els darrers 10 anys una part molt significativa de la ciutadania de Catalunya s'ha mobilitzat a través d'un variat repertori d'acció col·lectiva, sempre de forma cívica i pacífica. Moltes d'aquestes mobilitzacions han estat a favor de la independència de Catalunya, però moltes altres han reivindicat simplement el dret a decidir. També hi ha hagut manifestacions en defensa de la unitat d'Espanya i manifestacions a favor del diàleg. Totes elles evidencien, més enllà de les crítiques que una part significativa de la ciutadania pugui fer vers la gestió institucional de l'anomenat *procés independentista*, el caràcter cívic i democràtic de la mobilització social a Catalunya.

9. Durant aquests anys, les institucions catalanes i una part molt important de la ciutadania han impulsat diverses iniciatives per tal que Catalunya pugui exercir el seu dret a decidir. Les primeres es remunten al període 2009-2011, quan la Plataforma pel Dret a Decidir va impulsar un conjunt de consultes extraoficials sobre la independència de Catalunya. Començant per Arenys de Munt, es varen celebrar consultes en 549 municipis catalans i en 7 països estrangers. Des d'aleshores va anar creixent a la societat catalana la demanda per tal que Catalunya pogués decidir el seu futur polític mitjançant un referèndum.

10. En aquesta línia, el 8 d'abril de 2014 una delegació del Parlament de Catalunya configurada pels diputats Jordi Turull, Marta Rovira i Joan Herrera van defensar al Congrés de Diputats una proposició de Llei Orgànica aprovada pel Parlament de

Catalunya per tal que l'Estat transferís a la Generalitat la competència per autoritzar, convocar i celebrar un referèndum consultiu perquè els catalans i les catalanes es pronunciessin sobre el futur polític col·lectiu de Catalunya. El Congrés de Diputats no va admetre a tràmit la proposta del Parlament de Catalunya.

11. Tancada aquesta porta, el Parlament de Catalunya va cercar una altra via mitjançant l'aprovació de la Llei 10/2014, de consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació ciutadana, de 26 de setembre. Tot i que l'esmentada llei fou parcialment suspesa pel Tribunal Constitucional, el 9 de novembre de 2014 es celebrà un procés participatiu impulsat pel Govern de la Generalitat amb l'objectiu de conèixer l'opinió de la ciutadania sobre si Catalunya havia d'esdevenir un estat independent. Més de 2,3 milions de catalans i catalanes varen participar-hi.

12. En aquest context, els partits independentistes van plantejar les eleccions catalanes del 27 de setembre de 2015 en clau plebiscitària. Segons el relat d'aquests partits, aquelles eleccions serien el referèndum que no s'havia pogut fer, promentent la independència en cas de guanyar els comicis i generant així unes falses expectatives sobre el conjunt de la ciutadania. Varen guanyar les eleccions i van assolir una majoria parlamentària suficient per formar govern, però no van aconseguir superar el 50% dels sufragis emesos. Tot i no assolir el 50% dels vots emesos, en el marc d'una Qüestió de Confiança celebrada el 28 de setembre de 2016, el President Carles Puigdemont va prometre la convocatòria d'un referèndum d'autodeterminació al cap d'un any.

13. El 23 de desembre de 2016 es va constituir el Pacte Nacional pel Referèndum, reunint un ampli ventall transversal d'institucions i organitzacions socials i polítiques catalanes, així com adhesions de la resta de l'Estat i d'àmbit internacional. El Pacte mostrava l'ampli consens que existeix a la societat catalana per la celebració d'un referèndum. Al mateix temps, afirmava que el marc jurídic espanyol permet la celebració d'un referèndum a Catalunya acordat amb l'Estat i instava els Governos de Catalunya i l'Estat a superar les dificultats polítiques i els apriorismes, i a assolir un acord que establís les condicions i les garanties justes i necessàries per a la celebració d'un referèndum reconegut per la comunitat internacional, el resultat del qual hauria de ser políticament vinculant i efectiu.

II. Cronologia dels fets relatius a l'aplicació de l'article 155

14. Els partits independentistes van apostar per desafiar l'Estat impulsant un bloc legislatiu propi –format per una llei del referèndum d'autodeterminació i una llei de transitorietat jurídica i fundacional de la República– a través del qual argumentaven, amb el Govern de la Generalitat al capdavant, que podrien declarar unilateralment la independència de Catalunya. Aquest bloc legislatiu contradeia clara i conscientment el marc constitucional i estatutari vigent. De nou, s'estaven generant unes expectatives sobre el conjunt de la ciutadania de Catalunya que els mateixos promotors d'aquelles iniciatives sabien que no podrien complir.

15. L'estratègia de la via unilateral adoptada en aquells moments pel conjunt dels partits independentistes no només no tenia els suports parlamentaris exigibles a una modificació legislativa d'aquestes característiques, sinó que tampoc generava un consens prou ampli en el conjunt de la societat catalana. Insistir en aquesta via, com es va fer des d'aquests partits i des del Govern de la Generalitat, implicava deixar més de mig país al marge i va provocar dolor i patiment a una part molt important de la societat catalana que va viure aquella estratègia com una imposició.

16. Tot i això, els dies 6 i 7 de setembre de 2017 el Parlament de Catalunya va aprovar la llei 19/2017, del referèndum d'autodeterminació, i la llei 20/2017, de transitorietat jurídica i fundacional de la República. Durant els transcurso d'aquella sessió plenària es van vulnerar de manera reiterada els drets de la minoria parlamentària i el propi Estatut de Catalunya. El mateix dia 6 de setembre el Govern va signar el Decret de convocatòria del referèndum d'autodeterminació, per al dia 1 d'octubre de

2017. Ambdues lleis van ser impugnades davant el Tribunal Constitucional, que les va suspendre de manera automàtica aplicant l'article 161.2 de la Constitució. Posteriorment, totes dues lleis van ser declarades inconstitucionals i nul·les pel mateix tribunal a través de la sentència 114/2017, de 17 d'octubre, i la sentència 124/2017, de 8 de novembre.

17. Pocs dies després, el Govern de l'Estat va intervenir les finances de la Generalitat, primer amb l'Ordre HFP/878/2017, de 15 de setembre, a través de la qual s'adopten mesures en defensa de l'interès general i en garantia dels serveis públics fonamentals a la Comunitat Autònoma de Catalunya i, posteriorment, amb l'Ordre HFP/886/2017, de 20 de setembre, per la qual es declara la no-disponibilitat de crèdits en el pressupost de la Comunitat Autònoma de Catalunya per al 2017. Amb aquesta intervenció, anterior a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola, el Govern de l'Estat ja alterava l'autogovern de Catalunya, quedant tota l'acció de la Generalitat supeditada al control financer que s'exercia des de l'Administració central.

18. El 20 de setembre de 2017, en el marc de l'Operació Anubis contra el referèndum convocat per l'1 d'octubre, executada per la Guardia Civil per ordre del jutjat d'instrucció número 13 de Barcelona, es van registrar diferents seus del govern català i es van efectuar 15 detencions d'alts càrrecs, treballadors públics i responsables d'empreses que presumptament estaven col·laborant en la preparació del referèndum.

19. Milers de ciutadans i ciutadanes es varen concentrar pacíficament davant les seus on s'estaven duent a termes els escorcolls per part de la Guàrdia Civil, principalment davant la seu del Departament d'Economia a la Rambla de Catalunya i la seu del Departament d'Exteriors a Via Laietana. Les entitats Òmnium Cultural i Assemblea Nacional van fer una crida a la mobilització pacífica davant d'aquests edificis.

20. La fiscalia de l'Audiència Nacional va denunciar per sedició als presidents d'Òmnium Cultural, Jordi Cuixart, i de l'Assemblea Nacional Catalana, Jordi Sànchez, per ser els instigadors d'aquesta mobilització pacífica. El 16 d'octubre de 2017 els activistes Jordi Cuixart i Jordi Sánchez varen ser empresonats preventivament.

21. Pocs dies abans de la celebració del referèndum el fiscal superior de Catalunya, mitjançant la Instrucció 4/2017, de 22 de setembre, va assignar a un alt càrrec del Ministeri de l'Interior la coordinació de les forces i els cossos de seguretat de l'Estat amb els Mossos d'Esquadra en relació al dispositiu policial per impedir el referèndum de l'1 d'octubre, dispositiu que es va quedar a Catalunya fins l'aplicació de l'article 155. Aquest nomenament no tenia base legal i va suposar una nova introducció a l'autogovern de Catalunya.

22. L'1 d'octubre de 2017 una part molt important de la ciutadania de Catalunya va mobilitzar-se, amb un grau d'auto-organització sense precedents, per exercir el seu dret a vot en referèndum. El Cuerpo Nacional de Policía i la Guardia Civil van exercir un ús abusiu i totalment desproporcionat de la força per reprimir la ciutadania que, pacíficament, defensava les urnes i volia exercir el seu dret a vot. La jornada es va saldar amb centenars de col·legis electorals clausurats per la policia i més de 1.000 persones ferides. Tot i això, 2.286.217 ciutadans i ciutadanes van aconseguir emetre el seu vot. El Parlament de Catalunya, mitjançant la Resolució 734/XII, ha creat una Comissió d'Investigació sobre la Violència Institucional durant la Celebració del Referèndum del Primer d'Octubre amb l'objectiu d'analitzar a fons el succeït aquell dia.

23. El 3 d'octubre de 2017 va tenir lloc una massiva jornada de mobilització a Catalunya en protesta per l'actuació policial de l'1 d'octubre, sota la convocatòria d'una Aturada de País per part de la Taula per la Democràcia i d'una Vaga General per part d'alguns sindicats. Aquell mateix dia el monarca Felip VI va pronunciar un discurs televisat en el qual va prendre part en el conflicte polític. Felip VI va obviar la mobilització ciutadana i la violència policial exercida a Catalunya i va

instar els poders de l'Estat a prendre mesures per garantir l'ordre constitucional, fet que va ser interpretat com una amenaça del cap de l'Estat instant a l'aplicació de l'article 155 a Catalunya. En aquell discurs el rei Felip VI va perdre la neutralitat institucional que, com ha cap d'Estat, hauria hagut de mantenir.

24. El 6 d'octubre de 2017 el Govern de l'Estat va aprovar un Decret per accelerar i facilitar que les empreses amb seu social a Catalunya poguessin traslladar la seva seu a altres Comunitats Autònomes.

25. El referèndum de l'1 d'octubre va ser un enorme acte de mobilització ciutadana, però ni per la forma com es va desenvolupar ni pel fet que no va interpellar al conjunt de la ciutadania de Catalunya, no pot ser considerat un mandat democràtic. Tot i això, el dia 10 d'octubre de 2017, en sessió plenària al Parlament de Catalunya, el President Carles Puigdemont va manifestar assumir «el mandat del poble que Catalunya esdevingui un estat independent en forma de república» i tot seguit va afirmar «el Govern i jo mateix proposem que el Parlament suspengui els efectes de la declaració d'independència per tal que en les properes setmanes emprenguem un diàleg sense el qual no és possible arribar a una solució acordada». En finalitzar la sessió plenària diversos diputats i diputades van signar una Declaració amb el contingut propi d'una declaració d'independència. Va ser arran d'aquest Ple que el Govern de l'Estat va posar en marxa el procés d'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola mitjançant un requeriment al President de la Generalitat.

26. El President de la Generalitat va respondre al requeriment amb dues cartes, però el Govern de l'Estat va considerar que les cartes no donaven resposta al requeriment formulat i el dia 21 d'octubre va aprovar una sèrie de mesures d'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola i va demanar l'autorització pertinent al Senat per poder-les aplicar.

27. El marc polític del conflicte estava situat en aquell moment en una amenaça creuada entre les dues parts: el Govern de l'Estat amenaçava amb fer efectiva l'aplicació de l'article 155 i, per tant, intervenir l'autogovern de Catalunya, mentre que el Govern de la Generalitat amenaçava en fer efectiva la Declaració Unilateral d'Independència que havia estat subscripta, sense efectes jurídics, per diversos diputats i diputades el dia 10 d'octubre.

28. Durant aquells dies es varen produir diversos contactes polítics d'alt nivell i diversos intents de mediació entre els dos governs en conflicte. En aquell moment hi havia dos escenaris possibles. El primer: fer efectiva tant la Declaració Unilateral d'Independència com l'aplicació de l'article 155. El segon: l'avançament de les eleccions per part del President de la Generalitat amb el compromís per part de totes dues parts de no prosseguir amb les respectives ofensives. Tot i els esforços de diferents actors polítics i socials, finalment aquesta darrera via no va aconseguir prosperar.

29. El 27 d'octubre el Senat va aprovar les mesures proposades pel Govern de l'Estat en el marc de l'aplicació de l'article 155, amb algunes modificacions i condicions. Aquell mateix dia, i en una sessió paral·lela a la que estava tenint lloc al Senat, el Parlament de Catalunya havia aprovat una Resolució que reproduïa la Declaració Unilateral d'Independència del dia 10 d'octubre. Es consumava així el primer dels escenaris: aprovació de la Declaració Unilateral d'Independència al Parlament de Catalunya i autorització de l'aplicació de l'article 155 per part del Senat.

30. Un cop autoritzat pel Senat a aplicar l'article 155 en les condicions establertes, el Govern de l'Estat va acordar les primeres mesures, consistents principalment en:

a) La destitució del President de la Generalitat, del Vicepresident i de la resta del Govern.

b) La dissolució del Parlament de Catalunya i la convocatòria d'eleccions per al dia 21 de desembre de 2017.

c) La supressió de diversos òrgans de la Generalitat i el cessament dels seus titulars.

d) La designació d'òrgans i autoritats per fer efectiva l'aplicació de les mesures autoritzades pel Senat, substituint les autoritats catalanes destituïdes a favor del President del Govern de l'Estat, la Vicepresidenta, el Consell de Ministres i els Ministres.

e) La destitució de diversos alts càrrecs de la Generalitat.

31. Davant d'aquesta situació i sota l'amenaça de ser processats penalment, el President Carles Puigdemont i els Consellers Antoni Comín, Lluís Puig, Meritxell Serret i Clara Ponsatí van optar per marxar l'exili. La resta de membres del Govern destituït es varen quedar en territori català.

32. El 2 de novembre de 2017 tots els membres del Govern són citats a declarar davant l'Audiència Nacional. Hi acudeixen el Vicepresident Oriol Junqueras, els Consellers Joaquim Forn, Raül Romeva, Dolors Bassa, Carles Mundó, Jordi Turull, Josep Rull i Meritxell Borràs i l'ex-Conseller Santi Vila. Tots ells/es són acusats dels delictes de rebel·lió, sedició i malversació i se'ls decreta presó provisional sense fiança, amb l'excepció de Santi Vila, pel qual es decreta presó provisional amb fiança.

33. El Grup Parlamentari Unidos-Podemos-En Comú Podem-En Marea del Congrés dels Diputats per una banda, i el Parlament de Catalunya per una altra, varen presentar dos recursos d'inconstitucionalitat respecte l'Acord del Ple del Senat en què es van aprovar les mesures requerides pel Govern de l'estat a l'empara de l'article 155 de la Constitució Espanyola. Ambdós recursos varen ser admesos a tràmit, però el Tribunal Constitucional va suspendre la tramitació dels mateixos fins que el Govern de la Generalitat pogués presentar-hi alegacions, és a dir, fins que finalitzés la vigència d'aplicació de l'article 155. Amb aquesta decisió el Tribunal Constitucional va renunciar a pronunciar-se en temps útil sobre l'adequació a la Constitució de les mesures adoptades amb el 155.

34. La intervenció de l'autogovern de Catalunya mitjançant l'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola, iniciada el 27 d'octubre de 2017, es va perllongar durant 7 mesos. Tot i la constitució del Parlament de Catalunya sorgit de les eleccions celebrades el 21 de desembre d'aquell mateix any, l'aplicació de l'article continuà vigent fins a la investidura d'un nou President de la Generalitat, que no es produiria fins el 17 de maig de 2018 amb l'elecció del President Quim Torra.

35. Durant aquest període el Parlament de Catalunya va veure frustrades quatre sessions d'investidura: la del President Carles Puigdemont, suspesa cautelarment pel Tribunal Constitucional; la del Diputat Jordi Sánchez, en situació de presó provisional i a qui el Tribunal Suprem va denegar en dues ocasions el permís extraordinari per assistir a la sessió d'investidura; i la del Diputat Jordi Turull, a qui el Tribunal Suprem va tornar a empresonar provisionalment el 23 de març enmig de la sessió d'investidura.

36. A més del candidat a la Presidència de la Generalitat, Jordi Turull, el 23 de març de 2018 el Tribunal Suprem va tornar a empresonar provisionalment a Dolors Bassa i als Diputats Raül Romeva i Josep Rull. També va dictar presó provisional per a la Presidenta del Parlament, Carme Forcadell. Aquell mateix dia Marta Rovira, Secretària General d'Esquerra Republicana de Catalunya, va optar per marxar a l'exili davant l'amenaça de ser empresonada.

37. Amb data 2 de juliol de 2019 el Tribunal Constitucional va dictar sentència sobre els dos recursos d'inconstitucionalitat presentats en relació a l'Acord del Senat per a l'aplicació de l'article 155 (sentències 89/2019 i 90/2019). Les esmentades sentències desestimaven pràcticament la totalitat dels recursos presentats, validant així l'adequació constitucional de l'aplicació realitzada de l'article 155. Sorpren que les sentències no acudeixen ni als debats constituents, on diverses de les mesures aplicades havien quedat explícitament excloses, ni al dret constitucional comparat,

on fàcilment es podrien trobar interpretacions divergents amb la doctrina aplicada pel Tribunal Constitucional.

38. Tots els presos i preses polítiques independentistes (els activistes Jordi Cuixart i Jordi Sánchez, la Presidenta del Parlament, Carme Forcadell, el Vicepresident Oriol Junqueras i els Consellers Joaquim Forn, Raül Romeva, Dolors Bassa, Jordi Turull i Josep Rull) avui continuen injustament empresonats i empresonades.

III. Legalitat i conveniència de l'aplicació de l'article 155

39. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola va ser una ingerència del Govern de l'Estat i del Senat en l'autogovern de Catalunya que no es pot justificar pels fets ocorreguts l'octubre de 2017. Per una banda perquè els fets en qüestió no tenien validesa jurídica i, per l'altra, perquè el sistema polític i constitucional espanyol està dotat d'altres mecanismes per fer front a aquest tipus de situacions, com és el control de la validesa constitucional de l'activitat parlamentària a càrrec del Tribunal Constitucional. Així:

a) L'aprovació els dies 6 i 7 de setembre de la llei 19/2017, del referèndum d'autodeterminació, i la llei 20/2017, de transitorietat jurídica i fundacional de la República, no podia, en cap cas, justificar l'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola, doncs totes dues lleis havien estat declarades inconstitucionals i nul·les.

b) En conseqüència, el referèndum de l'1 d'octubre i el seu resultat no eren jurídicament vinculants. L'article 155 no era l'eina per invalidar-ne el resultat, com tampoc ho és el dret penal, ja que des de l'any 2005 la convocatòria o organització de referèndums per part d'autoritats sense competència per fer-ho no constitueix un delicte penal.

c) En el Ple celebrat al Parlament de Catalunya el dia 10 d'octubre de 2017 no hi va haver cap acte jurídicament vinculant de proclamació de la República Catalana. Ni les manifestacions del President Carles Puigdemont en aquella sessió plenària ni la declaració signada per diversos diputats i diputades no van suposar la presa de cap acord ni per part del Parlament de Catalunya ni per part del Govern de la Generalitat. Per tant, no està justificat que aquell fos l'inici del procés d'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola mitjançant requeriment al President de la Generalitat.

40. L'aplicació de l'article 155 està prevista a la Constitució Espanyola com la última mesura després d'haver esgotat els mecanismes de conflicte previstos en la pròpia Constitució. És evident que, consumats els fets de principis d'octubre de 2017 (referèndum sense validesa jurídica i declaració d'independència suspesa i sense efectes jurídics), es podria haver utilitzat una via no agressiva per fer front a la situació, com hauria estat l'obertura d'una negociació política per abordar un conflicte que és de naturalesa política, cosa que mai es va produir.

41. El redactat del text constitucional en el seu article 155 és imprecís, cosa que en dificulta la seva aplicació i pot donar lloc, com així va succeir, a una interpretació arbitrària i sense limitacions constitucionals. D'altra banda, cal tenir en compte que no s'ha aprovat una llei orgànica que desenvolupi l'aplicació de l'esmenat article i que quan s'aplica a Catalunya l'octubre de 2017 no hi ha antecedents jurisdiccionals. La imprecisió del redactat constitucional s'observa en dos elements que poden lloc a una justificació arbitrària i una aplicació dubtosa:

a) En primer lloc, en l'apartat 1 de l'article posa l'èmfasi en el fet que una Comunitat Autònoma *atempti greument a l'interès general d'Espanya*. El concepte «interès general» és un concepte indeterminat, fet que obre la porta a tot tipus de justificacions subjectives per a l'aplicació de l'article.

b) En segon lloc, en la fase executiva de les mesures (apartat 2 de l'article) estableix que el Govern de l'Estat podrà *donar instruccions* a totes les autoritats de la Comunitat Autònoma en qüestió. A diferència d'altres textos constitucionals, en el cas espanyol no es concreten les mesures a emprendre i s'obre la porta a que el Go-

vern de l'Estat doni instruccions d'acord amb els principis de necessitat, idoneïtat, concreció, proporcionalitat i temporalitat. Ara bé, existeix una contradicció raonable entre «donar instruccions a les autoritats» i algunes de les mesures que es van aplicar amb el 155 a Catalunya, com destituir el Govern de la Generalitat o dissoldre el Parlament.

42. L'article 155 es troba en el Capítol III de la Constitució Espanyola, el que fa referència a les Comunitats Autònomes i, més concretament, s'ubica en el marc de la relació entre l'Estat i les Comunitats Autònomes. Per tant, les mesures a aplicar s'haurien de cenyir a aquest marc relacional. L'aplicació de l'article 155 a Catalunya, en canvi, va anar molt més enllà i va intercedir en nombroses qüestions pròpies de l'autogovern de Catalunya.

43. El contingut de l'acord del Senat per aplicar l'article 155 excedia les possibilitats que es deriven de l'article 155, doncs afectava les institucions que no podien ser objecte del mateix, senyaladament el Parlament de Catalunya, sometent a les institucions catalanes a un règim jurídic incompatible amb el principi del contingut constitucional de l'autonomia.

44. Destituir el President de la Generalitat, escollit pel Parlament de Catalunya d'acord amb l'article 67 de l'Estatut, va ser una invasió de les competències del Parlament que, en cap cas, podia formar part de les mesures contemplades a l'article 155.

45. La dissolució del Parlament de Catalunya i la convocatòria anticipada d'eleccions va ser una invasió del marc estatutari, que en el seu article 66 preveu les causes de finiment de la legislatura i en el 56 regula la convocatòria electoral. Aquesta mesura, en cap cas, podia formar part de les mesures contemplades a l'article 155.

46. La dissolució del Parlament de Catalunya i destitució del President de la Generalitat i dels membres del Govern no només no estan previstes explícitament al text constitucional, sinó que van ser rebutjades en el procés constituent durant el debat parlamentari que va donar lloc a l'article 155.

47. L'acord del Senat per aplicar l'article 155 es va adoptar amb la vulneració del procediment constitucionalment previst, per diferents motius:

a) L'Acord del Consell de Ministres del 21 d'octubre de 2017, que va sol·licitar l'autorització del Senat, es va adoptar sense la necessària consideració de les al·legacions efectuades pel President de la Generalitat en resposta al previ requeriment de l'11 d'octubre.

b) El requeriment previ del Govern de l'Estat, la sol·licitud d'autorització i el mateix acord no guardaven la necessària coherència en la identificació de l'incompliment o atemptat a l'interès general ni en la determinació de les mesures de restabliment.

c) No es van respectar les garanties d'intervenció de les autoritats de la Generalitat en el procediment, ni tampoc es van considerar degudament les al·legacions, defraudant així els principis i valors constitucionals protegits per aquest procediment.

48. Les sentències 89/2019 i 90/2019 del Tribunal Constitucional, de 2 de juliol, sobre els recurs d'inconstitucionalitat respecte l'Acord del Ple del Senat en què es va autoritzar l'aplicació de l'article 155, avalen la legalitat constitucional d'aquesta aplicació i situen l'article 155 en el marc de l'excepcionalitat, sota la qual es permet desobeir el propi marc constitucional, fins i tot amb la vulneració de drets fonamentals. Les mateixes sentències, però, també estableixen que algunes de les mesures utilitzades en l'aplicació de l'article 155 a Catalunya no van respectar el principi de proporcionalitat.

49. Les esmentades sentències del Tribunal Constitucional estableixen una doctrina que té una gran incidència sobre el conjunt del sistema autonòmic i que obre un escenari d'inseguretat. Es tracta d'una doctrina que va a contracorrent d'opinions molt autoritzades de juristes i experts en la matèria, que s'han pronunciat en sentit oposat al que estableixen aquestes sentències. La doctrina dictada pel Tribunal

Constitucional afecta el sentit de l'article 155 i constreny el funcionament del sistema autonòmic en diferents aspectes:

a) Determina que el requeriment previ al President de la Comunitat Autònoma previst a l'apartat 1 de l'article 155 és un tràmit merament formal i, per tant, nega a aquest requeriment el sentit del diàleg polític com a pas previ per a la resolució del conflicte.

b) Situa l'aplicació de l'article 155 com a mesura d'excepcionalitat que ha de ser limitada i temporal. El marc del poder d'excepció justifica que les mesures puguin desconèixer el propi marc constitucional fet que, òbviament, afecta greument a les garanties del sistema constitucional d'organització territorial de l'Estat espanyol.

c) Limita la justificació de les mesures aplicables en el marc de l'article 155 al criteri de necessitat. Aquesta interpretació resulta altament preocupant perquè sota el criteri de necessitat qualsevol mesura pot ser aplicable, fins i tot aquelles que contradiuen el propi marc constitucional, tal i com va succeir amb l'aplicació de l'article 155 a Catalunya.

d) En conseqüència, la doctrina fixada pel Tribunal Constitucional, de fet, rebutja l'aplicació del criteri de control de proporcionalitat de les mesures aplicades, sempre i quan puguin justificar-se per la seva necessitat.

50. La doctrina adoptada pel Tribunal Constitucional en aquest i altres assumptes durant els darrers anys, sumada a les dinàmiques de recentralització i de restricció de drets i llibertats impulsades pel govern del Partit Popular, han restringit la interpretació i les potencialitats del sistema constitucional, fent entrar en crisi el règim del 78 en la seva globalitat per la seva incapacitat d'integració territorial, política i social. Aquesta tendència ha conduït a un deteriorament del propi sistema constitucional, tant pel que fa a l'autogovern de Catalunya com pel que fa a la pèrdua de drets socials i polítics del conjunt de la ciutadania de l'Estat espanyol.

IV. Efectes de l'aplicació del 155

51. La dissolució del Parlament de Catalunya i destitució del President de la Generalitat vulneren de manera directa el dret de participació política reconegut a l'article 23 de la Constitució Espanyola, afectant tant al dret dels càrrecs públics que foren destituïts i cessats com al dret de participació política de la ciutadania, atès que els representants que havien escollir no van poder exercir la seva funció pel temps pel qual havien estat escollits.

52. Amb la dissolució del Parlament de Catalunya, la destitució del President de la Generalitat i de tots els membres del Govern i la designació d'òrgans i autoritats per fer efectiva l'aplicació de les mesures autoritzades pel Senat, es va vulnerar clarament l'article 4 de l'Estatut, segons el qual *els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya*.

53. La dissolució del Parlament va provocar la paralització de l'activitat parlamentària ordinària, fet que va suposar:

a) El decaïment d'un total de 46 iniciatives legislatives que es trobaven en tràmit parlamentari.

b) La impossibilitat d'exercir la funció de control al Govern de la Generalitat per part del Parlament.

54. Amb la destitució del Govern de la Generalitat es va alterar greument la representació institucional i el normal funcionament de la Generalitat:

a) El Govern de la Generalitat va deixar de ser la representació d'una majoria parlamentària escollida a les urnes.

b) El Govern de la Generalitat va deixar d'estar representat institucionalment en multitud d'organismes on hi té una presència institucional orgànica.

c) Es van cessar 234 treballadors i treballadores públiques de diferents categories.

d) Es va suprimir el DIPLOCAT i totes les delegacions de la Generalitat a l'exterior.

e) Es va paraitzar la governança de multitud d'entitats, institucions, organismes els òrgans col·legiats atès que, en molts casos, la presidència recau en els titulars dels Departaments de la Generalitat i aquests eren qui tenien la facultat de convocar les reunions de govern o els plens.

f) Van quedar alterades les funcions de representació i defensa de la Generalitat davant els tribunals, condicionant la capacitat de defensa de la Generalitat davant les diferents jurisdiccions.

g) Es va limitar la capacitat de la Generalitat de tancar acords de col·laboració amb altres institucions i entitats, es va endarrerir la tramitació d'alguns convenis en curs i d'altres van quedar aturats.

55. La substitució del Govern de la Generalitat a través de l'article 155 va aturar el desplegament de diversos plans i programes del Govern i va suposar que un gran volum d'inversions, compres, serveis i subministraments o bé no es van poder realitzar o bé es van demorar en el temps.

56. L'aplicació de l'article 155CE va suposar un evident increment de tasques administratives i l'adaptació als criteris organitzatius que exigien els diferents ministeris. Tots els assumptes que abans requerien de l'aprovació del Consell de Executiu de la Generalitat o d'un Conseller/a, durant l'aplicació del 155 havien de ser aprovats en Consell de Ministres o pel respectiu ministeri i tots els assumptes necessitaven incorporar un informe de la secretaria general de cada departament promotor de la iniciativa que recollís que aquella actuació respectava la normativa estatal i autonòmica vigent, així com un informe jurídic elaborat per les assessories jurídiques de cada departament en els mateixos termes.

57. L'aplicació de l'article 155 va anar acompanyada d'altres mesures de repressió i d'intervenció de l'autogovern de Catalunya que varen suposar també vulneracions de drets fonamentals i varen tenir importants efectes negatius per al conjunt de la societat. Cal destacar-ne els següents:

a) La judicialització del conflicte polític, amb les detencions de l'Operació Anubis i els empresonaments preventius duts a terme durant el mes d'octubre de 2017, van suposar una clara erosió de la llibertat d'expressió, de reunió i de manifestació.

b) En el marc de les actuacions policials i judicials per impedir la celebració del referèndum de l'1 d'octubre es va vulnerar el dret a la informació i al lliure exercici del mateix, amb actuacions com registres a mitjans d'informació, identificacions i agressions a periodistes o tancaments de pàgines web.

c) La desproporcionada actuació policial duta a terme per la Guàrdia Civil i el Cos Nacional de Policia durant la jornada de l'1 d'octubre va provocar no només més d'un miler de persones ferides, sinó també un important impacte psicològic al conjunt de la societat catalana. L'ús abusiu de la força durant aquella jornada, sense respectar els principis de congruència, oportunitat i proporcionalitat inscrits en les lleis que regulen l'actuació dels cossos i les forces de seguretat, va provocar, sens ens dubte, un dany superior al mal que suposadament es volia evitar.

d) Les mesures restrictives i de control de l'autonomia financera i pressupostària de la Generalitat va comportar la no disponibilitat de crèdit per a la Generalitat fins a la finalització de l'exercici 2017, la retenció de la bestreta de recursos propis, el bloqueig dels comptes bancaris de la Generalitat i la necessària declaració responsable dels interventors sobre el compliment de la legalitat en l'adjudicació de contractes. Totes aquestes mesures limitaven clarament la capacitat d'autogovern de la Generalitat.

e) El Decret del Govern de l'Estat per accelerar i facilitar que les empreses amb seu social a Catalunya poguessin traslladar la seva seu a altres Comunitats Autònomes va atorgar un poder extraordinari als Consells d'Administració de les empreses

i va provocar que més de 3.700 companyies, amb un volum de facturació de 100.000 milions d'euros, traslladessin la seva seu social durant la vigència del 155.

V. Consideracions finals

58. Els efectes de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya, i de la resta de mesures repressives que el van acompanyar, van afectar al conjunt de la ciutadania de Catalunya catalana en tant que els poders de la Generalitat que van ser suspesos i intervinguts emanen del conjunt del poble de Catalunya, es van vulnerar drets i llibertats fonamentals que són col·lectius i es van produir afectacions significatives sobre l'Administració de la Generalitat, que administra els recursos públics del conjunt de la ciutadania de Catalunya.

59. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya es podria haver evitat si els diferents actors protagonistes del conflicte polític, i molt especialment els governs de Catalunya i Espanya d'aquell moment, enlloc de seguir per la via d'una escalada confrontativa, que tots dos van alimentar, haguessin apostat per una estratègia de diàleg orientada a la cerca de solucions polítiques i democràtiques.

60. Si bé el Govern de la Generalitat va mantenir sempre la porta oberta a iniciar un procés de diàleg i negociació política, el Govern de l'Estat presidit per Mariano Rajoy en cap moment es va mostrar predisposat a cercar una solució dialogada.

61. De la mateixa manera que tots els actors sabien perfectament que si es prosseguia amb la Declaració Unilateral d'Independència, aleshores el Senat procediria amb l'aplicació de l'article 155; també hi havia molts indicis per pensar que la convocatòria anticipada d'eleccions per part del President de la Generalitat hauria aturat l'aplicació de l'esmentat article.

62. L'aplicació de l'article 155, els seus efectes, i la incapacitat de resoldre el conflicte per la via repressiva demostren la necessitat d'activar instruments de diàleg polític que permetin arribar a grans acords per redefinir democràticament l'estatus polític de Catalunya i la seva relació amb l'Estat.

GRUP PARLAMENTARI REPUBLICÀ (REG. 65327)

1. Conclusions

1.1 El 155 en el context de la causa General contra l'independentisme

a. El Parlament de Catalunya ha denunciat en repetides ocasions l'existència d'una causa general contra l'independentisme, que té com objectiu desarticular-lo com a moviment civil i polític mitjançant l'aplicació del «lawfare» i el dret penal de l'enemic. Aquesta causa es tradueix en l'acció concertada de múltiples poders de l'Estat: les altes esferes de la judicatura, els principals empresaris dependents i influents en la regulació estatal, els principals mitjans de comunicació, les forces i cossos de seguretat de l'Estat, així com la participació activa dels Governos de Mariano Rajoy i Pedro Sánchez, i les principals forces polítiques estatals.

b. L'aplicació de l'article del 155 de la Constitució Espanyola és un tentacle més d'aquesta causa general, en la qual una acció concertada dels principals partits dinàstics del règim del 78, del Tribunal Constitucional, el Tribunal Suprem, el Cap de l'Estat, el cap de Govern i els principals actors econòmics, van modificar unilateralment el pacte territorial implícit amb el restabliment de la Generalitat de Catalunya l'any 1977 amb el retorn del president a l'exili Josep Tarradellas per situar l'activitat política de la Generalitat de Catalunya sota una tutela permanent per part de l'Estat. Sense cap recança per l'impacte en els drets civils i polítics de la ciutadania que dita tutela pugui tenir. L'aplicació del 155 va requerir d'una conjura entre els principals poders de l'Estat: L'executiu ho va proposar, el Senat ho va ratificar i va inhibir-se de la funció fiscalitzadora, funció que tampoc va exercir el poder judicial. Una acció concertada i tanmateix més que presumiblement, atenent a la seva concepció, desenvolupament i resultat final, preconcebuda.

c. El 155 polític va més enllà que la mera aplicació administrativa d'un precepte constitucional. Constitueix una reformulació unilateral de les relacions entre l'Estat i Catalunya, que culmina una deriva re-centralitzadora i nacionalista iniciada primerencament durant la majoria absoluta socialista al Govern espanyol, encapçalat per Felipe González i la seva mà dreta, Alfonso Guerra - el que dècades després es va encarregar de passar-li «el cepillo» a l'Estatut emanat del Parlament de Catalunya- amb la promulgació de la Ley Orgánica de Armonización del Proceso Autonómico (LOAPA), el 30 de juny de 1982, com a resultat de la involució democràtica patida per l'Estat arrel del cop d'estat civil, militar i institucional del 23 de febrer de 1981. Té la seva continuïtat en els Governos de Jose Maria Aznar, i que s'estén tant temporalment, com sectorial fins els nostres dies. L'impacte del 155 encara es fa sentir encara avui en dia, amb la interferència constant d'òrgans judicials, executius, i administratius de l'Estat en les principals institucions de la Generalitat de Catalunya: el Govern i el Parlament. L'impacte sectorial es produeix directament en l'administració i els departaments de la Generalitat de Catalunya, principalment pel que fa a la gestió de la seguretat i el cos dels mossos d'esquadra, però també n'existeix un d'econòmic substancial, el que esdevé de l'estratègia de guerra bruta econòmica del Govern de l'Estat durant l'Octubre de 2017. Finalment, cal destacar el que probablement és el més important de tots, l'impacte en el lliure exercici dels drets civils i polítics de la Ciutadania de Catalunya.

d. El precedent creat amb l'aplicació del 155 també ha impactat en la gestió de l'Estat d'Alarma, amb una sèrie de mecanismes que en comptes de reflectir el consens territorial del règim del 78 són més propis del projecte autonòmic d'estat unitari «de facto» impulsat durant el mandat de Jose Maria Aznar. Així doncs, s'ha primat una concentració jeràrquica, del tot inconstitucional, en tant que la mateixa no pretenia establir jerarquies, sinó sobirania compartides, per sobre de la col·laboració horitzontal, absorbint les competències de sanitat de les CCAA. S'ha primat una gestió militaritzada i on l'ordre públic es converteix en una excusa per a coartar els drets i llibertats de la ciutadania, en comptes de buscar l'estratègia per a compatibilitzar l'exercici dels drets i llibertats amb el compliment de les mesures sanitàries. Fins i tot l'intent de retornar a la província com a unitat central del procés de desconfinament, desvela una concepció de l'Estat no ja allunyada de models federalitzants, sinó aliena al propi funcionament del denominat «Estat de les Autonomies». Aquells que, afins o no, ja no a l'independentisme, sinó al dret a l'autodeterminació van mostrar el seu temor pel retrocés de les llibertats individuals i col·lectives que suposava l'aplicació de l'article 155, han pogut constatar que per l'estat espanyol qualsevol pretext és bo per justificar la involució en aquest àmbit.

1.2 Irregularitats en el Procediment d'aplicació de l'Article 155

a. Per a l'aplicació de l'article 155 s'ha de seguir un procediment regulat en la Constitució i en l'article 189 del Reglament del Senat. Es tracta d'un procediment específic amb requisits materials que s'han de complir per a la seva formulació, per la tramitació parlamentària, per a l'adopció de l'acord i en la seva aplicació.

b. Tal com estableix l'article 155 CE per tal que sigui aplicat, l'Estat ha de fer un requeriment al President de la Comunitat Autònoma i, si aquest no fos atès, amb l'aprovació de la majoria absoluta del Senat, es podran adoptar les mesures necessàries per obligar a aquella al compliment forçós de les obligacions constitucionals o per la protecció de l'interès general.

Si ens centrem en el concepte de requeriment Comissió el Professor de Dret Constitucional i ex-lletrat del TC, el senyor Joaquín Pablo Urías, aquest ha de ser una crida a les autoritats autonòmiques exposant on han desobeït l'ordenament jurídic estatal, o on han creat un perjudici cap a l'interès general de l'Estat. És a dir, que ha de fer expressa referència a quin punt s'està incomplint. Certament, contrastat allò que va esdevenir en aquell període històric, i atenent a la comunicació adreçada pel

govern espanyol, cal entendre que un requeriment com a tal no va existir en la tramitació del 155, el que comporta un vici en el procediment d'aplicació de l'article.

El Govern de l'Estat va efectuar el requeriment al President de Catalunya i, aquest, va ser respost demanant una reunió per tal de resoldre la situació política i de repressió en la qual es trobava Catalunya. L'Estat va decidir que la resposta no havia estat prou clara pel que fa a la no proclamació de la independència i demana que negui aquest fet clarament. El President a aquest nou requeriment va entendre que l'Estat volia persistir en la repressió i que no estava disposat a dialogar per resoldre el conflicte. Posteriorment, es va seguir amb la tramitació de l'aplicació de l'article i es van establir un seguit de mesures per Acord del Consell de Ministres que s'havien de sotmetre a l'aprovació del Senat.

L'execució de l'article només és procedent si es fonamenta en la constatació indubtable que el pressupòsit habilitant exigint per la seva aplicació s'ha complert efectivament. Tal com determina el Consell de Garanties Estatutàries, no és suficient amb una presumpció o una interpretació dels escrits de contestació del president, la literalitat i el contingut dels quals no acrediten una realitat substantiva inqüestionable.

El fet que el Senat aprovés les mesures generals i indefinides del Govern de l'Estat va comportar que un procediment taxat i regulat per la seva excepcionalitat es convertís en la norma general. El Senat havia de controlar l'aplicació de l'article 155 i, en comptes d'exercir les seves competències de fiscalització i regulació, va donar una carta blanca al Govern Central. Probablement hi tingui a veure, més enllà de la tradicional unitat de la classe política espanyola, sigui quina sigui la seva ideologia, per confrontar aquells que qüestionen la unitat de l'estat, que les majories al Senat corresponien al partit al govern. El judici de valor del Senat no es va produir després d'un debat seriós i de fons sobre la organització territorial de l'Estat i el necessari respecte a la diversitat que representa, encara més en una cambra inicialment concebuda amb tal vocació representativa, sinó que es va convertir en un simple tràmit més, al servei d'una idea preconcebuda i prevalent. Deixem de banda les irregularitats en la tramitació parlamentària a la cambra alta, irregularitats que van ser expressades per diferents senadors i senadores compareixents davant la comissió d'investigació i que acrediten, la voluntat determinada per part de determinades formacions polítiques, així com de les institucions de l'estat, d'assolir un resultat, dins d'un termini pre-establert per coincidir temporalment amb la sessió del Parlament de Catalunya de 27 d'octubre de 2017, en la que es van votar i aprovar les propostes de resolució que instaven el Govern de la Generalitat a dictar els oportuns decrets per al desenvolupament de la Llei de Transitorietat i fundacional de la República, propostes de resolució que, en la seva part expositiva comptaven amb la declaració que una majoria dels diputats van signar en el mateix Parlament el 10 d'octubre de 2017.

La dicció literal de l'article 155 resulta el paradigma de l'indefinició i la imprecisió i a resultes de tal fet, no queden determinades les mesures que es poden adoptar des de l'Estat per corregir la hipotètica desviació que s'ha produït a conseqüència de l'incompliment. El text només marca la necessitat i la finalitat. Si tenim en compte el caràcter d'*ultima ratio* del precepte, podem entendre que no permet mesures que formalment o material comportin la supressió o suspensió indefinida del règim autòmic, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, així com la titularitat de les competències no pot resultar alterada. Per tant, aquest mecanisme de defensa de l'Estat no legitima el Govern Estatal a suspendre o dissoldre els òrgans autònoms i tampoc permet la suspensió de les seves autoritats i els empleats públics. Com a molt, poden ser destinataris d'instruccions segons la norma constitucional.

L'aplicació de l'article tampoc pot suspendre drets fonamentals. Ha de tenir uns límits marcats, s'han d'identificar i utilitzar les mesures proporcionalment adequades, essencialment de gestió, per tal de posar fi a aquesta hipotètica desobediència

o actuació que perjudica l'interès general de l'Estat. L'adopció d'aquest tipus de mesures s'ha d'interpretar restrictivament i de la forma més respectuosa possible amb el sistema institucional de la comunitat autònoma.

Com veurem al llarg d'aquestes conclusions, les mesures aplicades no van ser proporcionades, van generar grans perjudicis en la gestió de l'Administració pública i, a més, van vulnerar drets fonamentals de la ciutadania.

1.3 El 155 «de iure i de facto»: una mutació constitucional unilateral

a. El Parlament de Catalunya ha denunciat en repetides ocasions la reinterpretació unilateral del text constitucional duta a terme per l'Estat, així com la interpretació barroera de tot l'ordenament jurídic per posar-lo al servei de la raó d'Estat i en detriment als drets i llibertats de la ciutadania. Una estratègia pròpia de la doctrina del «dret penal de l'enemic» que, a l'Estat Espanyol, sota l'excusa inicial de combatre el terrorisme, es va emprar per a combatre el nacionalisme i l'independentisme basc democràtics i s'ha emprat sense cap tipus de límit per a perseguir l'independentisme i el republicanisme català. L'aplicació del 155 no es sinó la màxima expressió d'aquesta doctrina penal de l'enemic portada al terreny constitucional, en un procés en el que els suposats garants de l'ordre jurídic s'han inhibit a l'hora d'impedir la extralimitació en la utilització del 155 i l'abolició de la democràcia territorial a l'Estat Espanyol.

b. L'acord adoptat per la cambra alta espanyola, a proposta del govern espanyol excedeix en molt, l'objecte de l'article 155 de la Constitució espanyola, definit en els debats constituents de la llei suprema de l'ordenament jurídic espanyol.

En el decurs de les compareixences dels experts jurídics, a les sessions de la comissió d'investigació, ha existit consens respecte que el seu referent en dret comparat cal buscar-lo a l'article 37 de la Carta de Bonn, és a dir, la constitució de la República Federal d'Alemanya, regulador de la via coactiva federal davant els incompliments de la legalitat per part dels Länder o les seves autoritats. Tanmateix, alguns dels compareixents han verbalitzat el fet que l'acord adoptat pel Senat té més versemblança amb allò que defensava el portaveu del Partit Popular, el ministre franquista Manuel Fraga Iribarne⁴¹, en el si dels debats constituents, que el sentit darrer resultat del consens majoritari al voltant del text constituent.

Val a dir que els termes de l'acord adoptat pel Senat poden ser terminològicament encara més durs i antidemocràtics que aquells que el seu dia l'ex-ministre franquista va proposar per a la seva incorporació al text constitucional, en tant que la seva proposta era la de «suspendre» un o més òrgans de la regió, mentre que l'acord adoptat pel Senat directament destitueix President, Vicepresident i consellers del govern de la Generalitat, i dissol el Parlament, intervenint en les seves competències i facultats. La versemblança esdevé pel fet que l'acord del Senat, incorpora la proposta efectuada per Fraga Iribarne de fixar un termini per a la intervenció, connectant-la amb una convocatòria electoral, com així ha estat. Aquell que fou ministre del Movimiento, banyista a Palomares, compadre de Fidel Castro i fundador del partit polític Alianza Popular, embrió de l'actual Partido Popular, continua sent un referent ideològic pels seus hereus polítics i per la judicatura espanyola que n'avalua les seves propostes repressives.

c. L'article 155 és un article que permet aplicar al Govern central un dret d'excepció amb l'autorització del Senat. Però tal i com es va aplicar, i tal i com es va aprovar per part del Senat, el que va fer va ser canviar de facto el mecanisme de control del Senat. No només va canviar això, sinó que durant la seva aplicació va

41. Vots particulars formulats envers el llavors article 144 de l'avantprojecte constitucional, en el si de la ponència del text a la Comisión de Asuntos Constitucionales y Libertades Públicas en sessió de 16 de juny de 1978 (Diari de Sessions del Congreso de los diputados número 91, any 1978), així com vot particular (BOC número 121 de data 1 de juliol de 1978) al títol VIII del projecte de Constitució per a la seva defensa al plenari, desestimat pel ple del Congreso de los Diputados de 31 d'octubre de 1978 (Diari de sessions del Congreso de los diputados número 130, que recull la sessió plenària número 52, de data 31 d'octubre de 1978), que aprovà el text de la Constitució espanyola.

suspendre el model territorial establert per la Constitució fent que la gestió de Catalunya fos centralitzada des de Madrid. La Constitució marca un règim que va ser aprovat l'any 1978, i l'article 155 no el pot modificar amb la seva aplicació. Si a més, deixa a lliure disposició del Govern espanyol, sense un control concret per part del Senat, es converteix en un article per sotmetre a qualsevol govern d'una comunitat autònoma sempre que aparegui una discrepància. I d'això, sense cap dubte, se'n diu inseguretat jurídica i indefensió.

d. La consciència plena de la il·legalitat i la irregularitat en l'aprovació i aplicació de l'article 155 i les seves circumstàncies s'acredita de la voluntat de defugir afrontar les mínimes responsabilitats de qualsevol representant públic, com són les de donar explicacions davant una cambra legislativa com el Parlament de Catalunya. Emparant-se desvergonyidament en dictàmens del Consell d'Estat⁴² fets ad hoc per garantir la impunitat dels perpetradors de tal il·lícit constitucional, i amb la complicitat de la fiscalia que oficialment assabentada per la Mesa del Parlament de tal circumstància ha fet omissió del seu deure de perseguir tal il·lícit, personatges de la rellevància política en aquest afer com en Mariano Rajoy Brey, Soraya Sáenz de Santamaría, María Dolores de Cospedal, Rafael Catalá Polo, Juan Antonio Zoido Álvarez, Josep Enric Millor Rocher, Jorge Moragas Sánchez, Roberto Bermúdez de Castro, Enrique Lasso de la Vega, Juan Antonio Puigserver Martínez, Jaime de Alfonsín Alfonso, Pío García Escudero, Ignació Cosidó, Pedro Sánchez-Castejón i Carmen Calvo Poyato segueixen exercint els seus càrrecs públics o gaudeixen dels beneficis de les portes giratòries que els ha procurat l'establishment que han defensat amb els seus abjectes actes, eludint la seva responsabilitat pública de donar explicacions en la seu on radica la sobirania del poble que es van servir trepitjar amb els seus actes. Una nova mostra del menyspreu absolut i manca de respecte institucionals que els dirigents dels diferents governs espanyol, així com dels principals partits polítics de l'Estat, mostren cap a les institucions catalanes i vers el poble de Catalunya en tant el representen.

1.4 El 155 permanent i la tutela judicial de la Generalitat de Catalunya: El Govern

a. Amb l'aplicació de l'article 155 es van vulnerar garanties d'assegurament de l'autogovern, com ho és la possibilitat d'interposar recursos d'inconstitucionalitat i conflictes de competències per part del Parlament i el Govern de la Generalitat. Tal com va deixar palès el senyor Francesc Esteve i Balagué, director del gabinet jurídic de la Generalitat de Catalunya en la seva compareixença davant la comissió, el 155 va comportar la incapacitat de la Generalitat per defensar els interessos que li són propis en quedar el mateix Gabinet Jurídic de la Generalitat sota la dependència del Ministeri de Justícia. Tal fet es va traduir en que la Generalitat no pogués recórrer contra l'acord del Ple del Senat que aprovava les mesures d'intervenció derivades de l'aplicació del 155 pel que es van haver d'adoptar mesures com l'habilitació d'un període extraordinari per a la formalització de recurs, amb la situació paradoxal de que qui comandava el govern de la Generalitat, via l'article 155, i que havia d'exercir el dret a recórrer contra el mateix, era el mateix govern que n'havia propiciat l'aplicació.

b. Aquesta intervenció en l'autogovern de Catalunya provoca una greu vulneració de la tutela judicial efectiva alterant que la Generalitat pugui recórrer tant contra les normes amb rang de llei com contra les disposicions inferiors estatals que es consideri que vulnereu les competències previstes a l'Estatut. Durant els set mesos de la intervenció el Govern de l'Estat va presentar onze recursos d'inconstitucionalitat contra normes catalanes amb rang de llei. Per evitar una vulneració encara superior per aquesta ingerència estatal, el Tribunal Constitucional va intervenir suspent el termini per a la presentació d'al·legacions en veure que hi havia un evident conflicte d'interessos.

42. Dictàmen del Consejo de Estado número 363/2019, de 25 d'abril de 2019.

c. En altres jurisdiccions la Generalitat tampoc va poder exercir el seu dret a defensa, com per exemple, el flagrant cas de les obres de Sixena, en el que un cop interposat recurs per l'advocat de la Generalitat de Catalunya, contra el trasllat de les 44 obres del Museu de Lleida, el ministre de cultura, del Gobierno de España, Íñigo Méndez de Vigo, en tant que titular de la cartera de cultura del Govern de la Generalitat va obligar a retirar-lo. Com també es va obligar a la retirada del recurs en la defensa dels docents de l'IES El Palau, de Sant Andreu de la Barca; l'oposició a actuacions del Tribunal de Cuentas o no poder comparèixer en l'actuació que es va fer per l'agressió feixista a Blanquerna, la delegació del Govern de la Generalitat de Catalunya a la capital de l'estat espanyol.

d. Si bé és cert que el TC va intervenir per suspendre el termini pel clar conflicte d'interessos, aquest fet també va comportar que no es pronunciés sobre l'aplicació del 155 en temps útil, és a dir, mentre encara estaven en vigor les mesures dictades en la seva aplicació. Per tant, podem entendre que el TC renúncia explícitament a qüestionar l'aplicació del 155 durant la seva aplicació, denegant el dret a la tutela judicial efectiva al Govern de la Generalitat. El més sorprenent, més enllà de l'abús flagrant i de la vulneració dels drets de les institucions catalanes i amb elles de la generalitat del poble de Catalunya, és que totes aquestes circumstàncies no hagin despertat cap mena de debat entre els constitucionalistes i representants del poder judicial, a la hora de qüestionar-se quines haurien de ser les reformes que donessin resposta a aquest funcionament ineficient del sistema, en termes de garanties i drets. Ans al contrari, tots els posicionaments han estat per tancar files amb la voluntat de blindar-lo amb una nova mostra de que per tots aquests agents i operadors jurídics, la fi justifica els mitjans.

e. En aquests onze recursos d'inconstitucionalitat contra lleis catalanes aprovades, el Govern de l'Estat invocà l'article 161.2 CE, el que produeix la suspensió automàtica de la vigència d'aquestes normes. Això va provocar, que un procediment excepcional es convertís en la regla general. Durant aquesta suspensió, la Generalitat, no va poder tenir l'oportunitat de presentar alegacions demanant el seu aixecament, vulnerant, nova i clarament el dret a la defensa.

f. La presa de decisions que el Govern Estatal va realitzar vulnera un dels principis essencials d'aplicació de l'article, el de transitorietat. Si la presentació d'aquests recursos d'inconstitucionalitat hagués seguit endavant, hagués comportat una greu vulneració de la tutela judicial efectiva donat que aquestes decisions serien permanents sense la possibilitat de defensar la postura del Govern electe a Catalunya.

g. De tot l'anterior podem concloure un cop d'estat institucional, promogut per l'executiu central per pervertir la norma constitucional i obrar en detriment de les competències i els drets del govern de la Generalitat i els seus administrats, emparat pel poder judicial.

1.5 El 155 permanent i la tutela judicial de la Generalitat de Catalunya: El Parlament

a. L'aplicació de l'article 155 va suposar la suspensió de facto de la democràcia parlamentària a Catalunya. En primer lloc mitjançant la usurpació de la competència exclusiva del President de la Generalitat de convocar eleccions. Tal com va expressar el catedràtic de dret constitucional Joan Vinyó, i com hem analitzat amb anterioritat, al fer referència als debats constituents que van donar lloc al text de la Constitució espanyola, les mesures greus adoptades per el 155 van ser el cessament del President, els consellers del Govern i la dissolució del Parlament. Mesures no previstes en la Constitució, expressament considerades i rebutjades per el Constituent i que afecten a drets fonamentals: el dret fonamental a la participació dels ciutadans (23.1 CE) i el dret fonamental de romandre en l'exercici dels càrrecs i funcions públiques (23.2 CE).

b. La usurpació de la competència per a convocar eleccions per part del Govern de l'Estat, altera fonamentalment la democràcia parlamentària. Tal com va destacar en la seva compareixença el Professor de Dret Constitucional i ex-lletrat del TC Joaquín Urías, hi ha un nexe democràtic entre la validació electoral i parlamentària del President de la Generalitat i la potestat de la convocatòria electoral. El President de la Generalitat gaudeix d'aquesta prerrogativa fruit de la seva legitimitat parlamentària i, conseqüentment, electoral. Així doncs, en aquesta prerrogativa s'observa una continuïtat entre la legitimitat democràtica sorgida d'una convocatòria electoral i la renovació d'aquesta legitimitat democràtica mitjançant una nova convocatòria electoral. Aquesta continuïtat queda trencada de forma irreparable quan aquesta prerrogativa queda assumida per el Govern de l'Estat, que decideix que pot convocar eleccions segons la seva conveniència, i amb la voluntat gens dissimulada, d'alterar les majories parlamentàries al seu gust. Tal com denuncia el Professor Urías, això suposa a la practica una alteració del repartiment de poder establerts a la CE i que hauria de romandre fora del contingut del 155. Tal com apunta el recurs d'inconstitucionalitat presentat per el Grup Parlamentari de Podemos al Congreso dels Diputats, lluny de restablir l'ordre autonòmic es modifica, creant un nou ordre i silenciament la legitima representació ciutadana.

c. Igualment greus són les limitacions imposades a l'activitat ordinària al Parlament de Catalunya, eliminant la funció de control sobre el poder executiu, és a dir sobre el Consell de Ministres Espanyol que va usurpar les funcions de la Generalitat de Catalunya i reduint a la inexistència la separació de poder i la funció de control i impuls de l'executiu. Encara és més greu quan aquesta també es va mantenir després de les eleccions del 21 de Desembre de 2017. L'associació de servidors públics de Catalunya ha recomptat 319 accions i decisions polítiques preses durant el mandat del 155. 319 accions i decisions que es van prendre sense cap tipus de control i sense estar sotmeses al rendiment de comptes.

d. La assumpció formal del Senat de les responsabilitats de control de l'aplicació del 155 és una il·lustració clara d'aquesta alteració del repartiment de poder. El control de l'acció política de la Generalitat, així com aquesta mateixa acció política, resten supeditats a una cambra i a un govern controlats per el partit amb menys vots obtinguts a les eleccions al Parlament de Catalunya del 21 de Desembre de 2017. Allò que no poden les urnes ho pot l'expressió institucionalitzada del «deep State». Son continuades les referències a la correspondència de l'article 155 de la CE amb l'article 37 de la Llei Fonamental de Bonn als efectes d'intentar blanquejar la seva aplicació identificant-lo amb el seu homòleg en la constitució d'un estat plenament democràtic i descentralitzat. No obstant, son substancialment diferents els òrgans que han de ratificar-ne l'aplicació: El Senat i el Bundesrat. Mentre que el Bundesrat és una autèntica cambra de representació territorial on el vot esta distribuït per Estats, el Senat és a la pràctica una cambra que sobre-representa els segments més conservadors de l'electorat.

e. Aquesta voluntat de censura del debat democràtic no és ja una anomalia en el funcionament i aplicació del 155, sinó que impugna directament la qualitat de la democràcia de l'Estat Espanyol. Més greu encara, donat que aquesta voluntat de control del debat parlamentari precedeix i continua més enllà de l'aplicació del 155. Tal com apunta el catedràtic Víntró, per definició un Parlament pot discutir el que vulgui i si s'aproven lleis contraries a l'ordenament jurídic, els organismes competents les poden suspendre. No obstant el Parlament de Catalunya s'ha situat en una situació d'excepcionalitat, començant per la reforma de 2015 en la que s'encarrega a el Tribunal Constitucional la execució de les seves pròpies sentències i aquest la utilitza per a desenvolupar una funció inaudita de censura prèvia parlamentària. Censura prèvia que utilitza per a cercenar el debat parlamentari entorn la convocatòria del referèndum de l'1 d'Octubre. Així doncs no es poden entendre les jornades del 6 i 7 de Setembre, si no s'entén que el TC havia reduït al mínim la possibilitat del lliure

debat parlamentari, entre altres, però principalment amb l'objectiu sobre la llei del referèndum d'autodeterminació de Catalunya i la llei de transitorietat i fundacional de la República. El seu debat en el Parlament, lluny de violar els drets de part de la ciutadania, és un acte de defensa de la democràcia Parlamentària, és a dir del dret a la representació i la participació política del conjunt de la ciutadania, així com de compliment estricte del mandat popular assolit per la majoria amb fonament a un programa polític mai qüestionat. Donat que un òrgan polític que representa la ciutadania ha de tenir llibertat i autonomia per a tractar qualsevol tema, i la doctrina del TC de limitació «ex ante» del debat parlamentari constitueix un atac a l'autonomia parlamentari i mostra una visió esbiaixada de la separació de poders, més proper a un govern autocràtic dels jutges que no a la necessària independència judicial.

f. La tensió democràtica que es va produir el 6 i 7 de Setembre al Parlament de Catalunya és fruit de la voluntat de defensar l'autonomia i sobirania de la democràcia parlamentària davant d'aquells que, dintre i fora de la cambra, la volien limitada i subordinada. Així cal explicitar-ho i reconèixer-ho, sense que això sigui incompatible amb entendre la necessitat de més empatia amb les persones que no compartien aquest plantejament, tal com ha reclamat la Presidenta Forcadell, i reconèixer el dolor de gent que per no compartir uns determinats plantejaments va sentir que no se la tenia suficientment en compte, tal com va explicitar el Conseller Romeva en aquesta mateixa comissió.

g. En aquest sentit cal fer un reconeixement exprés a la defensa de la democràcia Parlamentària que han dut a terme en aquesta legislatura el President Torrent i, molt especialment, en la passada legislatura a la Presidenta Carme Forcadell. Així com els membres de la mesa del Parlament, també encausats per no defallir en la defensa del Parlament de Catalunya com un espai de llibertat en el qual es pot parlar de tot. L'empresonament de la Presidenta Forcadell per a permetre un debat parlamentari es impropri d'un estat que es vulgui una democràcia avançada del segle XXI.

1.6 L'impacte del 155 en l'Administració de la Generalitat de Catalunya

a. L'aplicació del 155 CE va comportar el cessament de 234 treballadors, la supressió d'organismes i unitats administratives, com per exemple el Diplocat, delegacions del Govern a l'exterior, les oficines del president i del vicepresident, entre d'altres amb el corresponent cost econòmic per la Generalitat. La representació institucional va quedar greument afectada i va ser anul·lada l'activitat planificadora del Govern, no es van poder aprovar els plans directors i estratègics que estaven molt avançats.

b. Per altra banda, l'organització i els circuits imposats per l'Administració estatal van comportar una feina suplementària que no aportava cap valor afegit i les tramitacions dels expedients es van alentar comprometent la seva finalitat. La seva aplicació ha afectat greument als ajuts, subvencions i beques, va tenir molta repercussió en l'activitat de foment i promoció i va afectar amb diferent intensitat a diferents departaments.

També van quedar afectats els convenis i acords de col·laboració amb altres institucions, administracions i entitats, en tots els àmbits i nivell, tant locals, com nacionals com internacionals. Es van haver de paralitzar acords i el fet que la Generalitat no pogués fer efectives quotes o pagaments als quals estava compromesa va posar en perill acords de col·laboració amb organismes internacionals.

c. La intervenció del 155 va ser asimètrica i polititzada. El Govern de l'Estat va nomenar 12 càrrecs i va intervenir de forma especialment contundent al Departament d'Exteriors, Transparència i Relacions Institucionals i al Departament d'Interior. El Departament d'Exteriors no només va veure desballestada la seva estructura de delegacions, declarada constitucional per el TC, sinó que va patir la dissolució il·legal del DIPLOCAT, atès que es va fer sense convocatòria del Patronat i amb la plena consciència de que la Generalitat no té potestat per a dissoldre el DIPLOCAT en

solitari. La monitorització dels alts càrrecs que van quedar va ser constant, incloent el cessament de la Directora Gral. De Exteriors, Marina Falcó, per haver permès la intervenció del Conseller Puig en un debat obert a la delegació catalana a Brussel·les per a celebrar la diada de Sant Jordi.

d. El Departament de Interior va ser l'únic departament en el qual es va anomenar un Secretari Gral. que s'encarregués de la gestió directa del departament. En aquest cas, Juan Antonio Puigserver, aleshores secretari general tècnic del ministeri d'interior. Encara que és difícil trobar testimonis públics de la pressió d'interior sobre el departament, en especial sobre els cos de Mossos d'Esquadra, hi ha un evident canvi de direcció en la gestió de l'ordre públic. Després dels greus incidents provocats per l'actuació dels Mossos d'Esquadra sota la direcció del Conseller Felip Puig, per exemple en el desallotjament del 15-M o de Can Vies, i arrel de la Comissió d'Estudi del Parlament de Catalunya de Models de Seguretat i l'Ordre Públic, s'havia evolucionat cap a un model basat en la mediació. La gestió del desallotjament del Banc Expropiat al Barri de Gràcia, la manifestació de la Conselleria d'Economia el 20 de Setembre de 2017 o la intervenció dels Mossos l'1 d'Octubre, tancant més escoles que les FCSE sense rastre de violència són exemples d'aquest model, que sembla haver estat abandonat després del pas del cos pel 155. Mostra d'aquest control polític és que, al igual que al departament d'Exteriors, es van cessar professionals del departament per motius purament de persecució política. En aquest cas la cap de comunicació dels Mossos - reconeguda per la seva feina durant els atemptats del 17 d'Agost - Patricia Plaja, que va ser cessada com a conseqüència d'un tuït crític amb la sentència de la Manada.

e. La Consellera de Treball, Afers Socials i Famílies cessada per el 155, Dolors Bassa, va denunciar en la compareixença l'impacte que l'aplicació del 155 va tenir en la lluita feminista i en la tasca de la Generalitat de Catalunya per a construir una societat més igualitària. En els mesos d'intervenció de la Generalitat, es va paralitzar la tramitació al Parlament de la Llei d'Igualtat de tracte i no-discriminació i es va demorar la creació del registre públic dels plans d'igualtat. Es va suspendre la campanya «Igualtat pels carrers i places», en col·laboració amb la majoria de municipis del país per a tal de recuperar la memòria de les dones treballadores. El 155 va detenir la signatura de contractes i convenis essencials per a la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral per a les dones que han patit violència masclista i va aturar la creació de nous serveis.

f. L'abast de l'aplicació del 155 va quedar limitat per el compromís de les treballadores i treballadors de la Generalitat de Catalunya i de l'administració pública. La xarxa d'alts càrrecs i «sottogoverno» que va es mantenir als seus llocs durant l'aplicació del 155 va constituir una primera barrera entre les amenaces i coaccions dels ministeris i el personal de la Generalitat. No obstant, la auto-organització d'aquest va resultar essencial en protegir el conjunt de la societat catalana dels efectes del 155. Cal fer un reconeixement explícit de la tasca d'autodefensa i testimoniatge realitzada per l'associació «Servidors Públics de Catalunya», essencial per a conèixer l'abast i l'impacte del 155. Així com de les diferents Assemblees en Defensa de les Institucions Catalanes (ADIC) que es van constituir arreu dels diferents departaments de la Generalitat, denunciant i –fins i tot– proveint suport jurídic davant la persecució a la que es van veure sotmesos molts professionals de l'administració catalana.

1.7 L'impacte econòmic del 155

a. L'aplicació del 155 va venir precedida per una autèntica campanya de guerra bruta per a desestabilitzar l'economia catalana durant l'Octubre de 2017. Aquesta campanya es pot dividir en tres fases: la retirada massiva de dipòsits de i per part de l'Estat, la pressió per a forçar el trasllat de la seu social d'una munió d'empreses catalanes o amb seu a Catalunya i la modificació de la legislació per a facilitar-ho.

Una operació coordinada i seqüenciada per les més altes instàncies de les institucions de l'Estat. Informacions periodístiques apunten que entre Renfe, ADIF, Ports de l'Estat, RTVE i d'altres van retirar fins a 2.000 M€ del Banc Sabadell en un sol dia. Fins a un terç del total de dipòsits retirats són diners d'administracions públiques i empreses controlades per l'Estat, seguint les ordres polítiques del Govern d'Espanya. Una actuació concertada amb alts executius unionistes, que van voler imposar les seves tesis polítiques a decisions empresarials i fer pressió per el trasllat de seus socials.

b. Aquesta operació també va venir acompanyada de la promulgació de legislació amb l'objectiu específic de facilitar el trasllat de seus socials fora de Catalunya. En concret el Reial Decret Llei 15/2017 que permetia aprovar els canvis de seu social sense la votació dels accionistes, és a dir, traslladant una decisió tan transcendent com aquesta al consell d'administració de les diferents empreses. Una reforma efectuada a petició de les grans entitats financeres: així ho va reconèixer vehement i explícita el President del consell d'administració de CaixaBank, Jordi Gual Solé. Així com una munió d'empreses que –obligades per la pressió del Govern de l'Estat i pel lobby empresarial al seu servei– es veien forçades a traslladar la seu social i ho volien fer amb les mínimes turbulències possibles. Tal com apunten informacions periodístiques, el mateix ministre d'Economia Luís de Guindos va assegurar a executius de dites entitats que si havien canviat la seu social, no els hi calia patir. Tot i que com el President de la Caixa de manera desafiant, així com el de la Fundació la Caixa, senyor Isidre Fainé Casas, justificaren la seva demanda de regulació de la deslocalització al govern espanyol, per la sagnant fuga de dipòsits que manifestaren patien la primera, les decisions de trasllat de seus socials es van estendre incomprendiblement, des del punt de vista econòmic, i només comprensiblement des de la voluntat de congraciarse amb les altes institucions de l'estat, a totes les participades industrials de l'entitat. La reivindicada «grandeur» de les seves corporacions, que també reivindicaren orgullosament catalanes al si de la comissió d'investigació –tot i que per atendre a aquest concepte ens hem de remetre a la catalanitat blasmada per Joan Sales en la seva carta a Màrius Torres, de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó, per a què inclogui Alacant, València i Palma de Mallorca– no cal oblidar que es fonamenta, en l'esforç i la capacitat d'estalvi de les classes populars, industrials i autònoms catalans, segrestats tanmateix en l'amortització eterna de tota mena d'infraestructures de comunicació en règim de concessió.

c. Que les institucions de l'estat, també la corona, intervingueren decididament i activa en tot aquest procés de descapitalització econòmica, financera i industrial de Catalunya s'acredita tanmateix per les manifestacions en aquest sentit efectuades en el si de la comissió d'investigació per part del President del Comitè d'empresa de Seat, la principal empresa catalana, el senyor Matías Carnero. Informació que es suma a les nombroses informacions periodístiques publicades al respecte que indiquen una mai desmentida tasca ingent de contactes de la casa reial amb empresaris catalans per a convèncer-los de la necessitat «imperiosa» de desmarcar-se del procés polític català cap a la independència i sumar esforços en la guerra bruta en l'àmbit econòmic, deslocalitzant empreses amb la voluntat de dissuadir la voluntat de la població catalana davant un horitzó econòmic desolador. Allò d'una Catalunya condemnada a vagar per l'espai sense reconeixements i restar exclosa de la UE pels segles dels segles» que havia anticipat José-Manuel García Margallo.

d. La aplicació de l'article del 155 va tenir un impacte directe en la capacitat econòmica de la Generalitat de Catalunya que podem xifrar en 1.800 M€ d'afectació econòmica en els pressupostos de la Generalitat degut a pèrdues, bloqueigs o endarreriments afectats per el 155. En aquest sentit ens hem de remetre novament a l'informe emès pel comissionat de la presidència per al desplegament de l'autogovern, senyor Pau Villoria i Sistach.

e. La afectació econòmica del 155 el va sentir especial i dramàticament el tercer sector social. Més de 1.057 entitats de l'àmbit social es van veure afectades per la paralització de subvencions i 11,9 M€ de subvencions en matèria social es van quedar sense execució. Al Departament de Treball Afers Socials i Família l'administració del 155 va paralitzar 395 expedients de contractació i 585 pròrrogues de contractes, així com el decret de desplegament de la renda garantida. Tal com van reconèixer els representats de la Taula del Tercer Sector, l'impacte en el sector social va resultar en un impacte directe en el benestar de les persones. Sobretot, les més vulnerables. El 155 va deixar les entitats socials sense interlocutor i va paralitzar l'acció executiva i legislativa. La paralització de subvencions es va deixar sentir en els pressupostos de les entitats, dificultant la tasques –per exemple– de suport a les famílies, la lluita contra addiccions o als afectats per el VIH. I 155, ho va apuntar la Consellera Bassa en aquesta mateixa comissió, va aturar un ambiciós pla de millora de residències de la gent gran per a tal d'anar revertint les retallades que es van produir durant els mandats del President Mas al capdavant de la Generalitat de Catalunya. A aquestes dificultats de gestió se li suma l'increment de costos burocràtics generats per la fiscalització extra de l'Estat. Tal com va denunciar la Consellera Bassa en la seva compareixença: *«el 155 només va servir per aturar polítiques socials, polítiques econòmiques i intentar escapar les nostres institucions»*.

f. El 155 va tenir un impacte directe en el personal de la Generalitat. En primer lloc sobre els 234 treballadors públics que van ser cessats: 33 alts càrrecs, 139 eventuais, 11 laborals d'alta direcció, 50 treballadors del personal laboral i 1 del personal funcionari. La resta de treballadores i treballadors de la Generalitat de Catalunya van veure triplicada la seva càrrega laboral: exercir les seves funcions, complir amb la burocràcia afegida per l'administració del 155 i a l'hora mitigar la seva acció per a tal d'evitar l'impacte en la ciutadania. Incloent, també, la xarxa d'alts càrrecs que es van mantenir al lloc i van fer de tap entre l'acció política imposada dels ministeris del Govern de l'Estat i els servidors públics de la Generalitat de Catalunya.

g. L'associació de servidors públics de Catalunya ha documentat l'augment de traves burocràtics que suposen un impacte econòmic indirecte en l'administració. En primer lloc la obligació de traduir els expedients al castellà per a tal de validar-los, amb una voluntat poc dissimulada de debilitar l'ús del català a l'administració. En segon lloc amb la creació i implementació de programes i aplicacions informàtiques de control per part de l'Estat, que implicaren un augment de declaracions responsables i la suspensió de diversos pagaments sense fiscalització prèvia.

h. Algunes d'aquestes suspensions van ser decisions clarament polititzades: L'impagament a les indemnitzacions dels ex-presos polítics de la Guerra Civil i el Franquisme, l'aportació de la Generalitat de 71 M€ al Consorci d'Educació, o la aturada de les subvencions a les comunitats catalanes a l'exterior.

i. L'aplicació del 155 s'ha de contextualitzar en un procés previ d'intervenció econòmica de la Generalitat de Catalunya. Aquest procés s'inicia quan al 2015 el Ministre de Finances, Cristòbal Montoro, es val del FLA per aprovar una sèrie de mesures de control addicionals amb l'objectiu d'intervenir les finances de la Generalitat. Mesures de supervisió, sota la excusa de vigilar el compliment d'objectius de dèficit i deute, que no han estat aplicades a cap altre autonomia i que impliquen la remesa d'informes mensuals al Ministeri d'Hisenda. El 21 de juliol de 2017 la Comissió Delegada d'Afers Econòmics condiona la percepció del FLA a la presentació d'informes setmanals de la despesa. El 15 de Setembre de 2017 la Comissió Delegada d'Afers Econòmics decideix intervenir els comptes de la Generalitat de Catalunya. La comissió dona 48 hores a el Govern per a complir amb els seus requeriments abans de la intervenció i després assumeix els pagaments. La Comissió ho fa en base la Llei d'Estabilitat pressupostaria però, tal com ha apuntat en compareixença el Síndic de Greuges Rafael Ribó, la Llei d'Estabilitat pressupostaria preveu que dita intervenció sigui efectuada per el 155, amb un termini de 15 dies

i no 48 hores, i per el Govern, no la Comissió Delegada. Així doncs abans del 155 formal, la Generalitat ja està impactada per un 155 de facto. Les intervencions de Setembre de 2017 es retiren amb la finalització del 155, però la intervenció de 2015 no es retira. Aquesta intervenció original continua amb el Govern del PSOE i continua, fins i tot, després que la Generalitat compleixi tots els objectius d'estabilitat fiscal: dèficit, deute i regla de despesa, amb el tancament de l'any pressupostari de 2018. El Govern, el Parlament i la societat de Catalunya, segueixen encara avui sota el jou d'una intervenció econòmica inconstitucional i per tant de tot punt il·legal.

j. L'administració local catalana també va resultar àmpliament perjudicada per l'aplicació de l'article 155. Tots aquells projectes i programes desenvolupats en relació amb la Generalitat de Catalunya, tots aquells que depenien de transferències corrents i subvencions procedents de l'executiu català es van veure paralitzades o fins i tot suspeses o cancel·lades amb el conseqüent perjudici no només per l'administració, sinó fonamentalment pels ciutadans i ciutadanes que en depenien.

1.8 L'Impacte del 155 en els drets civils i polítics de la ciutadania de Catalunya

a. Durant els set mesos que va durar l'aplicació de l'art. 155 el Govern de la Generalitat va deixar de ser la representació del mandat de la ciutadania. La dissolució del Parlament i el cessament del Govern sense que hi hagi una expressa previsió constitucional al respecte afecta no només a l'autonomia de Catalunya, sinó que també afecta al dret fonamental de participació dels ciutadans i el dret fonamental de romandre en l'exercici dels càrrecs i funcions públiques de l'article 23 de la Constitució.

b. L'aplicació del 155, tal com han dit el Consell de Garanties Estatutàries i el mateix Tribunal Constitucional, es tracta d'una mesura extraordinària que només és d'aplicació quan les vies ordinàries de control hagin estat insuficients per a restablir l'ordre constitucional o és previsible fundadament que ho seran. La vulneració dels drets de la ciutadania no queda inclosa en aquesta aplicació de l'article, i menys si l'actuació del Govern de l'Estat no és proporcional a les seves conseqüències. Aquesta vulneració només quedaria recollida per la Constitució en l'article 116 CE amb caràcter col·lectiu, per tant, l'aplicació de l'article 155, no pot afectar en cap cas els drets fonamentals de la ciutadania del territori, inclòs el dret a la participació ciutadana.

c. La vulneració de l'article 23 CE comporta, per una banda, la vulneració dels drets dels càrrecs destituïts i dels diputats cessats per la dissolució anticipada del Parlament i, per l'altra, el dret a la participació política de la ciutadania. Un valor fonamental en una societat democràtica.

El cessament anticipat dels seus càrrecs, per causes i amb procediments no previstos, constitueix una vulneració del dret fonamental que reconeix l'art. 23.2 CE. La vulneració d'aquest dret afecta directament al dret de participació política de la ciutadania, ja que aquest quedaria buit de contingut. No només en el cessament van quedar vulnerats aquests drets, sinó que, una vegada convocat nous comicis pel 21 de desembre, es va prohibir certs representants, que havien estat cessats, la concurrència dels mateixos com a persones candidates a la presidència.

L'article 23 de la Constitució i l'article 3 del Protocol addicional n. 1 al Conveni europeu de drets humans, quan reconeixen el dret al sufragi actiu i passiu, determinen que les persones que no incorren en causa d'inhabilitació poden ser escollides com a representants populars. El dret de sufragi passiu no es limita, però, al dret a ser votat o ser escollit, sinó que es desplega, un cop escollit, al dret a desenvolupar la tasca de representació per a la qual s'ha estat elegit.

Pel que respecta als membres del govern destituït, així com d'altres electes que ostentaven la condició de parlamentaris de la XI legislatura del Parlament de Catalunya, cal destacar la seva compareixença davant la comissió així com la fermesa de les seves conviccions democràtiques. En un context totalment irregular, van com-

parèixer mitjançant videoconferència des de l'exili el MHP Carles Puigdemont; la secretària general d'Esquerra Republicana i l'octubre de 2017 portaveu del grup parlamentari de JxSí, Marta Rovira, i el conseller Lluís Puig; i traslladats des dels diferents centres penitenciaris on compleixen la condemna dictada pel Tribunal Suprem: el vicepresident Junqueras, i els consellers i consellera Turull, Romeva, Rull, Forn i Bassa. El seu testimoni no pot més que evidenciar que la voluntat i el tarannà democràtics, la demanda de diàleg sincer i l'atenció del mandat rebut del poble no ha estat correspost de manera democràtica per l'estat espanyol, que ha emprat de manera barroera, demofòbica i reaccionària quantes eines disposa un estat per anorrear i reprimir, pretenent imposar un càstig il·legal amb la voluntat palesa de dissuadir generacions de catalans de lluitar per drets polítics bàsics i fonamentals, com el de l'autodeterminació. La normalitat pacífica i el diàleg constructiu que es va evidenciar en el seu testimoni, també deixa despulat l'autoritarisme de la instrucció judicial i la seva presó preventiva. Impedint que preses i presos polítics participessin en la campanya electoral, fins i tot impedint la assistència del VP Junqueras a la sessió constitutiva del Parlament i els debats d'investidura. Una gestió del dret a participació i la presó preventiva que s'ha evidenciat parcial i barroera, adoptant diferents decisions segons la campanya i la cambra i el que més convenia a la «raó d'Estat del moment». Eleccions al Parlament de Catalunya, al Congrés de Diputats i al Senat, eleccions locals, eleccions al Parlament Europeu. En aquests tres anys no s'ha aplicat un criteri únic i homologable, sinó decisions ad hoc segons els interessos ideològics de l'alta judicatura de l'Estat.

L'aplicació de l'article 155 va comportar la convocatòria d'eleccions per part d'un òrgan sense legitimitat per convocar-les. La Constitució espanyola entén que Espanya és un país descentralitzat i confereix, en aquest cas, a la Generalitat la competència per decidir quan convocar eleccions. És una competència plenament política, i no de gestió com requereix que siguin les mesures aplicades a l'empara de l'article 155. La Generalitat de Catalunya, i en concret, el president té la legitimitat per decidir quan convocar eleccions donada per la ciutadania del territori. La convocatòria per part del Govern central comporta una vulneració del dret de la ciutadania a la participació política.

1.9 Efectivitat de la mesura. Aplicació ineficaç de l'article 155 de la Constitució espanyola

a. L'aplicació de l'article 155 perseguia que els partits de base independentista deixessin de governar les institucions catalanes. Nogensmenys l'impacte inicial de les mesures consistiren en la destitució del Molt Honorable President del Govern de la Generalitat, del vicepresident, així com de tots els consellers, així com la dissolució del Parlament de Catalunya. En segon lloc, les mesures es van adreçar a corregir la voluntat popular directament expressada pel catalans a les urnes, perquè si bé la condició de president de la Generalitat exigeix com a premissa que aquest ostenti la condició de diputat del Parlament de Catalunya⁴³, la seva elecció esdevé fruit d'un sistema de representació, en tant que recau en el conjunt dels diputats, mentre aquest ho són com a resultat d'un procés electoral. En aquest sentit cal entendre la mesura acordada de dissolució del Parlament de Catalunya com una vulneració evident de la voluntat popular per intentar, mitjançant un conjunt de mesures en l'àmbit judicial, polític i econòmic, acomodar-la als interessos polítics de qui promovia la mesura.

b. El fet que les mesures abans esmentades es vincuessin a un procés electoral, com aquell que va ser convocat pel 21 de desembre de 2017, porta a concloure que efectivament, la mesura proposada pel Gobierno de la nación i aprovat pel Senado aspirava o pretenia una resolució d'un conflicte polític mitjançant l'alteració artificiosa de les majories expressades pel poble català el setembre de 2015. En paraules de la Secretaria General d'Esquerra, Marta Rovira, el 155 va consistir en:

43. Article 67.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya: «El president o presidenta de la Generalitat és elegit pel Parlament d'entre els seus membres. Es pot regular per llei la limitació de mandats».

«decisions que van portar a terme el Govern Espanyol que vulneren la sobirania democràtica del Parlament de Catalunya, el dret de representació política i el dret dels ciutadans a escollir els seus propis representats. En definitiva, el principi democràtic. L'article 155 tal com va ser aplicat a Catalunya va vulnerar el principi democràtic».

Mentre que el President del Govern, Sr. Mariano Rajoy, anunciava que celebraria eleccions amb normalitat constitucional, la realitat és que aquelles eleccions van ser convocades amb dos caps de llista de les primeres candidatures a la presó i a l'exili: Oriol Junqueras i Carles Puigdemont i van resultar en 14 candidats més a la presó i a l'exili, en base a les seves accions preses al Parlament de Catalunya en aquesta XII legislatura i per tant, al seva situació personal és fruit de la persecució patida per la seva participació política.

c. El resultat de les eleccions de 21 de desembre de 2017, la consecució d'una majoria parlamentària independentista, encara amb més vots que el setembre de 2015, i la conformació d'un govern de coalició integrat pels mateixos partits que l'integraven quan va ser destituït per l'article 155, acrediten el clamorós fracàs que l'estat espanyol, per mediació de les seves institucions, va patir al pretendre acabar amb el moviment polític independentista mitjançant l'utilització de tals mitjans. Altra cosa és el resultat final en termes de cost personal per part dels líders independentistes, els seus familiars i organitzacions, representants de la societat civil i totes les persones amb diferent responsabilitat que s'han vist immerses en diferents procediments judicials, així com el mal fet a l'economia productiva i la societat catalanes.

d. El millor resum de la ineficàcia de la mesura adoptada és la sentència d'Oriol Junqueras, President d'Esquerra Republicana de Catalunya, exvicepresident del Govern de la Generalitat de Catalunya, destituït per l'aplicació de l'article 155 de la CE i pres polític de l'estat espanyol, quan al si de la comissió d'investigació, en la seva compareixença de data 28 de gener de 2020, va referir: «...aquells que van ser més protagonistes del 155 ja no hi són, i jo sí...». Unes paraules que denoten la impossibilitat d'esclafar la raó democràtica en base a l'autoritarisme i la repressió. La causa general contra l'independentisme pot haver expulsat a preses polítiques i presos, exiliades i exiliats, de les institucions, fins hi tot els hi pot haver privat de la llibertat i allunyat de les seves llars, però no ha impedit que la societat catalana de forma democràtica i cívica els i les continuï reconeixent com a referents polítics i socials.

1.10 Atribució de Responsabilitats

a. El principal actor polític i gestor de la mala aplicació de l'article 155 és el Govern Espanyol. Aquest va ser el que va decidir que l'aplicació d'un article completament obert de la constitució era el que realment era necessari en aquella situació, un article que mai s'havia arribat a aplicar. Només s'havia estudiat la seva aplicació en el cas de la política d'aranzels de les Illes Canaries, contrària a els tractats europeus, i que finalment va ser reconduïda. El Govern Espanyol va ser qui van decidir portar davant del Senat uns reials decrets sense gairebé mesures i amb una clara intenció, retirar les competències, destituir tot el Govern català i gestionar Catalunya des de Madrid.

b. La destitució del Govern va comportar una greu vulneració de drets civils i polítics a les persones membres d'aquell Govern i a la ciutadania que lliurement havia votat i escollit democràticament els seus representants electes. La substitució d'aquests representants electes per membres del Govern espanyol, i en concret d'un partit polític amb una mínima representació al Parlament de Catalunya, comporta una vulneració d'un dret fonamental bàsic en democràcia per part del Poder executiu de l'Estat espanyol. El mateix cal dir pel que respecta als diputats al Parlament de Catalunya, destituïts del seu càrrec electe arrel de la dissolució del Parlament.

c. Si ens centrem ara en la gestió de les competències de Catalunya per part de l'executiu, veurem que aquesta va ser desmesurada, excessiva tenint en compte la raó per la qual destitueix el Govern català i aprofitada. L'Executiu no només va realitzar els actes que havien especificat en els reials decrets llei per recuperar el control de Catalunya, sinó que van aprofitar el moment per alterar projectes de la Generalitat i evitar que aquesta es posicionés en procediments clau com, per exemple, el manteniment de les Obres de Sixena i la realització de convenis en l'àmbit internacional. La seva ineficient gestió va perjudicar clarament la institució de la Generalitat i a la ciutadania de Catalunya.

d. Per altra banda, la centralització de competències tan extenses com les que va retirar el Govern espanyol va comportar una mutació de facto de l'organització territorial establerta per la Constitució. Tal com va denunciar en compareixença la Secretaria Gral. d'ERC, Marta Rovira:

«tal com es aplicat l'article 155, el missatge és molt clar i és autoritari: O observeu al Constitució com nosaltres creiem que l'heu d'observar i aplicar, o nosaltres, els vostres adversaris polítics, prendrem les mesures que considerem oportunes sense cap mena de control per part dels poders de l'Estat, sense garanties, sense debat, sense escoltar-vos.»

e. En aquesta línia, aquesta mutació constitucional i l'atribució de competències al Govern espanyol sense un control fàctic i real, fa que la cambra alta també pugui ser considerada cooperadora necessària per a l'aplicació esbiaixada i partidista de l'article 155. El Govern de l'Estat va portar al Senat les mesures que pensaven imposar a Catalunya, sent aquestes obertes, indefinides i extenses. El Senat les va aprovar sense tenir en compte el que comportarien o potser, el que seria en termes democràtics molt pitjor, amb la convicció de que les conseqüències serien les que ha esdevingut finalment. Amb la seva aprovació es va realitzar una mutació de la Constitució espanyola de facto i en aquest sentit ens hem de remetre novament als debats constituents. L'òrgan encarregat de controlar l'aplicació de l'article va decidir no fer-ho per la majoria parlamentària que hi havia en el moment, és a dir, amb els vots favorables del Partido Popular, de Ciudadanos, UPN, Foro y Coalición Canaria i, no ho oblidem, del Partido Socialista Obrero Español.

f. La única diferència entre el 155 proposat inicialment i el que finalment es va aprovar és el nivell d'intervenció en la Mitjans Públics de Comunicació. Una modificació feta a partir de les demandes del PSOE per a tal de donar suport a l'aplicació del 155. No obstant, posa de manifest que la línia vermella que el PSOE va traçar va ser només en el desprestigi que implicaria intervenir en Mitjans de Comunicació i que és plenament co-responsable de l'aplicació i de la gestió del 155. Incloent, entre d'altres, el nomenament de càrrecs polítics que van renovar el finançament dels concerts econòmics d'escoles econòmiques que segreguen per sexe, en plena contradicció amb allò que havia aprovat el Parlament de Catalunya abans de la intervenció. Això vol dir que el Govern espanyol va aconseguir imposar sobre Catalunya un 155 lliurement gràcies a la no-intervenció de l'oposició del moment per fiscalitzar les mesures abusives que es realitzaven des de l'Estat cap a Catalunya. La intervenció doncs no només va tenir lloc en l'àmbit constitucional i institucionals, sinó també en l'ideològic.

g. L'aplicació d'aquest article 155 de la Constitució, no només havia de ser controlat pel Senat. El Tribunal Constitucional, una vegada rep els recursos presentats pel Parlament i per Podemos, va tenir l'oportunitat de garantir els drets de la ciutadania catalana. Malgrat això, va decidir no actuar fins que es va aixecar l'aplicació de l'article constitucional. Aquest fet va comportar que l'alt tribunal no es posicionés en un temps útil per evitar una utilització fraudulenta i esbiaixada d'aquest, per tant, el seu endarreriment en el control de constitucionalitat va comportar un greuge en la tutela judicial efectiva dels i les catalanes. En trobem doncs davant una mostra més de la complicitat dels diferents poders de l'estat per a la consecució d'un interès

comú i espuri, en tant es fonamenta en violentar la voluntat política dels ciutadans de Catalunya democràticament expressada.

La complicitat de les forces polítiques a Catalunya que van donar suport a l'execució del 155, Partit Popular de Catalunya, Ciutadans i el Partit dels Socialistes de Catalunya, va ser imprescindible per a executar un cop a la democràcia, traslladant l'acció de control i impuls del Govern de la Generalitat d'una cambra que representa la voluntat popular de la societat catalana –on els seus postulats son minoritaris– a una cambra que representa la voluntat del conjunt de l'Estat amb un biaix electoral que beneficia a les opcions més conservadores i on els seus postulats respecte a Catalunya gaudeixen d'una àmplia majoria. Tal com ho va explicitar la diputada cessada per el 155 i Secretària General d'Esquerra Republicana de Catalunya exiliada per la persecució judicial de l'Estat, Marta Rovira, de 40 senadors escollits per Catalunya 37 van votar-hi en contra. Tal com denuncia la Consellera Bassa en aquesta mateixa comissió:

«Imperdonable que representants catalans dels partits del 155 celebressin no solament el cessament del Govern i el Parlament, sinó que poguessin celebrar en algun moment afectar institucions, afectar sobirania dels catalans i afectar directament benestar de la ciutadania del país.

Cap polític que representi els catalans i les catalanes s'hauria d'alegrar del patiment de les seves entitats i del patiment personal, tampoc, de molts d'ells. En poc més de mig any el bloc dels 155 va intentar esfondrar els pilars, no del nostre Govern sinó del nostre país. Com deia abans, acusant-nos d'independentistes, sí, però també vam ser, i ho acabo d'explicar explicant els efectes socials, un Govern bolcat en la justícia social i en el benestar col·lectiu.»

L'opacitat a l'hora de discutir sobre l'aplicació del 155 s'ha estès a la seva manca de participació en aquesta comissió. Un fet reprovable, encara més en les sessions on va comparèixer l'anterior Govern de la Generalitat de Catalunya cessat, empresonat i exiliat com a conseqüència del 155. Tal com va manifestar el Conseller Raül Romeva en la seva compareixença, el 155 és sinònim d'error i covardia política.

Aquesta manca de voluntat per a participar en espais on es puguin debatre les conseqüències de la resposta autoritària de l'Estat a les demandes democràtiques majoritàries de la ciutadania de Catalunya - En aquesta mateixa comissió d'investigació, però també a la Comissió d'Estudi sobre Drets Civils i Polítics, per exemple– evidencia la hipocresia del seu discurs. No es pot denunciar la suposada existència d'un conflicte de convivència a Catalunya i alhora renunciar a els espais institucionals on la ciutadania de Catalunya pot debatre i arribar a grans consensos. Només evidencia que aquest suposat conflicte de convivència no existeix, més enllà de la voluntat de crear-lo per part de certs sectors que volen imposar els seus postulats mitjançant la coacció institucional, jurídica i policial, que no mitjançant procediments democràtics basats en el consentiment.

h. Finalment, hi ha hagut un altre actor que ha estat clau per tal que es pogués aplicar el 155 tal com el vam patir, el Rei Felip VI. El monarca es va mostrar pública i contundentment a favor de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola. Més enllà de les seves maniobres per promoure l'estratègia de descapitalització econòmica de Catalunya, mitjançant la deslocalització d'empreses amb l'objectiu de generar un estat general de desànim en la societat catalana i promoure el rebuig al projecte d'una Catalunya independent empobrida artificiosament, una de les mostres més evident de la seva intervenció, en aquest cas pública, en total suport a l'aplicació d'aquest article i la intervenció de l'autonomia de Catalunya, amb absolut menyspreu a les seves institucions i a la voluntat popular, va ser el discurs del dia 3 d'octubre de 2017. En aquest discurs acusà obertament al Govern de Catalunya de traïdors a Espanya i al que considera que realment protegeix les institucions històriques de Catalunya, és a dir, la Constitució Espanyola i l'Estatut d'Autonomia. No només això, sinó que, a més, va arribar a dir que el Govern català havia destruït l'harmonia i la

convivència de la societat catalana dividint-la. En aquesta frase s'intueix una idea molt més perillosa, que la ciutadania no pot pensar per ella mateixa i que la dissidència ideològica respecte a la unitat d'Espanya no és una possibilitat dintre de l'ordre constitucional de l'Estat, una declaració poc democràtica i desconsiderada cap a la ciutadania.

2. Reparacions

2. 1 El Parlament de Catalunya constata que el procés de mutació constitucional que culmina amb l'aplicació d'un article 155 revisat ad hoc contra la Generalitat de Catalunya, suposa una reversió del pacte polític territorial que l'Estat va segellar amb la Constitució de 1978 i el restabliment de la Generalitat de Catalunya –hereva directa de les institucions republicanes en la figura de Josep Tarradellas– el 1977. Tal com apuntava el Conseller de Presidència cessat per la seva aplicació, Jordi Turull, el 155 culmina la reversió de la promesa de la Constitució de 1978 com una eina progressiva de resposta a la voluntat de l'autogovern a ser la principal eina per a combatre de manera extensiva i intensiva aquest autogovern. Constata també que les institucions democràtiques de l'Estat Espanyol no han atorgat cap garantia que permetés a les minories nacionals i a Catalunya defensar-se davant la reversió unilateral que aquest pacte i de l'impacte que ha suposat en el lliure exercici dels seus drets civils i polítics. Tal com va explicitar el Conseller Romeva en la seva compareixença, el 155 ha generat una situació d'empat tècnic, evidenciant que l'Estat Espanyol pot tenir la capacitat d'impedir la creació d'una república catalana, però no té capacitat d'imposar-se a la majoria social republicana i autodeterminista de la societat catalana, i quan no té la capacitat suficient per imposar-se a l'altre la única solució possible és parlar, és dialogar. Per aquests motius considera que:

a. És imprescindible legitimar qualsevol Estat –sigui de nova creació o ja preexistent– en el consentiment i no en la coacció. L'aplicació del 155 marca el punt en què l'Estat Espanyol abandona qualsevol aparença de voler legitimar la seva continuïtat a Catalunya mitjançant el consentiment i sustenta aquesta legitimitat únicament en la seva capacitat de coacció jurídica i violència física contra els seus ciutadans. No hi pot haver una solució al conflicte polític a Catalunya que no estigui basada en el consentiment explícit de la ciutadania de Catalunya. Per aquests motius és imprescindible que l'Estat Espanyol renunciï a basar la seva continuïtat a Catalunya en la coacció jurídica i en l'ús de la violència.

b. Un nou pacte territorial només pot aportar garanties de defensa dels drets civils i polítics si reconeix explícitament el dret a l'autodeterminació i atorga a la Generalitat de Catalunya una veu directa a les institucions Europees que garanteixin el seu lliure exercici. L'ordenament jurídic sorgit de l'aprovació de la Constitució de 1978 ha anat deixant enrere el pacte polític implícit. Del reconeixement de les singularitats nacionals es va passar ràpidament a la homogeneïtzació territorial autonòmica, d'un 155 administratiu per a reconduir polítiques autonòmiques que s'excedissin es va passar a un 155 com una eina per a aturar administracions autonòmiques per motius polítics, de les competències compartides s'ha passat a la lectura extensiva de principis d'unitat de mercat i doble imposició per a limitar l'acció política de les CCAA, de la inviolabilitat ratificada i neutralitat obligada del cap de l'estat s'ha passat a la impunitat criminal i la interferència política sense retre comptes. De la diversitat d'interpretacions que possibilitaven l'encaix d'un referèndum en l'ordenament jurídic quan l'independentisme era minoritari, s'ha passat a la interpretació monolítica que assimila referèndum amb un «golpe a la democràcia». La única garantia possible per a reconèixer la democràcia territorial de l'Estat és el reconeixement explícit i l'exercici del dret a l'autodeterminació.

c. Aquesta involució també ha modificat substancialment el rol del cap de l'Estat. Com ja s'ha exposat prèviament el discurs del 3 d'Octubre de 2017 va suposar un pas imprescindible per emparar i legitimar l'aplicació del 155 i l'aplicació del dret

penal de l'enemic contra l'independentisme. Aquesta aplicació no només el situa en contra de l'opinió majoritària a Catalunya a favor d'un referèndum acordat, sinó també en contra més d'una quarta part dels de representants al Congrés dels Diputats d'aquell moment que havien manifestat la seva aposta per el diàleg i la eventual consulta. Abandonant completament la mascara de neutralitat amb la que s'havia justificat la monarquia, una intervenció agreujada per la conxorxa de l'establishment per a convertir la inviolabilitat en impunitat criminal. Negant-se a investigar no només les intervencions polítiques de la Monarquia, sinó també les més que acreditades sospites de presumpta corrupció. Sospites accentuades per les investigacions de periodistes suïssos –prou creïbles com per impulsar l'actuació de la Fiscalia de Suïssa– denunciant l'existència d'un fons procedent de les monarquies dels golfs, gestionat per els advocats i assessors fiscals de Luís Bárcenas, i nodrit de comissions procedents de la intermediació de la monarquia per aconseguir negocis per a les grans empreses de l'IBEX. Un fons que aniria a parar a les butxaques de l'actual cap d'Estat Felip VI, en cas de decés del rei emèrit.

Per aquests motius, independentment de la celebració d'un referèndum d'autodeterminació a Catalunya, per salut democràtica, considerem necessària l'abdicació de Felip VI, una investigació exhaustiva sobre les interferències polítiques i la corrupció de la Monarquia Borbònica, i un referèndum sobre monarquia o república a la resta de l'Estat. No es pot consolidar una democràcia de qualitat a l'Estat Espanyol fins que es produeixi un consentiment explícit en l'elecció del cap d'Estat, una tria per separat que es va evitar durant la transició perquè el més possible és que el resultat fos contrari a la Monarquia, tal com va reconèixer el mateix Adolfo Suárez.

d. Aquesta reinterpretació ha estat possible gràcies a les continuïtats institucionals entre el període de dictadura franquista i el posterior a la transició a la judicatura espanyola, així com el projecte explícit del Partit Popular d'intensificar aquestes continuïtats per a tal de garantir una hegemonia conservadora i ultra-nacionalista a l'estament jurídic. Així doncs, lluny d'un equilibri de poders s'ha acabat en un govern dels jutges on aquestes es consideren amb la potestat de subordinar l'activitat política a les seves preferències ideològiques. És imprescindible que qualsevol nou acord territorial basat en el consentiment i no en la coacció jurídica i l'ús de la violència estigui acompanyat d'una reforma profunda de l'estament judicial: l'accés a la carrera judicial, la seva dimensió territorial, els mecanismes d'autogovern, inclosos, que acabi conformant un poder judicial modern, amb un respecte escrupolós a la interpretació i aplicació de les lleis, allunyant de cap temptació ideològica, i un màxim respecte per la voluntat popular expressada democràticament.

2.2 El Parlament de Catalunya constata que l'aplicació del 155 polític ha implicat una vulneració substancials drets civils i polítics. Tal com Marta Rovira va denunciar en la seva compareixença, des de l'aplicació del 155 sabem que el Regne d'Espanya és absolutament capaç de tot en defensa de la seva unitat nacional, emprant sense escrúpols la maquinària d'estat contra un moviment pacífic i democràtic. I en aquestes condicions, la repressió és un punt de no retorn, perquè no és possible un diàleg honest, sense esborrar el camí de la repressió:

a. L'aplicació del 155 s'ha d'emmarcar dintre de la causa general contra l'independentisme, continuadora de la tradició de les polítiques del dret penal de l'enemic practicades i assajades contra el moviment independentista basc, així com moviments socials vistos amb sospita per l'Estat per la seva capacitat de transformació i amenaça als interessos de l'establishment. El 155 va ser instrumental per a donar peu de sortida a la persecució judicial del Govern de la Generalitat, que va resultar en el seu empresonament i exili. No obstant aquesta persecució es només la punta de l'iceberg d'una causa general que afecta a centenars quan no milers de persones: des de alts càrrecs de la Generalitat fins a ciutadans anònims, que veuen vulnerats els seus drets civils i polítics. Aquesta vulneració no es podrà reconduir sinó és amb

una llei d'amnistia en la qual l'estat reconegui els seus abusos i repari les víctimes d'aquesta Causa General, incloent l'alliberament dels presos i preses polítics i el retorn d'exiliats i exiliades. Una Llei d'Amnistia aplicada de forma col·lectiva per reconduir aquesta Causa general que inclogui l'alliberament dels presos i preses polítiques, el retorn d'exiliats i exiliades i l'absolució dels i les encausades i que reconegui que s'ha perseguit jurídicament de forma injusta una ideologia política posant per davant dels drets i llibertats de la ciutadania la unitat d'Espanya.

b. L'amnistia és un mecanisme internacionalment reconegut per a redreçar una injustícia per part de l'Estat. Una mesura que s'aplica de forma col·lectiva, no a una persona sinó a una causa, reconeixent que els condemnats i encausats ho són de forma injusta per la seva activitat política. L'Amnistia és l'únic mecanisme legal que permet la transició d'una situació d'excepció i persecució penal a una situació de diàleg i democràcia. A diferència de les altres alternatives, com l'indult o les modificacions legals ad hoc, l'amnistia és un mecanisme de reparació col·lectiva, no una mesura de gràcia personal. És la millor mesura per a corregir l'excepcionalitat i l'arbitrarietat que han marcat els procediments jurídics contra l'independentisme català. L'Amnistia no és un objectiu, sinó un prerrequisit per la resolució del conflicte democràtic, perquè és el mecanisme que ens permet precisament esborrar el camí de la repressió i possibilitar un diàleg honest per a resoldre el conflicte polític.

c. L'aplicació del 155 va vulnerar els drets democràtics del conjunt de la ciutadania de Catalunya. En primer lloc amb la destitució del Govern i la dissolució del Parlament. En segon lloc usurpant la potestat única del President de la Generalitat, derivada de la seva legitimitat parlamentària, per a convocar eleccions. En tercer lloc empresonant o forçant a l'exili a diversos diputades i diputats mitjançant una revisió de mesures cautelars que només s'explica per la seva activitat política en el si del Parlament de Catalunya durant la XII legislatura i –en concret– per la voluntat d'impedir l'accés a la presidència, perfectament constitucional i legal però políticament inoportú per a el Govern de l'Estat, del llavors diputat Jordi Turull i Negre. Finalment, bloquejant també el nomenament de Consellers i Conselleres del Govern de la Generalitat. Fets que constitueixen un dany irreparable a la ciutadania de Catalunya i una perversió del dret a la participació política i al sufragi tant actiu com passiu.

d. L'actuació concertada de l'executiu i els diferents estaments del poder judicial per a fer prevaldre la raó d'Estat sobre el respecte als drets civils i polítics de la ciutadania de Catalunya, mostren que només l'accés a la justícia Europea i Internacional pot aportar una mesura raonable d'imparcialitat. Per aquests motius el Parlament de Catalunya considera necessari que finalitzin les maniobres judicials que només tenen com objectiu dilatar l'accés a la Justícia Europea de les preses i presos encausats per l'1 d'Octubre i que els recursos - siguin resolts de forma immediata. I només en aquest sentit es pot interpretar l'acceptació en tromba dels recursos interposats pels presos i preses polítiques i les injustificables dilacions en les seves resolucions per ajornar l'accés a la instància continental.

e. L'aplicació del 155 va suposar un canvi d'orientació del model de la gestió de l'ordre públic, allunyant-se del model respectuós amb els drets civils i polítics dibuixat a les conclusions de la comissió d'estudi sobre models de seguretat i ordre públic del Parlament de Catalunya. Els ciutadans de Catalunya i aquells que han exercit el seu dret de protesta en particular, han estat testimonis directes d'aquest retrocés democràtic, que es tradueix en la utilització de pràctiques, tàctiques i elements que havien estat abolits en el nostre país fruit d'un ample consens polític que només és possible qualificar com un avenç en l'àmbit dels drets humans. Així com altres departaments han revertit l'impacte polític del 155, l'actual conselleria d'Interior no ha actuat sempre en la mateixa línia. El Parlament de Catalunya considera imprescindible que el departament d'interior retorni a el model d'ordre públic previ a el 155, esbossat a les conclusions de la comissió d'estudi sobre models de seguretat i ordre públic.

2.3 El Parlament de Catalunya de Catalunya constata l'impacte econòmic que l'aplicació de l'article 155 ha comportat als ciutadans, les institucions i el teixit econòmic de Catalunya:

a. L'impacte econòmic del 155 va més enllà de la seva estricta aplicació i l'hem de contextualitzar en una estratègia de guerra bruta econòmica de l'Estat vers Catalunya, que inclou les pressions de l'Estat per a que empreses ubicades a Catalunya marxessin fora de Catalunya, la utilització discrecional dels fons i reserves bancàries de l'estat i els seus organismes autònoms i empreses públiques per a exercir aquesta pressió i la legislació ad-hoc orientada a facilitar el trasllat de seus socials d'empreses domiciliades a Catalunya.

b. L'utilització dels fons bancaris de l'Estat per a promoure una retirada massiva de dipòsits en entitats bancàries i financeres ubicades a Catalunya es especialment greu. Donat que s'incorria en el risc de provocar un pànic bancari descontrolat, sense oblidar el perjudici patit per accionistes que van veure compromeses les seves inversions per una actuació de l'estat intrusiva en les cotitzacions d'una munió d'empreses cotitzades. En aquests moments, el llavors Ministre d'Economia, Luis de Guindos, és Vicepresident del Banc Central Europeu, amb responsabilitat sobre la política monetària de l'Eurozona. Un càrrec que és incompatible amb la seva actuació irresponsable durant l'octubre 2017, arriscant un pànic bancari que desestabilitzava dues de les principals entitats financeres de l'Estat Espanyol.

c. El Reial Decreto Llei 15/2017, de 6 d'Octubre, de mesures urgents en matèria de mobilitat d'operadors econòmics, és un exemple de legislació realitzada ad hoc amb la intenció ulterior de perjudicar el bon funcionament econòmic de Catalunya. Un Reial Decret que, tal com apunten informacions periodístiques, i va confirmar en seu parlamentària el President del consell d'administració de CaixaBank, Jordi Gual Solé, es va negociar directament entre la cúpula de CaixaBank i el cap de Gabinet de Mariano Rajoy, Jorge Moragas, per a tal de facilitar els canvis de seus socials sense sotmetre'ls a votació dels accionistes. Com a mostra de submissió, el suport a la política del Govern espanyol es va ampliar al trasllat de les participades industrials i asseguradores de tals entitats, així com a l'emissió de comunicats de recolzament a les mesures del Govern de l'estat, des de les confederacions bancàries presidides per dirigents bancaris catalans, com ara Isidre Fainé, com a president de la Confederación Española de Cajas de Ahorro (CECA), o les manifestacions públiques del President del Banc de Sabadell, senyor Josep Oliu Creus. Per aquest motiu es considera imprescindible la derogació d'aquest Reial Decret Llei 15/2017. I es fa una crida a les empreses que no ho hagin fet a ratificar les decisions preses per els consells de direcció en les assemblees d'accionistes pertinents.

d. El Comissionat per a el desenvolupament de l'autogovern ha xifrat en 1.800 M€ l'impacte econòmic del 155. Un impacte econòmic que, tal com han denunciat les mateixes entitats va suposar un xoc important per les entitats socials que va afectar principalment als segments més vulnerables de la ciutadania. El Govern de l'Estat no ha reconegut, ni reparat aquest impacte. Per aquests motius el Parlament insta a el Govern de la Generalitat a exigir a el Govern de l'Estat la reparació de l'impacte econòmic del 155, en forma d'un fons extraordinari de 1.8000 M€, com a reconeixement i reparació econòmica de l'impacte

e. El 155 va venir precedit per la intervenció econòmica de la Generalitat de Catalunya, fent un us extensiu de la llei d'estabilitat pressupostària. Començant per una intervenció arbitrària el 2015 que han mantingut tant els Governos del PP, com del PSOE. El Parlament de Catalunya considera que és imprescindible deixar sense efecte aquesta intervenció, encara més en un context en el que les regles d'estabilitat pressupostària Europees resten suspeses a tots els efectes.

V. Conclusions i recomanacions

Tal com consta a la placa de la plaça de l'U d'Octubre de 2017 de Girona, en paraules sàvies del filòsof Xavier Antich, «només hi ha una cosa pitjor que l'oblit: no saber que s'oblida».

Aquestes conclusions tenen per objectiu donar a conèixer els danys del 155 perquè ningú no pugui dir un dia que no sabia que ho oblidava.

1

Un context de repressió, amb el Govern empresonat o a l'exili, i en ple judici als presos polítics

1.1. El Ple del Parlament de Catalunya el 4 de juliol de 2018 va aprovar la creació d'una comissió d'investigació sobre l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya, amb l'objectiu d'analitzar el context polític en què es va aprovar, la seva legalitat i constitucionalitat i els danys que va produir al conjunt de la societat catalana i, concretament, sobre els diversos actors polítics, econòmics i socials.

1.2. Les conclusions a les quals es pot arribar sobre l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola són el resultat de l'anàlisi de les múltiples compareixences en seu parlamentària de testimonis i experts, que per mitjà de llurs consideracions han permès posar negre sobre blanc aquest capítol de la història recent de Catalunya.

1.3. La creació de la comissió d'investigació va comptar amb el suport del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya i del Grup Parlamentari Republicà, a més dels vots del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem i el Subgrup Parlamentari de la CUP - Crida Constituent. La votació va rebre els vots en contra dels grups parlamentaris de Ciutadans i dels Socialistes i Units per Avançar, i del subgrup del Partit Popular de Catalunya. En total, setanta-cinc vots a favor i cinquanta-set en contra.

1.4. Durant el desenvolupament de les sessions de la comissió, les compareixences han comptat amb la participació activa del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya, del Grup Parlamentari Republicà, del Grup Parlamentari de Catalunya en Comú Podem i del Subgrup Parlamentari de la CUP - Crida Constituent. Per contra, no hi han participat el Grup Parlamentari de Ciutadans, el Grup Parlamentari dels Socialistes i Units per Avançar ni el Grup Parlamentari del Partit Popular. El Grup Parlamentari dels Socialistes i Units per Avançar, curiosament, només ha assistit a una sessió de la comissió, la de la compareixença de l'expresident i senador José Montilla –del seu partit–, i el Grup Parlamentari de Ciutadans només ha assistit a la compareixença del vicepresident Oriol Junqueras. Aquests tres grups, doncs, han menystingut els treballs de la comissió d'investigació i han desaprofitat l'oportunitat d'acreditar llurs posicionaments i desmentir els danys que s'han acreditat.

1.5. El transcurs de les sessions de la comissió s'ha produït en un context marcat per la repressió, en què el Govern de la Generalitat que va organitzar el referèndum de l'1 d'octubre de 2017 es trobava empresonat o a l'exili.

1.6. Durant el desenvolupament de la comissió s'ha produït el judici i la sentència del Tribunal Suprem, i s'està duent a terme el judici a la cúpula dels Mossos d'Esquadra, a més d'altres múltiples procediments judicials.

1.7. Per tant, el desenvolupament de la comissió no es pot deslligar del context polític i judicial de repressió, i aquest fet ha incidit en la llibertat d'expressió dels compareixents o ha interferit en les compareixences, com és el cas de la negativa del Tribunal Suprem a la compareixença dels presos polítics abans i durant el judici.

1.8. Per això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que els treballs de la comissió s'han dut a terme en un context polític i judicial de repressió, no només marcat pel judici i la sentència del Tribunal Suprem i l'empresonament de líders independentistes, sinó també pels múltiples

procediments judicials i prejudicials que s'han anat obrint i han incidit en el desenvolupament normal dels treballs i en la llibertat d'expressió dels compareixents.

b) Constata que hi ha hagut una actuació impune de l'Estat contra l'independència.

c) Reprova l'actitud dels grups parlamentaris que no han participat en els treballs de la comissió, i que van ésser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola, perquè és un menyspreu a les institucions de Catalunya afectades per l'aplicació de l'article 155, que ha comportat una regressió de l'autogovern de Catalunya sense precedents en democràcia.

2

Els ideòlegs del 155 es neguen a comparèixer

2.1. Durant el transcurs de la comissió s'han dut a terme 41 compareixences de les aprovades inicialment en el pla de treball. D'entre els compareixents citats que s'han negat a comparèixer, s'hi poden comptar diverses personalitats de la política de l'Estat espanyol que van tenir un paper rellevant en l'aprovació i el desplegament de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya:

- Mariano Rajoy, expresident del Govern espanyol.
- Soraya Sáenz de Santamaría, exvicepresidenta del Govern espanyol.
- María Dolores de Cospedal, exministra de Defensa.
- Juan Ignacio Zoido, exministre de l'Interior.
- Enric Millo, exdelegat del Govern espanyol a Catalunya.
- Jorge Moragas, excap de gabinet del president del Govern espanyol.
- Roberto Bermúdez de Castro, exsecretari d'Administracions Territorials.
- Juan Antonio Puigserver, exsecretari general tècnic del Ministeri de l'Interior.
- Jaime Alfonsín, cap de la Casa Reial.
- Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona.
- Ignacio Cosidó, senador portaveu del Partit Popular.
- Pío García Escudero, expresident del Senat.
- Pedro Sánchez, actual president del Govern espanyol.
- Carmen Calvo, actual vicepresidenta del Govern espanyol.

2.2. El fet que no hagin comparegut és un exercici de menyspreu a les institucions catalanes i, concretament, al Parlament de Catalunya. Aquest fet, a més, ha limitat els treballs de la comissió.

2.3. La no compareixença d'aquestes persones en la comissió d'investigació del Parlament de Catalunya s'ha emparat en un informe del Consell d'Estat que els n'ha eximit. Una de les compareixents citades que s'han negat a comparèixer, Soraya Sáenz de Santamaría, és alhora membre del Consell d'Estat, la qual cosa posa de manifest la manca d'independència dels poders de l'Estat i demostra una coordinació per a limitar i dificultar la investigació dels efectes de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola.

2.4. En primer terme, les diverses incompareixences han estat motiu d'una nova citació, mentre que la segona incompareixença ha estat notificada al Ministeri Fiscal a l'efecte de substanciar les responsabilitats penals que puguin correspondre a les persones que han declinat comparèixer al Parlament de Catalunya, d'acord amb el que estableix l'article 59.3 del Reglament del Parlament: «Si la persona convocada desatén, voluntàriament, el requeriment de comparèixer davant una comissió d'investigació, la Mesa del Parlament n'ha de donar compte al Ministeri Fiscal, als efectes de substanciar la responsabilitat penal que hi pugui correspondre. En la notificació inicial, se l'ha d'advertir d'aquesta possible responsabilitat penal». La Fiscalia va arxivar la investigació sobre la incompareixença en la comissió de l'expresident Rajoy i altres excàrrecs, com ara Soraya Sáenz de Santamaría, Dolores de Cospedal, Juan Ignacio Zoido, Enric Millo i Jorge Moragas.

2.5. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata una actitud obstruccionista dels treballs de la comissió per part del Consell d'Estat, que ha justificat i avalat la incompareixença de testimonis que han estat peces clau en la decisió i l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola.

b) Reprova Mariano Rajoy, els membres del seu Govern i el delegat del Govern de l'Estat a Catalunya, Enric Millo, que van ésser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola i es van negar a comparèixer davant la comissió d'investigació, en un exercici de menyspreu a les institucions catalanes i, concretament, al Parlament de Catalunya.

c) Reprova el líder del PSOE i actual president del Govern espanyol, Pedro Sánchez, que va ésser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola i es va negar a comparèixer davant la comissió d'investigació en un exercici de menyspreu a les institucions catalanes i, concretament, al Parlament de Catalunya.

d) Reprova el líder de Ciutadans, Albert Rivera, que va ésser part activa i decisiva en l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola.

3

Negativa històrica del Govern espanyol a l'exercici del dret d'autodeterminació de Catalunya

3.1. La intervenció de l'article 155 de la Constitució espanyola no s'entén sense un exercici de context de les relacions entre la Generalitat de Catalunya i el Govern espanyol, tensades al llarg de diversos anys per la negativa per part del Govern de l'Estat de permetre la convocatòria d'un referèndum d'autodeterminació a Catalunya i el convenciment de les autoritats catalanes que la solució al conflicte polític entre Catalunya i l'Estat espanyol passa per a l'exercici d'aquest dret.

3.2. Des de l'any 2012, amb les diverses manifestacions independentistes planificades des de la societat civil organitzada i, d'una manera destacada, per l'Assemblea Nacional Catalana i Òmnium Cultural, les més multitudinàries de la història de Catalunya, la relació entre el Govern de Catalunya i el Govern espanyol ha passat per l'intent d'articular un pacte fiscal semblant al del País Basc; la sol·licitud del traspàs de competències per a celebrar un referèndum al Congrés dels Diputats (els diputats Jordi Turull, Marta Rovira i Joan Herrera van ésser els encarregats de comparèixer al Congrés dels Diputats el 8 d'abril de 2014, per a sol·licitar el traspàs de la competència per a convocar un referèndum a Catalunya); l'aprovació de la Llei de consultes populars no referendàries i altres formes de participació ciutadana; i, davant la constant negativa de l'Estat de negociar aquestes propostes, la celebració d'una consulta ciutadana sobre la independència (la consulta sobre el futur polític de Catalunya del 9 de novembre de 2014), precursora del referèndum d'autodeterminació que es va celebrar l'1 d'octubre de 2017, després de la negativa del Govern espanyol de Mariano Rajoy, una vegada més, a negociar un referèndum pactat.

3.3. El referèndum d'autodeterminació de l'1 d'octubre de 2017 (que es va veure alterat per l'ús de la força i la violència per part dels cossos i les forces de seguretat de l'Estat) va tenir un resultat final a favor de la independència de Catalunya, amb un 90,18% dels vots, davant d'un 7,83% de vots en contra. El referèndum d'autodeterminació de l'1 d'octubre és un mandat polític vigent.

3.4. El Govern del president Carles Puigdemont va decidir suspendre la declaració d'independència per afavorir el diàleg polític entre els dos governs, fins a arribar a declarar-la finalment el 27 d'octubre de 2017, davant la manca de garanties del Govern espanyol de no aplicar l'article 155 de la Constitució, alhora que el Senat espanyol l'aprovava.

3.5. El context polític i la conjuntura social de repressió van significar un punt d'inflexió el 20 de setembre de 2017, pocs dies abans de la celebració del referèn-

dum, quan el jutge titular del jutjat número 13 de Barcelona, Juan Antonio Ramírez Sunyer, va ordenar l'escorcoll de les seus dels departaments de Vicepresidència, Economia i Hisenda, Governació i Administració Pública i Habitatge, Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència, i Treball, Afers Socials i Famílies, a més de les seus de l'Agència Tributària de Catalunya, el Consorci d'Administració Oberta de Catalunya, la Fundació PuntCat, l'Institut Català de Finances i el Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació. A més d'aquests escorcolls, es van practicar catorze detencions.

3.6. La resposta ciutadana va ésser la mobilització pacífica immediata davant les seus escorcollades, i el president Carles Puigdemont i el seu Govern van titllar l'operació de la Policia Nacional i la Guàrdia Civil, anomenada Anubis, d'«estat d'excepció *de facto*».

3.7. La resposta de l'Estat va consistir, per una banda, a controlar la despesa de la Generalitat de Catalunya, intervenint les finances i posant-les sota el control del Ministeri d'Hisenda, i, per una altra banda, a interposar una querella per sedició contra els presidents de l'Assemblea Nacional Catalana i d'Òmnium Cultural, Jordi Sánchez i Jordi Cuixart.

3.8. El 16 d'octubre de 2017, al cap de dues setmanes del referèndum de l'1 d'octubre, la jutgessa de l'Audiència Nacional Carmen Lamela decretava presó provisional sense fiança per a Jordi Sánchez i Jordi Cuixart.

3.9. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata l'existència d'un conflicte polític entre Catalunya i l'Estat espanyol que és conseqüència de la negativa de l'Estat a reconèixer el dret d'autodeterminació de Catalunya.

b) Constata que l'Estat espanyol està obligat pel dret internacional a reconèixer el dret d'autodeterminació.

c) Manifesta que les institucions catalanes han reclamat i impulsat fórmules d'acord amb l'Estat espanyol per a millorar l'autogovern i per a poder exercir el dret a l'autodeterminació, i que han estat sempre rebutjades i menystingudes.

d) Manifesta que les consultes del 9 de novembre de 2014 i de l'1 d'octubre de 2017 han estat fruit de la voluntat del poble de Catalunya d'expressar-se lliurement com a resposta a la intransigència de l'Estat espanyol.

e) Reivindica la vigència del mandat polític que deriva del referèndum de d'autodeterminació de l'1 d'octubre de 2017.

4

La decisió d'intervenir Catalunya amb l'article 155 de la Constitució espanyola estava presa: convocar eleccions o no declarar la independència no n'haurien aturat l'aplicació

4.1. S'ha fet responsable el president Puigdemont i el seu Govern de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola, tot i que en realitat era una decisió presa, com es detallarà a continuació.

4.2. La no declaració d'independència del Parlament de Catalunya o la convocatòria d'eleccions del president Puigdemont no haurien evitat l'aplicació de l'article 155 de la Constitució. Era una decisió política presa, i la interpellació al diàleg era enganyosa, falsa.

4.3. El desenvolupament de les sessions de la comissió d'investigació ha estat acompanyat per les incompareixences del president Rajoy o la vicepresidenta Soraya Sáenz de Santamaría o el seu còmplice, el president Sánchez. Tot i això, han aparegut informacions, com el mateix llibre del president Rajoy o altres declaracions, que, conjuntament amb la compareixença del president Puigdemont i la resta del Govern legítim de Catalunya, permeten afirmar que si el president Puigdemont hagués convocat eleccions autonòmiques també s'hauria aplicat l'article 155 de la

Constitució. És a dir, la declaració d'independència per part del Parlament de Catalunya no comportava la paralització de la maquinària politicojurídica (Mateo, J. J.; *El País*, 2-9-2015: «El PSOE impulsa un frente contra la reforma constitucional del PP») que s'havia coordinat per a «descabezar el independentismo», de la qual cosa es vantava Soraya Sáenz de Santamaría (*La Vanguardia*, 16-12-2017: «Sáenz de Santamaría presume de haber «descabezado» a ERC y a Juntos per Catalunya».).

4.4. Aquesta maquinària s'havia iniciat amb la modificació de la Llei orgànica 2/1979, del 3 d'octubre, del Tribunal Constitucional, per mitjà de la Llei orgànica 15/2015, del 16 d'octubre. La modificació li atorgava poders d'execució de sentències, unes potestats que van ésser criticades pel mateix PSOE, que fins i tot s'havia compromès a derogar la reforma, però finalment no va fer-ho. Aquestes potestats d'execució de sentències han estat clau per a judicialitzar la política i limitar els debats parlamentaris en el Parlament de Catalunya, o en la mateixa execució de l'article 155, en les investidures fallides o en les propostes de resolució que ha aprovat el Parlament de Catalunya i que han estat motiu de requeriment per part del Tribunal Constitucional. En aquests termes, la doctrina constitucionalista va criticar la reforma, i són un *rara avis* amb relació al dret constitucional comparat, per exemple el Bundesverfassungsgericht.

4.5. En aquest sentit, el professor de dret constitucional i exlletat del Tribunal Constitucional Joaquín Urías afirma, en la seva compareixença, que el requeriment en què s'instava el president Puigdemont i el Govern de la Generalitat a aclarir el sentit de la declaració d'independència no és vàlid perquè no dona l'oportunitat política a Catalunya de saber el compromís del Govern espanyol en no aplicar-lo: «El requerimiento que se hizo, no sé si lo recuerdan ustedes, fue una pregunta al Gobierno de la Generalitat diciéndole: «Aclárenos el sentido de la declaración de independencia, de neutralidad». Eso no es un requerimiento [...]: no lo es materialmente, porque no se le da la oportunidad de decir «si usted hace esto no aplicamos el 155», que es lo que tendría que haber hecho el requerimiento. Y, en vez de eso, se plantea como una discrepancia política —«acláreme»— y un jueguito político, que, evidentemente, deja de ser excepcional.» (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 164). Aquest posicionament també va ésser explícitament argumentat per la compareixença de Francesc Esteve, director del Gabinet Jurídic de la Generalitat (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 164).

4.6. Per tant, cap compromís politicojurídic de no aplicar l'article 155 amb la convocatòria d'unes eleccions. En el seu llibre *Una España mejor*, Mariano Rajoy afirma: «no veía ninguna razón para dejar en suspenso una decisión que no era fruto de ningún arrebató, sino consecuencias de semanas de estudio y de muy sólidos argumentos jurídicos y políticos. Antes de llegar a aplicar aquel precepto constitucional nos habíamos cargado de razones y estas no desaparecían por el hecho de que Puigdemont convocara elecciones; la independencia seguía declarada», amb la qual cosa deixa clar la concepció, per part del règim del 1978, dels poders de l'estat del 155 com el braç jurídic per a aturar l'independentisme (*El Nacional*, 30-11-2019: «Rajoy revela que iba a aplicar el 155 aunque Puigdemont convocara elecciones»).

4.7. Com destacava Esteve en la seva compareixença, l'article 155 és «l'última ràtio respecte del protagonisme principal i prevalent que ha de tenir el diàleg i el pacte polític institucional en la resolució de l'eventual crisi constitucional. Per tant, es configura l'aplicació del 155 com a última ràtio; en primer terme ha de prevaldre el diàleg, el pacte polític i institucional» (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 164).

4.8. En la resposta del president Puigdemont davant aquest requeriment previ a l'aplicació de l'article 155, la paraula *diàleg* apareixia sis vegades; la paraula *negociació*, dues vegades; i la paraula *acord*, quatre vegades. En canvi, l'escrit del president Rajoy contenia conceptes indeterminats, com ara «liquidar la concòrdia cívica,

imponer un proyecto radical y empobrecedor, grave deterioro de la convivencia, recuperación de la normalidad institucional, fractura e incertidumbre económica».

4.9. Aquesta qüestió no és menor, perquè no es tracta d'un requeriment formal. Era –i és– molt més que un simple tràmit, perquè inicia el procediment d'aplicació de l'article 155, i el que si de cas hauria d'haver estat un instrument per a l'inici del diàleg i, després sí, l'aplicació del 155, no ho va ésser. Es va aplicar l'article 155 sense proporcionalitat ni ponderació, com ho demostra el fet de destituir un govern i dissoldre un parlament, amb convocatòria d'eleccions inclosa. El president Puigdemont va afirmar: «Vaig prendre la decisió de convocar eleccions anticipades si l'Estat acceptava de retirar el 155, de retornar a casa seva els milers de policies enviats per reprimir catalans, si cessava la repressió que havia comportat l'empresonament de Jordi Sànchez i Jordi Cuixart, i si s'aixecava la intervenció a les finances de la Generalitat». Però, pel que fa a les garanties que el president Puigdemont sollicitava, no consta informació que acrediti que es produïssin. El que sí que és públic és el que va afirmar Xavier Garcia Albiol, alcalde de Badalona: «el artículo 155 ya se ha puesto en marcha y no se puede frenar. Más allá de lo que diga o lo que pueda dejar de decir el presidente Puigdemont» (*Europa Press*, 23-10-2017: «Albiol dice que el 155 ya no se puede frenar»).

4.10. Aquesta situació de crisi política democràtica no es pot entendre sense el suport explícit prestat al llavors president espanyol, Mariano Rajoy, per qui més endavant l'havia de succeir en el càrrec, Pedro Sánchez, que el va instar a aplicar el 155. Sánchez, segons explica ell mateix en el seu llibre *Manual de resistencia*, i segons recullen diversos mitjans, es va oferir a Rajoy en els termes següents: «Yo le decía: «Oye, aquí está el PSOE». Le invitaba a utilizarnos si lo necesitaba» (*La Vanguardia*, 21-2-2019: «El octubre catalán en 20 fragmentos del libro de Pedro Sánchez»).

4.11. A més, cal sumar-hi altres actors que van participar en negociacions i que no han comparegut davant la Comissió, dels quals s'ignora el paper que hi van tenir, com és el cas del *lehendakari* Iñigo Urkullu o el diputat socialista Miquel Iceta. Sí que consta, arran de la intervenció del president del comitè d'empresa de SEAT, Matías Carnero, que en l'acte de besamans de la Casa Reial del 12 d'octubre de 2017, es comentava què faria SEAT amb la seva seu social a Catalunya: «¿En SEAT qué pasa?» (CIACE, sessió 16, 17 de desembre de 2019).

4.12. Davant la comissió d'investigació, doncs, no han quedat acreditats la voluntat i el compromís reals de diàleg els dies previs a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució, per a resoldre políticament el conflicte democràtic existent.

4.13. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata que l'aplicació de l'article 155 de la Constitució estava predeterminada molt abans del referèndum de l'1 d'octubre de 2017, i que el Govern espanyol no tenia cap voluntat de no aplicar-lo en el cas que el president Puigdemont hagués convocat eleccions.

b) Constata que els dies previs a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució l'Estat espanyol no va tenir cap voluntat de negociació, diàleg i acord.

5

L'aprovació d'urgència al Senat de l'article 155 de la Constitució: un procés irregular, sense garanties i amb vulneració de drets

5.1. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya es va dur a terme amb manca de lleialtat institucional, amb manca de neutralitat i amb vulneració del procediment legalment previst, perquè va comportar una usurpació dels poders de la Generalitat. Amb aquesta intervenció, el Govern espanyol va dur a terme polítiques que anaven en contra dels interessos de la ciutadania de Catalunya, quan el partit del Govern espanyol tenia una representació de només 11 diputats dels

135 del Parlament de Catalunya, i havia obtingut només el 8,49% dels vots en les darreres eleccions.

5.2. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució va provocar una completa indefensió de la Generalitat de Catalunya davant els tribunals, ja que la tramitació de l'article 155 al Senat no es va dur a terme segons el procediment establert, sinó amb arbitriarietats i defectes procedimentals.

5.3. El dia 24 d'octubre de 2017 –tres dies abans que el Senat aprovés l'aplicació a Catalunya de l'article 155 de la Constitució–, el Govern de la Generalitat havia pres l'acord de recórrer contra l'eventual aplicació d'aquest precepte i de sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries.

5.4. El procediment d'aprovació de les mesures sol·licitades pel Govern espanyol al Senat va estar marcat per la vulneració del dret de participació política, que fa que l'aplicació de l'article 155 a Catalunya sigui del tot irregular, tal com han afirmat en les seves compareixences davant la Comissió (CIACE, sessió 17, 21 de gener de 2020) tant Josep Lluís Cleries com Mirella Cortés, senadors tots dos per designació del Parlament de Catalunya.

5.5. D'acord amb llurs testimoniatges, la Mesa del Senat va prendre l'acord de tramitar l'aplicació del 155 sense haver convocat la Junta de Portaveus i, per tant, sense escoltar els grups minoritaris representants dels interessos dels ciutadans de Catalunya, malgrat que el Partit Popular i el Partit Socialista tenien una amplíssima majoria que assegurava l'acord de tramitació.

5.6. Davant d'això, el grup d'Esquerra Republicana al Senat va sol·licitar una reconsideració de l'acord de la Mesa, que no es va resoldre quan es va constituir la Comissió Conjunta de Comunitats Autònomes i Constitucional. En aquesta comissió conjunta no s'hi va deixar participar els senadors designats pel Parlament de Catalunya que no en fossin membres, i tampoc no s'hi va deixar participar Ferran Mascarell, en aquell moment delegat del Govern de la Generalitat de Catalunya a Madrid, malgrat que l'article 189.3 del Reglament del Senat estableix que el president de la comunitat autònoma afectada per la tramitació de l'article 155 pot designar un representant. No s'hi va deixar intervenir el delegat del Govern de la Generalitat, doncs, malgrat que ho van sol·licitar els senadors Cleries, del Partit Demòcrata; Estradé, d'Esquerra Republicana; Guardingo, de Podem, i Bildarratz, del Partit Nacionalista Basc.

5.7. El debat del ple del Senat del dia 27 d'octubre (*Diario de Sesiones del Senado*, núm. 45) es va iniciar sense haver resolt encara la reconsideració presentada pel grup d'Esquerra Republicana, i quan ho va manifestar la portaveu del grup, la senadora Cortés, el president del Senat li va ordenar de seure sense atendre la petició de suspendre el ple perquè els grups poguessin analitzar l'escrit de reconsideració. Així mateix, es va desatendre la sol·licitud de la senadora Cortés de deixar-ne constància en el diari de sessions.

5.8. El mateix dia 27 d'octubre de 2017, quan el debat al Senat sobre l'article 155 encara no s'havia acabat, i per tant encara no s'havia adoptat l'acord, el Gabinet Jurídic de la Generalitat va presentar un recurs davant el Tribunal Constitucional, a les 14.30 h, perquè el registre del Tribunal Constitucional tancava a les 15.00 h i no tornava a obrir fins el dilluns següent, quan era previst que el Govern de la Generalitat ja hauria estat destituït. Aquest recurs fou inadmissió el 31 d'octubre, per extemporani, amb la qual cosa es causava una evident indefensió a la Generalitat, de manera deliberada (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 164).

5.9. Un cop aprovat l'article 155, en la mateixa línia d'indefensió provocada a la Generalitat de Catalunya, el Tribunal Constitucional va incórrer en denegació de justícia en negar-se a entrar a valorar la constitucionalitat de l'article 155 durant el període d'aplicació, malgrat que s'hi havia interposat dos recursos d'inconstitucio-

nalitat: el recurs interposat pel Grup Parlamentari de Podem al Congrés dels Diputats i el recurs presentat pel mateix Parlament de Catalunya.

5.10. Però el Senat no solament va tenir aquest paper durant el procés de tramitació de l'aplicació de l'article 155, sinó que, a més, la cambra alta va renunciar a exercir una tasca de control durant l'aplicació. El catedràtic de dret constitucional de la Universitat de Barcelona Joan Vintó va definir en la seva compareixença davant la Comissió d'Investigació el paper exercit pel Senat com una «funció purament certificadora» (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 144).

5.11. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 ha comportat un ús abusiu i arbitrari de la llei i de la Constitució per part de l'Estat espanyol envers Catalunya i les seves institucions.

b) Constata que l'ús abusiu i arbitrari de la llei va significar una permanent indefensió de les institucions catalanes, perquè se'ls impedia l'accés als tribunals de justícia per defensar els interessos de la Generalitat de Catalunya, amb vulneració dels principis democràtics més bàsics i de l'estat de dret.

c) Reprova l'actitud de Felip VI en tot el procés, des del discurs del 3 d'octubre de 2017, i especialment en l'impuls, l'aprovació i l'aplicació de l'article 155 de la Constitució.

6

Una dissolució del Parlament i una destitució del Govern il·legals per a privar els líders polítics independentistes d'un judici just

6.1. L'article 155 de la Constitució espanyola tenia una funció política: la destitució del Govern i la dissolució del Parlament, que va permetre empresonar la presidenta del Parlament i consellers del Govern i forçar l'exili del president de la Generalitat i d'altres consellers.

6.2. La tramitació de l'article 155, mancada de garanties, i la desproporcionalitat de l'aplicació en tota l'estructura de la Generalitat i el Parlament de Catalunya, només s'expliquen per la voluntat explícita de retirar la immunitat als consellers i als diputats, perquè fossin competents per a jutjar-los a l'Audiència Nacional i el Tribunal Suprem.

6.3. L'article 55 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix que el Parlament de Catalunya és inviolable, i l'article 57 estableix que els diputats són inviolables pels vots i les opinions que emetin en exercici del càrrec. Per altra banda, l'Estatut també disposa, a l'article 66, les causes de finiment de la legislatura i, per tant, del mandat dels membres del Parlament. Aquestes causes són l'expiració del mandat legal en complir-se els quatre anys de la data de les eleccions, la dissolució anticipada del Parlament per decisió del president o presidenta de la Generalitat o el fet que no tingui lloc la investidura en el termini establert. L'Estatut no estableix cap altra causa de finiment de la legislatura i, per tant, de dissolució del Parlament.

6.4. Per altra banda, l'article 67.7 de l'Estatut recull les possibles causes de cessament en el càrrec del president o presidenta de la Generalitat: per renovació del Parlament a conseqüència d'unes eleccions, per aprovació d'una moció de censura o denegació d'una qüestió de confiança, per defunció, per dimissió, per incapacitat permanent, física o mental, reconeguda pel Parlament, que l'inhabiliti per a l'exercici del càrrec, i per condemna penal ferma que comporti la inhabilitació per a l'exercici de càrrecs públics. Així mateix, l'article 68.4 estableix que el Govern cessa quan ho fa el president o presidenta de la Generalitat.

6.5. L'Estatut, la norma central per mitjà de la qual Catalunya exerceix l'autogovern i s'organitza, en el marc del dret a l'autonomia reconegut per l'article 2 de la Constitució espanyola, no conté cap article que permeti la dissolució del Parlament

de Catalunya o la destitució del president o presidenta i els membres del seu Govern en aplicació de l'article 155 per decisió del Senat.

6.6. La dissolució illegal del Parlament de Catalunya i la destitució del Govern són inconstitucionals, ja que vulneren l'article 23 de la Constitució espanyola, que garanteix el dret a la participació política de la ciutadania, directament o per mitjà de representants. Aquesta vulneració dels drets fonamentals dels catalans fou descrita pel senador Josep Lluís Cleries en la seva compareixença davant la comissió d'investigació (CIACE, sessió 17, 21 de gener de 2020) com una usurpació de la voluntat democràtica de Catalunya, en el sentit que l'article 2.4 de l'Estatut estableix que els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya, i qualsevol altra forma d'organització política que no sigui aquesta és illegal i il·legítima. També en aquest sentit, el catedràtic Joan Vintó (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 144) va considerar, en la seva compareixença, que la dissolució del Parlament per part del Govern espanyol trenca la lògica del sistema autonòmic tal com està configurat per la Constitució, que no conté cap determinació expressa en aquest sentit.

6.7. La consideració jurídica d'illegal de la dissolució del Parlament de Catalunya i la destitució del Govern, en tant que excedeixen el marc de la Constitució, fa també que la convocatòria de les eleccions al Parlament de Catalunya del 21 de desembre de 2017 sigui illegal, ja que només el president de la Generalitat pot signar el decret de convocatòria d'unes eleccions al Parlament, sigui quina sigui, d'entre les esmentades anteriorment, la causa de finiment de la legislatura.

6.8. Cal fer esment també que, arran de l'empresonament de part del Govern de la Generalitat i de la presidenta del Parlament el 2 de novembre de 2017, i de l'exili forçat d'una altra part del Govern i del president Carles Puigdemont, la campanya electoral d'aquestes eleccions es va dur a terme amb candidats de les llistes electorals de Junts per Catalunya i Esquerra Republicana empresonats i a l'exili (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 144), i que les llistes electorals no foren impugnades. La repressió exercida per l'Estat espanyol va provocar que candidats que havien estat escollits diputats al Parlament de Catalunya no poguessin exercir llur tasca com a membres del Parlament, de manera que es van vulnerar una vegada més llurs drets fonamentals i el dret a la participació política dels ciutadans que els van atorgar el vot.

6.9. Es pot afirmar, doncs, que la dissolució del Parlament i la destitució del Govern mitjançant l'article 155 és inconstitucional (tal com ho raona el comunicat conjunt subscrit el 29 d'octubre de 2017 pel Collectiu Praga, l'associació Drets, l'associació Servidors Públics de Catalunya i la Societat Catalana d'Estudis Jurídics), i que la motivació rau en la voluntat de retirar la immunitat i l'aforament al president de la Generalitat i als membres del Govern, per poder jutjar-los pels delictes de què se'ls acusava i poder fer al Tribunal Suprem i no pas, tal com estableix l'Estatut, al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

6.10. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que la dissolució del Parlament de Catalunya, la destitució del Govern i la convocatòria d'eleccions foren actuacions totalment desproporcionades, inconstitucionals i il·legals, malgrat la cobertura del Senat i del Tribunal Constitucional, com ho han reconegut prestigiosos juristes en les compareixences davant la Comissió d'Investigació.

b) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 ha significat una usurpació il·legítima de la voluntat popular i democràtica a Catalunya i del principi que els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya.

c) Constata que els resultats de les eleccions del 21 de desembre van suposar, en una mostra d'exercici de sobirania, la legitimació del poble de Catalunya al president de la Generalitat i als membres del Govern destituïts.

d) Constata que el fet que el president Puigdemont i la resta de candidats emprisonats o exiliats no poguessin exercir llur tasca com a membres del Parlament va constituir una vulneració dels drets fonamentals de què gaudien com a electes i del dret a la participació política dels ciutadans que els van atorgar el vot.

e) Constata que la voluntat de retirar la immunitat i els aforaments al president de la Generalitat, als membres del Govern, a la presidenta del Parlament i a la Mesa del Parlament, per poder jutjar-los pels delictes de què se'ls acusava i poder fer-ho al Tribunal Suprem i no pas, tal com estableix l'Estatut, al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, fou el motiu pel qual es va dissoldre el Parlament i es va destituir el Govern mitjançant l'article 155.

7

L'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola va ésser inconstitucional

7.1. L'Estat espanyol és, constitucionalment, un estat descentralitzat, construït al voltant del principi d'autonomia que reconeix l'article 2 de la Constitució. La intervenció de l'article 155 de la manera que fou aplicat contravé a aquest article, ja que no es va aplicar com un article excepcional i s'ha mantingut durant un temps de més de set mesos, de manera que s'ha convertit en normal el que hauria de ser excepcional i s'ha vulnerat aquest principi d'autonomia, tal com va afirmar davant la Comissió el compareixent Joaquín Urías (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 164).

7.2. El professor Urías també afirma que l'aplicació de l'article 155 a Catalunya, a la pràctica, converteix el principi d'unitat de la nació espanyola en un principi prevalent per davant dels altres, com el principi d'autonomia.

7.3. La constitucionalitat de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució des de la perspectiva formal també presenta seriosos dubtes. El primer apartat de l'article 155 estableix el requisit de requeriment previ al president de la comunitat autònoma si aquesta incompleix les obligacions que imposen la Constitució i les lleis o actua d'una manera que atempti greument contra l'interès general d'Espanya. Aquest requeriment, doncs, ha de referir-se necessàriament a una obligació de fer o de no fer, però el requeriment enviat pel president espanyol Mariano Rajoy al president Carles Puigdemont demana un aclariment sobre el sentit de la declaració d'independència formulada al Parlament de Catalunya el dia 10 d'octubre de 2017. Al president de la Generalitat li hauria estat impossible de respondre el requeriment de manera que el Govern espanyol no decidís procedir a demanar l'aprovació de l'article 155 al Senat, ja que el requeriment no imposava cap obligació.

7.4. Segons que va expressar Joan Vintró en la seva compareixença davant la comissió d'investigació, el requeriment presentat «tenia una dimensió material molt limitada» (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 144) i, a més, presentava importants incoherències entre l'exposició de motius i el text del requeriment. Mentre que l'exposició de motius presentava una llista de suposades il·legalitats perpetrades pel Govern de Catalunya, i dels efectes que havien tingut, per crear una justificació que motivés la necessitat extrema de l'aplicació de l'article 155, el requeriment es limitava a demanar un aclariment sobre la declaració d'independència verbal del 10 d'octubre de 2017 al Parlament de Catalunya. El compareixent Vintró considerava en la seva compareixença que hi havia una manca de coherència en aquest sentit.

7.5. Aquest acte suposa per a la Generalitat de Catalunya una situació de greu indefensió.

7.6. Sobre la pertinència o no del 155 a Catalunya, l'aplicació d'aquest article és del tot impertinent si es comparen les finalitats recollides a l'article 2 del Reial decret 944/2017, del 27 d'octubre, pel qual es designen òrgans i autoritats encarregats

de donar compliment a les mesures dirigides al Govern i a l'Administració de la Generalitat de Catalunya (BOE núm. 261, del 28 d'octubre de 2017), i els resultats obtinguts. L'aplicació a Catalunya de l'article 155 de la Constitució no va garantir el funcionament de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, dels organismes i ens que en depenen i de les entitats del sector públic empresarial que hi és vinculat, i de cap manera no es va aplicar amb subjecció als principis de necessitat, proporcionalitat i adequació i amb ple respecte a l'autonomia de Catalunya, ans al contrari.

7.7. Val a dir que l'aplicació de l'article 155 no s'ajusta a la voluntat del constituent durant el tràmit d'elaboració de la Constitució espanyola. Com explica Joan Vintró en un article (*Revista Catalana de Dret Públic*, 2019, número especial: «L'article 155 de la Constitució: configuració jurídica general i aplicació a Catalunya»), el debat a la ponència constitucional versava entorn de la possibilitat de dissolució dels òrgans autonòmics arran d'una esmena presentada per Aliança Popular i una altra de presentada per Unió de Centre Democràtic en aquesta línia, en el cas que aquests «atemptessin contra els interessos d'Espanya». El rebuig d'aquestes esmenes i l'acceptació d'altres esmenes que establien la majoria absoluta al Senat i el requeriment previ com a requisits per a l'aplicació de l'article 155 deixen palesa la voluntat del constituent de no atorgar plens poders a l'Estat per a intervenir les comunitats autònomes. Vintró considera que «la *voluntas legislatoris* expressament manifestada no permet connectar la interpretació de l'article 155 de la Constitució espanyola gaire més enllà de la de l'article 37 de la Llei fonamental de la República Federal d'Alemanya, que, com s'ha assenyalat anteriorment, no estableix la dissolució de les institucions superiors dels estats federats».

7.8. Vintró, en la seva compareixença davant la comissió, va identificar tres conclusions sobre l'aplicació de l'article 155: que no es va respectar el procediment determinat constitucionalment, ni tampoc el procediment regulat pel Reglament del Senat; que les contundents mesures aprovades no estan expressament determinades constitucionalment, i que és incorrecte l'abast universal de les mesures (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*, tercer període, sèrie C, núm. 144).

7.9. Pel que fa a aquesta tercera conclusió, Vintró considera que, si bé alguna de les mesures aprovades sí que entrarien dins el que estableix el text constitucional, com la intervenció de l'Administració de la Generalitat i la substitució dels òrgans autonòmics per altres d'estatals, el fet que l'aplicació de l'article 155 fos universal i abastés tots els departaments de la Generalitat és desproporcionat, i manifesta, en la seva compareixença davant la comissió d'investigació, que considera que el caràcter omnicomprensiu de les mesures no s'ajusta als principis de proporcionalitat, necessitat i adequació.

7.10. Es pot afirmar, doncs, que l'aplicació de l'article 155 és inconstitucional també des d'una perspectiva formal.

7.11. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata que l'aplicació de l'article 155 és també inconstitucional des d'una perspectiva formal, en no respectar el procediment determinat constitucionalment ni tampoc el procediment regulat pel Reglament del Senat.

b) Manifesta que el caràcter omnicomprensiu de les mesures de l'article 155 no s'ajusta als principis de proporcionalitat, necessitat i adequació.

8

Els poders de l'Estat s'uneixen per aturar el procés independentista

8.1. Un altre aspecte controvertit, que només podrà observar-se de suma gravetat des de la perspectiva històrica, va ésser el fet de no respectar els resultats electorals de les eleccions del 21 de desembre de 2017.

8.2. L'aplicació de l'article 155 formava part d'una estratègia entre els poders de l'Estat per a aturar el moviment independentista a Catalunya. Amb la convocatò-

ria de les eleccions del 21 de desembre –com ja s’ha acreditat, de dubtosa legalitat i legitimitat–, amb el govern legítim a la presó, i amb líders de l’ANC i d’Òmnium Cultural a la presó, es pretenia paralitzar aquest moviment i canviar el lideratge polític de les institucions de Catalunya, especialment el Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya.

8.3. La Resolució de la Presidència del Senat del 27 d’octubre de 2017, per la qual es publica l’Acord del Ple del Senat, pel qual s’aproven les mesures requerides pel Govern, a l’empara de l’article 155 de la Constitució (BOE núm. 260, del 27 de octubre de 2017, pàg. 103527 a 103528), estableix expressament en el punt E.9 que les mesures vinculades a l’aplicació de l’article 155 «seran d’aplicació fins a la presa de possessió del nou Govern de la Generalitat, resultant de la celebració de les corresponents eleccions al Parlament de Catalunya». No obstant això, la victòria de l’independentisme a les eleccions del 21 de desembre i la proposta del Parlament de Catalunya a la presidència de la Generalitat de Catalunya, el president Carles Puigdemont i Casamajó, trencava amb el que s’havien proposat els poders executiu, legislatiu i judicial de l’Estat: aturar el procés independentista.

8.4. Així, doncs, es va seguir la tramitació parlamentària que va conduir la proposta a la presidència de la Generalitat de Catalunya del president Puigdemont.

8.5. Aquesta proposta a la seva investidura, i la convocatòria d’un ple per a investir-lo, van comportar la irrupció del Tribunal Constitucional, amb l’adopció d’una interlocutòria. Cal recordar que el mateix Consell d’Estat va resoldre –es tracta d’un dictamen preceptiu però no vinculant– que no hi havia fonament per a la impugnació de la proposta de candidat a la presidència del president Puigdemont. És inaudít que el Consell d’Estat emetés un informe contradient les posicions del Govern espanyol. Però també cal advertir, perquè es va acreditar, que el Govern espanyol «va traslladar la seva preocupació a diferents membres del tribunal pel trencament que patiria l’Estat si això passava». «Los ministros, y el propio Rajoy, en primera línea, según fuentes del Ejecutivo, transmitieron a quienes tenían que tomar la decisión la grave situación.» (Resolució de la Presidència del Senat del 27 d’octubre de 2017, per la qual es publica l’Acord del Ple del Senat, pel qual s’aproven les mesures requerides pel Govern, a l’empara de l’article 155 de la Constitució (BOE núm. 260, del 27 d’octubre de 2017, pàg. 103527 a 103528)).

8.6. El segon intent d’investidura es va produir el 12 de març de 2018. El Parlament de Catalunya va proposar com a candidat a la presidència de la Generalitat, de manera solemne, el llavors diputat Jordi Sànchez Picanyol. En aquest cas, el jutge Llarena va impedir-ne l’assistència presencial, amb la consegüent vulneració del seu dret fonamental a la representació política, perquè en aquell moment no s’havia dictat interlocutòria de processament i, per tant, els drets polítics estaven intactes.

8.7. El tercer intent d’investidura té lloc el 22 de març. El ple d’investidura viu el primer debat d’investidura de Jordi Turull i Negre, conseller legítim i diputat al Parlament de Catalunya. Amb caràcter previ, però, quan es coneix la seva candidatura interfereix un altre cop el Tribunal Suprem per mitjà del jutge Llarena, que cita d’ofici els encausats per a la revisió de les mesures cautelars, que estaven complint escrupolosament. En la compareixença, el conseller Turull exposava que el president Rajoy deia als mitjans de comunicació, de manera recurrent: «no puede ser presidente de la Generalitat nadie que haya sido miembro del Gobierno Puigdemont», i recordava que ni la Fiscalia ni VOX no havien demanat que tornessin a la presó. El seu empresonament es va produir enmig d’una sessió d’investidura, quan el candidat, igual que altres membres del Govern i la presidenta Forcadell, va acudir al Tribunal per revisar les mesures cautelars, que s’havien complert estrictament, la qual cosa afectava només els polítics independentistes que no havien renunciat a la política activa.

8.8. Això permet tenir dubtes raonables, i més encara davant la incompareixença dels representants del Govern espanyol –com ara la vicepresidenta Soraya Sáenz de Santamaría, amb l’informe previ del Consell d’Estat, del qual forma part–, que no

han donat resposta a les preguntes que planteja aquesta situació arbitrària i que va incidir en la possibilitat que el conseller Turull pogués esdevenir el 131è president de la Generalitat de Catalunya.

8.9. El dia 23 de març de 2018, el Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides insta l'Estat espanyol a fer el que calgui per a garantir els drets polítics del diputat Jordi Sánchez, número 2 de Junts per Catalunya i excandidat a la investidura. La resolució de les Nacions Unides respon a una demanda presentada per la defensa de Sánchez, i se li va demanar a l'estat membre que prengués totes les mesures necessàries perquè Jordi Sánchez pogués exercir els seus drets polítics d'acord amb l'article 25 del Conveni. El Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides, d'acord amb l'article 92 de les seves normes de funcionament, va demanar «mesures cautelars» a Espanya, mecanisme previst per les Nacions Unides per a evitar «danys irreparables». L'Estat espanyol no va donar resposta a la Declaració del Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides.

8.10. Un cop investit president de la Generalitat Quim Torra, el Govern de Mariano Rajoy va censurar la composició del Govern de la Generalitat de Catalunya, de tal manera que el DOGC, que estava intervingut pel Govern espanyol per la vigència de l'article 155, no va publicar el decret de nomenament dels consellers Jordi Turull, Josep Rull, Toni Comín i Lluís Puig. Això va ésser declarat inconstitucional a la Sentència 89/2019 del TC (BOE núm. 192, del 12 d'agost de 2019), que resolva els recursos del Parlament de Catalunya i de Podem contra l'article 155, i establí: «la reacción, sin embargo, ante tal eventual publicación no autorizada o prohibida no puede ser, sin daño a la seguridad jurídica (art. 9.3 CE), la de tener por ineficaz la publicación. La publicidad de las normas está expresamente garantizada por el art. 9.3 CE y resulta inseparable de la seguridad jurídica que el propio precepto constitucional preserva».

8.11. Estava més present que mai allò d'allunyar de les institucions de la Generalitat de Catalunya tots els que n'havien format part abans de l'1 d'octubre i que eren els legítims consellers perquè els resultats electorals del 21 de desembre els havia permès de tornar-hi.

8.12. Tota aquesta interferència, censura i alteració dels resultats democràtics no hauria estat possible sense la coordinació del poder judicial i el Govern espanyol amb la cobertura dels efectes de l'aplicació de l'article 155.

8.13. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que no es van respectar els resultats electorals de les eleccions del 21 de desembre de 2017, i que amb interferències governamentals i judicials es va impedir successives investidures de candidats electes, amb la vulneració de llurs drets i dels drets dels electors.

b) Constata que l'Estat espanyol ha fet cas omís del Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides en no permetre la investidura de Jordi Sánchez.

9

Desmantellament de l'estructura política de l'Administració de la Generalitat

9.1. L'article 155 va suprimir l'estructura política el Govern de la Generalitat i de l'Administració de la Generalitat. L'efecte més greu d'aquesta supressió és el cessament del president de la Generalitat, Carles Puigdemont, i dels consellers del seu Govern. Aquest cessament va comportar, a més, la seva substitució per altres persones designades pel Govern espanyol en virtut dels poders que es va autoatorgar mitjançant el Reial decret 942/2017, del 27 d'octubre (BOE núm. 261, del 28 d'octubre de 2017).

9.2. A més del cessament del president de la Generalitat i el Govern, es van produir altres cessaments que han estat comptabilitzats pel Comissionat per al Desple-

gament de l'Autogovern del Departament de la Presidència, Pau Villòria, en el seu informe «155 CE: els efectes de la intervenció de l'Administració general de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155 CE a la Generalitat de Catalunya». El còmput total de persones cessades en aplicació de l'article 155 ascendeix a 234, entre les quals hi havia 33 alts càrrecs, 139 eventuais, 11 laborals d'alta direcció, 50 personal laboral i 1 persona funcionària.

9.3. El còmput dut a terme pel Comissionat, tal com recull el mateix informe, inclou els cessaments a tots els departaments del Govern, el personal del Diplocat i el de les delegacions de la Generalitat de Catalunya a l'estranger.

9.4. A més del cessament de càrrecs del Govern de Catalunya, l'aplicació de l'article 155 va suposar la supressió de determinats òrgans o unitats administratives. Segons recull l'informe del Comissionat, els òrgans que es van suprimir tenien a veure amb la difusió externa, la repercussió internacional, el suport al president i al vicepresident o d'altres relacionats amb el desenvolupament de l'autogovern de Catalunya (Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern. Departament de la Presidència. Generalitat de Catalunya (2018): «155 CE: els efectes de la intervenció de l'Administració General de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155 CE a la Generalitat de Catalunya»).

9.5. Destaca la supressió del Diplocat, que es detalla a l'apartat de danys en l'esfera exterior, i de les delegacions de la Generalitat a l'exterior. A més d'aquestes, però, van ésser suprimides les oficines del president i del vicepresident de la Generalitat, la Secretaria per al Desenvolupament de l'Autogovern, el Consell Assessor per a la Transició Nacional i la Comissió especial sobre la violació dels drets fonamentals.

9.6. L'informe elaborat pel Comissionat també recull la dificultat que va suposar el fet que alguns organismes, entitats i òrgans col·legiats estiguessin presidits per membres del Govern, titulars dels departaments. Els responsables de convocar les reunions d'aquests organismes estaven cessats, i això va comportar una paralització de llur activitat. És el cas del consell d'administració d'Acció, del consell rector de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, de l'Assemblea Urbana de Catalunya, dels consells de direcció del CatSalut, de la Comissió Nacional per a una Intervenció Coordinada contra la Violència Masclista o del Consell Social de la Llengua Catalana, entre altres.

9.7. Des de l'aspecte de la governança es poden acreditar aquests danys en les polítiques públiques de la Generalitat, que en el cas del Govern i del Parlament suposen també una violació del dret a la participació política que és protegit per la Constitució espanyola i l'Estatut d'autonomia de Catalunya, però també es van produir danys des de la perspectiva de la representació institucional. El cessament dels membres del Govern va provocar que es perdés el paper de representació de la institució de la Generalitat que exerceixen els consellers.

9.8. La Generalitat de Catalunya no va poder participar en diverses reunions, com la del Patronat del Mobile World Congress, tot i haver sol·licitat al Govern espanyol que hi assistís el secretari general del Departament d'Empresa i Coneixement com a representant, segons s'acredita a l'informe del Comissionat. El Ministeri va denegar-ho al·legant que la seva assistència ja assumia tant el rol de l'Administració general de l'Estat com el de la Generalitat. Aquest dany en la representació institucional es va repetir davant la impossibilitat d'assistir a altres reunions, com les del consell interterritorial del Servei Nacional de Salut, a la qual va assistir la ministra de Sanitat, o les missions empresarials exteriors que estaven previstes a països com Ghana o el Marroc.

9.9. Altres danys produïts per l'aplicació de l'article 155 en l'àmbit de la governança i la representació institucional queden recollits a l'informe del Comissionat.

9.10. L'informe del 2018 «Inventari de danys de ServidorsCAT», organització sense ànim de lucre que té com a finalitat contribuir a l'enfortiment i al bon govern

de les institucions públiques de Catalunya, defensar els drets i les llibertats de les persones en llurs relacions amb les institucions públiques i promoure les iniciatives necessàries per a l'aprofundiment de l'estat de dret, democràtic i social a Catalunya, també recull els danys provocats per l'aplicació de l'article 155 en aquest àmbit i en la resta.

9.11. És important destacar el paper dels càrrecs del Govern que no van ésser cessats durant l'aplicació de l'article 155, ja que van ésser fonamentals en la continuïtat de la institució de la Generalitat i van actuar de mur contra la intromissió il·legítima i il·legal de l'Administració general de l'Estat dins la institució. Cadascú d'ells sap el paper que va jugar perquè la intervenció de la Generalitat mitjançant l'article 155 no provoqués danys irreparables que amenacessin la continuïtat d'una institució centenària, i perquè l'aplicació de l'article 155 no causés danys encara més grans a la ciutadania. És de justícia un reconeixement de país a la seva tasca impagable.

9.12. Els treballadors públics també van ésser essencials en la garantia dels serveis públics malgrat la intervenció de l'Administració de la Generalitat. També és obligatori fer-los un reconeixement pel paper que van tenir assegurant la continuïtat de la institució de la Generalitat i defensant la legitimitat del Govern del president Carles Puigdemont, organitzant-se al voltant de les associacions en defensa de les institucions catalanes per a canalitzar llurs reivindicacions i fer-se'n ressò.

9.13. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata que l'aplicació de l'article 155 va ocasionar danys i perjudicis a l'activitat del Govern de la Generalitat i les polítiques públiques que estava executant, més enllà de la seva destitució, amb el cessament de càrrecs, la supressió de determinats òrgans o unitats administratives i la restricció, com a conseqüència, de la representació política i institucional en múltiples àmbits.

b) Manifesta l'agraïment i el reconeixement a la labor dels càrrecs del Govern que no van ésser cessats durant l'aplicació de l'article 155, i que van ésser fonamentals en la continuïtat de la institució de la Generalitat actuant de mur contra la intromissió il·legítima i il·legal de l'Administració general de l'Estat dins la institució.

c) Manifesta l'agraïment i el reconeixement a la labor dels treballadors públics, que van ésser essencials en la garantia dels serveis públics malgrat la intervenció de l'Administració de la Generalitat, assegurant la continuïtat de la institució de la Generalitat.»

10

La Generalitat es queda sense capacitat per a defensar-se als tribunals

10.1. Les mesures aplicades pel Govern espanyol sobre la Generalitat de Catalunya en virtut de l'acord del Senat pel qual s'aprova l'aplicació de l'article 155 van comportar que la Generalitat quedés mancada de la possibilitat de defensar els seus interessos davant els tribunals. Amb l'entrada en vigor del Reial decret 944/2017, del 27 d'octubre, el Gabinet Jurídic de la Generalitat va passar a dependre del Ministeri de Justícia.

10.2. La primera –i més important– manca de capacitat de defensa dels interessos jurídics de la Generalitat és la impossibilitat d'impugnar l'acord del Senat del 27 d'octubre de 2017, pel qual s'aprovava l'aplicació de l'article 155. El 24 d'octubre de 2017 el Govern de la Generalitat havia pres l'acord de recórrer la seva eventual aplicació, i els advocats de la Generalitat havien preparat el recurs d'inconstitucionalitat. El recurs es va presentar el 27 d'octubre, amb anterioritat a l'aprovació de l'acord del Senat, preveient que el dilluns següent el Govern estaria destituït i no hi hauria opció de presentar-lo, com va assegurar el director del Gabinet Jurídic de la Generalitat, Francesc Esteve, en la seva compareixença davant la comissió d'investigació (*Diari de Sessions del Parlament de Catalunya*. Tercer període. Sèrie C. Núm. 164). El recurs d'inconstitucionalitat va ésser inadmissió per extemporani.

10.3. En el cas del litigi per les obres d'art del monestir de Sixena, la Generalitat no va poder interposar accions judicials per aturar l'execució de la sentència que l'obligava a retornar les obres. Tampoc no va poder comparèixer en defensa dels exconsellers Santi Vila i Lluís Puig, ni va poder aturar l'entrada d'agents de la Guàrdia Civil al Museu de Lleida, que van acabar emportant-se les obres d'art en litigi.

10.4. La Generalitat no va poder comparèixer en defensa del dret a la imatge dels docents de l'Institut El Palau, de Sant Andreu de la Barca, acusats d'un delictes d'injúries contra les forces de seguretat de l'Estat, que havien aparegut en diversos mitjans de comunicació juntament amb llurs dades personals.

10.5. El Govern espanyol també va aprofitar la intervenció de la Generalitat mitjançant l'aplicació de l'article 155 perquè la institució formulés una demanda de reintegrament contra el president Artur Mas, la vicepresidenta Joana Ortega i els consellers Irene Rigau i Francesc Homs, per la consulta del 9 de novembre de 2014. Això es va fer tot i que el Gabinet Jurídic de la Generalitat va elaborar un informe en contra, considerant la improcedència de formular la demanda.

10.6. El dany produït per la manca de capacitat de defensa de la Generalitat davant els tribunals queda acreditat a l'informe del Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern (Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern. Departament de la Presidència. Generalitat de Catalunya (2018): «155 CE: els efectes de la intervenció de l'Administració General de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155 CE a la Generalitat de Catalunya»).

10.7. Per tot això, el Parlament de Catalunya manifesta que l'aplicació de l'article 155 va produir una manca de capacitat de defensa de la Generalitat davant els tribunals, no només davant l'aprovació mateixa de l'aplicació de l'article 155, sinó en altres casos, com el del litigi per les obres d'art del monestir de Sixena o el dels docents de l'Institut El Palau, de Sant Andreu de la Barca, amb la consegüent vulneració d'un dret fonamental com és el dret de defensa.

11

Sota vigilància financera i sense poder de decisió sobre el pressupost

11.1. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució sobre l'Administració de la Generalitat també va ocasionar danys de naturalesa diversa, que es poden acreditar amb el recull que se'n va fer a l'informe del Comissionat.

11.2. Per una banda, i amb anterioritat a l'aprovació de les mesures de l'article 155, el Govern espanyol ja havia iniciat algunes mesures que consistien en el control financer de l'Administració de la Generalitat. La intervenció financera va començar amb l'Ordre PRA/686/2017, del 21 de juliol, mitjançant la qual l'estat exigia setmanalment l'elaboració de certificacions als interventors dels departaments i altres responsables que declarassin que no s'estava fent cap despesa relacionada amb la celebració del referèndum de l'1 d'octubre de 2017. Posteriorment, en una segona ordre ministerial, l'Ordre HFP/878/2017, del 15 de setembre, s'imposa una altra obligació que va més enllà de la gestió dels pagaments, amb la introducció de l'obligatorietat d'emetre declaracions responsables a les entitats a les quals no es feia una fiscalització prèvia.

11.3. El 20 de setembre de 2017, el mateix dia que mitjançant l'operació Anubis la Policia Nacional i la Guàrdia Civil van escorcollar diversos departaments del Govern i van detenir diverses persones, es bloqueja la disponibilitat de tots els crèdits pressupostaris que no tinguessin un compromís de despesa acordat prèviament, per mitjà de l'Ordre HFP/886/2017.

11.4. Finalment, el 22 de desembre de 2017, aquesta sí directament derivada de la resolució del Senat que autoritzava el Govern espanyol a desenvolupar les mesures en què consistia l'aplicació de l'article 155, es va dictar una última ordre ministerial, l'Ordre HFP/1281/2017. Aquesta afegia, a més de les obligacions recollides a les or-

dres dictades amb caràcter previ, que l'interventor general de la Generalitat comunicués mensualment al Ministeri d'Hisenda les propostes de pagament a creditors amb els quals la Generalitat tingués obligacions de pagament pendents.

11.5. La imposició d'aquestes obligacions va comportar que tota la gestió econòmica de la Generalitat estigués sotmesa a la decisió del Consell de Ministres, el bloqueig dels comptes bancaris de la Generalitat i de tot el seu sector públic i la retenció de la bestreta de recursos propis de la Generalitat, amb el consegüent pagament de totes les factures per part del Ministeri d'Hisenda.

11.6. El dany produït per l'aplicació de l'article 155 en l'àmbit de la gestió de la Generalitat també té un component de productivitat. Es va produir un augment molt gran de la burocràcia a causa de les obligacions imposades pel Govern espanyol per a tramitar qualsevol assumpte que requerís l'aprovació en el Consell de Ministres.

11.7. Amb tot això, es pot acreditar el dany que comporta la laminació de la capacitat de la Generalitat de decisió sobre l'execució del seu pressupost, i també un dany en termes de productivitat pel compliment de totes les obligacions que imposava el Govern espanyol. La quantificació dels danys produïts a cada departament es troba detallada en l'informe del Comissionat.

11.8. L'impacte econòmic de l'aplicació de l'article 155 en la Generalitat es pot mesurar analitzant els recursos que es van haver de destinar de la mateixa Generalitat per a cobrir les despeses relacionades amb les mesures que recollia l'acord de tramitació de l'article 155. Això és a causa de l'assumpció del pagament d'indemnitzacions per acomiadaments, cancel·lació de contractes de lloguer, hores extraordinàries, adaptació dels sistemes informàtics de la Generalitat als de l'Estat i altres despeses assumides. En total, el Comissionat per al Desplegament de l'Autogovern ha quantificat en el seu informe el dany econòmic produït per la intervenció de la Generalitat en cent trenta milions d'euros, però es tracta solament de la part del dany econòmic que és possible de comptabilitzar per mitjà de documents comptables.

11.9. Per tot això, el Parlament de Catalunya constata que l'aplicació de l'article 155, amb la intervenció financera de la Generalitat de Catalunya, ha comportat a la Generalitat danys econòmics i li ha limitat la capacitat de decisió sobre l'execució del seu pressupost. Alhora, també li ha comportat danys en termes de productivitat, pel compliment de totes les obligacions que imposava el Govern espanyol.

12

Frenada en sec de projectes clau per al futur de la salut pública a Catalunya

12.1. Els danys provocats per la intervenció de l'Estat mitjançant l'article 155 en l'àmbit de la salut es pot abordar des de diferents perspectives.

12.2. Pel que fa a la paralització normativa, el Tribunal Constitucional va admetre a tràmit el recurs d'inconstitucionalitat presentat pel Govern espanyol contra la Llei 9/2017, del 27 de juny, d'universalització de l'assistència sanitària amb càrrec a fons públics per mitjà del Servei Català de la Salut. Amb l'antecedent que el Tribunal Constitucional ja havia declarat inconstitucional el decret llei de regulació de l'atenció sanitària a ciutadans estrangers en situació irregular aprovat per la Generalitat Valenciana (Decret llei 2/2015, del 24 de juliol, del Consell, pel qual es regula l'accés universal a l'atenció sanitària a la Comunitat Valenciana), el Govern va demanar al Tribunal Constitucional la suspensió de la norma catalana.

12.3. En aquest tràmit, el Tribunal Constitucional va suspendre el termini per a presentar alegacions per part de la Generalitat mentre fos vigent la intervenció de l'article 155, de manera que la Llei va estar suspesa del 28 d'abril al 6 de setembre de 2018. S'estima que la suspensió d'aquesta llei, que regulava l'accés a la sanitat universal per a totes les persones de Catalunya, va afectar 115.000 persones. Fou una suspensió contrària als criteris de l'Organització Mundial de la Salut, segons

les declaracions de Josep Vilaplana, president del Consell de Col·legis de Metges de Catalunya, al diari *El País* (Bouzo Quintans, J.; *El País*, 3-5-2018: «La suspensió de la llei de sanitat universal amenaça 115.000 persones»).

12.4. La intervenció de l'article 155 també va impactar en el decaïment de dues iniciatives legislatives clau per al futur de la salut pública a Catalunya. Per una banda, va decaure la tramitació en lectura única al Parlament de la Llei de creació de l'Agència de Salut Pública de Catalunya, que s'havia aprovat tot just el dia abans de la intervenció de les institucions catalanes. Aquesta llei era cabdal per al millorament de les polítiques públiques en l'àmbit de la salut, ja que havia de promoure la integració de la perspectiva de gènere, l'equitat i l'abordatge transversal dels determinants de la salut, especialment pel que fa al disseny, la implantació i l'avaluació del Pla interdepartamental i intersectorial de salut pública, amb implicació de tots els departaments del Govern en la promoció de la salut i la prevenció de les malalties. Aquesta llei era necessària i la intervenció de l'article 155 en va posposar més d'un any l'aprovació, amb la pèrdua de temps i oportunitats que això comporta i que ha pogut causar un important impacte negatiu en situacions d'emergència sanitària com la causada per la Covid-19.

12.5. D'altra banda, també va decaure la tramitació de la Llei de creació de l'Agència Catalana de Medicaments i Productes Sanitaris, que ja estava en fase de debat parlamentari d'esmenes a la totalitat. Aquesta llei tenia com a objectiu crear una agència adscrita al Departament de Salut per a vehicular les competències de la Generalitat en assegurar la producció de medicaments i productes sanitaris sota criteris d'eficàcia, qualitat, seguretat clínica, interès públic i estímul de coneixement.

12.6. La intervenció de l'article 155 també va tenir una afectació en la despesa sanitària. Mitjançant l'Ordre HFP/878/2017, del 15 de setembre, es va paraitzar el conveni entre el Departament de Salut, la Generalitat, el Consorci Sanitari de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i l'Agència de Salut Pública de Barcelona, que tenia com a finalitat assegurar el finançament dels serveis de salut pública de Barcelona per al període 2017-2020, amb l'autorització d'una despesa de cinquanta-un milions d'euros.

12.7. També mitjançant aquesta ordre es va paraitzar el Pla integral d'urgències de Catalunya, amb una dotació pressupostària de setze milions d'euros, destinats a dotar de recursos les urgències, sobretot les hospitalàries, per al període d'hivern. Aquest pla preveia la creació d'una nova línia d'atenció de la salut mental vint-i-quatre hores els tres-cents seixanta-cinc dies de l'any, la construcció de nous centres d'urgències d'atenció primària (CUAP) i el desenvolupament de projectes d'atenció telemàtica, entre altres.

12.8. La intervenció de les finances de la Generalitat va provocar la paraització d'expedients que afectaven col·lectius especialment vulnerables, com recull l'informe del Comissionat, destinats a subvencionar la prevenció de patologies en toxicòmans, destinats a la vigilància epidèmica de les infeccions respiratòries agudes, el xarampió, la rubèola i altres, la provisió de tractaments de malalties infeccioses o la prevenció i el control de la tuberculosi. Aquesta paraització va fer perdre els crèdits destinats a l'any 2017, amb un dany irreparable d'aquests col·lectius especialment vulnerables.

12.9. Es pot acreditar el dany que la intervenció de l'article 155 va causar en l'àmbit de la salut, ja que les xifres representen l'afectació negativa directament en les necessitats de les persones. Es tracta de danys greus, sobretot tenint en compte que es tracta de col·lectius especialment vulnerables.

12.10. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Constata que l'aplicació de l'article 155 va provocar danys en les polítiques públiques de salut en diversos àmbits, tant legislatius, com en l'afectació de polítiques de salut previstes o en curs.

b) Constata que la intervenció de l'article 155 va causar danys directes en les necessitats de les persones i, especialment, dels col·lectius vulnerables.

13

L'article 155 empresarial: objectiu, desestabilitzar l'economia catalana

13.1. La intervenció de l'Estat a Catalunya després de l'1 d'octubre no només va provocar danys per l'aplicació directa de l'article 155. Abans d'aprovar la tramitació de l'article 155 l'Estat va dur a terme altres maniobres per provocar un impacte social a Catalunya que creés un clima generalitzat de catàstrofe econòmica, i així obligar les grans empreses a traslladar llur seu social a altres punts del territori de l'Estat.

13.2. L'instrument legal que va utilitzar el Govern espanyol per a poder-ho fer va ésser el Reial decret llei 15/2017, del 6 d'octubre, de mesures econòmiques urgents en matèria de mobilitat d'operadors econòmics dins del territori nacional (BOE núm. 242, del 7 d'octubre de 2017, pag. 97565 a 97567). Aquesta norma fonamenta la seva extraordinària i urgent necessitat a «garantir la plena vigència del principi de llibertat d'empresa consagrat a l'article 38 de la Constitució i respectar la prohibició d'adoptar mesures que obstaculitzin l'establiment d'operadors econòmics prevista a l'article 139 de la Constitució». El text del Reial decret llei permet a les societats que es regeixen pel Reial decret legislatiu 1/2010, del 2 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de societats de capital, poder fer un trasllat de la seva seu social si així ho acorda el seu òrgan d'administració, salvant la necessitat que ho faci un acord de la junta general d'accionistes.

13.3. Aquest canvi legislatiu, aprovat al cap de cinc dies de la celebració del referèndum de l'1 d'octubre de 2017, i al cap de dos dies de la vaga general del 3 d'octubre, volia fomentar i facilitar la fuga de seus socials d'empreses del territori de Catalunya.

13.4. Abans de l'aprovació del Reial decret llei ja havia traslladat la seu social el Banc de Sabadell, que podia fer-ho ja que la seva normativa interna li ho permetia. Després de l'entrada en vigor del Reial decret llei van fer-ho també altres grans empreses, com CaixaBank i la resta del seu grup empresarial: La Caixa, Criteria, Aigües de Barcelona i Cellnex. També van fer-ho altres grans empreses, com Abertis, Banco Mediolanum, Colonial, Grupo Planeta, Catalana Occident, Axa, Cordoniu, Hotusa o Fichet, entre altres.

13.5. Diversos mitjans de comunicació afirmen que es van produir pressions, a causa del gran interès a l'aparell de l'Estat per la reacció de les grans empreses catalanes al resultat del referèndum i a la vaga general, perquè es produïssin els trasllats de seus socials fora de Catalunya. S'apunta fins i tot a la persona del rei d'Espanya com a protagonista de diverses trucades per a traslladar aquesta pressió a les empreses. Les pressions que es van dur a terme en els dies posteriors a la celebració del referèndum es poden acreditar amb el testimoni de Matías Carnero, president del comitè d'empresa de SEAT. Segons el que Carnero afirma a la seva compareixença davant la comissió d'investigació, durant l'acte del besamans del rei, en la celebració del 12 d'octubre a Madrid, es comentava i es preguntava quina era la posició de SEAT respecte al procés d'independència de Catalunya i si traslladaria la seva seu o no: «¿En SEAT, qué pasa?».

13.6. Segons afirma Carnero, aquestes pressions es van traslladar a una reunió del comitè de crisi de SEAT que se celebrava a Barcelona a través d'una trucada de telèfon d'una persona que havia estat convidada a l'acte de la Casa Reial, i apunta el nom de Josep Piqué, exministre del Govern de José María Aznar.

13.7. SEAT no va traslladar la seva seu fora del territori català, però van fer-ho moltes altres empreses. Les pressions exercides per a aconseguir l'objectiu de desestabilitzar l'economia catalana i obligar les empreses catalanes a marxar de Ca-

talunya també es van materialitzar amb una important fuga de dipòsits dels bancs catalans per part de l'Administració general de l'Estat i el seu sector públic empresarial, com RENFE, ADIF, Ports de l'Estat o Ràdio Televisió Espanyola. Aquesta xifra ascendeix a 35.000 milions d'euros, que els diversos representants d'entitats bancàries que han comparegut davant la comissió d'investigació, com Josep Oliu o Isidre Fainé, no han volgut confirmar emparant-se en el secret bancari.

13.8. El dany provocat al teixit empresarial català i que l'han debilitat deliberadament es va produir per aquest efecte «bola de neu» que es va provocar (Àlex Font, Natàlia Vila i Albert Martín; *Diari Ara*, 6-10-2018: «Així va fer l'Estat la guerra econòmica contra Catalunya»). Malgrat això, en cap moment els interessats en provocar el caos empresarial a Catalunya van aconseguir que les empreses que van traslladar la seva seu traslladessin algun dels seus centres de producció. Això és per la tasca duta a terme per l'equip del Departament d'Empresa i Coneixement en tranquil·litzar els empresaris, assegurant-se que l'impacte de la fuga d'empreses no generés un dany també en forma de pèrdua de llocs de treball que hagués generat un impacte molt negatiu en el territori.

13.9. Aquesta normativa encara és vigent.

13.10. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Reprova l'actuació del Govern espanyol del Partit Popular encapçalat per Mariano Rajoy per la voluntat de perjudicar l'economia catalana mitjançant l'aprovació del Reial decret llei 15/2017 per facilitar la fugida d'empreses de Catalunya i perjudicar l'economia catalana.

b) Reprova l'actitud de Felip VI per les actuacions que presumiblement va dur a terme perquè importants empreses desplaçessin llurs seus fora de Catalunya.

c) Manifesta l'agraïment a la gran majoria d'empresaris i teixit productiu a Catalunya que, malgrat les pressions, van mantenir la confiança en Catalunya.

14

Els més vulnerables, al descobert

14.1. En l'àmbit de la protecció social, com en l'àmbit de la salut, el dany causat per la intervenció del 155 és ben palpable i es tradueix en un impacte negatiu directe en la vida dels ciutadans i llurs necessitats.

14.2. Una de les qüestions que generen un dany més gran és l'aturada del Pla de millora de la qualitat i sostenibilitat de les residències de gent gran, que havia de permetre la implantació dels concerts socials per a l'any 2018. La intervenció de l'article 155 va paralitzar l'aplicació d'aquest pla.

14.3. La intervenció de les finances de la Generalitat també va tenir un gran impacte en el sistema de protecció social, en l'àmbit del benestar de la ciutadania. Fou molt greu el dany causat pel bloqueig dels fons disponibles al Departament de Treball, Afers Socials i Famílies per als equipaments de serveis socials i d'acció cívica i comunitària per al pagament de les despeses en efectiu. La quantitat va ser d'uns vuit-cents mil euros, i en moltes ocasions els equipaments d'acció cívica i comunitària, les residències d'atenció a la infància i les residències de gent gran i amb discapacitat es van trobar sense diners.

14.4. A més, també per la intervenció financera de la Generalitat i l'increment de la burocràcia que va comportar, es va ampliar el termini de tramitació dels documents comptables i en alguns casos les persones vulnerables beneficiàries de la prestació de la renda garantida de ciutadania van trigar més a cobrar-la. Fins i tot, en alguns casos, la percepció no es va fer efectiva fins al mes següent.

14.5. Així com el control financer va provocar danys en l'àmbit de la protecció social, també ho va fer la complexa tramitació que establia la nova relació entre l'Administració de la Generalitat i l'Administració general de l'Estat, que va fer blo-

quejar els crèdits d'algunes partides pressupostàries i va fer impossible l'aprovació d'actuacions pendents.

14.6. Pel que fa a l'àmbit del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, això va provocar l'endarreriment en 395 expedients de contractació i 585 pròrrogues de contractes. Algunes de les contractacions afectades van ésser els contractes i convenis amb les entitats acreditades com a institucions col·laboradores d'integració familiar, els contractes i convenis amb entitats proveïdores de la xarxa pública de serveis socials, els contractes de neteja d'equipaments cívics o la paralització del contracte programa de benestar social 2016-2019 entre la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona per valor de 52,3 milions d'euros, d'especial rellevància.

14.7. La intervenció del 155 també va tenir un impacte en l'activitat subvencionadora de la Generalitat, i molt especialment en l'àmbit de la protecció social. En aquest àmbit, la paralització de l'acció subvencionadora de l'administració pública és especialment greu i genera un dany irreparable, ja que moltes entitats del tercer sector social depenen completament de les subvencions per a dur a terme llur tasca. Això, en un país com Catalunya, amb un tercer sector social tradicionalment actiu i imprescindible, va provocar danys de gran transcendència.

14.8. Aquest dany es va fer notar especialment en l'àmbit de la joventut i de l'acció cívica i comunitària. Determinades línies de subvencions directament no es van poder ni convocar. Unes altres sí, però van patir retards importants. El resultat és que hi va haver gairebé dotze milions d'euros que van quedar sense poder-se executar.

14.9. Per tot això, el Parlament de Catalunya constata que l'aplicació de l'article 155 va provocar danys en les polítiques socials en diversos àmbits, la qual cosa va afectar polítiques socials previstes o en curs, especialment les dirigides a col·lectius més vulnerables, com el tercer sector o les residències de gent gran.

15

Desballestament de la política exterior

15.1. El 155 va representar el cessament de 234 treballadors públics, entre alts càrrecs (33), personal eventual (139), personal laboral d'alta direcció (11), personal laboral (50) i funcionaris (1). En aquestes xifres hi ha inclòs el personal de les delegacions del Govern a l'exterior i el personal del Diplocat, a part de la resta de personal dels departaments.

15.2. Una de les primeres actuacions de la intervenció de l'Estat fou la supressió dels organismes, unitats administratives i òrgans col·legiats més rellevants relacionats amb tot el que tingués difusió externa, repercussió internacional, de suport al president i al vicepresident del Govern, o estigués relacionat amb el desenvolupament de l'autogovern.

15.3. Pel que fa als efectes de la intervenció de l'Administració general de l'Estat mitjançant l'aplicació de l'article 155 a la Generalitat de Catalunya, va tenir una especial rellevància la supressió del Diplocat: els treballadors foren acomiadats i indemnitzats i se'n van desmantellar les instal·lacions. El resultat fou que aquest consorci publicoprivat, amb la participació de trenta-nou patrons, va deixar de promoure la imatge i la reputació de Catalunya a l'exterior.

15.4. Amb la restitució del Govern de la Generalitat es va reiniciar l'activitat del Diplocat. El 25 de juliol de 2018 es va convocar el seu patronat i es van acordar les actuacions que calia dur a terme per a restituir-lo.

15.5. Una altra conseqüència immediata del 155 fou la supressió de totes les delegacions de la Generalitat a l'exterior, que va comportar la pèrdua dels serveis i efectes promocionals que oferien i el desmantellament d'un equip amb experiència i coneixements.

15.6. Amb les dades de què avui disposem, el cost del tancament de les delegacions exteriors supera l'1,3 milions d'euros.

15.7. També es va aturar el Pla de missions empresarials exteriors previst per al 2017, fet que va impedir de subscriure acords per a potenciar relacions comercials de les empreses catalanes a diversos països.

15.8. La destitució del Govern de la Generalitat va tenir conseqüències pel que fa a la representació institucional en diversos organismes, com ara en les reunions del Patronat i comissions del Mobile World Congress, en què no fou permesa l'assistència dels secretaris generals malgrat haver manifestat l'interès a participar-hi.

15.9. En paral·lel a les destitucions i els acomiadaments de personal derivades de l'acció de l'Estat al departament –inclòs el cessament del representant permanent davant la Unió Europea, Amadeu Altafaj–, també es va aturar la concessió de subvencions a les comunitats catalanes a l'exterior.

15.10. En l'àmbit de la memòria històrica, també a càrrec d'Exteriors, el 155 va aturar el programa d'actuacions en fosses de desapareguts de la Guerra Civil i el franquisme i va suspendre els pagaments d'indemnitzacions als ex-presos polítics d'aquella època.

15.11. A partir de febrer del 2018, el Govern va impulsar la recuperació dels organismes institucionals escapçats per l'aplicació de l'article 155. Es va reactivar immediatament una part de les delegacions a l'estranger que van ésser desmantellades pel Govern espanyol des del moment en què es va aprovar al Senat la intervenció de l'autonomia.

15.12. La idea inicial del Govern, no seguida en tots els casos, era la continuïtat al capdavant de les oficines de representació de la Generalitat. Per aquest motiu, en la «majoria» dels casos els delegats cessats pel Govern espanyol van recuperar la feina.

15.13. Les delegacions que van tancar en virtut del 155 foren les de París, Londres, Berlín, Viena, Washington, Roma, Lisboa i Copenhaguen, i també les obertes en una segona fase. Les sis primeres existien de feia temps, mentre que el Govern havia aprovar al juny de 2015 crear-ne tres de noves, a Lisboa, Rabat i la Ciutat del Vaticà, per bé que solament s'havia impulsat la portuguesa, fins al moment de la intervenció de la Generalitat.

15.14. Així mateix, el conseller d'Afers Exteriors, Raül Romeva –ara empresonat a Lledoners–, va anunciar un any més tard que, a més d'aquestes tres, projectava set delegacions més que s'obririen abans del juny del 2017, tot i que ho condicionava a l'aprovació dels pressupostos del 2016, finalment tombats arran de la manca d'entesa amb la CUP.

15.15. Aquestes noves seus eren a Dinamarca, Polònia, Suïssa, Croàcia, Corea del Sud, Mèxic i l'Argentina. Com que els comptes van caure, el Govern va crear per decret solament les quatre primeres delegacions, a Copenhaguen, Varsòvia, Ginebra i Zagreb, que estaven ja en marxa a finals d'aquella legislatura.

15.16. El Govern defensava, i defensa, tal com va expressar el conseller Romeva en la compareixença davant de la Comissió, que la jurisprudència del Tribunal Constitucional fa que la Generalitat disposi de capacitat de fer política exterior dins les competències autonòmiques. Fins i tot el primer executiu de Pedro Sánchez, que tenia Josep Borrell a la cartera d'Exteriors, va admetre que les delegacions catalanes «no es poden qüestionar» si no superen la Constitució.

15.17. El Govern, en tot cas, tenia previst obrir vuit delegacions més de les que finalment es van inaugurar, cinc de les quals fins i tot havien estat aprovades en el Consell Executiu. Reobrir les dotze delegacions tancades i reprendre les tasques per a obrir les vuit delegacions pendents va esdevenir, per tant, un dels punts de l'acord de legislatura que van perfilar Junts per Catalunya i Esquerra Republicana de Catalunya.

15.18. Per tot això, el Parlament de Catalunya constata que l'aplicació de l'article 155 va tenir especial incidència en l'acció exterior de la Generalitat de Catalunya amb el cessament de càrrecs i la supressió del Diplocat i de les delegacions de la Generalitat a l'exterior, atesa la fixació especial del Govern espanyol en aquesta àrea d'actuació de la Generalitat de Catalunya.

16

Danys socials sense possibilitat de reparació

16.1. Hi ha una sèrie de danys causats per la intervenció del 155 que tenen unes característiques determinades que fan que no tinguin possibilitat de reparació. Aquests danys irreparables han estat recollits a l'informe del Comissionat. Alguns dels danys tenen un impacte negatiu molt greu, ja que no només són irreparables, sinó que en aquell moment van tenir una afectació directa en les necessitats de determinats col·lectius especialment vulnerables.

16.2. Aquest és el cas del dany causat a la contractació anual de monitors de suport als alumnes amb necessitats educatives especials que tenen a veure amb l'autonomia personal i la regulació de la conducta. A causa de l'alentiment de la burocràcia relacionada amb la contractació no es va poder executar el pressupost destinat a la contractació de més monitors, amb un impacte econòmic de 76.153 €. És una xifra baixa comparada amb la magnitud del pressupost de la Generalitat, però el resultat són les mancances que van patir alguns alumnes que requerien aquesta atenció durant el curs 2017-2018.

16.3. També és un dany sense possibilitat de reparació l'aturada de la convocatòria de divuit beques per a estades a les comunitats catalanes a l'exterior. Les comunitats depenen d'aquestes beques per a tenir un reforç amb tasques administratives i organitzatives. L'aturada de la convocatòria els va manllevar aquest reforç; i als joves, la possibilitat de dur a terme aquestes estades.

16.4. En l'activitat subvencionadora de la Generalitat també hi va haver danys que són irreparables. Destaquen tres subvencions concretes que no es van poder fer efectives per la paralització. Es tracta de les subvencions per al 2018 del Programa de Memòria Democràtica; les subvencions a ens locals de l'Institut Català de les Dones del 2017, i les subvencions a treballs de recerca sobre administració pública del 2017, amb un import de 420.000 euros, 500.000 euros i 70.000 euros, respectivament.

16.5. Finalment, la paralització de la signatura d'acords de col·laboració va afectar l'acord entre el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies amb el 012 per la prestació de serveis d'atenció telefònica sobre la renda garantida de ciutadania.

16.6. Per tot això, el Parlament de Catalunya constata que molts dels danys són difícilment reparables i que molts són intangibles i de difícil quantificació.

17

Repressió política per mitjà dels tribunals i sota el comandament de la monarquia

17.1. Amb l'aplicació del 155, el mateix Estat he fet una esmena a la totalitat dels principis que orientaven l'estat de les autonomies, en convertir el Tribunal Constitucional en l'instrument d'acció política més devastador de les bases que estructuraven l'arquitectura competencial de l'estat autonòmic, amb la invalidació de lleis, decrets, etc. Moltes d'aquestes normes aprovades per àmplies majories del Parlament de Catalunya i amb informes favorables del Consell de Garanties Estatutàries.

17.2. El Tribunal Constitucional ha quedat totalment deslegitimada com a defensor del marc competencial del mateix estat autonòmic. Paradoxalment, es converteix en un tribunal que va contra els fonaments de la Constitució que teòricament ha de defensar.

17.3. Aquesta indefensió del òrgans polítics de Catalunya davant la supèrbia del poder de l'Estat instrumentalitzant el poder judicial, sota el comandament de la monarquia, posa punt i final, de manera definitiva, a la lògica de l'estat autonòmic. Aquesta situació només pot ésser superada des d'una confrontació política permanent o des del reconeixement de les mútues sobiraniaes per a obrir una negociació que cerqui de manera franca vies de solució a un conflicte polític.

17.4. Aquesta situació ha generat unes conseqüències polítiques intangibles, però molt nocives per al funcionament del país en general i de l'Administració catalana en particular, com ara la desprotecció del òrgans polítics de Catalunya i la instauració en l'imaginari col·lectiu d'una doble autoritat política: la del poder de l'Estat envers la dels poders democràtics de Catalunya. Amb aquesta intenció es vol dividir la societat catalana i dificultar processos d'inclusió social.

17.5. També en el marc de les conseqüències polítiques intangibles, es troba l'efecte de la por provocada per la repressió davant qui no obeeix els preceptes que dictamina l'autoritat de l'Estat. Continuem tenint presos polítics, represaliats i exiliats, i el Tribunal Suprem repeteix una vegada i una altra que els presos no poden gaudir de llur dret de permís penitenciari perquè hi ha perill que reiterin. Reiterar què? La defensa de llurs idees polítiques de manera pacífica i democràtica? Doncs sí, aquest és un fet claríssim de la voluntat política de mantenir viva la repressió per a generar por als ciutadans i fer que siguin obedients a les pautes de l'Estat.

17.6. Aquestes també han estat conseqüències polítiques de fons que ha comportat l'aplicació del 155.

17.7. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que amb l'aplicació de l'article 155 i la seva validació per part del Tribunal Constitucional, aquest ha quedat totalment deslegitimant com a defensor del marc competencial del mateix estat autonòmic.

b) Constata una manifesta indefensió del òrgans polítics de Catalunya davant del poder de l'Estat, que instrumentalitza el poder judicial des de les més altes instàncies del Tribunal Constitucional, el Tribunal Suprem, l'Audiència Nacional i el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, i des del control de la Fiscalia.

c) Manifesta que l'estat autonòmic ha fracassat i s'ha posat el punt i final definitiu al règim del 78 i a l'estat autonòmic. Aquesta situació només pot ésser superada des d'una confrontació política permanent o des del reconeixement de les mútues sobiraniaes per a obrir una negociació que cerqui d'una manera franca vies de solució a un conflicte polític.

18

Un cop d'estat dels poders de l'Estat espanyol

18.1. L'aplicació del 155 representa un abans i un després pel que fa a les relacions entre Catalunya i Espanya durant aquest període de vigència del marc constitucional actual. L'aplicació d'aquest article constitucional ha vulnerat l'esperit de la mateixa constitució, tal com han reconegut catedràtics constitucionalistes il·lustres de sensibilitats ideològiques diverses.

18.2. El Govern del president Rajoy, després de negar les peticions de diàleg, activa l'aplicació del 155 i destitueix el president de la Generalitat i els consellers del Govern de la Generalitat, dissol el Parlament i activa el poder judicial en contra dels legítims representants del poble de Catalunya, elegits democràticament. Aquests són posteriorment jutjats per rebel·lió i condemnats per sedició, juntament amb els representants de la societat civil de l'ANC i d'Òmnium Cultural.

18.3. D'aquesta manera, l'aplicació del 155 passa a ésser una acció política perfectament assimilable a un cop d'estat executat des dels mateixos aparells de l'Estat.

18.4. La pregunta que ens hem de fer és per què l'Estat espanyol no va reaccionar respectuosament amb les formes democràtiques pròpies de la política a un conflicte

polític entre Catalunya i Espanya i, en canvi, decideix vulnerar la seva Constitució i fer ús del poder judicial amb una voluntat clara de càstig i repressió?

18.5. En la resposta a aquesta pregunta es troba la conclusió més monstruosa de tot l'afer del 155 i posa en relleu el motiu pel qual aquest fet marca un abans i un després en la política espanyola: els aparells de l'Estat no volen reconèixer llur realitat d'estat plurinacional i estan disposats a reprimir per la via de la força qualsevol expressió democràtica de les nacions que la componen. Aquesta és la qüestió.

18.6. L'Estat espanyol no ha abandonat la lluita contra la pròpia identitat plurinacional. Al contrari, està decidit a combatre-la anul·lant els drets legítims de la nació catalana. El 155 ha estat l'inici d'una estratègia política que es manté viva, amb presos polítics i exiliats, i amb accions recentralitzadores, com s'ha posat en relleu amb el model de gestió de la crisi de la Covid-19.

18.7. Malgrat això, mai no es podrà asfixiar la veu de la majoria dels ciutadans disposats a defensar els drets i les llibertats des de la convicció que Catalunya és una nació que es vol sobirana i en forma de república.

18.8. És per això que el 155 ens demostra que aquesta voluntat s'ha de defensar davant d'un estat que considera els defensors d'una nació catalana lliure i sobirana com els seus enemics.

18.9. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

- a) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 fou una acció política perfectament assimilable a un cop d'estat executat des dels mateixos aparells de l'Estat.
- b) Constata que els aparells de l'Estat no volen reconèixer llur realitat d'estat plurinacional i estan disposats a reprimir per la via de la força qualsevol expressió democràtica de les nacions que la componen.

19

Més enllà del 155: estat de dret *versus* estat que tira pel dret

El Parlament de Catalunya:

- a) Constata que l'aplicació de l'article 155 va ser l'instrument jurídic previst en la Constitució que van pactar els poders de l'Estat i que el president Rajoy va executar, amb el suport del rei Felip VI del 3 d'octubre, i la complicitat del PSOE i de Ciutadans, partit que va néixer a Catalunya per a lluitar contra la immersió lingüística i per a frenar l'independentisme.
- b) Constata que l'aplicació de l'article 155 ha estat un instrument al servei d'una causa política: posar fi al procés d'independència, posar fi a l'anhel majoritari a Catalunya d'exercir el dret a l'autodeterminació. Malauradament, la consecució d'aquest objectiu també ha comportat un nou empobriment de la qualitat democràtica de l'Estat.
- c) Considera que l'aplicació de l'article 155 esdevé un reflex de la manca de voluntat política de l'Estat espanyol d'assumir la realitat catalana i el repte democràtic que la societat catalana va començar a teixir després de la sentència contra l'Estatut. És una mostra, doncs, de la incapacitat de l'Estat de resoldre amb eines polítiques un conflicte que és, essencialment, polític.
- d) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és la contradicció d'un Tribunal Constitucional que retalla el text de l'Estatut aprovat pel Parlament i votat en referèndum pel poble de Catalunya, però que sí que empara la dissolució d'aquest Parlament i la destitució del Govern, i s'extralimita en les prerrogatives expressament establertes per la Constitució, sense cap prisma de proporcionalitat o ponderació. Les limitacions de drets sempre són interpretades extensivament i l'atorgament de drets ho és restrictivament, quan afecta els drets nacionals de Catalunya i el repte democràtic que hem plantejat com a societat democràtica adulta.

e) Constata que l'aplicació de l'article 155 és la síntesi d'un sistema judicial criticat per la manca d'independència i el mirall de la injustícia que esdevé justícia quan traspasa les fronteres espanyoles.

f) Considera que l'aplicació de l'article 155 és la constatació que la recentralització de competències no es tradueix en una gestió eficaç i eficient de les polítiques públiques de la Generalitat de Catalunya, especialment de les polítiques de caràcter social. Aquesta resposta a l'empara de l'article 155, com hem vist, va provocar uns greus danys a tots els ciutadans. Des de la salut fins a les polítiques públiques d'ocupació o empresa o al tercer sector; aquests danys, fruit de la manca de neutralitat del Govern espanyol a l'hora d'aplicar-los, no van fer diferències entre ciutadans, a qui es va causar un dany col·lectiu irreparable. De manera concreta, va tenir una afectació punyent en els col·lectius més vulnerables, causant danys d'especial rellevància i importància a les polítiques socials. La centralització de les competències suposa una ineficàcia i una ineficiència en la presa de les decisions polítiques.

g) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 constitueix la resposta política de l'Estat a la voluntat de votar en referèndum i a la incapacitat d'acceptar els resultats democràtics d'uns comicis que, en aquest cas, van facilitar una majoria independentista al Parlament, el qual debat i aprova propostes, amb tota la legitimitat política, que van més enllà de la unitat d'Espanya i de la monarquia espanyola corruptes.

h) Constata que l'aplicació de l'article 155 ha intentat, inútilment, esdevenir el mecanisme per a destruir els lideratges civils i polítics de l'independentisme amb mesures de presó i forçant l'exili. Aquesta voluntat de destruir persisteix quan la Fiscalia s'oposa a la sortida de la presó de Jordi Sànchez perquè «no hi ha una veritable assumpció delictiva» o del conseller Joaquim Forn perquè «*persiste en su ideario independentista*».

i) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és la constatació d'un estat caduc, en fallida democràtica, sense capacitat de convèncer, en què l'única proposta és reprimir abans que votar: la repressió com a instrument per a paralitzar l'ansia de llibertat d'una majoria de catalans i el compromís del dret a l'autodeterminació d'una majoria de la societat catalana. Un estat, en definitiva, que considera que el seu projecte polític està per sobre dels principis democràtics essencials.

j) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és la resposta política a l'únic model d'estat possible a Espanya: l'estat centralitzat en què la unitat d'Espanya està per sobre dels drets a un procés just i a les garanties d'independència d'un poder judicial, en què el Tribunal Suprem o el Tribunal Constitucional demostren la seva politització davant el procés judicial de l'1 d'octubre. Un poder judicial que persisteix a limitar i retallar el poder executiu i legislatiu catalans.

k) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 fou el mecanisme per a coaccionar les elits econòmiques de Catalunya, i per extensió –i amb un èxit nul– el conjunt del teixit productiu català, perquè traslladessin les seues fora de Catalunya amb una normativa aprovada expressament per a facilitar-ho.

l) Considera que l'aplicació de l'article 155 no té cobertura jurídica fora d'Espanya, perquè no s'ha atorgat cap de les extradicions sol·licitades i és la constatació de la manca de respecte als principis democràtics i als resultats electorals. Una manca de respecte que, més enllà de les fronteres de l'Estat, com s'ha vist en les darreres eleccions europees, el Tribunal de Justícia de la Unió Europea no ha emparat, precisament, per a protegir els drets polítics de tots i cadascun dels catalans com a ciutadans i electors europeus.

m) Constata que l'aplicació de l'article 155 ens presenta la resposta que ara i sempre donarà l'Estat espanyol davant l'exercici del dret d'autodeterminació, un dret conegut i reconegut en la legislació internacional. És la constatació que sense voluntat política i sense respecte a la democràcia no existeix una via diàleg entre Catalunya i Espanya.

n) Manifesta que l'aplicació de l'article 155 és una constatació de la tradició atàvica de l'Estat espanyol de considerar el diàleg com una feblesa i la persecució política com a raó d'Estat. És la mostra fefaent que les crides al diàleg són fermes i determinades des de Catalunya, i falses i inconcretes des dels successius governs de l'Estat.

o) Manifesta que Catalunya no només s'ha d'alliberar d'un estat que li va en contra, sinó que cal bastir una república de drets habitada per dones i homes lliures perquè llurs drets individuals i col·lectius són el fonament principal de l'estat i la mateixa raó d'ésser. En definitiva, un estat que fa de la veu dels votants a les urnes la brúixola principal de la seva acció política.

20

Una falsa normalitat: l'excepcionalitat i la repressió continuen

20.1. Després de l'aixecament formal de l'aplicació de l'article 155 a Catalunya, els poders de l'Estat, amb la col·laboració dels partits antiindependentistes de Catalunya, han intentat imposar un fals relat de normalització de la vida política i social a Catalunya.

20.2. La realitat, però, és molt diferent. Sense que l'article 155 hagi estat vigent, s'han continuat vivint episodis que evidencien que la situació d'excepcionalitat política, social i de drets a Catalunya es manté:

20.2.1. Hi ha hagut una condemna al Govern de Catalunya, processat pel referèndum de l'1 d'octubre de 2017, que vulnera drets i se sosté en raons purament polítiques.

20.2.2. Els polítics catalans exiliats continuen perseguits activament pels poders de l'Estat espanyol.

20.2.3. Desenes de servidors públics estan encausats en diferents instàncies judicials en un intent de continuar criminalitzant el referèndum de l'1 d'octubre.

20.2.4. Les ingerències en la sobirania del Parlament continuen alterant-ne el funcionament. Sense anar més lluny, el president de la Generalitat ha estat inhabilitat com a president a partir de l'actuació d'un òrgan administratiu com és la Junta Electoral Central.

20.2.5. El president de la Generalitat pot ésser inhabilitat pel Tribunal Suprem per una qüestió de dret d'expressió, també a instàncies de denúncies de partits polítics a la Junta Electoral Central.

20.2.6. Els policies i els guàrdies civils que van participar en la repressió dels ciutadans que van anar a votar l'1 d'octubre de 2017 continuen rebent condecoracions i gratificacions.

20.3. Per tot això, el Parlament de Catalunya:

a) Manifesta que l'article 155 ha continuat en aplicació *de facto* després del seu aixecament formal, amb atacs reiterats als drets dels catalans i a les institucions de Catalunya i amb el manteniment de persones empresonades.

b) Constata que l'exili ha posat en evidència l'actuació impune de l'Estat espanyol i ha permès la defensa dels drets fonamentals dels exiliats amb majors garanties democràtiques.

c) Constata que la lluita pels drets i les llibertats en el marc d'una Catalunya independent continua tan vigent com necessària.

21

El 155 en el context de la causa general contra l'independentisme

21.1. El Parlament de Catalunya ha denunciat en repetides ocasions l'existència d'una causa general contra l'independentisme, que té com a objectiu desarticular-lo com a moviment civil i polític mitjançant l'aplicació del *lawfare* i el dret penal de l'enemic. Aquesta causa es tradueix en l'acció concertada de múltiples poders de

l'Estat: les altes esferes de la judicatura, els principals empresaris dependents i influents en la regulació estatal, els principals mitjans de comunicació i les forces i cossos de seguretat de l'Estat, amb la participació activa dels governs de Mariano Rajoy i de Pedro Sánchez i de les principals forces polítiques estatals.

21.2. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola és un tentacle més d'aquesta causa general, en què, en una acció concertada, els principals partits dinàstics del règim del 78, el Tribunal Constitucional, el Tribunal Suprem, el cap de l'Estat, el president del Govern i els principals actors econòmics van modificar unilateralment el pacte territorial que era implícit en el restabliment de la Generalitat de Catalunya l'any 1977, amb el retorn del president de la Generalitat a l'exili, Josep Tarradellas, i van situar l'activitat política de la Generalitat de Catalunya sota una tutela permanent de l'Estat, sense cap recança per l'impacte en els drets civils i polítics de la ciutadania que aquesta tutela pugui tenir. L'aplicació del 155 va requerir una conjura entre els principals poders de l'Estat: l'executiu ho va proposar i el Senat, que ho va ratificar, es va inhibir de la seva funció fiscalitzadora, funció que tampoc no va exercir el poder judicial. Una acció concertada i més que presumiblement, atinent la concepció, el desenvolupament i el resultat final, preconcebuda.

21.3. El 155 polític va més enllà de la mera aplicació administrativa d'un precepte constitucional: constitueix una reformulació unilateral de les relacions entre l'Estat i Catalunya, que culmina una deriva recentralitzadora i nacionalista iniciada primerencament durant la majoria absoluta socialista al Govern espanyol encapçalat per Felipe González i per la seva mà dreta, Alfonso Guerra –que dècades després es va encarregar de passar el «ribot» a l'Estatut emanat del Parlament de Catalunya–, amb la promulgació de la LOHPA, la Llei orgànica d'harmonització del procés autònom, la, el 30 de juny de 1982, com a resultat de la involució democràtica patida per l'Estat arran del cop d'estat civil, militar i institucional del 23 de febrer de 1981; té la seva continuïtat en els governs de José María Aznar, i que s'estén, tant temporalment com sectorialment, fins als nostres dies. L'impacte del 155 es fa sentir encara avui dia, amb la interferència constant d'òrgans judicials, executius i administratius de l'Estat en les principals institucions de la Generalitat de Catalunya: el Govern i el Parlament. L'impacte sectorial es produeix directament en l'administració i els departaments de la Generalitat, principalment pel que fa a la gestió de la seguretat i del cos de mossos d'esquadra, però també hi ha un impacte econòmic substancial, el que resulta de l'estratègia de guerra bruta econòmica del Govern de l'Estat durant l'octubre del 2017, i finalment cal destacar el que probablement és el més important de tots, l'impacte en el lliure exercici dels drets civils i polítics de la ciutadania de Catalunya.

21.4. El precedent creat amb l'aplicació del 155 també ha impactat en la gestió de l'estat d'alarma, amb una sèrie de mecanismes que en comptes de reflectir el consens territorial del règim del 78 són més propis del projecte autònom d'estat unitari *de facto* impulsat durant el mandat de José María Aznar. Així doncs, s'ha primat una concentració jeràrquica, del tot inconstitucional, en tant que no pretenia establir jerarquies, sinó sobirania compartida, per damunt de la col·laboració horitzontal, absorbint les competències de sanitat de les comunitats autònomes. S'ha primat una gestió militaritzada, en què l'ordre públic es converteix en una excusa per a coartar els drets i les llibertats de la ciutadania, en comptes de buscar l'estratègia per a compatibilitzar l'exercici dels drets i les llibertats amb el compliment de les mesures sanitàries. Fins i tot l'intent de retornar a la província com a unitat central del procés de desconfinament revela una concepció de l'Estat que ja no és que sigui allunyada de models federalitzants, sinó que és aliena al funcionament mateix del denominat «estat de les autonomies». Aquells qui, des de l'afinitat o la discrepància amb l'independentisme, partidaris o no del dret a l'autodeterminació, van mostrar llur temor pel retrocés de les llibertats individuals i col·lectives que suposava l'aplicació de l'ar-

ticle 155, han pogut constatar que per l'Estat espanyol qualsevol pretext és bo per a justificar la involució en aquest àmbit.

22

Irregularitats en el procediment d'aplicació de l'article 155

22.1. Per a l'aplicació de l'article 155 s'ha de seguir un procediment regulat per la Constitució i per l'article 189 del Reglament del Senat. Es tracta d'un procediment específic amb requisits materials que ha de complir l'acord, pel que fa a la formulació, la tramitació parlamentària, l'adopció i l'aplicació.

22.2. Tal com estableix l'article 155 CE, l'Estat, per a poder aplicar-lo, ha de fer un requeriment al president de la comunitat autònoma i, si el requeriment no és atès, es poden adoptar, amb l'aprovació de la majoria absoluta del Senat, les mesures necessàries per a obligar aquella comunitat autònoma al compliment forçós de les obligacions constitucionals per a protegir l'interès general.

22.3. Sobre el concepte del requeriment, el professor de dret constitucional Joaquín Pablo Urías, exlletrat del Tribunal Constitucional, remarca que ha d'ésser una crida a les autoritats autonòmiques que exposi en què han desobeït l'ordenament jurídic estatal o com han creat un perjudici cap a l'interès general de l'Estat; és a dir que ha de fer expressa referència al punt que s'incompleix. Certament, en contrastar el que va succeir en aquell període històric, i atesa la comunicació adreçada pel Govern espanyol, cal entendre que no hi va haver el requeriment com a tal en la tramitació del 155, cosa que comporta un vici en el procediment d'aplicació de l'article.

22.4. El Govern de l'Estat va efectuar el requeriment al president de Catalunya, que en la resposta al requeriment va demanar una reunió que permetés de resoldre la situació política i de repressió en què es trobava Catalunya; l'Estat va decidir que la resposta no havia estat prou clara pel que fa a la no proclamació de la independència i va demanar que es negués clarament aquest fet; el president, vist aquest nou requeriment, va entendre que l'Estat volia persistir en la repressió i que no estava disposat a dialogar per resoldre el conflicte. Posteriorment, la tramitació de l'aplicació de l'article va seguir endavant i el Consell de Ministres va establir per acord un seguit de mesures que s'havien de sotmetre a l'aprovació del Senat.

22.5. L'execució de l'article només és procedent si es fonamenta en la constatació indubtable que el pressupòsit habilitant exigít per a aplicar-lo s'ha complert efectivament. Tal com determina el Consell de Garanties Estatutàries, no és suficient una presumpció o una interpretació dels escrits de resposta del president, la literalitat i el contingut dels quals no acrediten una realitat substantiva inqüestionable.

22.6. El fet que el Senat aprovés les mesures proposades pel Govern de l'Estat, de caràcter general i indefinit, va comportar que un procediment taxat i regulat coma excepcional es convertís en norma general. El Senat havia de controlar l'aplicació de l'article 155 i, en comptes d'exercir les seves competències de fiscalització i regulació, va donar carta blanca al Govern de l'Estat. Probablement hi va tenir a veure –més enllà de la tradicional unitat de la classe política espanyola, sigui quina en sigui la ideologia, a confrontar els qui qüestionen la unitat de l'Estat– el fet que les majories al Senat corresponien al partit en el govern. El judici de valor del Senat no es va produir després d'un debat seriós i de fons sobre l'organització territorial de l'Estat i sobre el necessari respecte a la diversitat que representa, encara més en una cambra inicialment concebuda amb vocació de representació territorial, sinó que es va convertir en un simple tràmit més, al servei d'una idea preconcebuda i prevalent. Tot això, deixant de banda les irregularitats en la tramitació parlamentària a la cambra alta, irregularitats que foren expressades per diferents senadors compareixents davant la Comissió d'Investigació i que acrediten la ferma voluntat de determinades formacions polítiques i institucions de l'Estat d'assolir un resultat concret dins d'un termini preestablert, per tal de coincidir temporalment amb la sessió del Parlament

de Catalunya del 27 d'octubre de 2017, en què es van votar i aprovar les propostes de resolució que instaven el Govern de la Generalitat a dictar els decrets pertinents per al desenvolupament de la Llei 20/2017, del 8 de setembre, de transitorietat jurídica i fundacional de la República, propostes de resolució que en la part expositiva incorporaven la declaració que una majoria dels diputats van signar a la mateixa seu del Parlament el dia 10 d'octubre de 2017.

22.7. La dicció literal de l'article 155 és el paradigma de la indefinició i la imprecisió, i de resultes d'això no queden determinades les mesures que l'Estat pot adoptar per corregir la hipotètica desviació produïda a conseqüència d'un incompliment. El text només marca la necessitat i la finalitat. Si tenim en compte el caràcter d'*ultima ratio* del precepte, podem entendre que no permet mesures que comportin formalment o materialment la supressió o la suspensió indefinida del règim autonòmic, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera o d'alteració de la titularitat de les competències. Per tant, aquest mecanisme de defensa de l'Estat no legitima el govern estatal a suspendre o dissoldre els òrgans autonòmics, i tampoc no permet la suspensió d'autoritats i d'empleats públics. Com a molt, segons la norma constitucional, se'ls poden adreçar instruccions.

22.8. L'aplicació de l'article tampoc no pot suspendre drets fonamentals. Ha de tenir uns límits marcats: s'han d'identificar i utilitzar les mesures proporcionalment adequades, essencialment de gestió, per tal de posar fi a la hipotètica desobediència o a l'actuació que es consideri que perjudica l'interès general de l'Estat. L'adopció d'aquest tipus de mesures s'ha de fer des d'una interpretació restrictiva i de la forma més respectuosa possible amb el sistema institucional de la comunitat autònoma.

22.9. Com constaten aquestes conclusions, les mesures aplicades no foren proporcionades, van generar grans perjudicis en la gestió de l'Administració pública i, a més, van vulnerar drets fonamentals de la ciutadania.

23

El 155 de iure i de facto: una mutació constitucional unilateral

23.1. El Parlament de Catalunya ha denunciat en repetides ocasions la reinterpretació unilateral del text constitucional duta a terme per l'Estat, així com la interpretació barroera de tot l'ordenament jurídic per posar-lo al servei de la raó d'estat i en detriment dels drets i les llibertats de la ciutadania. Una estratègia pròpia de la doctrina del dret penal de l'enemic que, a l'Estat espanyol, sota l'excusa inicial de combatre el terrorisme, es va emprar per a combatre el nacionalisme i l'independentisme basc democràtics i s'ha emprat sense cap tipus de límit per a perseguir l'independentisme i el republicanisme català. L'aplicació del 155 no és sinó la màxima expressió d'aquesta doctrina del dret penal de l'enemic portada al terreny constitucional, en un procés en què els suposats garants de l'ordre jurídic s'han inhibit a l'hora d'impedir l'extralimitació en la utilització del 155 i l'abolició de la democràcia territorial a l'Estat espanyol.

23.2. L'acord adoptat per la cambra alta espanyola a proposta del Govern espanyol excedeix de molt l'objecte de l'article 155 de la Constitució espanyola, definit en els debats constituents de la llei suprema de l'ordenament jurídic espanyol.

23.3. En el decurs de les compareixences dels experts jurídics, a les sessions de la Comissió d'Investigació, hi ha hagut consens a situar com a referent, en dret comparat, l'article 37 de la constitució de la República Federal d'Alemanya, la Carta de Bonn, que regula la via coactiva federal davant els incompliments de la legalitat per part dels *Länder* o de les autoritats respectives. Tanmateix, alguns dels compareixents han remarcat que l'acord adoptat pel Senat té més concordància amb allò que defensava en el si dels debats constituents el portaveu d'Aliança Popular, el ministre franquista Manuel Fraga Iribarne, que amb el sentit darrer de l'article com a resultat del consens majoritari al voltant del text constituent.

23.4. Són il·lustratius els vots particulars formulats per Aliança Popular a l'article 144 de l'avantprojecte constitucional, en el si de la Ponència de la Comissió d'Afers Constitucionals i Llibertats Públiques (*Diario de Sesiones del Congreso de los Diputados* número 91, corresponent a la sessió del 16 de juny de 1978), i també el vot particular presentat davant el Ple amb relació al títol VIII del projecte de Constitució (publicat en el *Boletín Oficial de las Cortes* número 121, de l'1 de juliol de 1978), que fou desestimat pel Ple del Congrés en la sessió del 31 d'octubre de 1978 (*Diario de Sesiones* número 130), corresponent a la sessió plenària número 52, que aprovà el text de la Constitució espanyola.

23.5. Val a dir que els termes de l'acord adoptat pel Senat poden ésser terminològicament encara més durs i antidemocràtics que aquells que al seu dia l'exministre franquista va proposar per a incorporar al text constitucional, en tant que la seva proposta era de «suspendre» un o més òrgans de la regió, mentre que l'acord adoptat pel Senat l'octubre de 2017 directament destitueix president de la Generalitat i vicepresident i consellers del Govern de la Generalitat i dissol el Parlament i n'intervé en les competències i facultats. La concordança rau en el fet que l'acord del Senat incorpora la proposta efectuada per Fraga Iribarne de fixar un termini per a la intervenció, connectada amb una convocatòria electoral. El qui fou ministre del Movimiento, banyista a Palomares, compare de Fidel Castro i fundador del partit polític Aliança Popular, embrió de l'actual Partit Popular, continua essent un referent ideològic per als seus hereus polítics i per a la judicatura espanyola, que n'avalua les propostes repressives.

23.6. L'article 155 permet al Govern de l'Estat aplicar un dret d'excepció, amb l'autorització del Senat. Però, tal com es va aplicar, i tal com el va aprovar el Senat, es va canviar *de facto* el mecanisme de control del Senat. No només això, sinó que durant la intervenció va quedar suspès el model territorial establert per la Constitució i es va centralitzar a Madrid la gestió de Catalunya. La Constitució marca un règim, aprovat l'any 1978, i no es pot modificar per via de l'aplicació de l'article 155. Si, a més, es deixa a lliure disposició del Govern espanyol, sense un control específic per part del Senat, es converteix en un article per sotmetre qualsevol govern d'una comunitat autònoma sempre que aparegui una discrepància. I d'això, sense cap dubte, se'n diu inseguretat jurídica i indefensió.

23.7. La consciència plena de la il·legalitat i la irregularitat en el procés d'aprovació i en les circumstàncies d'aplicació de l'article 155 queda acreditada per la voluntat de defugir l'assumpció de les mínimes responsabilitats exigibles a qualsevol representant públic, com són les de donar explicacions davant una cambra legislativa com el Parlament de Catalunya. Emparant-se desvergonyidament en dictàmens del Consell d'Estat fets *ad hoc* per a garantir la impunitat dels perpetradors d'aquest il·lícit constitucional (dictamen número 363/2019, del 25 d'abril de 2019), i amb la complicitat de la fiscalia –la qual, oficialment assabentada per la Mesa del Parlament d'aquesta circumstància, ha fet omissió del seu deure de perseguir l'il·lícit–, personatges de rellevància política en aquest afer com Mariano Rajoy Brey, Soraya Sáenz de Santamaría, María Dolores de Cospedal, Rafael Catalá Polo, Juan Antonio Zoido Álvarez, Josep Enric Millor Rocher, Jorge Moragas Sánchez, Roberto Bermúdez de Castro, Enrique Lasso de la Vega, Juan Antonio Puigserver Martínez, Jaime de Alfonsín Alfonso, Pío García Escudero, Ignacio Cosidó, Pedro Sánchez Pérez-Castejón o Carmen Calvo Poyato, que continuen exercint càrrecs públics o gaudeixen dels beneficis de les portes giratòries que els ha procurat l'establishment que han defensat amb llurs actes abjectes, han eludit llur responsabilitat pública de donar explicacions en la seu on rau la sobirania del poble que van trepitjar amb llurs actes. Una nova mostra del menyspreu absolut i la manca de respecte institucional que els dirigents dels diferents governs espanyols i dels principals partits polítics de l'Estat mostren envers les institucions catalanes i, en tant que el representen, envers el poble de Catalunya.

El 155 permanent i la tutela judicial de la Generalitat de Catalunya: el Govern

24.1. Amb l'aplicació de l'article 155 es van vulnerar garanties d'assegurament de l'autogovern, com ho és la possibilitat d'interposar recursos d'inconstitucionalitat i conflictes de competències per part del Parlament i el Govern de la Generalitat. Tal com va deixar palès Francesc Esteve i Balagué, director del Gabinet Jurídic de la Generalitat de Catalunya, en la compareixença davant la Comissió, el 155 va comportar la incapacitat de la Generalitat per a defensar els interessos que li són propis, en quedar el mateix Gabinet Jurídic de la Generalitat sota la dependència del Ministeri de Justícia. Això va comportar que la Generalitat no pogués recórrer contra l'acord del Ple del Senat que aprovava les mesures d'intervenció derivades de l'aplicació del 155, de manera que es van haver d'adoptar mesures com l'habilitació d'un període extraordinari per a la formalització de recurs, amb la situació paradoxal que qui comandava el Govern de la Generalitat, per via de l'article 155, i que havia d'exercir el dret a recórrer contra aquell acord, era el mateix govern que n'havia propiciat l'aplicació.

24.2. Aquesta intervenció en l'autogovern de Catalunya provoca una greu vulneració de la tutela judicial efectiva, per tal com altera la possibilitat de la Generalitat de recórrer tant contra les normes amb rang de llei com contra les disposicions estatals de rang inferior que consideri que vulnereu les competències determinades per l'Estatut. Durant els set mesos de la intervenció, el Govern de l'Estat va presentar onze recursos d'inconstitucionalitat contra normes catalanes amb rang de llei. Per a evitar una vulneració encara superior de resultes d'aquesta ingerència estatal, el Tribunal Constitucional va suspendre el termini per a la presentació d'al·legacions, en constatar que es produïa un conflicte d'interessos evident.

24.3. En altres jurisdiccions, la Generalitat tampoc no va poder exercir el seu dret a defensa, com per exemple en el cas flagrant de les obres de Sixena, en què, un cop interposat recurs per l'advocat de la Generalitat de Catalunya contra el trasllat de les 44 obres del Museu de Lleida, el ministre de Cultura del Govern d'Espanya, Íñigo Méndez de Vigo, en tant que titular de la cartera de Cultura del Govern de la Generalitat, va obligar a retirar-lo, com també es va forçar la retirada del recurs en defensa dels docents de l'IES El Palau, de Sant Andreu de la Barca, es va impedir l'oposició a actuacions del Tribunal de Comptes espanyol o es va privar de comparèixer en l'actuació relativa a l'agressió feixista que va tenir lloc al Centre Cultural Llibreria Blanquerna, la Delegació del Govern de la Generalitat de Catalunya a la capital de l'Estat espanyol.

24.4. Si bé és cert que el Tribunal Constitucional va intervenir per a suspendre el termini, atès el clar conflicte d'interessos, precisament aquest fet també va comportar que el TC no es pronunciés sobre l'aplicació del 155 en temps útil, és a dir, mentre encara estaven en vigor les mesures dictades en aplicació d'aquest article. Per tant, es pot entendre que hi hagué una renúncia explícita del TC a la possibilitat de qüestionar l'aplicació del 155 durant la vigència de la intervenció, de manera que es denegava al Govern de la Generalitat el dret a la tutela judicial efectiva. El que és més sorprenent, més enllà de l'abús flagrant i de la vulneració dels drets de les institucions catalanes, i doncs de la generalitat del poble de Catalunya, és que totes aquestes circumstàncies no hagin despertat cap mena de debat entre els constitucionalistes i representants del poder judicial, a l'hora de qüestionar-se quines reformes haurien de donar resposta a aquest funcionament ineficient del sistema, en termes de garanties i drets. Ans al contrari, tots els posicionaments han estat per a tancar files, amb la voluntat de blindar el sistema, en una nova mostra que, per tots aquests agents i operadors jurídics, la fi justifica els mitjans.

24.5. En tots els onze recursos d'inconstitucionalitat esmentats contra lleis aprovades pel Parlament de Catalunya, el Govern de l'Estat invocà l'article 161.2 CE, que produeix la suspensió automàtica de la vigència de les normes impugnades. Un procediment excepcional va esdevenir així regla general. Durant aquesta suspensió, la Generalitat no va tenir l'oportunitat de presentar alegacions i no va poder, doncs, demanar l'aixecament de les suspensions, de manera que es va vulnerar de nou, clarament, el dret a la defensa.

24.6. Les decisions que el Govern de l'Estat va anar prenent vulneren un dels principis essencials d'aplicació de l'article, el de transitorietat. Si la presentació d'aquests recursos d'inconstitucionalitat hagués seguit endavant, hauria comportat una greu vulneració de la tutela judicial efectiva, atès que les decisions serien permanents, sense la possibilitat de defensar la postura del govern elegit pels ciutadans de Catalunya.

24.7. La conclusió de tot això és que hi va haver un cop d'estat institucional, promogut per l'executiu central, i emparat pel poder judicial, per a pervertir la norma constitucional i obrar en detriment de les competències i els drets del Govern de la Generalitat i dels seus administrats.

25

El 155 permanent i la tutela judicial de la Generalitat de Catalunya: el Parlament

25.1. L'aplicació de l'article 155 va suposar la suspensió *de facto* de la democràcia parlamentària a Catalunya, en primer lloc, mitjançant la usurpació de la competència exclusiva del president de la Generalitat de convocar eleccions. Tal com va expressar el catedràtic de dret constitucional Joan Vintró, i com ja remarquen aquestes conclusions en fer referència als debats constituents que van donar lloc al text de la Constitució espanyola, les mesures greus adoptades l'octubre del 2017 per via del 155, amb la destitució del president de la Generalitat i del vicepresident i els consellers del Govern, i amb la dissolució del Parlament, són mesures que no estan incloses en per la Constitució, que el poder constituent va considerar i va rebutjar de manera expressa i que, a més, afecten drets fonamentals: el dret fonamental a la participació dels ciutadans en els afers públics (23.1 CE) i el dret fonamental d'exercir funcions i càrrecs públics (23.2 CE).

25.2. La usurpació de la competència per a convocar eleccions per part del Govern de l'Estat altera fonamentalment la democràcia parlamentària. Tal com va destacar en la seva compareixença el professor de dret constitucional i exlletrat del Tribunal Constitucional Joaquín Urías, hi ha un nexa democràtic entre la validació electoral i parlamentària del president de la Generalitat i la potestat de la convocatòria electoral. El president de la Generalitat gaudeix d'aquesta prerrogativa com a fruit de la seva legitimitat parlamentària i, consegüentment, electoral. Així doncs, en aquesta prerrogativa s'observa una continuïtat entre la legitimitat democràtica sorgida d'una convocatòria electoral i la renovació d'aquesta legitimitat democràtica mitjançant una nova convocatòria electoral. Aquesta continuïtat queda estroncada de forma irreparable quan aquesta prerrogativa és assumida pel Govern de l'Estat, que decideix que pot convocar eleccions segons la seva conveniència, i amb la voluntat gens dissimulada d'alterar al seu gust les majories parlamentàries. Tal com denuncia el professor Urías, això suposa a la pràctica una alteració del repartiment de poders establert per la CE, que hauria de quedar fora del contingut del 155. Tal com apunta el recurs d'inconstitucionalitat presentat pel grup parlamentari de Podem al Congrés dels Diputats, lluny de restablir l'ordre autonòmic, el que es fa és modificar-lo: es crea un nou ordre i se silencia la legítima representació ciutadana.

25.3. Igualment greus són les limitacions imposades a l'activitat ordinària del Parlament de Catalunya, en eliminar-ne la funció de control sobre el poder execu-

tiu, és a dir sobre el Consell de Ministres espanyol, que va usurpar les funcions de la Generalitat de Catalunya, i en reduir a la inexistència la separació de poders i la funció de control i impuls de l'executiu. Encara és més greu el fet que aquesta restricció es va mantenir després de les eleccions del 21 de desembre de 2017. L'associació Servidors Públics de Catalunya ha recomptat 319 accions i decisions polítiques preses durant el mandat del 155: 319 accions i decisions que es van prendre sense cap tipus de control i sense estar sotmeses al rendiment de comptes.

25.4. L'assumpció formal pel Senat de les responsabilitats de control de l'aplicació del 155 és una il·lustració clara d'aquesta alteració del repartiment de poders. El control de l'acció política de la Generalitat, així com aquesta mateixa acció política, resten supeditats a una cambra i a un govern controlats pel partit que va obtenir menys vots a les eleccions al Parlament de Catalunya del 21 de desembre de 2017: el que no poden les urnes, ho pot l'expressió institucionalitzada del *deep state*. Són continuades les referències a la correspondència de l'article 155 de la CE amb l'article 37 de la llei fonamental de Bonn, amb la intenció d'intentar blanquejar l'aplicació del 155 en identificar-lo amb el precepte homòleg de la constitució d'un estat plenament democràtic i descentralitzat. No obstant això, són substancialment diferents els òrgans que han de ratificar-ne l'aplicació: el Senat espanyol i el Bundesrat alemany. Mentre que el Bundesrat és una autèntica cambra de representació territorial, en què el vot està distribuït per estats, el Senat és a la pràctica una cambra que sobrerrepresenta els segments més conservadors de l'electorat.

25.5. Aquesta voluntat de censura del debat democràtic no és ja només una anomalia en el funcionament i l'aplicació del 155, sinó que impugna directament la qualitat de la democràcia de l'Estat espanyol. I és encara més greu, perquè aquesta voluntat de control del debat parlamentari precedeix l'aplicació del 155 i s'allarga més enllà. Tal com apunta el catedràtic Vintró, un parlament, per definició, pot discutir el que vulgui, i si aprova lleis contràries a l'ordenament jurídic, els organismes competents les poden suspendre. S'ha situat el Parlament de Catalunya, però, en una situació d'excepcionalitat, començant per la reforma del 2015, en què s'encarrega al Tribunal Constitucional l'execució de les seves pròpies sentències, atribució que el Constitucional fa servir per a desenvolupar una funció inaudita de censura prèvia parlamentària, una censura prèvia que fa servir per a impedir qualsevol debat parlamentari entorn de la convocatòria del referèndum del Primer d'Octubre. Així doncs, no es poden entendre les jornades del 6 i el 7 de setembre si no es té present que el TC havia reduït al mínim la possibilitat del lliure debat parlamentari, amb un objectiu múltiple, però centrat principalment en la llei del referèndum d'autodeterminació de Catalunya i en la llei de transitorietat i fundacional de la República. El debat d'aquestes lleis en el Parlament, lluny de violar els drets d'una part de la ciutadania, és un acte de defensa de la democràcia parlamentària, és a dir del dret a la representació i la participació polítiques del conjunt de la ciutadania, així com de compliment estricte del mandat popular assolit per la majoria, basat en un programa polític mai qüestionat. Un òrgan polític que representa la ciutadania ha de tenir llibertat i autonomia per a tractar qualsevol tema, i la doctrina del TC de limitació *ex ante* del debat parlamentari constitueix un atac a l'autonomia parlamentària i mostra una visió esbiaixada de la separació de poders, més propera a un govern autocràtic dels jutges que no pas a la necessària independència judicial.

25.6. La tensió democràtica que es va produir el 6 i el 7 de setembre de 2017 al Parlament de Catalunya és fruit de la voluntat de defensar l'autonomia i la sobirania de la democràcia parlamentària davant dels qui, dins i fora de la cambra, la volien limitada i subordinada. Així cal explicitar-ho i reconèixer-ho, sense que això sigui incompatible amb entendre la necessitat de més empatia envers les persones que no compartien aquest plantejament, tal com ha reclamat la presidenta Forcadell, i reconèixer el dolor de gent que, no compartint uns plantejaments determinats, va sentir

que no se la tenia prou en compte, tal com va explicitar el conseller Raül Romeva en la seva compareixença davant la Comissió.

25.7. En aquest sentit, cal fer un reconeixement exprés a la defensa de la democràcia parlamentària que han dut a terme el president Torrent, en aquesta legislatura, i molt especialment, en la passada legislatura, la presidenta Forcadell, així com els membres de la Mesa del Parlament també encausats per no defallir en la defensa del Parlament de Catalunya com un espai de llibertat en què es pot parlar de tot. L'empresonament de la presidenta Forcadell per haver permès un debat parlamentari és impropï d'un estat que es vulgui considerar una democràcia avançada del segle XXI.

26

L'impacte del 155 en l'Administració de la Generalitat de Catalunya

26.1. L'aplicació del 155 CE va comportar la destitució de 234 treballadors i la supressió d'organismes i unitats administratives, com per exemple el Diplocat, les delegacions del Govern a l'exterior o les oficines del president i del vicepresident, entre d'altres, amb el corresponent cost econòmic per a la Generalitat. La representació institucional va quedar greument afectada, i va quedar anul·lada l'activitat planificadora del Govern, que no va poder aprovar plans directors i estratègics que estaven molt avançats.

26.2. Per altra banda, l'organització i els circuits imposats per l'Administració de l'Estat van comportar una feina suplementària que no aportava cap valor afegit, i les tramitacions dels expedients es van alentir, amb què se'n va comprometre la finalitat. L'aplicació del 155 va afectar greument els ajuts, les subvencions i les beques, va tenir molta repercussió en l'activitat de foment i promoció i va afectar amb intensitat diferent els diversos departaments.

26.3. També van quedar afectats els convenis i acords de col·laboració amb altres institucions, administracions i entitats, a tots els nivells i en tots els àmbits, tant locals, com nacionals com internacionals. Es van haver de paralitzar acords, i el fet que la Generalitat no pogués fer efectives quotes o pagaments compromesos va posar en perill acords de col·laboració amb organismes internacionals.

26.4. La intervenció del 155 fou asimètrica i polititzada. El Govern de l'Estat va nomenar 12 càrrecs i va intervenir d'una manera especialment contundent el Departament d'Afers Exteriors, Relacions Institucionals i Transparència i el Departament d'Interior. El Departament d'Afers Exteriors no solament va veure desballestada l'estructura de les delegacions del Govern a l'exterior, declarada constitucional pel TC, sinó que va patir la dissolució del Diplocat, de caràcter il·legal, atès que es va fer sense convocar el Patronat, tot i la plena consciència que la Generalitat no té potestat per a dissoldre en solitari el Diplocat. La monitorització dels alts càrrecs que van quedar fou constant, i va incloure la destitució de la directora general d'exteriors, Marina Falcó, per haver permès la intervenció del conseller Lluís Puig en un debat obert a la delegació del Govern català a Brussel·les amb motiu de la diada de Sant Jordi.

26.5. El Departament d'Interior fou l'únic en què es va nomenar un secretari general perquè s'encarregués de la gestió directa del departament, i el nomenament va recaure en Juan Antonio Puigserver, aleshores secretari general tècnic del Ministeri d'Interior estatal. Encara que és difícil trobar testimonis públics de la pressió del ministeri sobre el departament, i en especial sobre el Cos de Mossos d'Esquadra, hi ha un canvi evident de direcció en la gestió de l'ordre públic. Després dels greus incidents provocats per l'actuació dels mossos d'esquadra durant el mandat del conseller Felip Puig, per exemple en els desallotjaments de l'acampada del 15-M o de Can Vies, i arran dels treballs al Parlament de Catalunya de la Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses, s'havia evolucionat cap a un model basat en la mediació. La

gestió del desallotjament del Banc Expropiat, al barri de Gràcia, la manifestació davant el Departament d'Economia, el 20 de setembre de 2017, o la intervenció dels mossos el Primer d'Octubre, en què van tancar més escoles que les forces i cossos de seguretat de l'Estat, i ho van fer sense rastre de violència, són exemples d'aquest model, que sembla haver estat abandonat després del pas del Cos pel 155. Una mostra d'aquest control polític és que, també al Departament d'Interior, igual com al Departament d'Exteriors, es van destituir càrrecs professionals del departament purament per motius de persecució política. En aquest cas, la cap de comunicació del Cos de Mossos d'Esquadra, Patrícia Plaja, de qui és va reconèixer la bona feina durant els atemptats del 17 i 18 d'agost de 2017, fou destituïda com a conseqüència d'un tuit crític sobre la sentència del cas La Manada.

26.6. La consellera de Treball, Afers Socials i Famílies destituïda pel 155, Dolors Bassa, va denunciar en la compareixença davant la Comissió l'impacte que l'aplicació del 155 va tenir en la lluita feminista i en la tasca de la Generalitat de Catalunya per construir una societat més igualitària. En els mesos d'intervenció de la Generalitat, es va paraitzar la tramitació al Parlament de la Llei d'igualtat de tracte i no-discriminació i es va demorar la creació del registre públic dels plans d'igualtat; es va suspendre la campanya «Igualtat als carrers i places», en col·laboració amb la majoria de municipis del país per tal de recuperar la memòria de les dones treballadores; es va aturar la signatura de contractes i convenis essencials per a la Xarxa d'atenció i recuperació Integral per a les dones que han patit violència masclista, i es va aturar la creació de nous serveis.

26.7. L'abast de l'aplicació del 155 va quedar limitat pel compromís del personal al servei de la Generalitat de Catalunya i de l'administració pública. La xarxa d'alts càrrecs i del *sottogoverno* que va es mantenir al lloc durant l'aplicació del 155 va constituir una primera barrera entre les amenaces i coaccions dels ministeris i el personal de la Generalitat. No obstant això, l'autoorganització del personal al servei de l'Administració de la Generalitat va resultar essencial per a protegir el conjunt de la societat catalana dels efectes del 155. Cal fer un reconeixement explícit de la tasca d'autodefensa i testimoniatge duta a terme per l'associació Servidors Públics de Catalunya, essencial per a conèixer l'abast i l'impacte del 155, i també de les Assemblees en Defensa de les Institucions Catalanes (ADIC), que es van constituir als diferents departaments de la Generalitat, i que van denunciar la persecució a què es van veure sotmesos molts professionals de l'Administració catalana i fins i tot van proveir suport jurídic a aquest personal.

27

L'impacte econòmic del 155

27.1. L'aplicació del 155 va venir precedida per una autèntica campanya de guerra bruta per a desestabilitzar l'economia catalana durant l'octubre del 2017. Aquesta campanya es pot dividir en tres fases: la retirada massiva de dipòsits de i per part de l'Estat, la pressió per a forçar el trasllat de la seu social d'una munió d'empreses catalanes o amb seu a Catalunya i la modificació de la legislació per a facilitar-ho. Una operació planificada seqüencialment coordinada per les més altes instàncies de les institucions de l'Estat. Informacions periodístiques apunten que entre Renfe, Adif, Ports de l'Estat, RTVE i altres ens públics van retirar fins a 2.000 milions d'euros del Banc Sabadell en un sol dia: fins a un terç del total de dipòsits retirats són diners d'administracions públiques i empreses controlades per l'Estat, seguint les ordres polítiques del Govern d'Espanya. Una actuació concertada amb alts executius unionistes, que van voler imposar llurs tesis polítiques a decisions de caràcter empresarial i van fer pressió en favor del trasllat de seus socials.

27.2. Aquesta operació també va venir acompanyada de la promulgació de legislació amb l'objectiu específic de facilitar el trasllat de seus socials a fora de Ca-

talunya. En concret, el Reial decret llei 15/2017, que permetia aprovar els canvis de seu social sense la votació dels accionistes, és a dir, traslladant una decisió tan transcendent com aquesta al consell d'administració de les diferents empreses. Una reforma efectuada a petició de les grans entitats financeres: així ho va reconèixer vehement i explícitament el president del consell d'administració de CaixaBank, Jordi Gual Solé. I hi va haver una munió d'empreses que, obligades per la pressió del Govern de l'Estat i pel grup de pressió empresarial al seu servei, es veien forçades a traslladar la seu social i volien fer-ho amb les mínimes turbulències possibles. Tal com apunten informacions periodístiques, el mateix ministre d'Economia, Luis de Guindos, va assegurar a executius de les entitats esmentades que, si havien canviat la seu social, no els calia patir. Tot i que tant el president de CaixaBank, Jordi Gual, d'una manera desafiant, com el president de la Fundació «la Caixa», Isidre Fainé Casas, van justificar la demanda al Govern espanyol de regulació de la deslocalització per la sagnant fuga de dipòsits que van manifestar que patia l'entitat bancària, la decisió de traslladar seus socials es va estendre a totes les participades industrials de l'entitat, d'una manera incomprensible des del punt de vista econòmic i només comprensible des de la voluntat de congraciar-se amb les altes institucions de l'Estat. La reivindicada *grandeur* de les corporacions del grup financer, que també van reivindicar orgullosament com a catalanes al si de la Comissió d'Investigació –tot i que, per a atendre a aquest concepte, perquè inclogui Alacant, València i Palma, cal remetre's a la idea de nació completa plasmada per Joan Sales en la seva carta a Màrius Torres: de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó–, no es pot oblidar que es fonamenta en l'esforç i la capacitat d'estalvi de les classes populars, industrials i autònomes catalanes, segrestats tanmateix en l'amortització eterna de tota mena d'infraestructures de comunicació en règim de concessió.

27.3. Que les institucions de l'Estat, també la Corona, van intervenir decididament i activament en tot aquest procés de descapitalització econòmica, financera i industrial de Catalunya s'acredita tanmateix per les manifestacions en aquest sentit efectuades en el si de la Comissió d'Investigació pel president del comitè d'empresa de SEAT, la principal empresa catalana, Matías Carnero. Aquesta informació se suma a les nombroses informacions periodístiques publicades sobre aquesta qüestió, que indiquen una tasca ingent, mai desmentida, d'establiment de contactes de la Casa Reial amb empresaris catalans per a convèncer-los de la necessitat «imperiosa» de desmarcar-se del procés polític català cap a la independència i, sumant esforços en la guerra bruta en l'àmbit econòmic, deslocalitzar empreses amb la voluntat de dissuadir la voluntat de la població catalana davant un horitzó econòmic desolador. És allò d'una Catalunya condemnada a vagar per l'espai sense reconeixements i a restar exclosa de la Unió Europea pels segles dels segles que havia anticipat José Manuel García-Margallo.

27.4. L'aplicació de l'article 155 va tenir un impacte directe en la capacitat econòmica de la Generalitat de Catalunya, que es pot xifrar en 1.800 milions d'euros d'afectació econòmica en els pressupostos de la Generalitat, degut a pèrdues, bloqueigs o endarreriments afectats pel 155. En aquest sentit, cal remetre's novament a l'informe emès pel Comissionat de la Presidència per al Desplegament de l'Autogovern, Pau Villòria i Sistach.

27.5. L'afectació econòmica del 155 la va patir d'una manera especialment dramàtica el tercer sector social. Més d'un miler d'entitats de l'àmbit social, si més no 1.057, es van veure afectades per la paralització de subvencions, i 11,9 milions d'euros de subvencions en matèria social van quedar sense executar. Al Departament de Treball Afers Socials i Família, l'administració del 155 va paralitzar 395 expedients de contractació i 585 pròrroques de contractes, així com el decret de desplegament de la renda garantida. Tal com van reconèixer els representants de la Taula del Tercer Sector, l'impacte en el sector social va comportar un impacte directe en el benestar de les persones, sobretot les més vulnerables. El 155 va deixar les entitats so-

cials sense interlocutor i va paralitzar l'acció executiva i legislativa. La paralització de subvencions es va deixar sentir en els pressupostos de les entitats, i va dificultar tasques com el suport a les famílies, la lluita contra les addiccions o el suport als afectats pel VIH. Així mateix, tal com va apuntar la consellera Dolors Bassa en la compareixença davant la Comissió, el 155 va aturar un ambiciós pla de millora de residències per a la gent gran, per tal d'anar revertint les retallades que es van produir durant els mandats del president Mas al capdavant de la Generalitat de Catalunya. A aquestes dificultats de gestió, se li suma l'increment de costos burocràtics generats per la fiscalització extra de l'Estat. Tal com va denunciar la consellera Dolors Bassa en la seva compareixença, «el 155 només va servir per a aturar polítiques socials i polítiques econòmiques i intentar escapar les nostres institucions».

27.6. El 155 va tenir un impacte directe en el personal de la Generalitat. En primer lloc, sobre els 234 treballadors públics que foren destituïts: 33 alts càrrecs, 139 treballadors eventuais, 11 treballadors laborals amb funcions d'alta direcció, 50 treballadors laborals i 1 funcionari. La resta de personal de la Generalitat de Catalunya va veure triplicada la càrrega laboral: exercir les funcions pròpies del lloc, atendre la burocràcia afegida per l'administració del 155 i, alhora, mitigar-ne l'acció per evitar l'impacte en la ciutadania. Cal incloure en aquest apartat la xarxa d'alts càrrecs que es van mantenir al lloc i van fer de tap entre l'acció política imposada dels ministeris del Govern de l'Estat i els servidors públics de la Generalitat de Catalunya.

27.7. L'associació Servidors Públics de Catalunya ha documentat l'augment de traves burocràtiques que suposen un impacte econòmic indirecte en l'Administració: en primer lloc, l'obligació de traduir els expedients al castellà per a validar-los, amb una voluntat poc dissimulada de debilitar l'ús del català a l'Administració; en segon lloc, la creació i la implementació de programes i aplicacions informàtiques de control per part de l'Estat, que van implicar un augment de declaracions responsables i la suspensió de diversos pagaments sense fiscalització prèvia.

27.8. Algunes d'aquestes suspensions foren decisions clarament polititzades, com l'impagament de les indemnitzacions als presos polítics de la Guerra Civil i el franquisme, l'aportació de la Generalitat de 71 milions d'euros al Consorci d'Educació de Barcelona o l'aturada de les subvencions a les comunitats catalanes a l'exterior.

27.9. L'aplicació del 155 s'ha de contextualitzar en un procés previ d'intervenció econòmica de la Generalitat de Catalunya. Aquest procés s'inicia quan el 2015 el ministre de Finances, Cristóbal Montoro, se serveix del Fons de liquiditat autonòmica (FLA) per aprovar una sèrie de mesures de control addicionals amb l'objectiu d'intervenir les finances de la Generalitat. Mesures de supervisió, sota l'excusa de vigilar el compliment d'objectius de dèficit i deute, que no han estat aplicades a cap altra autonomia i que impliquen la remesa d'informes mensuals al Ministeri d'Hisenda. El 21 de juliol de 2017 la Comissió Delegada del Govern espanyol per a Afers Econòmics condiona la percepció del FLA a la presentació d'informes setmanals de despesa. El 15 de setembre de 2017 la Comissió Delegada decideix intervenir els comptes de la Generalitat de Catalunya. La Comissió dona quaranta-vuit hores al Govern, abans d'intervenir, perquè en compleixi els requeriments, i després n'assumeix els pagaments. La Comissió ho fa a l'empara de la Llei d'estabilitat pressupostària, però, tal com ha apuntat en la seva compareixença el síndic de Greuges, Rafael Ribó, aquesta llei estatal estableix que la intervenció es faci per mitjà de l'article 155, estableix un termini de quinze dies, i no pas de quaranta-vuit, hores, i n'atribueix la competència al Govern, i no pas a la Comissió Delegada. Així doncs, abans del 155 formal, la Generalitat ja havia estat impactada per un 155 *de facto*. Les intervencions del setembre de 2017 es retiren amb la finalització del 155, però la intervenció del 2015 ja no es retira. Aquesta intervenció original continua amb el Govern del PSOE i continua, fins i tot, després que la Generalitat compleixi tots els objectius d'estabilitat fiscal –dèficit, deute i regla de despesa–, amb el tancament de l'exercici pressupostari del 2018. El Govern, el Parlament i la societat de Catalunya

segueixen encara avui sota el jou d'una intervenció econòmica inconstitucional i, per tant, de tot punt il·legal.

27.10. L'Administració local catalana també va resultar àmpliament perjudicada per l'aplicació de l'article 155. Tots els projectes i programes desenvolupats en relació amb la Generalitat de Catalunya, tots els que depenien de transferències corrents i subvencions procedents de l'executiu català, es van veure paralitzats o fins i tot suspesos o cancel·lats, amb el consegüent perjudici no solament per a l'administració, sinó fonamentalment per als ciutadans que en depenien.

28

L'impacte del 155 en els drets civils i polítics de la ciutadania de Catalunya

28.1. Durant els set mesos que va durar l'aplicació de l'article 155 el Govern de la Generalitat va deixar d'ésser la representació del mandat de la ciutadania. La dissolució del Parlament i la destitució del Govern, sense haver-hi una determinació constitucional expressa que ho avalés, afecta no solament l'autonomia de Catalunya, sinó també el dret fonamental a la participació dels ciutadans en els afers públics i el dret fonamental a l'exercici de funcions i càrrecs públics, emparats per l'article 23 de la Constitució.

28.2. L'aplicació del 155, tal com han dit el Consell de Garanties Estatutàries i el mateix Tribunal Constitucional, és una mesura extraordinària que només és aplicable si les vies ordinàries de control han estat insuficients per a restablir l'ordre constitucional o si és previsible, fonamentadament, que ho seran. La vulneració dels drets de la ciutadania no queda inclosa en aquesta aplicació de l'article, i encara menys si les conseqüències de l'actuació del Govern de l'Estat són desproporcionades. Aquesta vulneració només quedaria recollida per la Constitució en l'article 116 CE, amb caràcter col·lectiu; per tant, l'aplicació de l'article 155 no pot afectar en cap cas els drets fonamentals de la ciutadania del territori, inclòs el dret a la participació ciutadana.

28.3. La vulneració de l'article 23 de la Constitució espanyola comporta, per una banda, la vulneració de drets dels càrrecs destituïts i dels diputats desposseïts de llur condició per la dissolució anticipada del Parlament i, per l'altra, la vulneració del dret a la participació política de la ciutadania, un valor fonamental en una societat democràtica.

28.4. La destitució anticipada, per causes i mitjançant procediments no regulats, constitueix una vulneració del dret fonamental que reconeix l'article 23.2 de la Constitució espanyola. La vulneració d'aquest dret afecta directament el dret de participació política de la ciutadania, en tant que quedaria buit de contingut. I aquests drets no foren vulnerats únicament per mitjà de la destitució, sinó que, una vegada convocats nous comicis per al 21 de desembre, es va impedir a certs representants, que havien estat destituïts, de concórrer com a candidats a la presidència de la Generalitat.

28.5. L'article 23 de la Constitució i l'article 3 del Protocol addicional número 1 del Conveni europeu de drets humans, que reconeixen el dret al sufragi actiu i passiu, determinen que les persones que no incorren en causa d'inhabilitació poden ésser escollides com a representants populars. El dret de sufragi passiu, però, no és únicament el dret a ésser votat o a ésser escollit, sinó que es desplega, un cop escollit, en el dret a dur a terme la tasca de representació per a la qual s'ha estat elegit.

28.6. Pel que fa als membres del govern destituït, i a altres electes que tenien la condició de parlamentaris de l'onzena legislatura del Parlament de Catalunya, cal destacar-ne la compareixença davant la Comissió, i la fermesa de les conviccions democràtiques. En un context totalment irregular, van comparèixer per videoconferència, des de l'exili, el Molt Honorable President Carles Puigdemont; la secretària

general d'Esquerra Republicana, Marta Rovira, que l'octubre de 2017 era portaveu del Grup Parlamentari de Junts pel Sí, i el conseller Lluís Puig. I van comparèixer també, traslladats des dels centres penitenciaris en què compleixen la condemna dictada pel Tribunal Suprem, el vicepresident Junqueras, els consellers Jordi Turull, Raül Romeva, Josep Rull i Joaquim Forn i la consellera Dolors Bassa. L'ur testimoni no fa sinó evidenciar que la voluntat i el tarannà democràtics, la demanda de diàleg sincer i l'atenció del mandat rebut del poble no han estat correspostos d'una manera democràtica per l'Estat espanyol, que ha emprat d'una manera barroera, demofòbica i reaccionària les eines de què disposa un estat per a anorrear i reprimir, i ha pretès imposar un càstig il·legal, amb la voluntat palesa de dissuadir generacions de catalans de lluitar per drets polítics bàsics i fonamentals, com el d'autodeterminació. La normalitat pacífica i el diàleg constructiu que es van evidenciar en llurs testimonis deixa també despul·lat l'autoritarisme de la instrucció judicial i l'acord de presó preventiva, que va impedir que els presos polítics participessin en la campanya electoral i va impedir fins i tot l'assistència del vicepresident Junqueras a la sessió constitutiva del Parlament i als debats d'investidura. Una gestió del dret a la participació política i de la pena de presó preventiva que s'ha evidenciat parcial i barroera, i que ha comportat l'adopció de decisions diferents segons de quina campanya electoral es tractava i de la cambra de representants que s'elegia, i en funció del que més convenia a la «raó d'estat» de cada moment. Eleccions al Parlament de Catalunya, eleccions al Congrés dels Diputats i al Senat, eleccions locals, eleccions al Parlament Europeu: en aquests tres anys, no s'ha aplicat un criteri únic i homològic, sinó que s'han adoptat decisions *ad hoc* segons els interessos ideològics de l'alta judicatura de l'Estat.

28.7. L'aplicació de l'article 155 va comportar la convocatòria d'eleccions per part d'un òrgan sense legitimitat per a convocar-les. La Constitució espanyola entén que Espanya és un país descentralitzat i confereix al president de la Generalitat, en aquest cas, la competència per a decidir quan convocar eleccions. És una competència plenament política, i no pas de gestió, com ho han d'ésser les mesures aplicades a l'empara de l'article 155. La Generalitat de Catalunya, i en concret el president, té la legitimitat per a decidir quan convocar eleccions, legitimitat que li és atribuïda per la ciutadania del territori. La convocatòria per part del Govern central comporta una nova vulneració del dret de la ciutadania a la participació política.

29

Efectivitat de la mesura: aplicació ineficaç de l'article 155 de la Constitució espanyola

29.1. L'aplicació de l'article 155 perseguia que els partits de base independentista deixessin de governar les institucions catalanes. Precisament, les primeres mesures foren la destitució del Molt Honorable President de la Generalitat, del vicepresident del Govern i de tots els consellers i la dissolució del Parlament de Catalunya. En segon lloc, les mesures es van adreçar a corregir la voluntat popular directament expressada pels catalans a les urnes, perquè, si bé la condició de president de la Generalitat exigeix com a premissa tenir la condició de diputat del Parlament de Catalunya, tal com ho estableix l'article 67.2 de l'Estatut («El president o presidenta de la Generalitat és elegit pel Parlament d'entre els seus membres»), l'elecció és fruit d'un sistema de representació, en tant que recau en el conjunt dels diputats, mentre aquests ho són com a resultat d'un procés electoral. En aquest sentit, cal entendre la mesura acordada de dissolució del Parlament de Catalunya com una vulneració evident de la voluntat popular per a intentar, mitjançant un conjunt de mesures en l'àmbit judicial, polític i econòmic, acomodar-la als interessos polítics de qui promovia la mesura.

29.2. El fet que les mesures esmentades es vinculessin a un procés electoral, com el que fou convocat per al 21 de desembre de 2017, porta a concloure que, efectivament, la mesura proposada pel Govern de l'Estat i aprovada pel Senat aspirava a la resolució d'un conflicte polític mitjançant l'alteració artificiosa de les majories expressades pel poble català el setembre de 2015. En paraules de la secretària general d'Esquerra Republicana de Catalunya, Marta Rovira, el 155 va consistir en «decisions que va portar a terme el Govern espanyol que vulneren la sobirania democràtica del Parlament de Catalunya, el dret de representació política i el dret dels ciutadans a escollir els seus propis representats. En definitiva, el principi democràtic. L'article 155 tal com va ser aplicat a Catalunya va vulnerar el principi democràtic».

29.3. Mentre que el president del Govern espanyol, Mariano Rajoy, anunciava que se celebrarien eleccions amb normalitat constitucional, la realitat és que aquelles eleccions foren convocades amb dos caps de llista a la presó i a l'exili, Oriol Junqueras i Carles Puigdemont, i amb 14 candidats més a la presó i a l'exili, tot plegat per actuacions dutes a terme al Parlament de Catalunya i, per tant, amb una situació personal que és fruit de la persecució que pateixen per llur participació política.

29.4. El resultat de les eleccions del 21 de desembre de 2017, la consecució d'una majoria parlamentària independentista, encara amb més vots que al setembre de 2015, i la conformació d'un govern de coalició integrat pels mateixos partits que l'integraven quan el govern fou destituït per l'article 155, acrediten el fracàs clamorós que l'Estat espanyol, per mediació de les seves institucions, va patir en pretendre liquidar el moviment polític independentista mitjançant la utilització d'aquests mitjans. Això, si es deixa de banda el resultat final en termes de cost personal i familiar per als líders independentistes, per als representants de la societat civil i per a totes les persones que, exercint diferents responsabilitats, s'han vist immerses en diferents procediments judicials, així com el mal fet a l'economia productiva i a la societat.

29.5. El millor resum de la ineficàcia de la mesura adoptada és la sentència d'Oriol Junqueras, president d'Esquerra Republicana de Catalunya, exvicepresident del Govern de la Generalitat de Catalunya destituït per l'aplicació de l'article 155 de la CE i pres polític de l'Estat espanyol, quan, en la seva compareixença davant la Comissió d'Investigació, el 28 de gener de 2020, va dir: «...aquells que van ser més protagonistes del 155 ja no hi són, i jo sí...». Unes paraules que denoten la impossibilitat d'esclafar la raó democràtica servint-se de l'autoritarisme i la repressió. La causa general contra l'independentisme pot haver expulsat de les institucions presos polítics i exiliats, els pot haver privat de la llibertat i allunyat de la llar, però no ha pogut impedir que la societat catalana, d'una manera democràtica i cívica, els continuï reconeixent com a referents polítics i socials.

30

Atribució de responsabilitats

30.1. El principal actor polític i gestor de la mala aplicació de l'article 155 és el Govern espanyol. Fou aquest govern qui va decidir que l'aplicació d'un article completament obert de la Constitució era el que realment calia en aquella situació, un article que mai no s'havia arribat a aplicar. Només se n'havia estudiat l'aplicació en el cas de la política d'aranzels de les illes Canàries, contrària als tractats europeus, que finalment fou reconduïda. Fou el Govern espanyol qui va decidir portar al Senat uns reials decrets que no incorporaven gairebé cap mesura, amb una clara intenció: retirar les competències, destituir tot el Govern català i gestionar Catalunya des de Madrid.

30.2. La destitució del Govern va comportar una greu vulneració dels drets civils i polítics dels membres d'aquell Govern i de la ciutadania que havia votat lliurement i havia escollit democràticament els seus representants electes. La substitució

d'aquests representants electes per membres del Govern espanyol, i en concret d'un partit polític amb una mínima representació al Parlament de Catalunya, comporta una vulneració d'un dret fonamental bàsic en democràcia per part del poder executiu de l'Estat espanyol. La mateixa vulneració es dona en el cas dels diputats del Parlament de Catalunya, que amb la dissolució de la cambra catalana foren desposseïts de llur condició.

30.3. Pel que fa a la gestió de les competències de Catalunya per part de l'executiu espanyol, fou desmesurada: es va excedir la raó per la qual es destituïa el Govern català i es va aprofitar per anar més enllà. L'executiu espanyol no solament va fer efectius els actes que havia especificat en els reials decrets llei per a recuperar el control de Catalunya, sinó que va aprofitar el moment per a alterar projectes de la Generalitat i per a evitar que l'executiu català es posicionés en procediments clau com ara el manteniment de les obres d'art de Sixena o la subscripció de convenis en l'àmbit internacional. Aquesta gestió ineficient va perjudicar clarament la institució de la Generalitat i la ciutadania de Catalunya.

30.4. Per altra banda, la centralització d'un conjunt tan extens de competències, totes les que el Govern espanyol va retirar a la Generalitat, va comportar una mutació *de facto* de l'organització territorial establerta per la Constitució. Ho va denunciar en la seva compareixença davant la Comissió la secretària general d'ERC, Marta Rovira: «Tal com s'ha aplicat l'article 155, el missatge és molt clar i és autoritari: o observeu la Constitució com nosaltres creiem que l'heu d'observar i aplicar, o nosaltres, els vostres adversaris polítics, prendrem les mesures que considerem oportunes sense cap mena de control per part dels poders de l'Estat, sense garanties, sense debat, sense escoltar-vos.»

30.5. En aquesta línia, aquesta mutació constitucional i l'atribució de competències al Govern espanyol sense un control fàctic i real fa que la cambra alta també pugui ésser considerada cooperadora necessària per a l'aplicació esbiaixada i partidista de l'article 155. El Govern de l'Estat va portar al Senat les mesures que pensava imposar a Catalunya amb un caràcter obert, indefinit i extens. El Senat les va aprovar sense tenir en compte les conseqüències que comportarien, o potser, supòsit que seria molt pitjor en termes democràtics, amb la convicció que les conseqüències serien les que finalment s'han produït. Amb l'aprovació d'aquestes mesures es va fer *de facto* una mutació de la Constitució espanyola, i en aquest sentit cal remetre's novament als debats constituents. El Senat, com a òrgan encarregat de controlar l'aplicació de l'article, va decidir de no fer aquest control, pels vots favorables de la majoria parlamentària que conformaven el Partit Popular, Ciutadans, Unió del Poble Navarrès, Fòrum Astúries, Coalició Canària i, cal no oblidar-ho, el Partit Socialista Obrer Espanyol.

30.6. L'única diferència entre el 155 proposat inicialment i el que finalment es va aprovar és el nivell d'intervenció en els mitjans de comunicació públics, una modificació feta a partir de les demandes del PSOE per tal de donar suport a l'aplicació del 155. Es posa així de manifest que la línia vermella que el PSOE va traçar obeïa només al desprestigi que implicaria intervenir mitjans de comunicació, i que és plenament responsable de l'aplicació i la gestió del 155, incloent-hi, entre altres, el nomenament de càrrecs polítics que van renovar el finançament dels concerts econòmics d'escoles que segreguen per sexe, en plena contradicció amb el que havia aprovat el Parlament de Catalunya abans de la intervenció. Això vol dir que el Govern espanyol va aconseguir imposar lliurement sobre Catalunya un 155 gràcies a la no-intervenció de l'oposició per fiscalitzar les mesures abusives que s'adoptaven des de l'Estat cap a Catalunya. La intervenció, doncs, no solament va tenir lloc en l'àmbit constitucional i institucional, sinó també en l'ideològic.

30.7. L'aplicació d'aquest article 155 de la Constitució no quedava sotmesa només al control del Senat: el Tribunal Constitucional, una vegada rebuts els recursos presentats pel Parlament i per Podem, va tenir l'oportunitat de garantir els drets de la

ciutadania de Catalunya; malgrat això, va decidir no actuar fins que no es va aixecar l'aplicació de l'article constitucional, de manera que l'alt tribunal no es va posicionar en un termini que permetés evitar una utilització fraudulenta i esbiaixada d'aquest precepte. Per tant, l'endarreriment en el control de constitucionalitat va comportar un greuge en la tutela judicial efectiva dels catalans, en una mostra més de la complicitat dels diferents poders de l'Estat per a la consecució d'un interès comú espuri, en tant que violenta la voluntat política dels ciutadans de Catalunya democràticament expressada.

30.8. La complicitat de les forces polítiques que van donar suport des de Catalunya a l'execució del 155, el Partit Popular de Catalunya, Ciutadans i el Partit dels Socialistes de Catalunya, fou imprescindible per a executar aquest cop a la democràcia: es va traslladar l'acció de control i impuls del Govern de la Generalitat des d'una cambra que representa la voluntat popular de la societat catalana –en què els postulats d'aquests tres partits són minoritaris– cap a una cambra que representa la voluntat del conjunt de l'Estat, amb un biaix electoral que beneficia les opcions més conservadores i on els postulats d'aquests partits respecte a Catalunya gaudeixen d'una àmplia majoria.

30.9. Tal com ho va explicitar la secretària general d'Esquerra Republicana de Catalunya, Marta Rovira, destituïda com a diputada pel 155 i exiliada davant la persecució judicial de l'Estat, de 40 senadors escollits per Catalunya, 37 van votar-hi en contra.

30.10. La consellera Dolors Bassa ho va denunciar en la compareixença davant la Comissió: «Imperdonable que representants catalans dels partits del 155 celebressin no solament el cessament del Govern i el Parlament, sinó que poguessin celebrar en algun moment afectar institucions, afectar sobirania dels catalans i afectar directament benestar de la ciutadania del país. Cap polític que representi els catalans i les catalanes s'hauria d'alegrar del patiment de les seves entitats i del patiment personal, tampoc, de molts d'ells. En poc més de mig any el bloc dels 155 va intentar esfondrar els pilars no del nostre Govern sinó del nostre país. Com deia abans, acusant-nos d'independentistes, sí, però també vam ser, i ho acabo d'explicar explicant els efectes socials, un govern bolcat en la justícia social i en el benestar col·lectiu.»

30.11. L'opacitat a l'hora de discutir sobre l'aplicació del 155 s'ha estès a la manca de participació d'aquests partits en la comissió d'investigació. Un fet reprovable, encara més en les sessions en què va comparèixer l'anterior Govern de la Generalitat de Catalunya, destituït, empresonat i exiliat com a conseqüència del 155. Tal com va manifestar el conseller Raül Romeva en la seva compareixença, el 155 és sinònim d'error i covardia política.

30.12. Aquesta manca de voluntat de participar en espais en què es puguin debatre les conseqüències de la resposta autoritària de l'Estat a les demandes democràtiques majoritàries de la ciutadania de Catalunya –en la Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya, però també en la Comissió d'Estudi sobre els Drets Civils i Polítics, per exemple– evidencia la hipocresia del discurs que mantenen. No es pot denunciar la suposada existència d'un conflicte de convivència a Catalunya i alhora renunciar als espais institucionals en què la ciutadania de Catalunya pot debatre i arribar a grans consensos: evidencia, de fet, que aquest suposat conflicte de convivència no existeix, més enllà de la voluntat de crear-lo per part de certs sectors que volen imposar llurs postulats mitjançant la coacció institucional, jurídica i policial i no pas mitjançant procediments democràtics basats en el consentiment.

30.13. Finalment, hi ha hagut un altre actor que ha estat clau perquè es pogués aplicar el 155 tal com el va patir Catalunya: el rei Felip VI. El monarca es va mostrar públicament i amb contundència a favor de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola. Més enllà de les seves maniobres per a promoure l'estratègia de descapitalització econòmica de Catalunya, mitjançant la deslocalització d'empreses

amb l'objectiu de generar un estat general de desànim en la societat catalana i promoure el rebuig al projecte d'una Catalunya independent empobrida artificiosament, una de les mostres més evidents de la seva intervenció, en aquest cas pública, amb un suport total a l'aplicació d'aquest article i la intervenció de l'autonomia de Catalunya i amb un menyspreu absolut de les seves institucions i de la voluntat popular, fou el discurs del dia 3 d'octubre de 2017. En aquest discurs, va acusar obertament el Govern de Catalunya de traïr Espanya i l'ordenament que considerava que protegeix realment les institucions històriques de Catalunya, és a dir la Constitució espanyola i l'Estatut d'autonomia, i no solament això, sinó que, a més, va arribar a dir que el Govern català havia destruït l'harmonia i la convivència de la societat catalana i l'havia dividida. En aquesta frase s'intueix una idea molt més perillosa: que la ciutadania no pot pensar per si mateixa i que la dissidència ideològica respecte a la unitat d'Espanya no és possible dins l'ordre constitucional de l'Estat, una declaració poc democràtica i mancada de consideració envers la ciutadania.

31

Reparacions

31.1. El Parlament de Catalunya constata que el procés de mutació constitucional que culmina amb l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola, revisat per a aplicar-lo *ad hoc* contra la Generalitat de Catalunya, suposa una reversió del pacte polític territorial que l'Estat va segellar amb la Constitució del 1978 i el restabliment previ, el 1977, de la Generalitat de Catalunya, hereva directa de les institucions republicanes, encarnades en la figura de Josep Tarradellas. Tal com apuntava Jordi Turull, conseller de la Presidència destituït de resultes de l'aplicació de l'article 155, aquesta mesura culmina la reversió de la promesa de la Constitució del 1978 com una eina progressiva de resposta a la voluntat de l'autogovern per esdevenir l'eina principal per a combatre de manera extensiva i intensiva aquest autogovern.

31.2. Es constata també que les institucions democràtiques de l'Estat espanyol no han atorgat cap garantia que permetés a les minories nacionals i a Catalunya defensar-se davant la reversió unilateral d'aquest pacte i davant l'impacte que ha tingut en el lliure exercici dels drets civils i polítics. Tal com va explicitar el conseller Raül Romeva en la seva compareixença davant la Comissió, el 155 ha generat una situació d'empat tècnic, i ha evidenciat que l'Estat espanyol pot tenir la capacitat d'impedir la creació d'una república catalana, però no té capacitat d'imposar-se a la majoria social republicana i autodeterminista de la societat catalana. I quan una part no té la capacitat suficient per a imposar-se a l'altra, l'única solució possible és parlar, dialogar.

31.3. Per tot això, el Parlament de Catalunya considera que:

a) És imprescindible que qualsevol estat, tant de nova creació com preexistent, trobi la legitimació en el consentiment i no pas en la coacció. L'aplicació del 155 marca el punt en què l'Estat espanyol abandona qualsevol aparença de voler legitimar la seva continuïtat a Catalunya mitjançant el consentiment i sosté aquesta legitimitat únicament en la seva capacitat de coacció jurídica i de violència física contra els seus ciutadans. No hi pot haver una solució al conflicte polític a Catalunya que no estigui basada en el consentiment explícit de la ciutadania de Catalunya. Per aquests motius és imprescindible que l'Estat espanyol renunciï a basar la seva continuïtat a Catalunya en la coacció jurídica i en l'ús de la violència.

b) Un nou pacte territorial només pot aportar garanties de defensa dels drets civils i polítics si reconeix explícitament el dret a l'autodeterminació i atorga a la Generalitat de Catalunya una veu directa a les institucions europees que en garanteixi el lliure exercici. L'ordenament jurídic sorgit de l'aprovació de la Constitució del 1978 ha anat deixant enrere el pacte polític que hi era implícit. Del reconeixement de les singularitats nacionals es va passar ràpidament a l'homogeneïtzació territo-

rial autonòmica; d'un 155 administratiu per a reconduir polítiques autonòmiques que excedissin el marc vigent es va passar a un 155 com a eina per a aturar administracions autonòmiques per motius polítics; de les competències compartides s'ha passat a la lectura extensiva de principis d'unitat de mercat i doble imposició per a limitar l'acció política de les comunitats autònomes; de la inviolabilitat ratificada i la neutralitat obligada del cap de l'Estat s'ha passat a la impunitat criminal i la interferència política sense retiment de comptes; de la diversitat d'interpretacions que possibilitaven l'encaix d'un referèndum en l'ordenament jurídic quan l'independentisme era minoritari s'ha passat a la interpretació monolítica que assimila referèndum amb «cop a la democràcia». L'única garantia possible per a reconèixer la democràcia territorial de l'Estat és el reconeixement explícit i l'exercici del dret a l'autodeterminació.

c) Aquesta involució també ha modificat substancialment el paper del cap de l'Estat. El discurs del 3 d'octubre de 2017 va representar un pas imprescindible per a emparar i legitimar l'aplicació del 155 i l'aplicació del dret penal de l'enemic contra l'independentisme, actuació que no solament el situa en contra de l'opinió majoritària a Catalunya en favor d'un referèndum acordat, sinó que també el situa en contra de més d'una quarta part dels membres del Congrés dels Diputats, els qui en aquell moment havien manifestat l'aposta pel diàleg i per una eventual consulta. Amb aquell discurs, el rei va abandonar completament la màscara de neutralitat amb què s'havia justificat la monarquia, i la intervenció es va veure agreujada per la conxorxa de l'*establishment* per a convertir la inviolabilitat en impunitat criminal i per la negativa a investigar no solament les intervencions polítiques de la monarquia, sinó també les més que acreditades sospites de presumpta corrupció. Sospites accentuades per les investigacions de periodistes suïssos –prou creïbles per haver impulsat l'actuació de la fiscalia de Suïssa– que denunciaven l'existència d'un fons procedent de les monarquies del Golf, gestionat pels advocats i assessors fiscals de Luis Bárcenas i nodrit de comissions procedents de la intermediació de la monarquia per a aconseguir negocis per a les grans empreses de l'Ibex-35. Un fons que aniria a parar a les butxaques de l'actual cap d'Estat Felip VI, en cas de decés del rei emèrit. Per aquests motius, independentment de la celebració d'un referèndum d'autodeterminació a Catalunya, per salut democràtica, considerem necessària l'abdicació de Felip VI, una investigació exhaustiva sobre les interferències polítiques i la corrupció de la monarquia borbònica i un referèndum sobre monarquia o república a la resta de l'Estat. No es pot consolidar una democràcia de qualitat a l'Estat espanyol fins que no es produeixi un consentiment explícit a l'elecció del cap d'estat, una tria que es va evitar de presentar separatament durant la transició, davant la probabilitat que el resultat fos contrari a la monarquia, tal com va reconèixer el mateix Adolfo Suárez.

d) Aquesta reinterpretació ha estat possible gràcies a les continuïtats institucionals entre la judicatura espanyola del període de la dictadura franquista i del període posterior a la transició, així com al projecte explícit del Partit Popular d'intensificar aquestes continuïtats per garantir una hegemonia conservadora i ultranacionalista dins l'estament jurídic. Així doncs, lluny d'un equilibri de poders, s'ha desembocat en un govern dels jutges en què aquests es consideren amb la potestat de subordinar l'activitat política a llurs preferències ideològiques. És imprescindible que qualsevol nou acord territorial es basi en el consentiment i no pas en la coacció jurídica i l'ús de la violència i estigui acompanyat d'una reforma profunda de l'estament judicial –tant pel que fa a l'accés a la carrera judicial com la seva dimensió territorial, incloent-hi els mecanismes d'autogovern– que acabi conformant un poder judicial modern, que actuï amb un respecte escrupolós per una interpretació i aplicació de les lleis allunyada de cap temptació ideològica i amb un màxim respecte per la voluntat popular expressada democràticament.

31.4. El Parlament de Catalunya constata que l'aplicació del 155 polític ha implicat una vulneració substancial de drets civils i polítics. Tal com va denunciar Mar-

ta Rovira en la seva compareixença, l'aplicació del 155 ha posat de manifest que el Regne d'Espanya és absolutament capaç de tot en defensa de la seva unitat nacional, i és capaç d'emprar sense escrúpols la maquinària d'estat contra un moviment pacífic i democràtic. En aquestes condicions, la repressió és un punt de no retorn, perquè no és possible un diàleg honest sense esborrar el camí de la repressió:

a) L'aplicació del 155 s'ha d'emmarcar dins la causa general contra l'independentisme, continuadora de la tradició de les polítiques del dret penal de l'enemic practicades i assajades contra el moviment independentista basc, i també contra moviments socials vistos amb sospita per l'Estat per llur capacitat de transformació, amenaçadora per als interessos de l'establishment. El 155 va servir d'instrument per a donar peu de sortida a la persecució judicial del Govern de la Generalitat, amb el resultat de presó i d'exili. Però aquesta persecució és només la punta de l'iceberg d'una causa general que afecta centenars, si no milers, de persones: des d'alts càrrecs de la Generalitat fins a ciutadans anònims, que veuen vulnerats llurs drets civils i polítics. Aquesta vulneració no es podrà reconduir si no és amb una llei d'amnistia per mitjà de la qual l'Estat reconegui els seus abusos i rescabali les víctimes d'aquesta causa general, incloent-hi els presos polítics i els exiliats. Una llei d'amnistia aplicada de forma col·lectiva per reconduir aquesta causa general, que inclogui l'alliberament dels presos polítics, el retorn dels exiliats i l'absolució dels encausats i que reconegui que s'ha perseguit jurídicament de forma injusta una ideologia política i s'ha fet passar la unitat d'Espanya per damunt dels drets i les llibertats de la ciutadania.

b) L'amnistia és un mecanisme internacionalment reconegut per a redreçar una injustícia per part de l'Estat. Una mesura que s'aplica de forma col·lectiva, no a una persona sinó a una causa, i amb què es reconeix que les víctimes han estat encausades i condemnades d'una manera injusta, per raó de l'activitat política que duïen a terme. L'amnistia és l'únic mecanisme legal que permet la transició d'una situació d'excepció i persecució penal a una situació de diàleg i democràcia. A diferència de les altres alternatives, com l'indult o les modificacions legals *ad hoc*, l'amnistia és un mecanisme de reparació col·lectiva, no una mesura de gràcia personal. És la millor mesura per a corregir l'excepcionalitat i l'arbitrarietat que han marcat els procediments jurídics contra l'independentisme català. L'amnistia no és un objectiu, sinó un prerrequisit per a la resolució del conflicte democràtic, perquè és el mecanisme que permet precisament esborrar el camí de la repressió i obre la possibilitat d'un diàleg honest encarat a resoldre el conflicte polític.

c) L'aplicació del 155 va vulnerar els drets democràtics del conjunt de la ciutadania de Catalunya. En primer lloc, amb la destitució del Govern i la dissolució del Parlament. En segon lloc, usurpant la potestat única del president de la Generalitat, derivada de la seva legitimitat parlamentària, per a convocar eleccions. En tercer lloc, empresonant diversos diputats o forçant-ne l'exili, mitjançant una revisió de mesures cautelars que només s'explica per l'activitat política duta a terme al Parlament de Catalunya durant la dotzena legislatura, i en concret per la voluntat d'impedir l'accés a la presidència de la Generalitat, perfectament constitucional i legal però políticament inoportú per al Govern de l'Estat, del llavors diputat Jordi Turull i Negre. Finalment, bloquejant també el nomenament de consellers del Govern de la Generalitat. En definitiva, fets que constitueixen un dany irreparable per a la ciutadania de Catalunya i una perversió del dret de participació política i del dret al sufragi actiu i al sufragi passiu.

d) L'actuació concertada de l'executiu espanyol i dels diferents estaments del poder judicial per fer prevaldre la raó d'estat per damunt del respecte als drets civils i polítics de la ciutadania de Catalunya mostra que només l'accés a la justícia europea i internacional pot aportar una mesura raonable d'imparcialitat. Per aquest motiu el Parlament de Catalunya considera que cal que es posi fi a les maniobres judicials que tenen com a únic objectiu dilatar l'accés a la justícia europea dels presos en-

causats pel Primer d'Octubre i que cal que els recursos siguin resolts d'una manera immediata. Només en aquest sentit es pot interpretar l'acceptació en tromba dels recursos interposats pels presos polítics i les injustificables dilacions a l'hora de resoldre'ls, amb l'objectiu d'ajornar l'accés a la instància continental.

e) L'aplicació del 155 va representar un canvi d'orientació del model de la gestió de l'ordre públic, que es va allunyar del model respectuós amb els drets civils i polítics dibuixat pel Parlament de Catalunya en les conclusions de la Comissió d'Estudi dels Models de Seguretat i Ordre Públic i de l'Ús de Material Antiavalots en Esdeveniments de Masses. Els ciutadans de Catalunya, i en particular els qui han exercit el dret de protesta, han estat testimonis directes d'aquest retrocés democràtic, que es tradueix en la utilització de pràctiques, tàctiques i elements que havien estat abolits en el nostre país com a fruit d'un ampli consens polític que només és possible qualificar com un avenç en l'àmbit dels drets humans. Així com altres departaments han revertit l'impacte polític del 155, l'actual Departament d'Interior no ha actuat sempre en la mateixa línia, i és per això que el Parlament de Catalunya considera imprescindible que el Departament d'Interior retorni al model d'ordre públic previ al 155, esbossat en les conclusions de l'esmentada comissió d'estudi sobre els models de seguretat i d'ordre públic.

31.5. El Parlament de Catalunya constata l'impacte econòmic que l'aplicació de l'article 155 ha comportat per als ciutadans, les institucions i el teixit econòmic de Catalunya:

a) L'impacte econòmic del 155 va més enllà de la seva estricta aplicació i s'ha de contextualitzar en una estratègia de guerra bruta econòmica de l'Estat envers Catalunya, que inclou les pressions dels aparells de l'Estat perquè empreses ubicades a Catalunya marxessin fora, la utilització discrecional dels fons i les reserves bancàries de l'Estat, d'organismes autònoms i d'empreses públiques per a exercir aquesta pressió i la legislació *ad hoc* orientada a facilitar el trasllat de seus socials d'empreses domiciliades a Catalunya.

b) La utilització dels fons bancaris de l'Estat per a promoure una retirada massiva de dipòsits en entitats bancàries i financeres ubicades a Catalunya és especialment greu, atès que s'incorria en el risc de provocar un pànic bancari descontrolat, sense oblidar el perjudici patit per accionistes que van veure compromeses llurs inversions per una actuació de l'Estat intrusiva en les cotitzacions de moltes empreses cotitzades. El llavors ministre d'Economia, Luis de Guindos, és ara vicepresident del Banc Central Europeu, amb responsabilitats sobre la política monetària de la zona euro, un càrrec que és incompatible amb la seva actuació irresponsable durant l'octubre de 2017, en què es va arriscar a un pànic bancari que hauria pogut desestabilitzar dues de les principals entitats financeres de l'Estat espanyol.

c) El Reial decret llei 15/2017, del 6 d'octubre, de mesures urgents en matèria de mobilitat d'operadors econòmics, és un exemple de legislació aprovada *ad hoc* amb la intenció de perjudicar el bon funcionament econòmic de Catalunya. Un reial decret que, tal com apunten informacions periodístiques, i com va confirmar en seu parlamentària el president del consell d'administració de CaixaBank, Jordi Gual Solé, es va negociar directament entre la cúpula de CaixaBank i el cap de gabinet del president espanyol Mariano Rajoy, Jorge Moragas, per tal de facilitar els canvis de seus socials sense sotmetre'ls a votació dels accionistes. Com a mostra de submissió, el suport a la política del Govern espanyol es va ampliar al trasllat de les societats participades industrials i de les asseguradores respectives, i a l'emissió de comunicats de suport a les mesures del Govern de l'Estat, des de les confederacions bancàries presidides per dirigents bancaris catalans, com ara Isidre Fainé, en tant que president de la Confederació Espanyola de Caixes d'Estalvis (CECA), fins a les manifestacions públiques del president del Banc Sabadell, Josep Oliu Creus. Per aquest motiu, el Parlament de Catalunya considera imprescindible la derogació del Reial decret llei 15/2017 i fa una crida a les empreses que no ho hagin fet a ra-

tificar les decisions preses pels consells de direcció en les assemblees d'accionistes corresponents.

d) El Comissionat de la Presidència per al Desenvolupament de l'Autogovern ha xifrat en 1.800 milions d'euros l'impacte econòmic del 155. Un impacte econòmic que va representar un xoc important per a les entitats socials, tal com han denunciat les entitats mateixes, i que va afectar principalment els segments més vulnerables de la ciutadania. El Govern de l'Estat no ha reconegut ni reparat aquest impacte. Per aquests motius, el Parlament de Catalunya insta el Govern de la Generalitat a exigir al Govern de l'Estat la reparació de l'impacte econòmic del 155, en forma d'un fons extraordinari de 1.800 milions d'euros, com a reconeixement i reparació econòmica.

e) El 155 va venir precedit de la intervenció econòmica de la Generalitat de Catalunya, en un ús extensiu de la Llei d'estabilitat pressupostària, començant per una intervenció arbitrària el 2015, que han mantingut tant el govern del PP com el govern del PSOE. El Parlament de Catalunya considera que és imprescindible deixar sense efecte aquesta intervenció, encara més en un context en què les regles d'estabilitat pressupostària europees han quedat suspeses a tots els efectes.

32

Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya

La Comissió d'Investigació sobre l'Aplicació de l'Article 155 de la Constitució Espanyola a Catalunya no ha pogut complir les seves funcions amb plenitud i normalitat democràtica per dos motius:

a) Diverses de les persones que han estat citades a comparèixer davant aquesta comissió estaven injustament privades de llibertat o en situació d'exili polític.

b) Totes les persones que han estat citades pel fet de tenir alguna responsabilitat com a autoritat de l'Estat, inclosos els membres del Govern, s'han negat a comparèixer davant aquesta comissió.

33

Anàlisi del context històric i polític

33.1. Catalunya viu immersa en un conflicte de naturalesa política que s'expressa per mitjà de diferents visions sobre quin ha d'ésser el seu estatus polític i com ha d'ésser la seva relació amb l'Estat.

33.2. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola es va produir, en el marc d'aquest conflicte, en un moment en què el Govern de l'Estat, sota la presidència de Mariano Rajoy, va renunciar a habilitar espais de diàleg institucional. Per contra, els diferents poders de l'Estat van apostar pel desplegament d'una resposta merament repressiva que ha causat dolor i patiment al conjunt de la societat catalana. Aquesta estratègia s'ha articulada en tres branques:

a) La repressió politicoinstitucional, que es materialitza amb l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola contra les institucions catalanes, però també amb altres mesures continuades de recentralització i d'intervenció de l'autogovern de Catalunya per part del Govern del Partit Popular entre els anys 2011 i 2018.

b) La repressió judicial, amb diferents causes judicials obertes contra el moviment independentista i l'empresonament d'activistes socials i representants polítics.

c) La repressió policial, amb actuacions violentes i desmesurades contra ciutadans indefensos que exercien pacíficament el dret a la protesta i a la mobilització.

33.3. Aquest conflicte polític no és nou, si bé al llarg del temps ha estat abordat i gestionat de maneres diverses. Històricament i a través d'un constant procés de transformació i mestissatge, Catalunya s'ha anat configurant com a nació amb voluntat d'autogovernar-se. Aquesta voluntat s'ha fet palesa en diversos processos de canvi polític al llarg del temps: en la defensa persistent de les institucions pròpies,

en les diverses apel·lacions a l'Estat i la República catalanes durant els segles xix i xx, en l'impuls de l'Estatut de Núria del 1932, en el mateix procés constituent dels anys 1977 i 1978 i, fins i tot, en la proposta de reforma estatutària aprovada pel Parlament de Catalunya el 2005. Projectes diversos que han cercat la construcció de la sobirania pròpia i la transformació del marc estatal existent com a dos processos entrelligats.

33.4. La Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, del 28 de juny, sobre el recurs d'inconstitucionalitat interposat pel Grup Parlamentari del Partit Popular contra l'Estatut d'autonomia de Catalunya del 2006, va suposar l'alteració de la voluntat de la ciutadania de Catalunya, que havia votat aquell estatut en referèndum. Aquesta sentència, sumada als processos constants de recentralització practicats per l'Estat en el marc de la crisi econòmicofinancera desfermada l'any 2008, va esdevenir un punt d'inflexió que va desfermar una onada creixent de mobilitzacions sobiranistes i independentistes, que va fer entrar en crisi el model territorial sorgit de la Constitució espanyola del 1978.

33.5. Durant els darrers deu anys, una part molt significativa de la ciutadania de Catalunya s'ha mobilitzat per mitjà d'un variat repertori d'acció col·lectiva, sempre de manera cívica i pacífica. Moltes d'aquestes mobilitzacions han estat a favor de la independència de Catalunya, però moltes altres han reivindicant simplement el dret a decidir. També hi ha hagut manifestacions en defensa de la unitat d'Espanya i manifestacions a favor del diàleg. Totes elles evidencien, més enllà de les crítiques que una part significativa de la ciutadania pugui fer vers la gestió institucional de l'anomenat *procés independentista*, el caràcter cívic i democràtic de la mobilització social a Catalunya.

33.6. Durant aquests anys, les institucions catalanes i una part molt important de la ciutadania han impulsat diverses iniciatives perquè Catalunya pugui exercir el seu dret a decidir. Les primeres es remunten al període 2009-2011, quan la Plataforma pel Dret a Decidir va impulsar un conjunt de consultes extraoficials sobre la independència de Catalunya. Començant per Arenys de Munt, es van celebrar consultes en 549 municipis catalans i en set països estrangers. Des d'aleshores, va anar creixent a la societat catalana la demanda perquè Catalunya pogués decidir el seu futur polític mitjançant un referèndum.

33.7. En aquesta línia, el 8 d'abril de 2014, una delegació del Parlament de Catalunya configurada pels diputats Jordi Turull, Marta Rovira i Joan Herrera van defensar al Congrés de Diputats una proposició de llei orgànica aprovada pel Parlament de Catalunya perquè l'Estat transferís a la Generalitat la competència per a autoritzar, convocar i celebrar un referèndum consultiu perquè els catalans es pronunciessin sobre el futur polític col·lectiu de Catalunya. El Congrés de Diputats no va admetre a tràmit la proposta del Parlament de Catalunya.

33.8. Tancada aquesta porta, el Parlament de Catalunya va cercar una altra via mitjançant l'aprovació de la Llei 10/2014, del 26 de setembre, de consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació ciutadana. Tot i que aquesta llei fou parcialment suspesa pel Tribunal Constitucional, el 9 de novembre de 2014 es celebrà un procés participatiu impulsat pel Govern de la Generalitat amb l'objectiu de conèixer l'opinió de la ciutadania sobre si Catalunya havia d'esdevenir un estat independent. Més de 2,3 milions de catalans hi van participar.

33.9. El 23 de desembre de 2016 es va constituir el Pacte Nacional pel Referèndum, que reunia un ampli ventall transversal d'institucions i organitzacions socials i polítiques catalanes, així com adhesions de la resta de l'Estat i d'àmbit internacional. El Pacte mostrava l'ampli consens que existeix a la societat catalana per a la celebració d'un referèndum. Al mateix temps, afirmava que el marc jurídic espanyol permet la celebració d'un referèndum a Catalunya acordat amb l'Estat i instava els governs de Catalunya i l'Estat a superar les dificultats polítiques i els apriorismes, i a assolir un acord que establís les condicions i les garanties justes i necessàries per

a la celebració d'un referèndum reconegut per la comunitat internacional, el resultat del qual hauria d'ésser políticament vinculant i efectiu.

34

Cronologia dels fets relatius a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola

34.1. El Govern de l'Estat va intervenir les finances de la Generalitat, primer amb l'Ordre HFP/878/2017, del 15 de setembre, per la qual es publica l'Acord de la Comissió Delegada del Govern per a Assumptes Econòmics del 15 de setembre de 2017, pel qual s'adopten mesures en defensa de l'interès general i en garantia dels serveis públics fonamentals a la comunitat autònoma de Catalunya i, posteriorment, amb l'Ordre HFP/886/2017, del 20 de setembre, per la qual es declara la no-disponibilitat de crèdits en el pressupost de la comunitat autònoma de Catalunya per al 2017. Amb aquesta intervenció, anterior a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola, el Govern de l'Estat ja alterava l'autogovern de Catalunya, i tota l'acció de la Generalitat quedava supeditada al control financer que s'exercia des de l'Administració central.

34.2. El 20 de setembre de 2017, en el marc de l'Operació Anubis contra el referèndum convocat per a l'1 d'octubre de 2017, executada per la Guàrdia Civil per ordre del Jutjat d'Instrucció número 13 de Barcelona, es van registrar diferents seus del Govern de la Generalitat i es van fer quinze detencions d'alts càrrecs, treballadors públics i responsables d'empreses que presumptament estaven col·laborant en la preparació del referèndum.

34.3. Milers de ciutadans es van concentrar pacíficament davant les seus on la Guàrdia Civil estava duent a terme els escorcolls, principalment davant la seu del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda a la Rambla de Catalunya i la seu del Departament d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència a la Via Laietana de Barcelona. Les entitats Òmnium Cultural i Assemblea Nacional Catalana van fer una crida a la mobilització pacífica davant d'aquests edificis.

34.4. La fiscalia de l'Audiència Nacional va denunciar per sedició els presidents d'Òmnium Cultural, Jordi Cuixart, i de l'Assemblea Nacional Catalana, Jordi Sànchez, per haver estat els instigadors d'aquesta mobilització pacífica. El 16 d'octubre de 2017 aquests activistes van ésser empresonats preventivament.

34.5. Pocs dies abans de la celebració del referèndum, el fiscal superior de Catalunya, mitjançant la Instrucció 4/2017, del 22 de setembre, va assignar a un alt càrrec del Ministeri de l'Interior la coordinació de les forces i els cossos de seguretat de l'Estat amb els Mossos d'Esquadra amb relació al dispositiu policial per a impedir el referèndum de l'1 d'octubre de 2017, dispositiu que es va quedar a Catalunya fins a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola. Aquest nomenament no tenia base legal i va suposar una nova intromissió en l'autogovern de Catalunya.

34.6. L'1 d'octubre de 2017 una part molt important de la ciutadania de Catalunya es va mobilitzar, amb un grau d'autoorganització sense precedents, per a exercir el seu dret a vot en referèndum. El Cos Nacional de Policia i la Guàrdia Civil van exercir un ús abusiu i totalment desproporcionat de la força per a reprimir la ciutadania que, pacíficament, defensava les urnes i volia exercir el seu dret a vot. La jornada es va saldar amb centenars de col·legis electorals clausurats per la policia i més de mil persones ferides. Tot i això, 2.286.217 ciutadans van aconseguir emetre el seu vot. El Parlament de Catalunya, mitjançant la Resolució 734/XII, ha creat una Comissió d'Investigació sobre la Violència Institucional durant la Celebració del Referèndum del Primer d'Octubre amb l'objectiu d'analitzar a fons els fets succeïts aquell dia.

34.7. El 3 d'octubre de 2017 va tenir lloc una massiva jornada de mobilització a Catalunya en protesta per l'actuació policial de l'1 d'octubre, sota la convocatòria d'una aturada de país per part de la Taula per la Democràcia i d'una vaga general per part d'alguns sindicats. Aquell mateix dia el rei Felip VI va pronunciar un discurs televisat en què va prendre part en el conflicte polític. Felip VI va obviar la mobilització ciutadana i la violència policial exercida a Catalunya i va instar els poders de l'Estat a prendre mesures per a garantir l'ordre constitucional, fet que va ésser interpretat com una amenaça del cap de l'Estat instant a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya. En aquell discurs el rei va perdre la neutralitat institucional que, com ha cap d'Estat, hauria hagut de mantenir.

34.8. El 6 d'octubre de 2017 el Govern de l'Estat va aprovar un decret per a facilitar que les empreses amb seu social a Catalunya poguessin traslladar la seu a altres comunitats autònomes i accelerar-ne el procés.

34.9. El 27 d'octubre de 2017 el Senat va aprovar les mesures proposades pel Govern de l'Estat en el marc de l'aplicació de l'article 155, amb algunes modificacions i condicions. Aquell mateix dia, i en una sessió paral·lela a la que tenia lloc al Senat, el Parlament de Catalunya va aprovar una resolució que reproduïa la Declaració unilateral d'independència del dia 10 d'octubre. Es consumava, així, el primer dels escenaris: l'aprovació de la Declaració unilateral d'independència al Parlament de Catalunya i l'autorització de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució per part del Senat.

34.10. Un cop el Senat va autoritzar d'aplicar l'article 155 de la Constitució en les condicions establertes, el Govern de l'Estat va acordar-ne les primeres mesures, consistents principalment en:

- a) La destitució del president de la Generalitat, del vicepresident i de la resta del Govern.
- b) La dissolució del Parlament de Catalunya i la convocatòria d'eleccions per al dia 21 de desembre de 2017.
- c) La supressió de diversos òrgans de la Generalitat i el cessament dels titulars.
- d) La designació d'òrgans i autoritats per a fer efectiva l'aplicació de les mesures autoritzades pel Senat, i la substitució de les autoritats catalanes destituïdes a favor del president del Govern de l'Estat, la vicepresidenta, el Consell de Ministres i els ministres.
- e) La destitució de diversos alts càrrecs de la Generalitat.

34.11. Davant d'aquesta situació i sota l'amenaça d'ésser processats penalment, el president Carles Puigdemont i els consellers Antoni Comín, Lluís Puig, Meritxell Serret i Clara Ponsatí van optar per marxar a l'exili. La resta de membres del Govern destituït es van quedar en territori català.

34.12. El 2 de novembre de 2017 tots els membres del Govern van ésser citats a declarar davant l'Audiència Nacional. Hi van acudir el vicepresident, Oriol Junqueras, els consellers Joaquim Forn, Raül Romeva, Dolors Bassa, Carles Mundó, Jordi Turull, Josep Rull i Meritxell Borràs i l'exconseller Santi Vila. Tots ells van ésser acusats dels delictes de rebel·lió, sedició i malversació i se'ls va decretar presó provisional sense fiança, amb l'excepció de Santi Vila, pel qual es va decretar presó provisional amb fiança.

34.13. El Grup Parlamentari Unidos Podemos - En Comú Podem - En Marea del Congrés dels Diputats, per una banda, i el Parlament de Catalunya, per una altra, van presentar dos recursos d'inconstitucionalitat respecte de l'Acord del Ple del Senat pel qual s'aprovaven les mesures requerides pel Govern de l'Estat a l'empara de l'article 155 de la Constitució espanyola. Ambdós recursos van ésser admesos a tràmit, però el Tribunal Constitucional en va suspendre la tramitació fins que el Govern de la Generalitat hi pogués presentar alegacions, és a dir, fins que finís la vigència de l'aplicació de l'article 155. Amb aquesta decisió el Tribunal Constitucional

va renunciar a pronunciar-se en temps útil sobre l'adequació a la Constitució de les mesures adoptades amb l'aplicació de l'article 155.

34.14. Durant aquest període, el Parlament de Catalunya va veure frustrades quatre sessions d'investidura: la del president Carles Puigdemont, suspesa cautelarment pel Tribunal Constitucional; la del diputat Jordi Sànchez, en situació de presó provisional i a qui el Tribunal Suprem va denegar en dues ocasions el permís extraordinari per a assistir a la sessió d'investidura, i la del diputat Jordi Turull, a qui el Tribunal Suprem va tornar a empresonar provisionalment el 23 de març enmig de la sessió d'investidura.

34.15. A més del candidat a la presidència de la Generalitat, Jordi Turull, el 23 de març de 2018 el Tribunal Suprem va tornar a empresonar provisionalment Dolors Bassa i els diputats Raül Romeva i Josep Rull. També va dictar presó provisional per a la presidenta del Parlament, Carme Forcadell. Aquell mateix dia Marta Rovira, secretària general d'Esquerra Republicana de Catalunya, va optar per marxar a l'exili davant l'amenaça d'ésser empresonada.

34.16. Amb data de 2 de juliol de 2019, el Tribunal Constitucional va dictar sentència sobre els dos recursos d'inconstitucionalitat presentats amb relació a l'Acord del Senat per a l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola (sentències 89/2019 i 90/2019). Aquestes sentències desestimaven pràcticament la totalitat dels recursos presentats, i validaven, així, l'adequació constitucional de l'aplicació feta de l'article 155. Sorprèn que les sentències no facin al·lusió ni als debats constituents, diverses de les mesures aplicades dels quals havien quedat explícitament excloses, ni al dret constitucional comparat, en què fàcilment es podrien trobar interpretacions divergents amb la doctrina aplicada pel Tribunal Constitucional.

34.17. Tots els presos polítics independentistes (els activistes Jordi Cuixart i Jordi Sànchez, la presidenta del Parlament, Carme Forcadell, el vicepresident del Govern, Oriol Junqueras, i els consellers Joaquim Forn, Raül Romeva, Dolors Bassa, Jordi Turull i Josep Rull) avui continuen injustament empresonats.

35

Legalitat i conveniència de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola

35.1. El text de l'article 155 de la Constitució espanyola és imprecís, cosa que en dificulta l'aplicació i pot donar lloc, com així va succeir, a una interpretació arbitrària i sense limitacions constitucionals. D'altra banda, cal tenir en compte que no s'ha aprovat cap llei orgànica que desplegui l'aplicació d'aquest article i que quan es va aplicar a Catalunya l'octubre del 2017 no hi havia antecedents jurisdiccionals. La imprecisió del text constitucional s'observa en dos aspectes que poden donar lloc a una justificació arbitrària i una aplicació dubtosa:

a) En primer lloc, l'apartat 1 de l'article posa l'èmfasi en el fet que una comunitat autònoma «atempti greument l'interès general d'Espanya». El concepte *interès general* és un concepte indeterminat, fet que obre la porta a tot tipus de justificacions subjectives per a l'aplicació de l'article.

b) En segon lloc, en la fase executiva de les mesures (apartat 2 de l'article) estableix que el Govern de l'Estat podrà «donar instruccions» a totes les autoritats de la comunitat autònoma en qüestió. A diferència d'altres textos constitucionals, en el cas espanyol no es concreten les mesures que cal adoptar i s'obre la porta al fet que el Govern de l'Estat doni instruccions d'acord amb els principis de necessitat, idoneïtat, concreció, proporcionalitat i temporalitat. Ara bé, existeix una contradicció raonable entre «donar instruccions a les autoritats» i algunes de les mesures que es van aplicar amb el 155 a Catalunya, com destituir el Govern de la Generalitat o dissoldre el Parlament.

35.2. L'article 155 es troba en el capítol III de la Constitució espanyola, el que fa referència a les comunitats autònomes, i, més concretament, s'ubica en el marc de la relació entre l'Estat i les comunitats autònomes. Per tant, les mesures a aplicar s'haurien de cenyir a aquest marc relacional. L'aplicació de l'article 155 a Catalunya, en canvi, va anar molt més enllà i va intercedir en nombroses qüestions pròpies de l'autogovern.

35.3. El contingut de l'Acord del Senat per a aplicar l'article 155 de la Constitució excedia les possibilitats que es deriven d'aquest article mateix, ja que afectava les institucions que no podien ésser-ne objecte, senyaladament el Parlament de Catalunya, i sotmetia les institucions catalanes a un règim jurídic incompatible amb el principi de l'autonomia del contingut constitucional.

35.4. Destituir el president de la Generalitat, elegit pel Parlament de Catalunya d'acord amb l'article 67 de l'Estatut d'autonomia, va ésser una invasió de les competències del Parlament que, en cap cas, no podia formar part de les mesures previstes per l'article 155.

35.5. La dissolució del Parlament de Catalunya i la convocatòria anticipada d'eleccions va ésser una invasió del marc estatutari, que en l'article 66 estableix les causes de finiment de la legislatura i en l'article 56 regula la convocatòria electoral. Aquesta mesura, en cap cas, no podia formar part de les mesures previstes per l'article 155.

35.6. La dissolució del Parlament de Catalunya i la destitució del president de la Generalitat i dels membres del Govern no només no estan previstes explícitament en el text constitucional, sinó que van ésser rebutjades durant el debat parlamentari del procés constituent que va donar lloc a l'article 155.

35.7. L'Acord del Senat per a aplicar l'article 155 es va adoptar vulnerant el procediment constitucionalment, per diversos motius:

a) L'Acord del Consell de Ministres del 21 d'octubre de 2017, que va sol·licitar l'autorització del Senat, es va adoptar sense la necessària consideració de les al·legacions presentades pel president de la Generalitat en resposta al requeriment previ de l'11 d'octubre.

b) El requeriment previ del Govern de l'Estat, la sol·licitud d'autorització i l'acord mateix no guardaven la necessària coherència en la identificació de l'incompliment o atemptat a l'interès general ni en la determinació de les mesures de restabliment.

c) No es van respectar les garanties d'intervenció de les autoritats de la Generalitat en el procediment, ni tampoc es van considerar degudament les al·legacions, de manera que es van defraudar els principis i valors constitucionals protegits per aquest procediment.

35.8. Les sentències 89/2019 i 90/2019 del Tribunal Constitucional, del 2 de juliol, sobre els recursos d'inconstitucionalitat respecte de l'Acord del Ple del Senat en què es va autoritzar l'aplicació de l'article 155 de la Constitució, avalen la legalitat constitucional d'aquesta aplicació i situen l'article 155 en el marc de l'excepcionalitat, sota el qual es permet desobeir el marc constitucional mateix, fins i tot vulnerant drets fonamentals. Les mateixes sentències, però, també estableixen que algunes de les mesures adoptades en l'aplicació de l'article 155 a Catalunya no van respectar el principi de proporcionalitat.

35.9. Les dites sentències del Tribunal Constitucional estableixen una doctrina que té una gran incidència sobre el conjunt del sistema autonòmic i que obre un escenari d'inseguretat. Es tracta d'una doctrina que va a contracorrent d'opinions molt autoritzades de juristes i experts en la matèria, que s'han pronunciat en sentit oposat al que estableixen aquestes sentències. La doctrina dictada pel Tribunal Constitucional afecta el sentit de l'article 155 i constreny el funcionament del sistema autonòmic en diferents aspectes:

a) Determina que el requeriment previ al president de la comunitat autònoma que estableix l'apartat 1 de l'article 155 és un tràmit merament formal i, per tant, nega a

aquest requeriment el sentit del diàleg polític com a pas previ per a la resolució del conflicte.

b) Situa l'aplicació de l'article 155 com a mesura d'excepcionalitat que ha d'ésser limitada i temporal. El marc del poder d'excepció justifica que les mesures puguin desconèixer el marc constitucional mateix, fet que, òbviament, afecta greument les garanties del sistema constitucional d'organització territorial de l'Estat espanyol.

c) Limita la justificació de les mesures aplicables en el marc de l'article 155 al criteri de necessitat. Aquesta interpretació resulta altament preocupant, perquè sota el criteri de necessitat qualsevol mesura pot ésser aplicable, fins i tot les que contradueixen el marc constitucional mateix, tal com va succeir amb l'aplicació de l'article 155 a Catalunya.

d) En conseqüència, la doctrina fixada pel Tribunal Constitucional, de fet, rebutja l'aplicació del criteri de control de proporcionalitat de les mesures aplicades, sempre que es puguin justificar per la necessitat.

35.10. La doctrina adoptada pel Tribunal Constitucional en aquest i en altres assumptes durant els darrers anys, sumada a les dinàmiques de recentralització i de restricció de drets i llibertats impulsades pel Govern del Partit Popular, han restringit la interpretació i les potencialitats del sistema constitucional, i han fet entrar en crisi el règim del 78 en la seva globalitat per la seva incapacitat d'integració territorial, política i social. Aquesta tendència ha conduït a un deteriorament del sistema constitucional mateix, tant pel que fa a l'autogovern de Catalunya com pel que fa a la pèrdua de drets socials i polítics del conjunt de la ciutadania de l'Estat espanyol.

36

Efectes de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola

36.1. La dissolució del Parlament de Catalunya i la destitució del president de la Generalitat vulneren d'una manera directa el dret de participació política reconegut per l'article 23 de la Constitució espanyola, i afecta tant el dret dels càrrecs públics que van ésser destituïts com el dret de participació política de la ciutadania, atès que els representants que havia elegit no van poder exercir llur funció pel temps pel qual ho havien de fer.

36.2. Amb la dissolució del Parlament de Catalunya, la destitució del president de la Generalitat i de tots els membres del Govern i la designació d'òrgans i autoritats per a fer efectiva l'aplicació de les mesures autoritzades pel Senat es va vulnerar clarament l'article 4 de l'Estatut, segons el qual «els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya».

36.3. La dissolució del Parlament va provocar la paralització de l'activitat parlamentària ordinària, fet que va suposar:

a) El decaïment d'un total de quaranta-sis iniciatives legislatives que es trobaven en tràmit parlamentari.

b) La impossibilitat d'exercir la funció de control al Govern de la Generalitat per part del Parlament.

36.4. Amb la destitució del Govern es va alterar greument la representació institucional i el normal funcionament de la Generalitat:

a) El Govern de la Generalitat va deixar d'ésser la representació d'una majoria parlamentària escollida a les urnes.

b) El Govern de la Generalitat va deixar d'estar representat institucionalment en molts organismes on té una presència institucional orgànica.

c) Es van fer cessar 234 treballadors públics de categories diverses.

d) Es van tancar el Diplocat i totes les delegacions de la Generalitat a l'exterior.

e) Es va paraitzar la governança de moltes entitats, institucions, organismes i òrgans col·legiats, atès que, en molts casos, els consellers dels departaments de la

Generalitat n'exerceixen la presidència i són aquests els qui tenen la facultat de convocar les reunions de govern o els plens.

f) Van quedar alterades les funcions de representació i defensa de la Generalitat davant els tribunals, la qual cosa va condicionar la capacitat de defensa de la Generalitat davant les diferents jurisdiccions.

g) Es va limitar la capacitat de la Generalitat de tancar acords de col·laboració amb altres institucions i entitats, es va endarrerir la tramitació d'alguns convenis en curs i d'altres van quedar aturats.

36.5. La substitució del Govern de la Generalitat per mitjà de l'article 155 de la Constitució va aturar el desplegament de diversos plans i programes del Govern i va comportar que un gran volum d'inversions, compres, serveis i subministraments no es poguessin fer o es demoressin en el temps.

36.6. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució va comportar un evident increment de tasques administratives i l'adaptació als criteris organitzatius que exigien els diferents ministeris. Tots els assumptes que abans requerien l'aprovació del Govern de la Generalitat o d'un conseller, durant l'aplicació del 155 havien d'ésser aprovats en Consell de Ministres o pel ministeri respectiu, i tots els assumptes necessitaven incorporar un informe de la secretaria general de cada departament promotor de la iniciativa que recollís que l'actuació respectava la normativa estatal i autonòmica vigent, així com un informe jurídic elaborat per les assessories jurídiques de cada departament en els mateixos termes.

36.7. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució va anar acompanyada d'altres mesures de repressió i d'intervenció de l'autogovern de Catalunya que van comportar també vulneracions de drets fonamentals i van tenir efectes negatius importants per al conjunt de la societat. Cal destacar-ne els següents:

a) La judicialització del conflicte polític, amb les detencions de l'Operació Anubis i els empresonaments preventius duts a terme durant el mes d'octubre del 2017, van suposar una clara erosió de la llibertat d'expressió, de reunió i de manifestació.

b) En el marc de les actuacions policials i judicials per a impedir la celebració del referèndum de l'1 d'octubre de 2017, es va vulnerar el dret a la informació i al lliure exercici del referèndum, amb actuacions com ara registres a mitjans d'informació, identificacions i agressions a periodistes o tancaments de pàgines web.

c) La desproporcionada actuació policial duta a terme per la Guàrdia Civil i el Cos Nacional de Policia durant la jornada de l'1 d'octubre de 2017 va provocar no només més d'un miler de persones ferides, sinó també un important impacte psicològic al conjunt de la societat catalana. L'ús abusiu de la força durant aquella jornada, sense respectar els principis de congruència, oportunitat i proporcionalitat inscrits en les lleis que regulen l'actuació dels cossos i les forces de seguretat, va provocar, sens dubte, un dany superior al mal que suposadament es volia evitar.

d) Les mesures restrictives i de control de l'autonomia financera i pressupostària de la Generalitat van comportar la no disponibilitat de crèdit per a la Generalitat fins al finiment de l'exercici del 2017, la retenció de la bestreta de recursos propis, el bloqueig dels comptes bancaris de la Generalitat i la necessària declaració responsable dels interventors sobre el compliment de la legalitat en l'adjudicació de contractes. Totes aquestes mesures limitaven clarament la capacitat d'autogovern de la Generalitat.

e) El decret del Govern de l'Estat per a facilitar que les empreses amb seu social a Catalunya poguessin traslladar la seu a altres comunitats autònomes i accelerar-ne el procés va atorgar un poder extraordinari als consells d'administració de les empreses i va provocar que més de 3.700 companyies, amb un volum de facturació de 100.000 milions d'euros, traslladessin la seu social durant la vigència de l'aplicació de l'article 155.

Consideracions finals

37.1. Els efectes de l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola a Catalunya i de la resta de mesures repressives que el van acompanyar van afectar el conjunt de la ciutadania catalana atès que els poders de la Generalitat que van ésser suspesos i intervinguts emanen del conjunt del poble de Catalunya; es van vulnerar drets i llibertats fonamentals que són col·lectius, i es van produir afectacions significatives sobre l'Administració de la Generalitat, que administra els recursos públics del conjunt de la ciutadania de Catalunya.

37.2. Si bé el Govern de la Generalitat va mantenir sempre la porta oberta a iniciar un procés de diàleg i negociació política, el Govern de l'Estat presidit per Mariano Rajoy en cap moment no es va mostrar predisposat a cercar una solució dialogada.

37.3. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució, els seus efectes i la incapacitat de resoldre el conflicte per la via repressiva demostren la necessitat d'activar instruments de diàleg polític que permetin d'arribar a grans acords per a redefinir democràticament l'estatus polític de Catalunya i la seva relació amb l'Estat.

La raó d'estat per sobre de la raó democràtica. Guanyar amb la violència institucional el que es perd a les urnes

38.1. L'aplicació a l'Administració autonòmica de Catalunya de l'article 155 de la Constitució, l'octubre del 2017, va suposar un cas clar d'imposició de la raó d'estat per sobre de la raó democràtica i de voluntat de guanyar amb violència institucional el que els partits polítics defensors de l'Estat havien perdut a les urnes.

38.2. Aquest fet no és separable del conjunt de la política repressiva, inclosa la guerra bruta des de les clavegueres del règim, que l'Estat va aplicar a Catalunya, abans i després de la imposició de l'article 155, tant sobre les institucions catalanes, els partits polítics i entitats independentistes, com sobre la ciutadania i els moviments socials. El context era –i és encara en tota regla– una operació d'estat contra l'independentisme i contra tota dissidència que s'hi enfrontés en defensa dels drets socials, civils i polítics, individuals i col·lectius.

38.3. Així ho va manifestar el rei Felip VI en el seu discurs del 4 d'octubre de 2017, en què va avalar i legitimar la suspensió de la democràcia a Catalunya, i també totes les formes de violència, inclosa la feixista, tant les prèvies, entre el 20 de setembre i l'1 d'octubre, com les que en van derivar. Així ho havien advertit diversos dirigents polítics espanyols del PP, el PSOE i Cs, que havien donat per fet que l'Estat espanyol mantindria la unitat d'Espanya pagant-ne, si calia, un preu democràtic.

38.4. Aquest context repressiu a Espanya no era una novetat i venia de lluny. De fet, ha estat una constant en l'actuació del Règim del 78 per a sostenir-se i reproduir-se. La resposta de l'Estat a la revolta social del 15-M va suposar un salt endavant, amb la Llei mordassa com una de les seves conseqüències que avui encara patim.

38.5. La resposta del Règim del 78, amb tots els instruments de l'Estat al seu servei, a les seves múltiples crisis –econòmica, social, territorial i democràtica– no va ésser ni ha estat més democràcia, sinó la repressió, la judicialització de la política i la vulneració de drets fonamentals.

38.6. Les noves atribucions atorgades al Tribunal Constitucional i la seva permanent actuació repressiva contra les decisions democràtiques del Parlament de Catalunya van preparar el terreny per a la posterior justificació jurídica de la repressió i de la vulneració de drets fonamentals.

38.7. Aquesta actuació antidemocràtica de l'Estat espanyol ha implicat també una aplicació generalitzada del dret penal de l'enemic.

38.8. Tot plegat constitueix un conjunt d'anomalies democràtiques que segueixen vigents, tal com múltiples experts, observadors, entitats i institucions internacionals han observat i assenyalat.

39

Vulneració de drets civils i polítics d'electors i d'electes

39.1. Aquestes actuacions del Tribunal Constitucional, i també el conjunt de les actuacions repressives de l'Estat sobre les institucions catalanes i els partits polítics independentistes, han suposat una restricció i vulneració permanent dels drets civils i polítics dels electes del Parlament i dels ajuntaments de Catalunya. Però també dels drets socials i democràtics i de representació dels electors, que han vist com sistemàticament es prohibia l'aplicació dels programes electorals a què havien donat suport en successives eleccions, i com s'impedia continuadament la presa de decisions democràtiques en el Parlament de Catalunya o en els plens municipals quan es tractava de tot allò relacionat amb els programes polítics independentistes avalats a les urnes, però també quan es tractava de prendre i aplicar decisions relacionades amb la defensa de drets socials, civils i polítics, o de polítiques públiques, corresponents al contingut d'aquests programes polítics legitimats per les urnes.

39.2. La defensa de les competències de l'Estat o dels privilegis de les elits i de les oligarquies econòmiques i financeres era i és utilitzada per a justificar la restricció dels drets de la ciutadania, malgrat que el Parlament o els ajuntaments prenguin decisions per a eixamplar-los, amb el pretext del debat constitucional i competencial i les consegüents limitacions autonòmiques.

39.3. La restricció del dret al lliure debat polític en el Parlament o en els ajuntaments, quan es tracta del qüestionament de la monarquia o del dret a l'autodeterminació, n'és un extrem dramàtic i una anomalia excepcional, fins i tot en un marc d'altres estats comparables en el context europeu.

39.4. La conseqüència del judici, condemna i empresonament de la presidenta del Parlament per haver permès aquests debats és una part inacceptable i insostenible d'aquesta restricció democràtica. Així mateix, l'empresonament i exili de membres del Govern i de la Mesa del Parlament i de representants polítics i socials és una situació dolorosa i intolerable, que posa de manifest la impossibilitat de desenvolupar plenament els drets democràtics en el context de l'Estat espanyol, la seva constitució i el Règim del 78.

40

Abús de poder i abús institucional. Instrumentalització il·legítima de la Constitució i de l'article 155

40.1. L'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola ha comportat un clar abús de poder per part de l'Estat espanyol, que ha traspassat fins i tot els límits constitucionals i la naturalesa, l'abast i els límits d'aquest article.

40.2. La justificació de la seva aplicació comporta una interpretació de la Constitució espanyola i del mateix article 155 que depassa el contingut i el sentit dels supòsits explícits, i també de les condicions i els criteris que n'havien de guiar l'aplicació. Es tracta d'una extralimitació dels poders de l'Estat que vulnera el pacte constitucional del 1978, com ja ho va ésser la Sentència del Tribunal Constitucional contra l'Estatut d'autonomia, del 28 de juny de 2010.

40.3. Amb la finalitat d'aturar l'exercici del dret a l'autodeterminació a Catalunya, l'Estat espanyol ha generat una excepcionalitat, un escenari de restricció de drets democràtics, en la qual ha basat una lectura restrictiva del text constitucional per a justificar un abús de poder, una actuació recentralitzadora i una intervenció de l'autonomia, actuacions que avui encara perduren. La destitució del Govern, la sus-

pensió del Parlament i la convocatòria imposada d'eleccions en són aspectes clarament impropis i abusius.

40.4. A la repressió i a la judicialització de la política, s'hi han sumat la interpretació i la utilització de la Constitució contra la democràcia a Catalunya.

41

Control polític de l'Administració i de les polítiques públiques, contravenint a decisions i legislacions prèvies legítimes de la Generalitat

41.1. Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155 no només va comportar l'anul·lació de les competències autonòmiques de la Generalitat, sinó que va imposar decisions polítiques i administratives alienes i contràries a les que eren vigents en aquell moment per decisió de les institucions i de l'Administració catalanes, i va suspendre i contravenir a legislacions, normatives, ordenaments i procediments legítimament en vigor com a resultat de les decisions democràtiques del Parlament, del Govern i dels seus departaments.

41.2. D'aquesta manera, l'Estat espanyol va reorientar les polítiques públiques catalanes d'acord amb principis, objectius i criteris imposats, que mai no havien gaudit del corresponent aval democràtic a les urnes.

42

Purga política

Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155 va comportar una operació de purga política per raons d'ideologia, antecedents, pertinença política o no col·laboració contra diversos treballadors públics, que hom pot considerar com una actuació repressiva i punitiva que depassa la mateixa naturalesa de l'article 155 de la Constitució espanyola i vulnera drets fonamentals.

43

Danys a les polítiques públiques i a la societat

Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155, sobre l'Administració pública catalana, va comportar importants greuges sobre les polítiques públiques. En forma d'obstacles o impediments sobre decisions, actuacions i procediments en tots els àmbits polítics i administratius, es va entorpir, alterar o parilitzar el funcionament normal de les administracions autonòmica i municipal, amb greus perjudicis sobre les polítiques públiques, els serveis públics, els treballadors públics, el teixit social i econòmic, i la societat i la ciutadania de manera generalitzada.

44

Complicitat d'elits i oligarquies. El cas de la banca

44.1. Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han posat en evidència que la intervenció de l'Estat en el context de l'aplicació de l'article 155 va tenir suports i complicitats significats entre les elits i oligarquies catalanes, dels àmbits empresarial, bancari i financer, jurídic i dels mitjans de comunicació. Això es va fer especialment públic i manifest en aquelles més vinculades a l'Ibex-35 i tradicionalment compromeses amb l'entramat d'interessos, aliances i complicitats del Règim del 78 i de la monarquia espanyola.

44.2. Aquest fet es va fer especialment evident en el decurs de les compareixences dels representants de la banca, que van manifestar explícitament llur complicitat

i suport a l'aplicació de l'article 155 i a l'operació repressiva corresponent, en funció de la primacia de la seguretat jurídica associada als riscos i interessos financers, que van posar per sobre dels drets democràtics.

45

Aplanament autonòmic

45.1. L'aplicació de l'article 155 no hauria estat eficaç ni reeixida sense la col·laboració, l'obediència i l'aplanament d'alts càrrecs de la Generalitat que van optar per obeir l'estat i les seves directrius, i participar activament en la intervenció de l'autonomia, coordinant-se amb els dirigents i funcionaris de l'Estat que en comandaven l'aplicació.

45.2. En nom de la preservació de mínimes quotes autonòmiques o del propi càrrec, o en funció i al servei d'una política d'obediència i col·laboració amb l'Estat, van esdevenir participants necessaris de la repressió i de la recentralització forçada.

45.3. Caldria saber per què alts càrrecs de Junts pel Sí van seguir en llurs llocs, servint directament els ministeris de l'Estat. Hom es demana si algú es va plantejar una estratègia de boicot a l'article 155 i si s'ha valorat en la Comissió l'impacte que hauria tingut actuar d'una altra manera.

45.4. Els treballs, testimonis i compareixences de la Comissió han demostrat clarament aquests esdeveniments, però aquestes preguntes han restat sense resposta.

45.5. La nul·la reacció d'alguns responsables polítics va facilitar la intervenció total de la Generalitat, i llur escàs convenciment en la defensa de l'Estatut i de les institucions va ajudar a crear un clima d'indefensió i autocensura, que avui perdura.

46

Renúncia a les conseqüències polítiques del referèndum del Primer d'Octubre, article 155, conseqüències actuals i nova recentralització

46.1. La declaració d'independència i la proclamació de la república en el Parlament del 27 d'octubre de 2017, que va seguir el referèndum del Primer d'Octubre i la vaga general del 3 d'octubre, va ésser un acte polític legítim i democràtic, que no va tenir una traducció jurídica efectiva pel context repressiu i per la decisió del Govern de la Generalitat i de Junts pel Sí de no sostenir la confrontació política amb l'Estat per a donar continuïtat a la mobilització social i popular d'aquelles jornades democràtiques i de lluita, en un marc de fallida de les pretensions de diàleg i negociació amb l'Estat espanyol i d'unilateralitat com a única via per a exercir l'autodeterminació i fer front a la repressió en la defensa dels drets socials, civils i polítics.

46.2. Aquest escenari va facilitar l'aplicació de l'article 155 i va crear un context propici per a la repressió posterior. De fet, el 155 segueix incrustat en l'ADN de l'autonomia, que continua intervinguda i restringida, a la vegada que l'autocensura segueix vigent en la política catalana i les seves institucions.

46.3. La participació, la complicitat i el zel del Cos de Mossos d'Esquadra en l'aplicació de l'article 155 i en la repressió contra el moviment independentista i contra la dissidència política en defensa dels drets socials, civils i polítics mereixen una atenció especial.

46.4. L'acceptació de l'arbitrarietat contra tot allò que sigui independentista i dissident, que ha seguit amb la repressió i la intervenció coordinada dels cossos de seguretat, la fiscalia i els jutges, ha estat reiteradament denunciada per diverses institucions internacionals i per organismes de defensa dels drets humans.

46.5. Només l'exercici del dret a l'autodeterminació, així com la plenitud de drets socials, civils i polítics, farà possible el veritable desterrament de l'article 155 de les institucions i de la vida política de Catalunya, ja que aquest va associat a la pervivència del Règim del 78 i és un instrument al seu servei.

Recomanacions i propostes de millora

47.1. Es recomana al Parlament i al Govern, davant de nous escenaris – presents, com la recentralització amb motiu de la Covid-19, o futurs, en què es pugui restringir l'autogovern–, un capteniment de no col·laboració i desobediència, a favor de l'exercici de les competències i de la sobirania en pro de la plena garantia dels drets socials, civils i polítics del conjunt de la ciutadania.

47.2. Es manifesta el rebuig a les entitats, institucions o empreses de les quals hagi restat palesa la col·laboració activa en l'aplicació de l'article 155 de la Constitució espanyola.

47.3. Es proposa la creació en el Parlament d'una comissió d'estudi sobre la recentralització, les restriccions de l'autogovern i les estratègies per a exercir efectivament el dret a l'autodeterminació.

Palau del Parlament, 16 de juny de 2020

La secretària de la Comissió, Gemma Espigares Tribó; el president de la Comissió, Antoni Morral i Berenguer

4. Informació

4.90. Règim interior

4.90.10. Càrrecs i personal

Convocatòria per a proveir, pel sistema de lliure designació, el lloc de treball de cap del Departament d'Assessorament Lingüístic del Parlament de Catalunya

500-00023/12

NOMENAMENT

Acord: Mesa del Parlament, 14.07.2020

Secretaria general

La Mesa del Parlament, amb relació a l'acord del 16 de juny de 2020, de convocatòria per a proveir, pel sistema de lliure designació, el lloc de treball de cap del Departament d'Assessorament Lingüístic del Parlament de Catalunya (BOPC núm. 625, del 16 de juny de 2020), en vista de l'informe emès pel secretari general, d'acord amb el que estableix l'article 63 dels Estatuts del règim i el govern interiors del Parlament de Catalunya, fent ús de les competències que li atribueixen els Estatuts,

Acorda:

Nomenar definitivament, pel sistema de lliure designació, Marta Payà Canals cap del Departament d'Assessorament Lingüístic del Parlament de Catalunya, a partir de la data de la presa de possessió.

Contra aquest acord, que exhaureix la via administrativa, les persones interessades poden interposar potestativament, d'acord amb el que estableixen els articles 123 i 124 de la Llei de l'Estat 39/2015, de l'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, un recurs de reposició davant l'òrgan convocant, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la publicació d'aquest acord en el *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* (BOPC), o bé un recurs contenciós administratiu davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la publicació d'aquest acord en el BOPC, d'acord amb la Llei de l'Estat 29/1998, del 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Així mateix, les persones interessades poden interposar qualsevol altre recurs que considerin pertinent per a la defensa de llurs interessos.

Palau del Parlament, 14 de juliol de 2020

Xavier Muro i Bas, secretari general

Concurs oposició lliure per a proveir cinc places d'uixer o uixera del Parlament de Catalunya

501-00008/12

NOMENAMENT DE L'ÒRGAN QUALIFICADOR

Acord: Mesa del Parlament, 07.07.2020

Secretaria general

La Mesa del Parlament, en la sessió tinguda el 7 de juliol de 2020, de conformitat amb la base setena del concurs oposició lliure per a proveir cinc places d'uixer o uixera del Parlament de Catalunya, ha designat, per a formar part del tribunal qualificador d'aquesta convocatòria, els membres següents:

Membres titulars

President:

– Josep Costa i Rosselló, vicepresident primer del Parlament

Vocals:

– Xavier Muro i Bas, secretari general

– Sofia Toro Fernández, en representació del personal

Membres suplents

Presidenta:

– Laura Vílchez Sánchez, secretària tercera de la Mesa del Parlament

Vocals:

– Maria Beascoa Amat, cap d'Infraestructures, Equipaments i Seguretat

– Joan Francesc López Alcázar, en representació del personal

De conformitat amb el que disposa l'article 55.1 dels Estatuts del règim i el govern interiors del Parlament de Catalunya, Ferran Domínguez García, en exercici de les funcions de direcció i coordinació del Departament de Recursos Humans, o la persona en qui delegui, actuarà com a secretari, amb veu i sense vot.

Palau del Parlament, 7 de juliol de 2020

Xavier Muro i Bas, secretari general
